ב"ה. ערב ראש השנה ה'תשע"ב
גיליון 805 • באה"ק: 15 ש"ח. בחו"ל: 6 דולר

בית משיח

שבועון עולמי להפצת בשורת הגאולה

"בעמדנו כעת ברגעים האחרונים לפני הגאולה (על-פי כל הסימנים, כנ"ל) - צריך הדין בימים אלו (ימי הדין) להביא את העיקר והשלימות ד"והצילנו" - הגאולה האמיתית והשלימה"
(ברכות ערב ראש השנה ה'תשנ"ב)

גיליון חגיגי מוגדל

תהא שנת עוז בכל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

רק ב-770 אפשר להרגיש את החגים כפי שצריך

רבה של אילת, הרב יוסף הכט שליט"א, בראיון חג מיוחד

הורית דרך תשובה

ראש ישיבת "הדר התורה" הגאון החסיד הרב יעקב גולדברג שליט"א, מספר על החיבה המיוחדת של הרבי לחוזרים בתשובה שלמדו בישיבה

חשבון נפש חסידי

פרקים מתוך שיחה נוקבת מפי הרה"ח הרה"ג הרב חיים שלום דייטש, על אודות חשבון נפש כפי שקיבל מהמשפיע ר' שלמה חיים קסלמן ע"ה

היפר יפסקר

מאחלים לך כתיבה ותתימה
טובה לשנה טובה ומתוקה

בהיפר ליפסקר
12 זה מספר עגול

שעות פתיחה: א-ה החל מ 7:00 עד 21:00 עד ערב החג
מוצ"ש הקרוב פתוח משעה לאחר שבת עד 12:00 בלילה

VIP

משתלם לקנות בכפר | 1-800-720-721

בס"ד

זכור:

אין מצוה גדולה כמו פדיון שבויים

(רמב"ם, שו"ע)

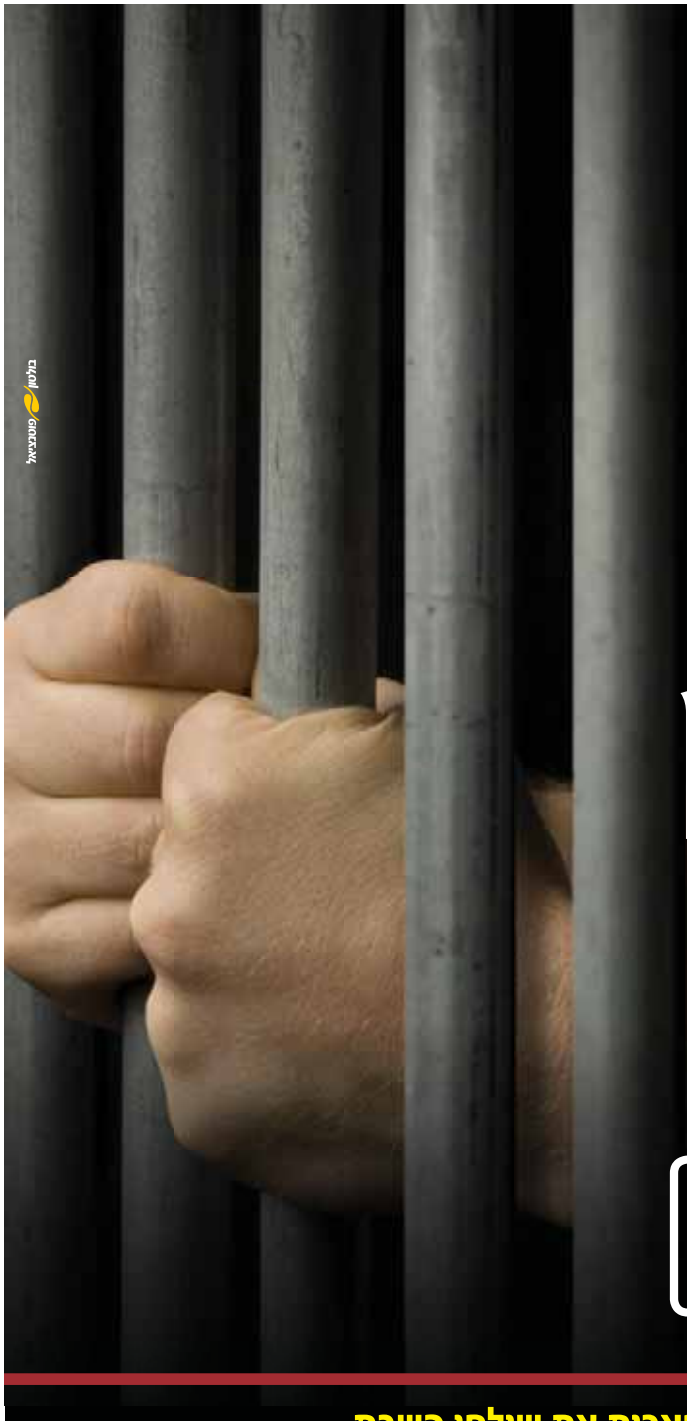

מרן פוסק הדור

הגר"ש הלוי וואזנר שליט"א

קבע: יד לאחים מקיימים מצוות פדיון שבויים

שתי מתנות ייחודיות המפארות את שולחן השבת,

יגיעו מיידית ע"י שליח לכל התורם למצוות "פדיון שבויים"

52 ש"ח לחודש למשך שנה בלבד

ע"פ פסק הרבנים ניתן לתרום מכספי מעשר

לתרומות למצוות פדיון שבויים חייגו עכשיו:

1800-620-640

יד לאחים – לא מוותרים על אף יהודי

יד לאחים

עושים את החגים
יותר זול, יותר קל, יותר מהיר
עם עוף אנ"ש

מוצרי עוף • מוצרי הודו • מוצרי בקר • דגים • בצקים • מוצרי פרווה ועוד

היכל ליובאוויטש

גלאט חלק למהדרין מן המהדרין
אף לשיטת מרן הבית יוסף

עוף אנ"ש
מאחל לכל אנ"ש חסידי חב"ד
שנה טובה
כתיבה וחתימה טובה

מבצעים מיוחדים לרגל החגים

צלי עגל ברשת **39.90** ₪	גולש עגל **39.90** ₪
פילה סלמון נורווגי חתם סופר • הרב רווח **59.90** ₪	פילה סלמון נורווגי בד"צ העדה החרדית **69.90** ₪
	בצק שמרים שחף **9.90** ₪
	סול חתם סופר הרב רווח **19.90** ₪
	גזר גמדי בד"צ / הרב לנדא **6.90** ₪

עוף אנ"ש
שחיטת חב"ד
ליובאוויטש

משלוחים עד בית הלקוח

03-9521649 • 03-9638200

לקהל לקוחותיו
כתיבה וחתימה טובה
לשנה טובה ומתוקה

מבצע בלעדי!
ללקוחות 'היפר ליפסקר' ולנופשי 'כינר גליל'*
3 בקבוקי קברנה/מרלו במחיר 100 ₪,
מארז שמן זית "אוליב" 2 ליטר ב- 90 ₪.

יקב
היין המשומר
בוטיק ליין ומשקאות חריפים

1599-550-770

* הזמנות דרך "ופרצת" כפר חב"ד 052-7703895.

מבצע עם הרבה בשר...

שלושה מבצעים מיוחדים למוצרי האיכות של שייקביץ
בהשגחת מד"א כפר חב"ד הרב מרדכי שמואל אשכנזי שליט"א
לקראת השנה החדשה וחודש החגים

קרטון חגים
2 יחידות טחון הודו
2 יחידות טחון בקר
1 יחידה שניצל הודו
1 יחידה גולש בקר
רק **159.90** ₪ בלבד
במקום ₪180

גרון הודו
1 ק"ג
רק **17.90** ₪ בלבד
במקום ₪22

שריר בקר
1 ק"ג
(מס' 8)
רק **43.90** ₪ בלבד
במקום ₪52

ניתן להשיג בחנויות ובנקודות המכירה של מוצרי שייקביץ
משלוחים חינם מידי יום רביעי בכפר חב"ד
לפרטים חנות: 03-9606187 מפעל: 03-960663

כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה!

ב"ה

אתרוגי ליובאוויטש

אתרוגים בלתי מורכבים הידועים ביופים
מפרדסי לוריא כפר חב"ד

אתרוגים מזן קלבריא
צאצאים מאתרוג שבירך עליו הרבי בשנת תשכ"ז

משלוחים לכל רחבי הארץ | שירות מיוחד לשלוחים בארץ ובעולם
עם האמינות והשירות המוכרים מזה שנים רבות

פרדסי לוריא
054-2057051 03-9606741

כתבות

24 רק ב-770 אפשר להרגיש את החגים כפי שצריך
רבה של אילת, הרב יוסף הכט שליט"א, בראיון חג מיוחד

36 הורית דרך תשובה
ראש ישיבת "הדר התורה" הגאון החסיד הרב יעקב גולדברג שליט"א, מספר על החיבה המיוחדת של הרבי לתלמידי הישיבה

44 גלגולם המופלא של שני שופרות
סיפור לחג

48 לכתך אחרי במדבר
סיפורו של ר' אלעזר בן ישי, שחווה סדרה של נסים גלויים בהם ניצלו חיים, עשה תפנית חדה בחייו ושב לדרך אבותיו

56 איזו לחרב, ואיזו לשלום
בדידי הווה עובדא

60 רא‌אא‌אש השנה
א. אברהם במדור המרתק "הגות וואך", עם נקודת מבט על ה"יומא אריכתא" בו אנו שרויים הרבה יותר משלושה ימים

62 מִי בְקִצּוֹ וּמִי לֹא בְקִצּוֹ
סקירה מרתקת על "הפטירה המוקדמת", של הרב מרדכי דובין הי"ד, וניסיון להתחקות אחר יום פטירתו האמיתי

60 "אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ לַעֲמֹד לְבַקֵּשׁ..."
שלושה חזנים ובעלי תפילה חב"דיים מספרים על עולם התפילה והחזנות, על התפילה והקהל, וגם על חוויות שבדרך

82 חשבון נפש חסידי
שיחה נוקבת מפי הרה"ח הרה"ג הרב חיים שלום דייטש, על אודות חשבון נפש כפי שקיבל מהמשפיע ר' שלמה חיים קסלמן ע"ה

88 ראש השנה בליובאוויטש
יומנים ושביבי אור מהרגעים המרטיטים, אליהם מתגעגע כל חסיד

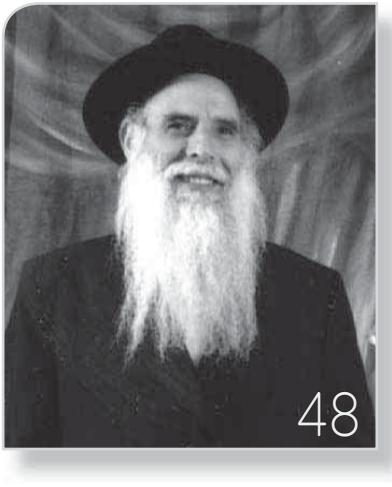

מדורים

14 דבר מלכות
17 דבר המערכת
18 הפרשה החסידית
19 מאוצר המלך
20 התוועדות חסידית
23 לוח שבועי
34 סיפור מבצעים
70 זכרונות משנות נעורי
96 שולחן החג
96 יומנו של תמים ב-770
100 פרשת דרכים
102 מהנעשה והנשמע
106 חסידים איין משפחה

בית משיח
שבועון עולמי להפצת בשורת הגאולה

מוציא לאור
מרכז חב"ד העולמי לקבלת פני משיח

© כל הזכויות שמורות
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות

משתתפים בעריכה
מנחם מענדל הכהן הנדל
שלום יעקב חזן

עורך המהדורה האנגלית
ברוך מרקר

צלם מערכת: לוי ישראלי

משרד ראשי – קראון הייטס, ניו-יורק
744 EASTERN PKWY, BROOKLYN, NY 11213
טלפון: 718-778-8000 **פקס:** 718-778-0800
מזכיר: שלוחה 240 **עורך:** שלוחה 222
מנויים: שלוחה 242 **מודעות:** שלוחה 241
דואר אלקטרוני: EditorH@beismoshiach.org
מנוי דרך האינטרנט: http://chabadshop.co.il

ארץ הקודש ת.ד. 201 כפר חב"ד 60840
טלפון: 03 9602-600
פקס: 03 9607-289
עריכה: bm770@netvision.net.il
חדשות: kyr770@gmail.com
מנויים: BM_mazk@netvision.net.il
מודעות: bmmb770@gmail.com

ב"ה

תחשבי מהלך אחד קדימה בשבילו..

כיתת ישי הינה כיתה ל**'מחוננים'** חב"דים אשר צריכים אתגרים אינטלקטואלים מיוחדים עם טיפוח אישי ומומלצים ע"י אנשי מקצוע בתחום ההוראה והחינוך.

לאור ההצלחה בשנה האחרונה, תפתח בע"ה השנה הבעל"ט כיתה נוספת לבנים בגילאי 8-11.

תני לו יותר כלים להצלחה...

כן, את שמה לב..

שבנך מקבל ציון גבוה באופן תמידי?
את לא מבינה איך בנך מסיים את מטלות הכתה לפני כולם? תוהה למה בנך 'תולעת ספרים'? **איך יכול להיות שיש לבנך ידע הרבה יותר מבני גילו?**
הילד משעומם בכיתה

ולא מבינה למה?

הילד כנראה מחונן!

להרשמה ולבירורים צרו קשר עוד היום

0546-476-770

כיתת ישי

הורים לילדים שמחים ומאד

קרית המלך מרכז השתלמויות ברוח החסידות

הרב אריה לוין 5 ת"ד 911 קרית שמואל חיפה 26109 052-5707707

בית חי'ה מושקא קריות **בית רבקה כפר חב"ד- אשכילה**

בשורה טובה

הננו שמחים להודיע לנשות חב"ד
באזור חיפה והצפון
העוסקות בהדרכה ובהפצת
ענייני טהרת המשפחה
על פתיחת מחזור שני

"רזי טוהר"

להכשרת מדריכות כלות
ופעילות בענייני טהרת המשפחה

הקורס יתחיל בעז"ה אחרי החגים
בימי שלישי – בין השעות 17.00–20.00

לפרטים נוספים והרשמה -
077-3007703, 054-2558302 (רות)
אימייל - rcg770@gmail.com

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

טובי המרצים בתחום
- הלכה
- השקפה חסידית
- ידע מקצועי

בקרבת תחנת הרכבת קרית מוצקין

מרכז אתרוגי יאנאוועך בישראל

בשעטו"מ הגיעו אתרוגי
קלבריא יפים ומובחרים לארץ

ניתן להשיג:

כפר חב"ד	נתניה
בצלאל יקונט	חוני יקונט
054-5895650	054-5895651

בנתניה ניתן להשיג גם לולבים
והדסים מהודרים במחירים מיוחדים!!

ב"ה

בית הרצון

ערב מצחיק ומרגש

סיפור אישי • שירה • התרוממות

מתאים לערבי קירוב והתוועדויות

לנשים בלבד

לפרטים והזמנות: דנה ורון 054-2046770 • yechi0770@gmail.com

עיצוב וריון

בס"ד, ימי 'בין המצרים' תשע"א

"ציון במשפט תיפדה ושביה בצדקה"

הננו פונים בזה בקריאה נרגשת מעומק הלב לכל אנ"ש שיחיו, בעניינו של תלמיד חכם חשוב מאנ"ש בארץ־הקודש, שנקלע בתקופה האחרונה למצוקה כלכלית קשה, באופן שאין שום עצה הנראית לעין בדרך הטבע כיצד יוכל להיחלץ ממצבו הכלכלי החמור.

מדובר באב למשפחה ברוכת ילדים, העובד בכמה משרות כדי לפרנס את משפחתו, ולאחרונה חברו מספר גורמים שהביאו לקריסתו הכלכלית, והעובדות הקשורות בזה ידועות לנו היטב באופן אישי. במשך תקופה ארוכה התמודד אבי המשפחה עם חובות רבים ומעיקים, שחלקם הגדול נוצר בעקבות החזקת משפחת יתומים מקרובי משפחתו, כולל עזרה בהוצאות נשואי היתומים וכדומה. החובות הלכו ותפחו מחודש לחודש ומשנה לשנה, **עד שהגיע למצב שאינו מסוגל עוד להמשיך בזה בשום אופן.**

השורה התחתונה היא שהמשפחה נתונה כעת בחובות של **למעלה ממאה אלף דולר,** המפוזרים על פני עשרות רבות של גמ"חים למיניהם, כולל אנשים טובים מהשכבה הבינונית שהלוו לו אלפי שקלים מכיסם הפרטי (או ערבו לו על סכומים כאלה), והנושים הרבים מדידים שינה מעיניו ומטרידים את מנוחתו יומם ולילה!

לל כן הוחלט להקים ועד של אברכים מאנ"ש וידידיו הקרובים, שיגייסו כספים למענו ויטפלו בצורה מוצל־חת ויעילה בכל עשרות הגמ"חים המעיקים על ראשו ובכך יסירו מעל כתפיו את הלחץ הנורא ויגוללו מעל לבו את האבן הכבדה.

יודגש כי מדובר כאן גם בעזרה חיונית ממש למשפחה ברוכת ילדים מאנ"ש, וגם בהשתתפות (למפרע) בבניית כמה בתים בישראל.

האופנים האפשריים לתרומה הם כדלהלן:

* לשלוח תרומה בדואר לת.ד. 15343 ראשון לציון. את הצ'קים יש לרשום לפקודת "קופת הצדקה המרכזית".
* להפקיד לחשבון בבנק הדואר שמספרו 8222363, על שם "קרן 163".
* כרטיס אשראי: להתקשר לטלפון 03-6001868, ולהודיע על תרומה ל"קרן 163".

על כל תרומה תינתן קבלה המוכרת לצורכי מס, לפי סעיף 46, מטעם "קופת הצדקה המרכזית".

ימלא השי"ת שכרכם מן השמים ביד רחבה וברוח נדיבה. ובזכות מצות הצדקה שזכותה עומדת לעד, תזכו להתברך בכל מילי דמיטב, מנפש ועד בשר, עדי נזכה לקיום הייעוד "וכל המעדנים מצויים כעפר", ומלכנו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו בראשנו, בביאת הגאולה האמיתית והשלימה נאו ממש.

ועל זה באנו על החתום,

הגה"ח הרב **יצחק יהודה ירוסלבסקי**
מזכיר בי"ד רבני חב"ד
ומד"א דנחלת הר חב"ד

הגה"ח הרב **אליהו יוחנן גוראר**י
חבר בי"ד רבני חב"ד
ורבה של חולו

הרה"ח הרב **נפתלי הכהן רוט**
רב קהילת חב"ד מטרסדורף י-ם
ויו"ר מרכז חינוכי חסידותי באה"ק

ב"ה

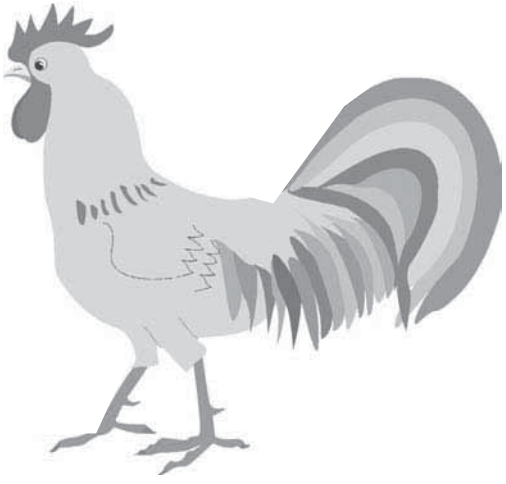

אש"ל
הכנסת אורחים

שעל־יד "ועד חיילי־בית־דוד"
לעילוי־נשמת הרה"ח ר' משה זאב ע"ה ירוסלבסקי

כפרות

תתקיים מכירת עופות לכפרות לנשים וילדים
ביום רביעי ז' תשרי, משעה 4:00 בצהריים ועד 10:00 בלילה

בנוסף, תתקיים מכירת עופות גם ביום חמישי, ליל ערב יום כיפור
ח' תשרי — משעה 6:00 בערב עד 6:00 בבוקר

כרטיסים ימכרו במקום, במשך כל הלילה

העופות יחולקו למוסדות צדקה וחסד, ובראשם "הכנסת אורחים"

לפי בקשת המשטרה, נא להחנות את הרכבים על רחוב פרזידנט
בין קינגסטון לברוקלין ולציית להוראות השוטרים

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

חסידים איין סוכן ביטוח!

דובי מקוביצקי

סוכן הביטוח של אנ"ש

- ביטוח חיים (גם ללא הצהרת בריאות)
- ביטוח בריאות
- ביטוח משכנתא
- תכניות חיסכון
- קרן פנסיה

אנו מאחלים לכל לקוחותינו ולכל בית ישראל **שנה טובה ומתוקה**

בלבבו ערשין:

052-2732020

054-6696194

ב"ה

קייטרינג

פִּיקַנְטִישׁ

תרגיש כמו מלך

טעם ואיכות שלא הכרת...

קייטרינג לארועים

ברית • ימי הולדת • ארוסין • בר/בת מצוה • שבתות חתן

שבע ברכות • חתונה • ערבי על האש • אזכרות

קייטרינג מדהים לכל שמחה ואירוע

אצלינו תרגיש כמו מלך...

לפרטים והזמנות צלצלו:

052-7177071

Email: pikantish@gmail.com

בדש ירושלים

כל המוצרים בכשרות העדה החרדית והרב לנדא בשרים שחיטת ליובאוויטש

היצמן שלך לחיות יפה

בשעה טובה

תכנים ותמונות

קני פאה מהמלאי החדש,

קבלי זיכוי ע"ס 1,200 ₪

לקניית הפאה השנייה מכל מלאי שתבחרי.

Creative כיום

Lipsker

מלכי ליפסקר | פאות יוקרה

למפגש עם מלכי: 03-9607612

ב"ה

"אתרוגי כפר חב"ד
אראנו נפלאות"

משק א. גורליק 054-8401641/2 , 03-9607579 , 03-9606303

בשנת תנש"א (אראנו נפלאות) **זכינו ונענתה בקשתנו לקבל אתרוג**
שבירך עליו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
כדי לזכות את אנ"ש לברך על אתרוגים שיגדלו ממנו.

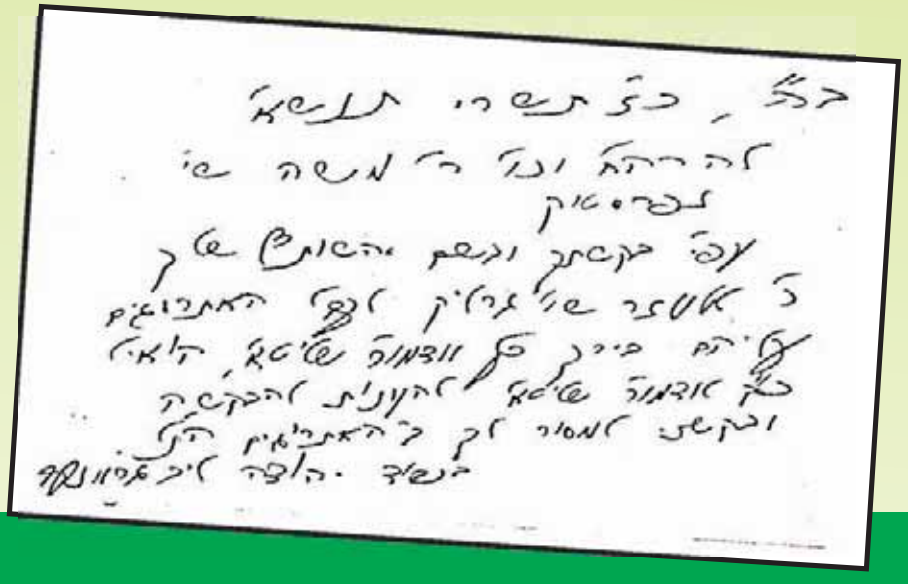

כבר מספר שנים אנ"ש זוכים לברך על אתרוגים אלו.
גם השנה נתברכנו ב"ה ביבולים יפים ובשפע
ונשמח לזכות את אנ"ש וכל ישראל לברך על האתרוגים המיוחסים.

המכירה במחסננו - כפר חב"ד, משק 61
ליחידים, בסיטונות, משלוחים לחו"ל, במחירים נוחים ובשירות שלנו הידוע לשבח,

מתאים ללשון הרבי:

"השיווק יהי'ה באופן של לשם ולתפארת, כמו שמתאים לנו חב"ד".

לכל לקוחותינו ויידידינו
ברכת שנה טובה ומתוקה, כתיבה וחתימה טובה,
א. גורליק, מ. פרידמן

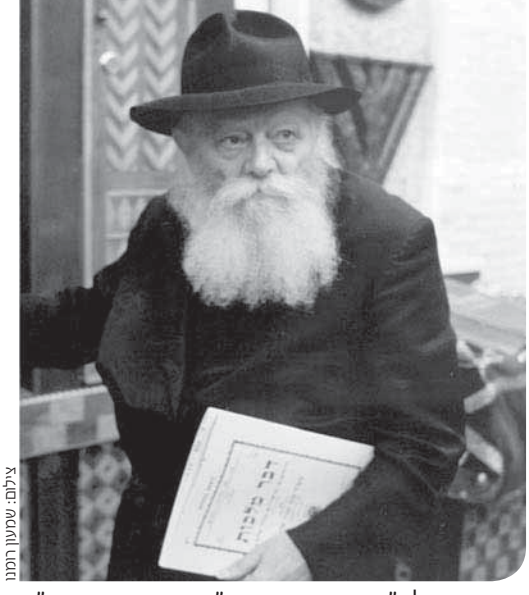

צילום: חנוך גוטליב

לע"נ הרב רחמים ב"ר יואב אנטיאן ע"ה

וזהו טעם המנהג להזכיר ב"ראש השנה" את הנשיאים, "ראשי אלפי ישראל" - מכיון שענין זה מסייע בכללות העבודה בעניני התורה ומצוותי', ובפרט בקשר וחיבור דראש השנה עם כל השנה כולה, כולל ובמיוחד - שבמשך כל השנה כולה יהי' ענין ההתקשרות עם כל שבעת הנשיאים

• משיחת יום ב' דר"ה ה'תשמ"ו. בלתי מוגה

להתקשר עם שבעת הנשיאים

א. כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה.

צוה לנגן ניגוני רבותינו נשיאנו – על הסדר. וניגנו: "ג' תנועות" – דהבעש"ט, המגיד ואדמו"ר הזקן. ניגון אדמו"ר הזקן ("אבינו מלכנו"). ניגון אדמו"ר האמצעי ("קאַפּעלע"). ניגון אדמו"ר הצ"צ ("ימין ה'"). ניגון אדמו"ר מהר"ש ("לכתחילה אַריבער"). ניגון אדמו"ר מהורש"ב (ניגון הכנה). ניגון אדמו"ר מהוריי"צ ("הבינוני"), וניגון כ"ק אדמו"ר שליט"א ("אתה בחרתנו").

ב. המנהג לנגן ניגוני רבותינו נשיאנו בראש השנה – מיוסד על דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו אודות הנהגתו של אביו, כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, שהיה נוהג להזכיר בראש השנה את כל הנשיאים: הבעש"ט, המגיד, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, אדמו"ר הצ"צ ואדמו"ר מהר"ש, ואח"כ, בזמן נשיאותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר – היה נוהג להזכיר גם אדמו"ר מהורש"ב, ומזה מובן גם בנוגע אלינו – שיש להזכיר גם את כ"ק מו"ח אדמו"ר.

והדגשה מיוחדת בנוגע להזכרת שמם **בדיבור** דוקא – בהתאם לענינו של ראש השנה הקשור עם ענין הדיבור, שכן, התהוות הבריאה בר"ה היא על-ידי הדיבור, "בדבר הוי' שמים נעשו", "בעשרה מאמרות נברא העולם", ובלשון הקבלה והחסידות – בנין עולם הדיבור.

ובהמשך לזה – ניתוסף המנהג להזכיר את הנשיאים (לא רק על-ידי הזכרת שמותיהם בדיבור, אלא) גם על-ידי **הניגונים** שלהם, כמדובר בארוכה בשנה שעברה (וכבר נתפרסמו הדברים) טעם הדבר – מפני שניגון הוא קולמוס הלב, אשר בו ועל ידו מתגלה פנימיות הלב כו' [ובפרט ניגון ללא תיבות, שאינו מוגבל בהגבלה דאותיות כו'], ובמילא, כאשר מנגנים את **הניגונים** של הנשיאים, אזי ההתקשרות היא בבחינת הפנימיות כו'. והרי גם ענין זה קשור עם ראש השנה – שכן, ענינו של שופר הוא **קלא פנימאה** דלא אשתמע.

ג. והנה, מכיון שכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו **פירסם** מנהג הנ"ל, לכל לראש – בהתוועדות ברבים, ואח"כ צוה לפרסם זאת באופן של דפוס, פירסום לדורות (כפתגם אדמו"ר הצמח צדק).

– כדרכו בכל הענינים הקשורים עם תורת החסידות ונשיאי החסידות לפרסם את הדברים באופן ד"יפוצו מעינותיך חוצה" ממש –

הרי מובן, שהכוונה בזה אינה רק כדי לספר לנו אודות הנהגת רבותינו נשיאינו, אלא יש בזה הוראה ולימוד עבור כל ההולכים בדרכיו (ועכ"פ – אלו שרוצים ומתכוננים ללכת בדרכיו), ובפרט לאחרי שנתפרסם גם **הטעם** דמנהג זה (כדלקמן) – שבזה מודגש עוד יותר שענין זה שייך לעבודת כל אחד ואחד, כדלקמן.

והענין בזה:

מבואר בדרושי חסידות דיוק הלשון "**ראש** השנה" (ועל דרך זה "ראש חודש") – שמלבד היותו **תחלת** השנה, הרי הוא גם "**ראש** השנה", להיותו בדוגמת "הראש" שבו כלול החיות דכל אברי הגוף, וממנו נמשך החיות לכל אברי הגוף כפי שהם במקומם, ולא רק המשכת החיות בלבד, כי אם להנהיגם כרצון הראש, ודוגמתו ב"ראש השנה" – שבו כלול החיות דכל ימי השנה, וממנו נמשכת השפעת החיות לכל השנה כולה, כולל – שההנהגה במשך כל השנה כולה תהי' כפי שנקבע והוחלט ב"ראש השנה".

והנה, מהענינים המסייעים בעבודה בכלל, ובעבודת ההתקשרות דראש

השנה עם שאר ימות השנה בפרט, היא – ההתקשרות עם ראש אלפי ישראל. שנשמתו היא בחי' ראש ומוחין לגבי שאר הנשמות שבדורו, ממנו הוא יניקתם וחיות שלהם, ועל ידו קשורות הן ומיוחדות במהותן הראשון ושרשם.

וזהו טעם המנהג להזכיר ב"ראש השנה" את הנשיאים, "ראשי אלפי ישראל" – מכיון שענין זה מסייע בכללות העבודה בעניני התורה ומצוותי', ובפרט בקשר וחיבור דראש השנה עם כל השנה כולה, כולל ובמיוחד – שבמשך כל השנה כולה יהיה ענין ההתקשרות עם כל שבעת הנשיאים.

ועל-פי-זה מובן גם הצורך להזכירם **בדיבור** דוקא – כדי שענין זה יבוא **בפועל ובגלוי**,

וכמו כן בנוגע להוספה האמורה אודות ענין של **ניגון** – אשר על ידו נעשה ענין ההתקשרות באופן **פנימי**, פנימיות הלב כו' (כנ"ל), ובפרט כאשר מנגנים את הניגונים מתוך התלהבות, ומתוך רגש פנימי והתקשרות פנימית עם בעל הניגון – שגם ענין בא **בפועל ובגלוי**, על-ידי-זה שמנגנים את הניגון **בפועל**...

ד. הכוונה בהזכרת **שבעת הנשיאים**, הן על-ידי הדיבור והן על-ידי הניגון, היא – כדי **להתקשר** עם שבעת הנשיאים, ובאופן שהתקשרות זו תומשך על כל השנה כולה, דבר המביא לסיוע והוספה בעבודת כל השנה כולה.

וכאמור, התקשרות זו צריכה להיות הן על-ידי דיבור והן על-ידי ניגון, כלומר, התקשרות החודרת את כל פרטי הכחות דנפש האדם, לא רק בדיבור בלבד (אמירת "רוצה אני"), אלא גם התקשרות פנימית מצד פנימיות הלב כו', וביחד עם זה, בא הדבר **בפועל** ובגלוי, גם באברים החיצונים, עד לריצה ברגלים ("רץ למצוה"), ובכללות – מעשה בפועל, שהרי "המעשה הוא העיקר".

ויש להוסיף, שגם ענין המעשה מודגש בראש השנה – כי:

א) ר"ה ענינו – בנין עולם הדיבור (כנ"ל), ובזה נכלל גם ענין המעשה, שהרי "מאמרו של הקב"ה – **מעשה**".

ב) לאחרי גמר ושלימות הבריאה בראש השנה – נאמר: "אשר ברא אלקים **לעשות**" "לתקן", היינו שתכלית ושלימות כל הענינים היא – עשיית האדם, מעשה בפועל, ועד כדי כך, שבגלל זה היה כל הענין ד"ברא אלקים" – "ברא אלקים (כדי) לעשות". ומכיון שכן, בודאי נתן הקב"ה מלכתחילה את כל הכחות הדרושים לעשיית האדם.

ומזה מובן שכל הענינים האמורים צריכים לבוא במעשה בפועל – שכן, אצל הקב"ה, "מאמרו . . מעשה", אבל אצל האדם, צריך להיות מעשה בפועל כפשוטו, "המעשה הוא העיקר".

ה. ויהי רצון אשר ההתקשרות עם שבעת הנשיאים על-ידי הזכרת שמותיהם בדיבור ועל-ידי הניגונים שלהם – תומשך על כל השנה כולה, ותביא לידי הוספה בכל עניני העבודה דקיום התורה ומצוותי', ובלשון הכתוב: "בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם".

ועל-ידי-זה זוכים לכל הברכות המנויות בפרשה – החל מהברכה "ונתתי גשמיכם בעתם", כידוע פירוש הבעל שם טוב ש"גשמיכם" הוא מלשון **גשמיות**, היינו, המשכת כל הברכות בכל הענינים הגשמיים כפשוטם ("גשמיכם" לשון רבים), ובאופן ד"בעתם" – בכל העתים והזמנים ("בעתם" לשון רבים), בכל השנה כולה.

ועד לסיום וחותם הפרשה – "ואולך אתכם קוממיות", "בקומה זקופה", בגאולה האמיתית והשלימה, אשר, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", כלומר, כשם ש"בימי צאתך מארץ מצרים" נאמר "ובני ישראל יוצאים **ביד רמה**", כך תהיה הגאולה העתידה באופן ד"קוממיות", "בקומה זקופה", ולא עוד, אלא שהגאולה העתידה תהיה באופן נעלה יותר מאשר הגאולה ממצרים – באופן ד"**נפלאות**" לגבי הגאולה ממצרים.

ויש להוסיף, שגם ענין הגאולה ("ואולך אתכם קוממיות") נפעל על-ידי ההתקשרות עם נשיאי החסידות (לימוד תורתם וההליכה בדרכיהם כו') – שהרי ביאת המשיח תהיה "לכשיפוצו מעינותיך חוצה", "מעיינותיך" דהבעש"ט, כפי שנמשכים ובאים באופן של הפצה – באמצעות המגיד – על-ידי נשיאי חסידות חב"ד, ועוד לפני זה – **האריז"ל**, שכתב ש"בדורות אלו האחרונים מותר ומצוה לגלות זאת החכמה", ועד **לרשב"י**, בעל ספר הזהר ותיקוני זהר, פנימיות התורה, בחי' "**נפלאות**" שבתורה, אשר, "בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזהר . . יפקון בי' מן גלותא ברחמי", באופן ד"אראנו **נפלאות**".

ובפרט לאחרי גודל אריכות הגלות ביותר, עד כדי כך, שהגיע כבר **סיומו** של "היומא **אריכתא**" דראש השנה – כולל גם לאחרי ההוספה ב"יומא אריכתא", כידוע שכל א' מהנשיאים הוסיף עוד רגע ("מינוט") בראש השנה, ולאחרי כל זה "כאַפט מען זיך" שנמצאים עדיין בגלות, עד כדי כך גדולה אריכות הגלות, "יומא אריכתא" דגלות –

הרי בודאי ובודאי שכבר הגיע הזמן שיהי' "דאַלאי גלות", "עד מתי" גלות!... ובודאי שכבר צריך להיות "קץ שם לחושך".

כך שלא ישאר כי אם הענין הטוב שכתוצאה מאריכות הגלות – עליה הכי גדולה שנעשית על-ידי גודל ירידת הגלות – "כיתרון האור מן החושך", עדי קיום היעוד "לילה כיום יאיר".

ואין ענין יוצא מידי פשוטו – גאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, כאמור, "ואולך אתכם קוממיות".

"בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו

> מהענינים המסייעים בעבודה בכלל, ובעבודת ההתקשרות דראש השנה עם שאר ימות השנה בפרט, היא - ההתקשרות עם ראש אלפי ישראל. שנשמתו היא בחי' ראש ומוחין לגבי שאר הנשמות שבדורו, ממנו הוא יניקתם וחיות שלהם, ועל ידו קשורות הן ומיוחדות במהותן הראשון ושרשם.

ובבנותינו״ – שלימות העם, ביחד עם שלימות התורה – ״בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו״,

ובאופן כזה באים לארצנו הקדושה שלימות הארץ, ״ארץ אשר גו׳ תמיד עיני ה׳ אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה״,

ולהעיר שגם ענין זה קשור במיוחד עם ראש השנה – כמבואר באגה״ק בפירוש ״מרשית השנה ועד אחרית שנה״, שהמשכת האור דראש השנה הוא על שנה אחת, ״מרשית השנה ועד אחרית שנה לבדה״, מכיון ש״האור שנתחדש בר״ה זה הוא מסתלק בערב ר״ה הבאה לשרשו . . עד אחר התקיעות שיורד אור חדש עליון יותר שלא הי׳ מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה״, ובנדון-דידן: בראש השנה זה, שנת תשמ״ו, נמשך אור חדש שלא האיר עדיין מעולם!...

וממשיך שם, שאור זה נמשך ומתלבש ״בארץ החיים שלמעלה ושלמטה״ (לאחרי שנמשך תחילה אצל בני ישראל, אשר, ״אתה בחרתנו מכל העמים כו׳ ורוממתנו מכל הלשונות״), ובלשון הכתוב: ״ונתתי שלום בארץ״, ומארץ ישראל – שמתמציתה שותה כל העולם – לכל העולם כולו ולכל אומות העולם, וענין זה מהוה הכנה לקיום היעוד ״והיתה לה׳ המלוכה״, ״והי׳ ה׳ למלך על כל הארץ״.

וכל ענינים אלו – במהרה בימינו ממש, דמכיון שבודאי נמצאים בני ישראל במצב ד״זכו״, אזי באה הגאולה באופן ד״אחישנה״, ארו עם עננ שמיא״, וכאמור, שלימות העם, שלימות התורה ושלימות הארץ, כולם ביחד ממש.

לומר את האמת

אמירת האמת היא הדרך היחידה בה ניתן בסופו של דבר להצליח. "ספינים", תרגילים והתחמקויות נתפסים אולי כצעדים חכמים, אך בסופו של דבר הם מתגלים, ומזמינים צרות

ארץ ישראל כמרקחה בימים אלו, והמקום בו מתרחשים האירועים הגורליים הוא העיר ניו יורק, עיר הבירה של נשיא דורנו, כפי שמגדיר אותה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. שם, בבניין האומות המאוחדות, מתכנסים באי הכח של המדינות השונות, שאמורים לקבל החלטות שיועילו לאנושות כולה, כראוי לפעולתו של מלך המשיח על העמים.

נכון לשעת כתיבת שורות אלו, הכינוס הנוכחי עומד בסימן כוונתם של שונאי ישראל לבקש הכרה במדינת טרור, אשר עניינה לסכן את עם ישראל הילי"ת, בתוככי ארץ ישראל. ניתוחים ופרשנויות קיימים לרוב, כמו גם תחזיות וצפיות לעתיד.

ראש הממשלה החליט לנאום אל מול נציגי האומות ו"לומר את האמת" כלשונו. נכון לרגע כתיבת השורות לא ידוע מה יהיה תוכן הנאום, או מה תהיינה תוצאות המהלך המדיני. הדיפלומטיה עובדת שעות נוספות, אך לא נראה שיש לה סיכויים גדולים.

נוכל להציע לראש הממשלה לומר באמת את האמת. לא להתבייש בכך שארץ ישראל שייכת לעם ישראל, לא להסתיר את העובדה כי אין שום "כיבוש", וכי ה"עם הפלסטיני" מעולם לא היה קיים. עליו לומר את האמת, כי כל הסכמי הוויתורים שעליהם חתמו הממשלות השונות הביאו רק להגברת הטרור ולא להיפך, כי כל וויתור הוא כניעה, סכנה ופיקוח נפש.

יש עוד הרבה מן האמת לומר לאומות העולם, להוכיח אותן על צביעותן ועוד ועוד, ולא פחות מכך צריך לומר את האמת לנו. "הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב" זוהי ברכה, והלוואי שנזכה שמנהיגי הציבור יאמצו אותה. לצערנו, ניתן רק לקוות, אך עד עתה לא נוכחנו כי יש מי שמעוניין לומר את האמת כפי שהיא.

אמירת האמת היא הדרך היחידה בה ניתן בסופו של דבר להצליח. "ספינים", תרגילים והתחמקויות נתפסים אולי כצעדים חכמים, אך בסופו של דבר הם מתגלים, ומזמינים צרות. כך היה לאחרונה ב'תרגיל' של הקפאת הבנייה, ולפני זה בחתימה על הסכמים מתוך ידיעה שלא יתקיימו, התחייבות לוויתורים בתנאים שונים. כל התנאים נשחקו ונעלמו, ובסופו של דבר מכל ההבטחות והנסיונות לא נשאר כלום.

אמירת האמת חשובה מאד בכל תחום בחיים. השבת אנו מתחילים לומר "סליחות" ובהן אנו מודים על האמת, ומבקשים כי למרות שלנו בושת הפנים, הרי לך ה' הצדקה, ובשכר זה אנו מקווים ומייחלים לישועה.

עלינו לומר את האמת בכל מצב וזו הדרך היחידה. כך במיוחד בשליחות ובעבודה היחידה שנותרה – קבלת פני משיח. כל נסיון "לייפות" את הדברים, לשנות מעט, לא לומר הכל, לטייח ולהסתיר את האמונה בנצחיות דבריו של הרבי מה"מ, נידון לכישלון. בסופו של דבר נאלצים לבחור ואין ברירה אלא לבחור באמת המוחלטת.

וזוהי גם הבקשה והתביעה מעומק הלב, באמת, לך ה' הצדקה, שלח לנו כבר את הגאולה **האמיתית** והשלימה, ולנו, למרות בושת הפנים, תהיה את הזכות לקבל את פני מלך המשיח מי"ד ממ"ש, ולהכריז לפניו באמת:

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

מערכת "בית משיח"
מאחלת לכל קוראיה ולכל בית ישראל
שתהא שנת עוז בכל הבעל"ט
שנה טובה ומתוקה, שנת גאולה וישועה,
בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א נאו

הגיליון הבא ייצא לאור בעז"ה
לקראת חג הסוכות

כ"ק אדמו"ר הזקן

תקעו בחדש שופר

כל החדשים נקראו 'חדשי השנה', מה שאין כן תשרי נקרא 'חדש' סתם – חידוש כללי לכללות העולמות והתהוותם מאין ליש. לפי שבו יש ראש השנה שהוא בחינת ראש ומוחין של השנה.

('לקוטי תורה' דרושים לר"ה נג, ד)

כ"ק אדמו"ר האמצעי

אינו מובן למה צריכים לתקיעת שופר גשמי – אם העיקר הוא התשובה בעומק הלב, הי' די בצעקת הלב בקול פשוט מן המצר, שבצעקת הלב ודאי מעורר רחמים רבים יותר מעל ידי קול גשמי דשופר?

אך הטעם הוא מפני שעיקר יום הדין הוא על הפרנסה בחיים טובים גשמיים ולא על הנשמה מצד עצמה לבד, לכן צריך שניהם: קול השופר של איל שהוא בהמה וצאן גשמי לעורר רחמים רבים על חיי הנפש בגוף שזהו כמו בחינת חיי בהמות; והתשובה בצעק לבם ברוחניות לעורר רחמים רבים על חיי הנשמה האלקית לתקן ולמלאות כל חסרון ופגם דשם הוי' שבנשמת אדם למטה ולמעלה.

('עטרת ראש' שער ר"ה כא, ב [4 4])

כ"ק אדמו"ר הצמח צדק

לכאורה הלא ראש השנה הוא יום טוב, ואיך שייך בו דין? והענין הוא שבו נברא אדם הראשון, וידוע דכל ענין הדין הוא מצד חטא עץ הדעת שחטא אדם הראשון, ולכן כיון שאז הי' התחלת הדין על חטא הנ"ל, הוקבע בו כל ענין הדין מעבירות כל אחד ואחד.

ובזה יובן גם כן מה שמועיל הזכרת זכות אבות כדי שיזכו בדין – כיון שכל ענין הדין הוא מצד חטא עץ הדעת, והאבות הם תקנו ענין זה.

('אור התורה' דרושים לר"ה ב'תמב)

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

אמרו רז"ל בכ"ה באלול נברא העולם, אם כן, יום ששי למעשה בראשית הי' ראש השנה, ואיך עשה מלאכה בראש השנה שנאמר "ותוצא הארץ נפש חי" ו"נעשה אדם" – שזה הי' ביום ששי שהוא ראש השנה, ויום טוב אסור בעשיית מלאכה כמו שבת?

אך לא יוקשה, דקדושת יום טוב תלוי בישראל שישראל אינהו דקדשינהו לזמנים ואם כן קודם בריאת אדם הראשון לא הי' קדושת יום טוב כלל, ולכן לאחר מאמר נעשה אדם שנברא אדם הראשון לא הי' מאמר עוד.

('ספר המאמרים' תרכ"ז ע' קטו)

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

עיקר הדין ומשפט הוא על חיים הרוחניים לא על חיים גשמיים בלבד כי אם על חיים רוחניים, אמת על חיות גשמי

פתגם השבוע בענייני גאולה ומשיח

היות שרבותינו נשיאינו, וכללות הענין דגילוי פנימיות התורה והפצת המעינות חוצה על ידי רבותינו נשיאינו, הרי הם קשורים עם הגילוי דמשיח צדקנו . . מובן איפוא, שזה (השייכות של הרביים עם משיח) ישנו בהדגשה אצל הצמח-צדק הכולל את כל הנשיאים.

מזה מובן, שביום ההולדת של הצמח-צדק (בערב ראש השנה), שאז הרי "מזלו גובר" – אזי גובר הענין דשמו של משיח, שבעל יום ההולדת עושה כל התלוי בו – ובמילא בודאי שזה פועל פעולתו – שיהיה הגילוי דשמו של משיח, ויתירה מזה – הגלוי דמשיח עצמו (כפי שהוא למעלה משמו).

(משיחות ערב ראש השנה תשנ"ב)

לע"נ הרב זלמן יודא ב"ר שלום ישעי' דייטש ע"ה

גם, אלא שהעיקר הוא על חיות רוחני, כי נשמות מצד עצמם אינם שייכים לגשמיות, ואלו הי' הכוונה בשביל גשמיות, הי' מספיק המלאכים דבריאה יצירה עשי' הרוחנים או בעולם הזה הגשמי, אבל הנשמות נבראו בשביל רוחניות.

('תורת שלום' ע' 92)

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

מורנו הבעל שם טוב הי' מסדר את התקיעות ביחד עם החבריא, אבל פעם אחת הוא סידר את התקיעות ביחד עם אנשים פשוטים וילדים – את בעל ה"תולדות" הוא ציוה לסדר את התקיעות עם החבריא – והאנשים הפשוטים עם הילדים צעקו: אבא שבשמים רחם נא!

וזה פעל יותר מהכל.

('ספר השיחות ה'תש"ה' ע' 6)

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

השייכות של יום הדין דראש השנה עם הגאולה מודגש גם בכך שבראש השנה היא העבודה דקבלת מלכותו ית', למלאות בקשתו של הקב"ה "תמליכוני עליכם", שמלכותו ית' קשורה ומתגלית בשלימותה על ידי דוד מלכא משיחא (שענינו ספירת המלכות).

מזה מובן, שבעמדנו כעת ברגעים האחרונים לפני הגאולה (ע"פ כל הסימנים, כנ"ל) – הדין בימים אלה (ימי הדין) צריך להביא את העיקר ושלימות ד"והצילו" – הגאולה האמיתית והשלימה.

ותיכף ומיד ממש – בלי להכנס לשקלא וטריא בזה – אין לכך זמן, כי צריכים כבר לקבל את פני הגאולה האמיתית והשלימה ודוד מלכא משיחא, וכ"ק מו"ח אדמו"ר בראשנו – מובן איפוא, שככל שמזדרזים בסיום הענינים שקודם לזה, כך מקדימים את הגאולה האמיתית והשלימה.

('ספר השיחות ה'תשנ"ב')

רוצים לעשות שינוי?

צריכים יוזמה, גשמית ורוחנית

מענה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א למנהל מוסד שהעלה על הכתב כמה רעיונות לשיפור וייעול המוסד:

כהנ"ל נכון וטוב ומוכרח וכו', אלא שהעיקר חסר בההצעה: ביטול הסברה האמתית שלא הי' זה ע"ע [= עד עתה] ולא כיו"ב, ותיקון המצב שיאפשר הנ"ל.

המצב ב... בכלל וב... בפרט במשך כל השנים האחרונות - כפי שנראה לעין - חסרה כל התפתחות כלל, אין כל יזמה כלל לא בגשמיות ולא ברוחניות - והעיקר שאיני יודע אפילו מנסיון אחד של איש אחד לעשות מה בזה.

וכל ה"שינוים" שנעשו במשך עשיריות השנים האחרונות באו ע"י [= על-ידי] התעוררות מבחוץ דהנהלת ה..., ואפילו קנאת סופרים - דעשיריות ה... שקמו בזמן זה באה"ק וחלק חשוב מהם מחזיקים מעמד וגם מתפתחים והולכים וגדלים - לא פעלה כלום לתיקון המצב

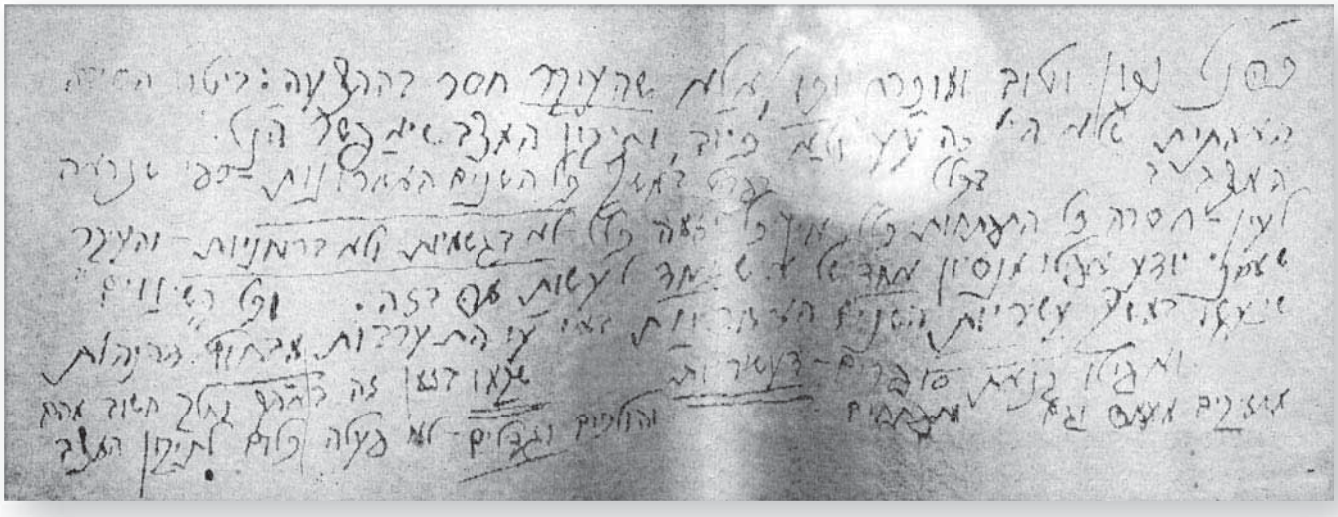

לכל ילד וילדה · אות בספר התורה · של ילדי ישראל

הזכאים לקבלת התלושים לספרים
במסגרת 'מבצע השלושים'
נא ליצור עמנו קשר

ספר התורה של ילדי ישראל | ת.ד. 8 כפר חב"ד 60840 | 03-9607358 | www.kidstorah.org

בימים אלו, הימים הנוראים, הימים שקשורים כל כך עם "קבלו מלכותי" שלמעלה מ"קבלו גזרותיי" - זהו הזמן במיוחד להתרומם גם מכל העניינים הפרטיים, ולהגיע אל המלך עצמו, לנסוע לרבי, להיות אצל הרבי ועם הרבי, ולדאוג שכמה שיותר יהודים יגיעו אל הרבי.

מאת הרב חיים לוי יצחק גינזבורג,
משפיע בישיבת תומכי תמימים ראשון לציון

'להגיע' אל הרבי

על פי תורת החסידות, ראש השנה אינו רק יום הדין והמשפט, אלא בעיקר יום הכתרת המלך ובניין המלכות. ביום זה אנו מתרוממים גם מן העיסוק החיובי של כל השנה בביצוע פרטי התורה והמצוות, ומנסים "להגיע" אל המלך עצמו, אל מלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו שבדרגתו הנעלית נמצא למעלה גם מדרגה של מצווה המצוות – "קבלו מלכותי ואחר כך אגזור עליכם גזירות".

ביום זה אנו מבקשים ומתחננים לאבינו שבשמים "מלוך על העולם כולו בכבודך", "ותמלוך אתה הוא ה' לבדך על כל מעשיך". ולכן גם "מצוות היום בשופר" כמו בשעה שמכתירים את המלך, כמסופר בתנ"ך, וכמבואר בארוכה בתורת החסידות.

שלמות התגלות מלכותו של הקב"ה בעולם תהיה על ידי מלכותו של המלך המשיח בגאולה האמיתית והשלימה, כמודגש בשיחת ערב ראש השנה תשנ"ב, וכפי שמפורש בכל תפילות ראש השנה, שדווקא אז יקויימו בשלימות כל האמור בתפילות אלו – "ותמלוך אתה הוא ה' לבדך על כל מעשיך בהר ציון משכן כבודך ובירושלים עיר קדשך", "ויידע כל פעול כי אתה פעלתו".

זו הסיבה שהתפילות המודגשות ביום זה במיוחד, הן אלו התפילות בהקשר של גאולה ומשיח.

זה אפוא הזמן המתאים לספר סיפור שקשור לנקודה המרכזית של כל חיינו והווייתנו – חיבור יהודים לרבי: לא רק ללמוד את תורתו, לא רק למלא את הוראותיו, לא רק להתייעץ עמו ולשמוע לעצותיו, להאמין בנבואותיו וכו', אלא התקשרות והתמסרות של עצם המציאות של כולנו עם הרבי עצמו. כתוצאה ישירה ומתבקשת מכך יבואו גם כל הפרטים, כפי ש"קבלו מלכותיי" מביא ל"קבלו גזרותיי".

וכך היה מעשה: בחודשים הראשונים לשליחותנו בישיבה במגדל העמק בשנת תשל"ח, התקיימה הפעילות החב"דית בעיר "על אש נמוכה". קיימנו כמובן מבצע תפילין בכמה תחנות בעיר, ובחודש תשרי אף התקיימה תהלוכה כמעט לכל בתי הכנסת, לשמח יהודים ולעוררם על ידי חזרת נקודות מתורתו של הרבי שליט"א מלך המשיח, אבל לא הרבה מעבר לכך. ראינו את עצמנו בעיקר כשלוחים בישיבה וכמעט לא חשבנו על פעילות בעיר. לא הייתה לנו אז מודעות לחזור שיחות בבתי כנסת, לארגן שיעורים, מסיבות שבת, כינוסי ילדים, ואפילו לא לארגן התוועדות לקראת י"ט כסלו וכדומה, דברים שהיום הם דבר פשוט אצל כל מי שנמצא בעיר או ביישוב ובשם 'חסיד' יכונה.

היו לכך גם סיבות אובייקטיביות: ההוראה לקיים את תהלוכות הילדים של ל"ג בעומר בכל מקום בעולם ניתנה רק בשנת תש"מ. את "צבאות השם" הקים הרבי רק בתשמ"א. ובכלל, המודעות הכללית לכל הנושא של 'רבי' 'מבצעים' ו'שליחות' עדיין לא חדרה אצל החסידים שגרו בארץ ישראל. בכל הארץ היו כמה בתי חב"ד בודדים – בבת ים, בקריית גת, בעפולה ובעוד כמה מקומות של "נחשונים" שקפצו למים ויצאו לשליחות בלי להתחשב כל כך באווירה הסובבת. עדיין לא היה מונח אצל כל אחד שכל התכלית שלו היא למלא את שליחותו של הרבי, כאשר בכל מקום צריך לחפש ולמצוא דרכים להפצת היהדות והחסידות.

כשבועיים לפני חג הגאולה, י"ט כסלו, "נחת" אצלנו לפתע הרה"ח ר' זושא ווילימובסקי, ר' זושא פרטיזן.

סיפרו עליו אז שהוא עומד בצומת של כפר חב"ד ומושיט ידיו ל"טרמפ", ולכל מקום אליו נוסע הרכב שעצר לו, היה נוסע עמו. אם לבאר שבע או לצפת, לעפולה או לאילת. כך היה מסתובב בכל המקומות כאשר בכל מקום שהה כמה שעות או כמה ימים, כפי הנדרש. כך היה ר' זושא מעודד את מי שצריך, דוחף לפעולה, מסתובב במקום כמי שכל הזמן שבעולם עומד לרשותו והוא כביכול מחפש איך להעביר את זמנו. הוא ידע ל"רחרח" ולעמוד על נקודות התורפה והחוזקות שבכל מקום. הוא עשה את מה שעשה באופן המיוחד לו, באופן שאף אחד לא ידע מה הוא עושה והאם יש בכלל תכלית בעובדת בואו לאותו מקום (מלבד מי שהיה צריך לדעת).

בין לבין היה ר' זושא יושב לעצמו וכותב בכתב גדול וצפוף על גליונות גדולים של נייר. כששאלו אותו מה הוא כותב, היה עונה בחיוך: "סוד צבאי". אמרו אז שהוא מרגל של הרבי, ויחד עם ההתעוררות והדחף לפעילות, הוא כותב ומדווח בפרטי פרטים ומספר לרבי על כל מה שקורה בכל מקום.

כך, יום אחד, ללא שום הודעה מוקדמת "נחת" אצלנו ר' זושא פרטיזן בישיבה במגדל העמק. הוא הסתובב פה ושם, הסתודד עם פלוני ואמר משהו לאלמוני בדרכו המיוחדת לו. לפתע פנה ר' זושא אלינו, התלמידים השלוחים, ואמר: "חבר'ה, חייבים לארגן כאן התוועדות י"ט כסלו!"

כל נסיונות ההתחמקות לא הועילו לנו. "הרבי רוצה כך וכך צריך לעשות", טען ר' זושא בלהט. ומכיוון שעל טענה זו לא היה לנו שום תירוץ, לא נותרה ברירה אלא להתחיל לחשוב ברצינות כיצד מיישמים את הדבר ומורידים אותו לפועל.

על מודעות ענק, שכירת אולם, סעודה כיד המלך והבאת רבנים ואישים שונים, לא חלמנו אפילו. הייתה לנו בעיה רצינית מאד עם תקציב "ענק", לפי המושגים שלנו אז, לבקבוק וודקה, 'מזונות' וכמה בקבוקי שתיה. אלא שכאן עמד לצידנו הרב המקומי, הרב יצחק דוד גרוסמן, שהקים את הישיבה ונשא גם בעול הכספי של ניהולה כמה וכמה שנים. הרב גרוסמן הקציב לנו ממטבח הישיבה בקבוק וודקה, כמה בקבוקי שתיה, מזונות וסלטים, וכך נפתרה הבעיה.

תיאמנו תחילה עם גבאי בית הכנסת רמב"ם, שם היה אמור להתקיים האירוע, וקיבלנו את הסכמתם להתוועד במקום. באותה שבת סובבנו כמעט בכל בתי הכנסת שבעיר, דיברנו מעל הבימה על גודל עניינו של חג הגאולה י"ט כסלו, והזמנו את כל הקהל להתוועדות בליל י"ט כסלו בבית הכנסת רמב"ם מיד לאחר תפילת ערבית. ציפינו, אולי מחוסר נסיון, לקהל גדול יחסית.

הגיע הערב הגדול. אחרי כל ההכנות וכל ההתרגשות לארגן אירוע כזה כמעט בכוחות עצמנו, הגענו כולנו כאחד בכוחות רעננים, מלאי מרץ והתלהבות לתפילת ערבית של י"ט כסלו בבית הכנסת רמב"ם.

התברר לנו כי בעצם באנו להשלים את המניין לתפילת ערבית, עם קהל של כשמונה זקנים, שהיו מוכנים לשמוע כמה מילים במשך חמש דקות, ולא יותר, כי עוד מעט צריכים לסגור את בית הכנסת וללכת הביתה...

האכזבה הייתה גדולה. אחרי כל כך הרבה תכנון ומאמץ נפשי נמצאים כאן בסך הכל רק מספר כה מצומצם של זקנים שגם הם מחכים כבר ללכת הביתה.

אבל מכיוון שכבר הגענו, מזגנו את הכוסות והכוסיות, סיפרנו את סיפור המאסר והגאולה, ניגנו כמה ניגונים ואף רקדנו ושמחנו עם אותם יהודים, שבדיעבד הסכימו להישאר כמעט שעה ואפילו יותר.

חזרנו לישיבה בפחי נפש, וניסינו להירגע מן האכזבה בהתוועדות שערכנו בינינו לבין עצמנו.

עברו שנתיים תמימות, שכחנו כבר מזמן מכל הסיפור, וסוף סוף הגיע גם תורנו לנסוע אל הרבי ל-770, ל"קבוצה".

באחד הימים, כשאנו יושבים ולומדים ב-770, נפתחה לפתע הדלת, ול-770 נכנס אחד מאותם זקנים, מן התושבים הוותיקים של מגדל העמק. קיבלנו אותו כמובן ב"שלום עליכם" לבבי ובהתרגשות רבה, כמכר ותיק שלא ראינו זה זמן רב. עמדנו סביבו והחלפנו חוויות, כאשר לפתע שאל מישהו: אחא, איך קרה פתאום שהגעת לכאן, מה הביא אותך אל הרבי?

אותו יהודי ענה, לא להאמין, את התשובה הבאה: "הזוכרים אתם עדיין אותה מסיבה והתוועדות אצלנו לפני כשנתיים בבית הכנסת רמב"ם?" בוודאי שזכרנו, נזכרנו גם בטעם המאכזב שליווה אותנו עוד זמן רב לאחר מכן. "ובכן", המשיך אותו יהודי, "דעו לכם שבזכות אותה מסיבה אני נמצא עכשיו כאן: אמרתי לעצמי אז, אם הייתה לנו כזו שמחה והיו כאלו דברים מעניינים רק ביום גאולה של רבי, מהו אם כן הרבי עצמו? החלטתי שצריך פעם לקום ולנסוע ולבוא לראות את הרבי עצמו, והנה אתם רואים אותי כאן"...

לפעמים אנחנו חושבים שאנחנו יודעים מתי זה היה מוצלח ומתי לא, נדמה לנו שכל העניין לא היה אלא אכזבה אחת גדולה, אך הרבי עושה את שלו כפי שעלה ברצונו. יש לו את הדרכים שלו למי להגיע, מתי להגיע וכיצד, באיזה אופן ובאיזו צורה. אנחנו, בלי לדעת ובלי להרגיש, צריכים לעשות הכל שלא לקלקל, להניח את עצמנו הצידה, ולזכות להיות הצינור שמביא את הרבי לכל מקום ולכל פינה.

+

בימים אלו, הימים הנוראים, הימים שקשורים כל כך עם "קבלו מלכותי" שלמעלה מ"קבלו גזרותיי",

> גם מי שמאיזו סיבה שתהיה אינו יכול לנסוע בגשמיות כפשוטו, וכידוע ההוראות שאסור לעשות זאת אם בגלל זה ייפגע מילוי שליחותו ותפקידו בעירו ובמקומו - אזי חייב הוא להשתדל שבעתיים שאכן הוא "יגיע" אל הרבי גם כאשר אינו יכול לנסוע בגשמיות.

וכן בימי השמחה שלאחריהם, כאשר העניינים שהיו "בכסה" בראש השנה וביום הכיפורים, באים בגלוי ובכל ה"שטורעם" "ליום חגינו" בחג הסוכות ושמחת תורה – זהו הזמן במיוחד להתרומם גם מכל העניינים הפרטיים, גם מביצוע ההוראות והמצוות החיוניות והמוכרחות הפרטיות, ולהגיע ("אנרירן" בלשון אידיש) אל המלך עצמו, לנסוע לרבי, להיות אצל הרבי ועם הרבי, ולדאוג שכמה שיותר יהודים יגיעו אל הרבי.

כולם נוסעים וכולם מגיעים. מי שיש באפשרותו חייב ומוכרח לנסוע קודם כל בגשמיות כפשוטו, בלי פשטל"ך ובלי תירוצים. לדעת ולהכיר שאכן נוסעים לרבי בפשטות, מקפידים להתפלל במניין של הרבי, להשתתף בהתוועדות עם הרבי וכו', ודווקא בפשטות, ללא שום הסברים וביאורים. רק לאחר מכן עליו אמנם גם להסביר ולשנן לעצמו שלא די רק בעצם הנסיעה בגשמיות, וצריך אמנם גם "להגיע" אל הרבי, ולשם כך נדרש כבר מאמץ יותר קשה. אבל כאמור, זהו דווקא אחרי שנסע בגשמיות כפשוטו, הוציא על כך כסף וזמן ומאמץ, והוכיח שהרצון לנסוע לרבי ולהיות אצל הרבי הוא לא רק רצון מופשט ותיאורטי אלא הוא היה אכן מוכן לשלם עבורו בכסף ובמאמצים וכו'.

וכפתגמו הידוע של המשפיע הרה"ח וכו' ר' מענדל פוטרפס, שהייתה חקירה אצל חסידים מה יותר חשוב: הנסיעה לרבי, או הרצון לנסוע לרבי. נמנו וגמרו שאמנם הרצון לנסוע הוא חשוב יותר, אבל מהו הסימן שאכן רוצים לנסוע – אם אכן נוסעים בפועל ממש. באם לאו, זהו סימן שאין הוא רוצה לנסוע, הוא סתם מדבר ומבלבל את הראש.

גם מי שמאיזו סיבה שתהיה אינו יכול לנסוע בגשמיות כפשוטו, וכידוע ההוראות שאסור לעשות זאת אם בגלל זה ייפגע מילוי שליחותו ותפקידו בעירו ובמקומו – אזי חייב הוא להשתדל שבעתיים שאכן הוא "יגיע" אל הרבי גם כאשר אינו יכול לנסוע בגשמיות. ומכיוון שהעובדה שאינו נוסע אינה באשמתו, הרי וודאי ניתנו לו כל הכוחות להיות אצל הרבי ועם הרבי גם כאשר בגשמיות חייב הוא להיות במקום אחר.

ומימים אלו, ימי "תשרי" אותיות "רשית", ימי ה"ראש", לוקחים את הכוחות למשך כל השנה "שנהיה (שייכים) לראש", שנהי' במשך כל השנה קשורים ושייכים ומחוברים ודבוקים אל ועם הרבי, והדבר ימלא את כל חיינו ואת כל מציאותנו.

ומכאן לוקחים את התפקיד והשליחות להביא את הרבי לכל יהודי ולהביא כל יהודי אל הרבי. ויתירה מזו: לא רק יהודים, אלא, כפי שהרבי מדגיש, את כל אנשי הדור, שכולם יהיו שייכים וקשורים, כל אחד במידה שנקבע לו מלמעלה אל הרבי מלך המשיח שליט"א.

לשם כך עלינו לנצל, כפי שמלמד אותנו הרבי, את כל הדרכים וכל האופנים: את תורתו של הרבי, את ה'אגרות קודש', את הוידיאו, בכל הצורות ובכל האופנים, שכולם יביאו למטרה האחת והיחידה, "לתקן עולם במלכות ש-ד-י".

ובמיוחד, כפי שנצטוינו, לפרסם את הניסים שהקב"ה עושה בזמננו, הן דרך התשובות המופלאות באגרות קודש, הן דרך הדולרים, היין מכוס של ברכה והמים ממי המקווה. וכפי שרואים במוחש, שמי שנעשה לו נס על ידי היין או המים של הרבי, או מי שקיבל תשובה מדוייקת מהרבי בדיוק למה שביקש, אין צורך להסביר לו כי הרבי חי וקיים וכי הוא הוא מלך המשיח, שכבר פועל בעולם, והוא עומד להיגלות ולבוא ולגאול את כולנו בכל רגע בגאולה האמיתית והשלימה. הוא ראה כאן דברים שלמעלה מהטבע, ועתה הוא "כלי" מוכן לקבל ולהאמין גם בדברים שלא רואים ברגע זה ממש בעיני בשר.

תכלית הכל היא, כאמור, לא רק לקשר יהודים אל קיום ההוראות העצות, הנבואות וכו' – אלא להביא את העולם כולו ל"קבלו מלכותי" שלפני ולמעלה מ"קבלו גזרותיי".

וכפי שזה מתבטא בקריאה וההכרזה שכל תוכנה הוא קבלת מלכותו של המלך המשיח, שעל ידו מתגלית מלכות ה' בעולם כולו, והיא מהווה קודם כל התגלות עצם מציאותו של משיח, ואחרי זה ועל ידי זה באה התגלותו בגלוי לעין כל – "יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד"!

לוח שבועי

שבת קודש פרשת נצבים-וילך, כ"ה אלול

	זריחה	סזק"ש	חצות	מנחה גדולה	פלג המנחה	שקיעה
תל אביב	6:30	9:31	12:33	1:03	5:50	6:36
ניו-יורק	6:45	9:46	12:48	1:18	5:35	6:50

פרקי אבות: פרק ה-ו.

	ירושלים	תל-אביב	חיפה	ניו יורק	פריז	לונדון
הדלקת נרות	5:55	6:16	6:34	6:46	7:30	6:40
צאת השבת	7:10	7:12	7:31	7:43	8:17	7:45

יום ראשון, כ"ו אלול

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:30	9:31	6:34
ניו-יורק	6:39	9:44	7:00

יום שני, כ"ז אלול

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:31	9:31	6:33
ניו-יורק	6:47	9:47	6:47

יום שלישי, כ"ח אלול

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:31	9:32	6:32
ניו-יורק	6:48	9:47	6:45

יום רביעי, כ"ט אלול

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:32	9:32	6:30
ניו-יורק	6:49	9:48	6:44

יום חמישי, א' תשרי

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:33	9:32	6:29
ניו-יורק	6:50	9:48	6:42

יום שישי, ב' תשרי

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:33	9:32	6:28
ניו-יורק	6:51	9:48	6:40

ראש השנה

	ירושלים	תל-אביב	חיפה	ניו יורק	פריז	לונדון
הדלקת נרות יום אדר"ה	5:49	6:25	6:25	6:09	7:19	6:28
הדלקת נרות יום בדר"ה	7:03	7:21	7:31	7:05	8:17	7:33

שבת קודש פרשת האזינו (שובה), ג' תשרי

	זריחה	סזק"ש	חצות	מנחה גדולה	פלג המנחה	שקיעה
תל אביב	6:34	9:32	12:30	1:00	5:12	6:26
ניו-יורק	6:52	9:49	12:45	1:15	5:25	6:39

	ירושלים	תל-אביב	חיפה	ניו יורק	פריז	לונדון
הדלקת נרות	5:46	6:07	6:25	6:22	7:15	6:24
צאת השבת	7:01	7:03	7:31	7:19	8:17	7:29

ביום ראשון, צום גדליה (נדחה)
תחילת הצום: בתל-אביב: 5:05 | **בניו-יורק:** 5:32
סיום הצום: בתל-אביב: 6:49 | **בניו-יורק:** 7:04

יום ראשון, ד' תשרי

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:35	9:32	6:25
ניו-יורק	6:53	9:49	6:37

יום שני, ה' תשרי

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:35	9:32	6:24
ניו-יורק	6:54	9:49	6:35

יום שלישי, ו' תשרי

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:36	9:33	6:23
ניו-יורק	6:55	9:50	6:34

יום רביעי, ז' תשרי

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:37	9:33	6:21
ניו-יורק	6:56	9:50	6:32

יום חמישי, ח' תשרי

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:37	9:33	6:20
ניו-יורק	6:57	9:50	6:30

יום שישי, ט' תשרי

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:38	9:33	6:19
ניו-יורק	6:58	9:51	6:29

שבת קודש יום הכיפורים, י' תשרי

	זריחה	סזק"ש	חצות	מנחה גדולה	פלג המנחה	שקיעה
תל אביב	6:39	9:33	12:28	12:58	5:05	6:17
ניו-יורק	6:38	9:44	12:50	1:20	6:45	7:02

	ירושלים	תל-אביב	חיפה	ניו יורק	פריז	לונדון
הדלקת נרות	5:37	5:58	6:25	6:11	7:00	6:08
צאת השבת	6:52	6:54	7:31	8:08	8:03	7:29

יום ראשון, י"א תשרי

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:39	9:34	6:16
ניו-יורק	7:00	9:51	6:25

יום שני, י"ב תשרי

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:40	9:34	6:15
ניו-יורק	7:01	9:52	6:24

יום שלישי, י"ג תשרי

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:41	9:34	6:14
ניו-יורק	7:02	9:52	6:22

יום רביעי, י"ד תשרי

	זריחה	סזק"ש	שקיעה
תל אביב	6:41	9:34	6:13
ניו-יורק	7:03	9:53	6:21

הצורפים
HAZORFIM
מאז 1952

תל אביב רח' קיבוץ גלויות 75, 03.6818123 • רח' ויצמן 32, 03.6092772 • קניון רמת אביב, 03.66437083 • **בני ברק** רח' רבי עקיבא 49, 03.5703498 • **ירושלים** רח' כנפי נשרים 5 גבעת שאול, 02.6514026 • רח' מלכי ישראל 2 (כיכר השבת), 02.5383853 • **חדרש רעננה** קניון רננים, 09.7430787 • **חדרש פתח תקווה** הקניון הגדול, 03.6039422 • **חיפה** גרנד קניון 04.8121175 • **נתב"ג:** טרמינל 3 שער 03.9757081 • **מרכז מבקרים וחנות כפר דניאל**, יער בן שמן, 08.9186653
שירות לקוחות: 08.9186630

הגה"ח הרב יוסף הכט שליט"א בראיון חגיגי ל"בית משיח"

ב-770 מרגישים את החגים אחרת לגמרי

לקראת חודש השביעי פנינו לגאון החסיד והשליח הרב יוסף הכט שליט"א, חבר בית דין רבני חב"ד בארץ הקודש ורב העיר אילת, כדי לשמוע מפיו על "תשרי בליובאוויטש" בימי נעוריו, ועל ההכנות הנדרשות לנוסעים לרבי מלך המשיח בימים אלו • וגם: המהפכה הגדולה שעוברת העיר אילת מאז בואו לעיר בשליחות הרבי

ראיין: מנחם זיגלבוים

סייע בהכנת הראיון: מרדכי גורליק. תמונות: יניב רגב

כרטיס ביקור

הרב יוסף הכט הינו רבה הראשי של אילת, ראש מוסדות חב"ד בעיר וחבר בית דין רבני חב"ד בארץ הקודש.

נולד בחודש שבט תשי"א לאביו הרב משה יצחק העכט ולאימו הרבנית רבקה בת ר' שמעיה קרינסקי, ונקרא על שם אדמו"ר הריי"צ. בצעירותו למד ב'תומכי תמימים' 770 והיה מ'החוזרים' וחבר 'ועד הנחות התמימים'. נשא לאישה את בתו של הרב שלום דובער פופאק. בשנת תשל"ז נשלח על ידי הרבי לארץ הקודש עם קבוצת השלוחים.

בחודש אלול תשל"ט נבחר לרבה הראשי של אילת ומאוחר יותר גם לחבר בבית דין רבני חב"ד. במרוצת השנים ייסד מוסדות חינוך חב"ד באילת, וכן סניף 'תומכי תמימים' אילת.

בחודש אדר תשע"א הוענק לרב הכט תואר 'יקיר העיר' אילת, בעקבות עבודתו המסורה בעיר.

להיות אצל הרבי בתשרי

• תשרי בליובאוויטש. בשעות ובימים אלה ממש אלפים עושים דרכם אל 770, בית חיינו ובית משיח. הרב זכה להיות אצל הרבי שנים רבות בחודש השביעי. אלו זכרונות מיוחדים נחקקו בלבו של הרב מ"תשרי אצל הרבי" במהלך השנים?

אכן, זכיתי להיות אצל הרבי שנים רבות בחודש תשרי, בעיקר כ'תמים', ואני זוכר שכבר מח"י אלול, שבת סליחות, החלה נהירה המונית של אלפי חסידים ומקורבים מכל רחבי תבל ממש. התחושה וההרגשה אצל הבחורים הייתה שנמצאים במרכז העולם כפשוטו. אמנם 770 הינו מרכז העולם גם בכל השנה, אבל לקראת חודש תשרי – ראו והרגישו זאת במוחש, בנהירה הגדולה של יהודים מכל הסוגים והעדות, שבאו לחגוג את החגים ב"בית חיינו", בד' אמות של הרבי.

איפה ישנו עוד מקום בעולם שאלפי אנשים, נשים וטף, מכל העדות והחוגים, נוהרים אליו מכל קצות תבל ממש, ושוהים בו במשך חודש ימים?

היה ברור ופשוט שאם רוצים לחוש מה שהתורה רוצה שנחוש בחגים – הרי שאצל הרבי ניתן להתעלות ולחוש זאת יותר טוב מכל מקום אחר בעולם. אם זה בראש השנה, כאשר צריך לעורר את התענוג למעלה ולהמשיך רצון חדש למלוכה, כמבואר בארוכה בדרושי חסידות, הרי פשוט וברור שמי הוא זה שיכול לעורר זאת – הרבי, הנשמה הכללית של כל אנשי הדור, וכשנמצאים בסמיכות אליו, ו"יונקים" ממנו, הרי שגם מתעוררים בעצמנו. זו הסיבה שכל השנים ידעו ש"בראש השנה צריכים להיות בליובאוויטש".

ועל דרך זה בעבודת התשובה של יום כיפור, ובעבודת השמחה של חג הסוכות ושמיני-עצרת ושמחת תורה, כך עד "שבת בראשית" הייתה אווירה מיוחדת ונפלאה, שכן רק אצל הרבי

ניתן לקחת שמחה בלי גבול שפורצת גדר, זאת מאחר ושמחתו של הרבי בשמחת תורה היא למעלה ממדידה והגבלה.

• ומה היום? כאשר נכון לשעת כתיבת השורות איננו זוכים לראות את הרבי בעיני בשר ולשמוע את קול השופר ואת השיחות והמאמרים?

הגעגועים חזקים מאוד. גם מי שזכה להיות אצל הרבי רק פעם אחת בחודש השביעי, ושמע את קול השופר בר"ה והיה ב"ברכה" בערב יום הכיפורים וב"מארש" הידוע במוצאי היום הקדוש, ושמע את השיחות המיוחדות של חג הסוכות והשתתף ב"הקפות" וכו' – הרי שהגעגועים חזקים מאוד לראות ולשמוע זאת שוב; ועל אחת כמה וכמה אצל אלו שזכו להיות כמה וכמה פעמים ולחוות את אותה התעלות רוחנית שאין בנמצא כלל במקום אחר.

אך יחד עם הגעגועים ישנה גם אמונה חזקה ואיתנה בלב, ש"קדושה אינה זזה ממקומה" ובאותו מקום ממש נפעלים העניינים בעוצמה גדולה יותר מכל מקום אחר בעולם. זו הסיבה שחסידים מרגישים שצריכים להיות בד' אמותיו של הרבי, ב-770, וכפי שהרבי התבטא בשיחות רבות. אם כן, בוודאי ובוודאי, ללא שום ספק, שכל העניינים הכלליים של חודש תשרי נפעלים ב-770 באיכות אחרת לחלוטין, בפרט כאשר נזכרים כל העת במה זכינו לראות בפועל.

• מה הם הכלים שאפשר להתמודד באמצעותם בתקופה הזאת שהיא בבחינת 'העלם והסתר'?

הרבי מעולם לא הכיר בהעלם והסתר כדבר שימנע ממנו לפעול את מה שהוא צריך. כל עוד הרבי לא גמר לתקן את כל העולם במלכות שד"י, כל עוד הוא לא יושב על כיסא מלכות דוד אביו, העבודה שלו לא הסתיימה, וכל עוד שהעבודה לא הסתיימה, אין שום העלם והסתר שיוכל לעצור בעדו להשלים את עבודתו.

הרבי מצפה מאתנו שגם אנחנו נבין את זה שאין שום העלם והסתר; שגם אנחנו נחיה מתוך ידיעה ברורה שאתה הוא עד שלא נברא ההעלם והסתר ואתה הוא **אותו אחד** גם אחרי שנברא ההעלם והסתר.

רבים עדיין זוכרים את התהלוכה של חג השבועות תשמ"ט, את הגשם השוטף שלא פסק לרגע במשך כל התהלוכה. אני זוכר שחזרנו ל-770 רטובים עד לשד עצמותינו. הרבי בהתוועדות דיבר על התהלוכה ואמר שכל אלו שחזרו מהתהלוכה שיאמרו 'לחיים', ואז הוסיף הרבי ואמר בזה הלשון: ובפרט "אז זיי האבן מיר איבערגעגעבן אז זיי האט באגלייט גשמי ברכה".

בעוד שאנחנו ראינו את הגשמים כדבר שהפריע לנו לצעוד כמו בני אדם, הרבי אמר לנו: רבותי, ליוו אתכם גשמי ברכה!

או אז קלטתי שלא מיד אנו יודעים להסתכל נכון על הדברים. מה שאצלנו נקרא קושי והפרעה אצל הרבי נקרא ברכה והשפעה.

אני רוצה לספר לך משהו: היה זה ערב שבת נח תשל"א, הייתי אז בחור צעיר ב-770. באותה שעה נכנסתי לפרוזדור הראשי של 770 ושמעתי השתעלויות חריפות מכיוון חדרו של הרבי, העוצמה של ההשתעלויות שמשו כאלף עדים שהקור העז השפיע לא מעט על בריאותו של הרבי.

ההשתעלויות היו חזקות במיוחד והיה נראה שהרבי הצטנן בצורה חריפה. אם נאמר שהיה כואב לשמוע את זה – זו לא תהיה הגדרה שתואמת את מה שהרגשנו כששמענו אז את השיעולים. כל השתעלות נוספת טלטלה את כל ישותנו; העדפנו שלא להימצא באותה שעה בקרבת מקום. הערכנו שבשבת הקרובה, שבת ראש חודש, הרבי לא ירד להתוועדות מחמת הקושי לדבר במצב כזה. הספק היה אצל כולנו, אבל כנראה חוץ מאצל הרבי עצמו...

שבת בצהרים, בשעה הקבועה הרבי ירד להתוועדות כאילו דבר לא ארע, התוועדות כמו כל שבת, בדיוק אותו סדר, ענייני דיומא, מאמר, שיחה על רש"י, הוראות וכו', ההתוועדות עצמה הייתה כולה בקול צרוד ביותר, ואכן היה קשה מאוד, אבל היא ארכה כמה שעות טובות.

מקרה אחר, קצת יותר מפורסם, היה במאורע של התקף הלב בשמחת תורה תשל"ח. גם אז המחשבות של "דעת תחתון" היו שהרבי ייקח (לפחות קצת) מנוחה משטח העבודה. אבל הרבי לא המתין לאף אחד, יום אחד למחרת שמחת תורה, הוא כבר ביקש שיביאו לו את ערמות המכתבים שהגיעו מכל העולם, ובעודו שוכב על המיטה, מחובר למכשירים, קרא הרבי מכתב אחרי מכתב.

הרופאים, המזכירים, המשפחה, החסידים, ומי לא, כולם טענו שהרבי צריך מנוחה, אבל לרבי היו תוכניות אחרות לגמרי; את סדר היום של הרבי אף אירוע לא יוכל לשנות, והרבי המשיך בעבודתו הק' לענות להמוני בית ישראל על שאלותיהם ובקשותיהם, גם השיחות המשיכו מחדרו הקדוש, הרבי שוב לא נעצר.

דוגמאות רבות ראינו במשך כל שנות הנשיאות שהרבי מעולם לא התחשב בשום העלם והסתר, אם זה ההתוועדויות של חג הסוכות שהתקיימו מידי שנה בתוך הסוכה תחת גשם שוטף, אם זה הנסיעות של הרבי לאוהל בקיץ ובחורף, ובמשך כל השנים ראינו את הרבי עומד על הרגלים במשך שעות ארוכות ללא קורת גג (עד שבשנות הלמ"דים התקינו מין חדרון קטן, אבל עד אז, מי חשב על זה?!) לרבי לא היה משנה מה קורה בדיוק בחוץ, מה המזג אויר, מה נוח ומה לא נוח, אם עכשיו הוא צריך להתוועד הוא יתוועד, אם עכשיו הוא צריך לנסוע לציון הוא יסע, שום דבר לא יעצור בעדו.

אלו הן דוגמאות שממחישות לנו במעט (לפחות במושגים שלנו) מה הפירוש שהרבי לא מכיר בדבר כזה שנקרא העלם והסתר.

במהלך כל שנות הנשיאות ראו שאצל הרבי זו גישה בנוגע לכל תפקידו כראש בני ישראל, אם צריך לפעול משהו בעולם, שום דבר לא יכול למנוע מלעשות את זה; אם מדובר בחום עז או בקור מקפיא עצמות; אם בהצטננות קלה ואם בהתקף לב; שום דבר שבעולם לא יעצור בעד הרבי להשפיע את אותו אור אלוקי שהופקד בידו.

עלינו אפוא ללמוד שאין להתחשב בהעלם ובהסתר, וכי גם כשנראים הדברים לעיני בשר – הרי יש בהם דרך וכיוון לפרוץ ולהתקדם משם הלאה.

> אם רוצים לחוש מה **שהתורה** רוצה שנחוש בחגים - הרי שאצל הרבי ניתן להתעלות ולחוש זאת יותר טוב מכל מקום אחר בעולם. אם זה בראש השנה, כאשר צריך לעורר את התענוג למעלה ולהמשיך רצון חדש למלוכה, כמבואר בארוכה בדרושי חסידות, הרי פשוט וברור שמי הוא זה שיכול לעורר זאת - הרבי, הנשמה הכללית של כל אנשי הדור, וכשנמצאים בסמיכות אליו, ו"יונקים" ממנו, הרי שגם מתעוררים בעצמנו. זו הסיבה שכל השנים ידעו ש"בראש השנה צריכים להיות בליובאוויטש".

• לפעמים ישנה הרגשה כזו שנותנת לנו להבין ולומר, כי אילו היינו רואים עכשיו את הרבי, הכל היה נראה אחרת. אבל איך יכולים לדרוש מאתנו כיום, במצב הזה, שנחיה באותה אמונה באותה התלהבות שהייתה כאשר ראינו את הרבי?

האמת שנכון שזה יותר קשה; נכון שכיום נדרש הרבה יותר מבעבר, אבל לפני זה חשוב לזכור, שאם בעבר הייתה לנו כן איזושהי הרגשה נכונה, זו לא הגיעה אף פעם מצדנו, תמיד זה הגיע מצד הרבי, היות והיינו אצל הרבי, הרבי זיכה אותנו לטעום קצת מהאמת האמיתית.

אם כך הם פני הדברים, ברור שגם כיום הרבי נותן בדיוק את אותה אפשרות שנחיה כפי שצריך, שנדע ונכיר באמת האמיתית ושלא נטעה חלילה. אלא שצריך לשים לב תמיד שאכן כך יהיה, ואם לחסיד יש הרגשה של חלישות באמונה חלילה, הוא צריך לעורר על עצמו רחמים ולבקש שהרבי יעזור לו ויטע בליבו את ההרגשה הנכונה.

אם ר' הלל מפאריטש התבטא בנוגע להידור שלו בנוגע לקיום המצוות שלו, שהוא בשביל "אז עס זאל זיך אָפלייגען אַ ווּאַרט חסידות", בימינו אנו צריכים לומר שהתמסרות יתר לעבודה שהרבי דורש מאתנו היא בשביל שהרבי יתן בלבנו את ההשקפה הנכונה, שנזכה לראות את הדברים כפי שהם באמת, לא כמו ששכל לבד רואה אותם, אלא כמו שהרבי רואה אותם.

כ״ק אדמו״ר הריי״צ סיפר, שכאשר אביו כ״ק אדמו״ר הרש״ב נ״ע היה אומר 'לחיים', הוא היה מאחל ״אז אור הנשמה זאל לייכטן אין גוף״ (שאור הנשמה יאיר בגוף); כלומר, שצריכים לאחל תמיד שיראו את הדברים לא כפי שהם מצד התגשמות הגוף, אלא כפי שזה מצד **האמת**.

המהפך האילתי

היה זה לפני כעשרים ושתיים שנה כאשר את אילת פקדה רעידת אדמה קלה שמקורה היה באזור הערבה, בצד הירדני של הגבול. הרעידה כמעט ולא הורגשה בעיר. דקות ספורות לאחר רעידת האדמה, הטלפון בביתו של הרב יוסף הכט, השליח ורבה הראשי של אילת, צלצל. מעבר לקו היה המזכיר הרב יהודה לייב גרונר שאמר כי נתבקש על ידי הרבי לברר אם רעידת האדמה הורגשה באילת ואם מישהו נפגע מכך חס ושלום.

״הרבה דברים למדתי מהסיפור הזה״, מספר הרב הכט בהתרגשות, ״ראשית, העובדה שהרבי יודע בזמן אמת מה שנעשה בכל מקום בעולם. עוד בטרם הספיקה רעידת האדמה להתפרסם בארץ ישראל, וכבר הרבי ידע על כך. שנית – עד כמה דואג הרבי לכל יהודי בכל מקום; וגם אילת היא בראש מעייניו, ואכפת לו מיהודי פלוני או אלמוני מאילת, שאולי ושמא נפגע...

הדאגה הזאת של הרבי לאילת ותושביה, היא זו שמלווה את הגאון החסיד הרב יוסף הכט בעבודתו בעיר בה הוא מכהן פאר כרבה הראשי וכשליחו של הרבי במקום.

הרב יוסף הכט וזוגתו הגיעו ארצה בשנת תשל״ז, יחד עם קבוצת השלוחים המפורסמת. הם השתכנו בצפת, והרב הכט ישב בכולל ולמד.

בחודש שבט תשל״ט הגיע מכתבו המפורסם של הרבי לשלוחים, בו הוא מורה כי מי מהם שמתאים לרבנות, שיחפש משרה רבנית מתאימה. באותו זמן טרם היה בארץ ישראל רב עיר חב״די, וזאת בשל המבנה של המשרד לעניני דת והעסקנות הדתית באותם ימים. במכתבו שינה הרבי את כיוון המחשבה בקרב העסקנות החב״דית בכלל, ואצל השלוחים בפרט.

הראשון בין השלוחים שיישם את הרצון של הרבי, היה הרב יוסף הכט, אז אברך צעיר כבן 28, ואב לשניים. באותם ימים הגיעו אליו כמה הצעות למשרות רבניות פתוחות, והוא שלח לרבי את רשימת המקומות. התשובה הגיעה חיש מהר ״**קדימה לאילת**״. שתי מילים, קצר ולעניין.

הרב הכט הגיש את מועמדותו, ומאז עד סוף מערכת הבחירות, הרבי גילה מעורבות רבה. זה החל בתחילת תהליך הוצאת המכרז, הקמת הגוף הבוחר, ולאחר מכן במערכת הבחירות עצמה. ״הרבי היה מעורב וקרוב מאד לנושא״, נזכר הרב הכט. ״זה היה הנסיון הראשון שאיש חב״ד, שליח הרבי, פועל להיבחר כרב עיר רשמי. הרבי מאד רצה שהבחירה תצליח, והוא שלח הוראות ועצות רבות איך לפעול.

באותה תקופה ניהל את פעילות חב״ד בעיר הרב ישראל גליצנשטיין, והוא עצמו היה מעורב ופעיל נמרץ בכל תהליך הבחירות.

הבחירות התקיימו בסוף חודש אלול תשל״ט, והרב הכט נבחר לרב העיר. היה זה ימים אחדים לפני ראש השנה, כאשר הרב הכט כתב לרבי על תוכניותיו – מיד לאחר החגים יירד

הרבי מעניק לרב הכט
בקבוק משקה עבור אילת

במהלך כל שנות הנשיאות ראו שאצל הרבי זו גישה בנוגע לכל תפקידו כראש בני ישראל, אם צריך לפעול משהו בעולם, שום דבר לא יכול למנוע מלעשות את זה; אם מדובר בחום עז או בקור מקפיא עצמות; אם בהצטננות קלה ואם בהתקף לב; שום דבר שבעולם לא יעצור בעד הרבי להשפיע את אותו אור אלוקי שהופקד בידו. עלינו אפוא ללמוד שאין להתחשב בהעלם ובהסתר, וכי גם כשנראים הדברים לעיני בשר - הרי יש בהם דרך וכיוון לפרוץ ולהתקדם משם הלאה.

לעיר ויחפש דירת מגורים. תשובתו של הרבי הגיעה במהירות 'מה פתאום אחרי החגים? צריך להיות שם כבר בראש השנה'. לאחר מכן הורה הרבי שצריך להיות שם גם בסוכות ובשמח"ת.

"הגעתי לאילת עוד לפני ראש השנה, והתאכסנתי בבית ידידים", נזכר הרב הכט. "כך גם בשאר החגים. בראש השנה עשיתי מבצע שופר במקומות מרכזיים בעיר. בסוכות עשינו סוכות ציבוריות במרכזי העיר, והזמנו אישי ציבור ומכובדים. אילת עד אז לא ידעה דבר שכזה. הסתובבתי אצל כל אישי המפתח בעיר עם לולב ואתרוג. עורך העיתון המקומי אמר לי שהוא אינו שומר מצוות, אבל 'כשרב העיר בא למשרד שלי כדי לברך עמי על ד' מינים, מתוך כבוד ומאור פנים אני שמח לברך'.

"אילת היתה עיר קטנה, והפעילות החדשנית הזאת עברה במהירות מאחד לשני. כך מצאתי את עצמי באווירה מאד חיובית ומאד מתקבלת".

הרבנית הכט היתה באותו תשרי תש"מ אצל הרבי, וכשנכנסה ליחידות בסוף החודש, אמר לה הרבי "בטח את יודעת שבעלך הצליח מאד בחגים באילת"...

הרב הכט עדיין זוכר היטב את אותה תקופה ראשונית, קשה אך מיוחדת: "התהלכתי אז בתחושה כי זכיתי בשליחות חשובה של הרבי, והקושי התגמד לעומת השמחה הפנימית שמילאה אותי על כך שגרמתי לרבי נחת רוח רבה. הדברים האחרים, האווירה והסביבה החדשים, היו פחות משמעותיים וחשובים".

על היחס המיוחד שהרבי מלך המשיח ייחס לשליחות של הרב הכט באילת, ניתן ללמוד מהעובדה הבאה: כמידי שנה, הרבי שלח מברק ברכה לקראת ראש השנה לכל מרכזי חב"ד בארץ הקודש, ובהם: כפר חב"ד, נחל'ה, לוד, ירושלים וצפת. בדרך כלל, היו מקריאים את נוסח המברק בשידור לפני כניסתו של הרבי להתוועדות בליל ערב ראש השנה. הקריין היה מכריז שהמברק מיועד למקומות הנקובים. בהתוועדות כ"ט באלול תשל"ט, ימים ספורים לאחר היבחרו של הרב הכט, הקריאו את נוסח המברק כמו תמיד, ובהמשך לכל המקומות הקבועים, הוסיפו שהרבי שלח את המברק גם לרב הכט באילת...

- **מה אתם לומדים מכך?**

"זה מעיד על החשיבות והחיבה היתירה שהרבי נתן לעיר ולבחירה שלי כרב. אני רואה בזה גם נתינת כוחות לקראת תחילת כינונה של קהילה חב"דית באילת".

בשלושים השנים האחרונות עברה אילת מהפך לא רק בגשמיות אלא גם ברוחניות. את המהפכה התורנית בעיר מסכם הרב הכט: "אלפי נשמות התקרבו ליהדות ובתי כנסת רבים נפתחו במשך השנים. הרצון של התושבים להשתתף בשיעורי תורה וכינוסי ההתעוררות – גדל. הביקוש לענייני קדושה, ספרי קודש, תפילין ומזוזות הולך וגדל. אנשים יותר ויותר רוצים ללמוד יהדות. בעלי עסקים מבקשים לקבל הכשר. פעם היה קשה למצוא בעיר מוצרים בכשרויות איכותיות, היום זה דבר שבשגרה.

"יש כיום באילת 3-4 חנויות של תשמישי קדושה, דבר שלא יכולת להעלות על הדעת לפני מספר שנים. הביקוש לתשמישי קדושה הולך וגדל.

"כמו כן יש התפתחות אדירה בתחום מוסדות התורה והחינוך בעיר. אם לפני 20 שנה היו מעט ילדים שחונכו במוסדות תורה, כיום ישנן מאות רבות של משפחות המחנכות את ילדיהם במוסדות חינוך על טהרת הקודש. הנהירה רק הולכת וגדילה. חב"ד חוללה מהפכה חינוכית בעיר. כיום יש באילת מוסדות חינוך של חב"ד מגיל מעון ועד לכתה ח', לבנים ובנות, ובהם מתחנכים למעלה משלוש-מאות תלמידים כ"י. מדובר בהישג עצום.

"מפליא לראות את רמת הלימודים בת"ת חב"ד בעיר, שם לומדים ילדים משנה, גמרא, תניא, שיחות של הרבי, וכן התוועדויות ביומי דפגרא.

כמו כן, מתנוססת באילת ישיבה לתפארת בראשה עומד הרב ארז בנדטוביץ'. הישיבה פועלת כמסגרת לימודים לכל דבר, במתכונת של 'תומכי תמימים', כאשר התמימים מסייעים לפעילות ההפצה ברחבי העיר. בחורים רבים תושבי אילת שהיו רחוקים מהדת, בשנים האחרונות הפכו תלמידי תמימים לכל דבר כמו באו ממשפחות חסידיות שורשיות, ורבים מהם אף הקימו בתים חסידיים לתפארת.

מי שמנהל כיום את הפעילות הרחבה והמקיפה של אילת הוא הרב מענדי קליין, שמנצח ביד רמה על הפעילות המבורכת. לצד הפעילות ה'מבצעית' השוטפת ישנה פעילות עם עשרות אלפי תיירים שמגיעים לעיר מדי שנה בשנה מהארץ ומחוצה לה. לצד זאת פועל בית חב"ד בקנה מידה עצום עם חיילי צה"ל. הגיזרה הצבאית עליה חולש בית חב"ד באילת, מתפרסת מאילת ועד מצפה רמון; מאילת ועד מעבר רפיח במערב, ועד יישובי הערבה במזרח. הפעילות בקרב חיילי צה"ל נעשית בעיקר בחגים, אבל לא רק. בשל הקיצוצים בצבא, פוטרו רבנים ומש"קי דת רבים. מפקדי הבסיסים אובדי עצות באשר לארגון הפעילות ושיעורי תורה במשך השנה. בעקבות זאת מזמינים אותנו הרבה כדי להרצות ולארגן הפעלות בנושאי יהדות.

בשנה זו גם נפתח בית חב"ד בשכונת השחמון בניהולו של הרב לוי העכט, בנו של רב העיר, הפועל בהצלחה רבה בקרב תושבי השכונה. בשבתות מתפללים רבים בבית הכנסת, וכבר ישנם 'מתקרבים' רבים מתוך אלו שהתקרבו, בנוסף לפעילות במוסדות החינוך בשכונה.

בכלל, השפעתה של חב"ד מורגשת וידועה בעיר. כולם יודעים שחב"ד התחילה לחולל את המפנה בחיי הדת בעיר.

- **לאחרונה, בעקבות מתקפת הטרור, עלתה העיר אילת והאזור כולו לכותרות בנסיבות לא משמחות. כיצד משפיע המצב הבטחוני על מצב החיים בעיר ומה המסר של חב"ד לתושבים?**

ההשלכות של מתקפת הטרור האחרונה הורגשו היטב בעיר. התיירות, שהייתה בשיאה, נפגעה קשות. חלק מהכבישים עדיין סגורים וזה משפיע על התיירות באזור. אמנם תושבי העיר חזרו לשגרה אך גם הם מודאגים מהמצב. כולנו נוכחנו לדעת שהגבול הינו פרוץ, וגם טילים הגיעו לעיר.

מבחינת חב"ד, בתי חב"ד בעיר בשיתוף עם ישיבת חב"ד בעיר, חיזקו את כל המבצעים הקדושים של הרבי,

ובפרט מבצע מזוזה ונש״ק, ופתחו בקמפיין נרחב. ב״ה הייתה התעוררות גדולה ומאות מזוזות ותפילין נבדקו.

כמו-כן בראיונות שהענקתי לתקשורת המקומית, הארצית והעולמית, הדגשתי את דעתו של הרבי שאין להראות שום עניין של חולשה אלא להתחזק בתורה ובמצוות.

• מצד אחד, הרב מתאר התחזקות רוחנית, ומאידך – לא ניתן להתעלם מכך שהעיר אילת ידועה כעיר 'חילונית' וגם בתחום זה ישנה התחזקות...

אכן, לצערנו זהו המצב, אך לא רק באילת.. בארץ ישראל בכלל ישנה קליטה של תרבויות זרות והאווירה נעשית זרה לתורה ומצוות, ליהדות, לצניעות וכו'. חלקים גדולים של העם נמצאים בנסיונות גדולים עקב המתירנות הפושה. אנשים חיים את ההווה ללא תכלית רוחנית. אך למרות זאת, ואולי דווקא בשל זאת, ישנה גם תנועה גדולה של חיפוש אחר תכלית רוחנית בחיים; ישנה תחושה של אי-סיפוק עצמי, ואנשים מחפשים תוכן ומשמעות לחייהם.

אילת לא שונה הרבה בעניין זה מכל הארץ. אמנם מכיוון שענף התיירות הוא חלק מרכזי ממנה, ישנם קשיים רבים בעניינים הקשורים לתורה ומצוות, כמו נושא השבת שממש פרוץ בעיר. אבל חשוב להדגיש, שבקרב תושבי העיר, מתפתחת תנועה של קירוב לערכי התורה והמצוות.

> אני מכיר את הקולות שאומרים שהמציאות של העולם אחרי ג' תמוז היא מציאות אחרת, התחזקות הראיה הגשמית, אבל אין זה נכון, אדרבא: צריכים עוד יותר להתחזק. אם בכל הזמנים היה צריך להדגיש את העניין הזה שאסור לנו להסתכל בעיניים שהעולם מסתכל בהם, אלא כמו שהרבי מסתכל, הרי שלאחר ג' תמוז נדרשת מאתנו עבודה עוד יותר גדולה, כי הנסיון להסתכלות אמיתית שכזאת הופכת להיות קשה יותר

חובה על כל חסיד, בכל יום, להתבונן בעבודתו של הרבי

• אנשים רבים שואלים איזו היא הדרך "לחיות עם הרבי", הרי המצב בו אנו נמצאים קודם הגאולה הוא חושך כפול ומכופל?

על כל אחד לחיות כפי שהיה חי בזמן שזכינו לראות את הרבי. יש לעמוד בניסיון ולדעת שהרבי רואה אותך. כשם שבעבר, לפני נסיעה לרבי, כל בחור היה לומד כמה שיחות ומאמרים, כהכנה לחג המתקרב ולנסיעה לרבי; כך גם היום זו חובה ללמוד חסידות, לצייר את הדברים נאמרים מפי הרבי וכו'.

אדמו״ר האמצעי כותב בהקדמה ל״אמרי בינה״, שכמו שמי שאינו מניח תפילין נקרא פושע ישראל בגופו, כמו כן, מי שאינו מתבונן ביחודא עילאה ויחודא תתאה, הוא פושע ישראל בנשמתו.

על יסוד זה ניתן לומר גם בימינו, שחובה על כל חסיד, בכל יום, להתבונן

בעבודתו של הרבי במשך כל השנים ולשנן היטב במוחו את כל הדרישות שהרבי דורש מאתנו, ולהתבונן על הזכות הגדולה שנפלה בחלקו שיכול לקחת חלק בעבודה קדושה זו ולהימנות על צבא הרבי. התבוננות כזו מדי יום ביומו, תחזק את רגש ההתקשרות לרבי ויאפשר לו להתגבר על כל הקשיים שבתקופתנו ולגרום לרבי נחת רוח רבה.

גם מי שלא זכה לראות את הרבי או שטרם נולד כשראינו את הרבי – יכול לצייר לעצמו את פני קודשו של הרבי באמצעות הכלים הטכנולוגיים שישנם היום. לצפות בוידאו ממראות קודש של "תשרי בליובאוויטש" ולראות את ההנהגות של הרבי, לחוות את "בית חיינו". והובטחנו ש"הימים האלה" כשהם "נזכרים" אזי הם גם "נעשים".

> הרבי אמר לנו שאנו עומדים על סף הגאולה וכי משיח נמצא מעבר לדלת, וצריך לפקוח את העיניים. כל הדברים האלו יש בכוחם להשפיע על האדם עצמו, לעשותו לאדם אחר, חסיד אחר, חסיד שהולך לקבל פני משיח. כשהרבי דיבר זאת, הרבי ציפה שזה יפעל עלינו; אלו הטיפות שנשפכות החוצה מהמשפך ואסור לנו לאבדן. אנחנו בטוחים שהרבי נותן לנו את הכוחות, והרבי מצידו בטוח שאנו ננצל את הכוחות כדי להצליח. במשימה הזאת הכשלון הוא לא אופציה.

• כשאתם מדברים על "נעשים", לכאורה מה עוד אפשר לעשות ולא נעשה כדי להביא להתגלות המלך המשיח?

מובן שהרבי רוצה שאמונתנו בכל שיחותיו ומאמריו; וכן האחזותנו בכל פעולותיו – לא ישתנה כהוא זה. עלינו לדעת כי כל מילה, כל פעולה וכל עידוד של הרבי הרי הם דברים נצחיים. הרבי לא עודד דברים כדי שהם יפסקו לאחר ג' תמוז חס ושלום, על-דרך "לו חפץ ה' להמיתנו" וגו' "לא הראנו את כל אלה". אם הרבי היה רוצה שדברים יפסקו ויגדעו ח"ו, הוא לא היה מתחיל בהם. הרבי ידע מראש את אשר קורה היום ולמרות זאת הוא עודד וחיזק את האמונה, כולל גם שירת יחי אדוננו בהתלהבות גדולה ועצומה, וגם כיום הוא בוחן כליות ולב של כל חסיד וחסיד לראות האם הוא אכן עומד באמונתו, האם חסידים ממשיכים את העבודה ומחזיקים באמונה במסירות נפש; וכשהרבי רואה שאכן כן, מה רבה וגדולה שמחתו, ואין ספק שזה מזרז עוד יותר את התגלותו.

• השאלה היא 'עד מתי'? עוד כמה זמן הניסיון הזה יימשך?

הרבי אמר לנו שאנו עומדים על סף הגאולה וכי משיח נמצא מעבר לדלת, וצריך לפקוח את העיניים. כל הדברים האלו יש בכוחם להשפיע על האדם עצמו, לעשותו לאדם אחר, חסיד אחר, חסיד שהולך לקבל פני משיח. כשהרבי דיבר זאת, הרבי ציפה שזה יפעל עלינו; אלו הטיפות שנשפכות החוצה מהמשפך ואסור לנו לאבדן.

אנחנו בטוחים שהרבי נותן לנו את הכוחות, והרבי מצידו בטוח שאנו ננצל את הכוחות כדי להצליח. במשימה הזאת הכשלון הוא לא אופציה. אנחנו צריכים לנצח את הגלות; לעמוד כלפי הקב"ה בתביעה של 'עד מתי', בתביעה שאיננו יכולים לסבול את המצב הזה, וכי עדיין אין התגלות של מלך המשיח למטה מעשרה טפחים מלך ביופיו תחזינה עינינו. בתחושה זו אנו נעשה כל שבכוחותנו ובאפשרותנו לסיים את הגלות ולהביא להתגלות של הרבי.

אמנם אנחנו חיים בתקופה קשה; יש אפרוריות של החיים שלא נותנת לאותו אור להיות מורגש בקרבנו, אבל אין לנו ברירה, אנחנו חייבים להתגבר על החושך. אם אדמו"ר הזקן כותב שהוא דורש צדקה מהחסידים יחד למרות שהוא מוסיף "לא נעלם ממני צוק העיתים", על אחת כמה וכמה אצלנו ובדורנו. זה קשה אבל הרבי דורש! הוא גם נותן את הכוחות כדי שנבצע את השליחות במאה אחוז כפי שהוא רוצה. לא תשעים ותשעה אחוזים, אלא מאה!

ידועה ומפורסמת השיחה שנאמרה בשמחת תורה תשמ"ו לפני הקפות; הרבי דיבר על הענין של שליח ומשיח, והתבטא בביטויים נדירים. הרבי הסביר אז את התפלה שאנו אומרים בכל יום טוב כשפותחים את ארון הקודש "ויתקיים בנו מקרא שכתוב ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה'".

שאל הרבי שאלה פשוטה: הרי הפסוק הזה מדבר על אודות משיח צדקנו עליו נאמר "ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה", ואם כל אחד יכול להתפלל (ולקבל!) "רוח ה' חכמה ובינה" וכו', הרי אין זה סימן בלעדי למשיח צדקנו?

הרבי הסביר אז באריכות כי בכל יהודי יש את ה'משיח' שבקרבו ומצד המשיח שבקרבו הוא יכול לזכות ל"ונחה עליו רוח ה'" שתהיה לו רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה'.

הרבי מעניק לכל אחד את היכולת להסתכל על הדברים כמו שהוא, הרבי, מסתכל עליהם, וכך לראות את הדברים בראיה אחרת, בראייה של משיח שהוא-הוא בבחינת 'יחידה'.

• השאלה היא האם המציאות לא השתנתה, ואם כן, כיצד היא הדרך להתמודד?

אני מכיר את הקולות שאומרים שהמציאות של העולם אחרי ג' תמוז היא מציאות אחרת, התחזקות הראיה הגשמית, אבל אין זה נכון, אדרבא: צריכים עוד יותר להתחזק.

אם בכל הזמנים היה צריך להדגיש את העניין הזה שאסור לנו להסתכל בעיניים שהעולם מסתכל בהם, אלא כמו שהרבי מסתכל, הרי שלאחר ג' תמוז נדרשת מאתנו עבודה עוד יותר גדולה, כי הנסיון להסתכלות אמיתית שכזאת הופכת להיות קשה יותר. ואדרבא: יש להתחזק בהסתכלות הזאת שהרבי **חידש** לנו, כמו זה

שמשיח צדקנו מאחורי הדלת וצריך רק לפתוח לו את הדלת ולהכניסו פנימה; או המושג שלא נותר אלא "לפקוח את העיניים". כל המושגים הללו, מי שלא מסתכל על הדברים עם העיניים של הרבי, קשה לו להבין את זה. אבל הרבי סומך עלינו ורוצה שאנחנו נגיע לאותו מצב שנוכל לראות בדיוק כמו שהוא רואה את הדברים.

הראייה הזאת צריכה להיות בכל התחומים: על השליחות, על הכוחות שניתנים לנו, על היכולת שלנו לכבוש את העולם, על היכולת לבצע את הפעילות של הרבי. מי שמתקשה לתפוס את נקודת הראייה הזאת, צריך פשוט לפתוח את שיחות הקודש מאז מאמר 'באתי לגני' הראשון וללמוד את הדברים שנאמרו; הכל כה מלא וגדוש עד שזה מאפשר לכל חסיד להביט נכון.

מאידך גיסא – יש לזכור את האחריות שלנו כלפי הרבי. כי כאשר הרבי סומך עלינו החסידים ובנו יש חולשה, הרי זו אחריות גדולה וזה פוגע, כביכול, למעלה.

בשמחת תורה תרפ"ט, הרבי הריי"צ נשא שיחות 'אש' ודיבר דיבורים נפלאים. הוא אמר כך: "אני יתום שבור. אבל בעצם אני לא יתום שבור, כי אני מתראה עם האבא מתי שאני רוצה ומתראה עם האבא מתי שהוא רוצה, ובעצם זה אותו דבר". ובהתוועדות י"ט כסלו תרפ"ט הוסיף ואמר: "אני בסך הכל 'משפך' שצריך לדאוג שמהכלי הגדול יגיע לכלים הקטנים. זה מה שאני, וחוץ מזה אין לי שום דבר ועל כל טיפה שנשפכת החוצה, יתבעו את זה מהמשפך", זה היה הלשון של הרבי, "יתבעו מהמשפך, הרי אתה היית אחראי שהמשקה ייכנס ויתקבל בכלי הקטן, ואם זה לא נכנס יתבעו ממנו".

בשנת תשי"ד, בסמיכות לי"ד כסלו, הרבי חזר על קטע השיחה הזה ובכה בכיות איומות, ובפרט על המילים הללו 'שעל כל טיפה שנשפכת החוצה יתבעו את זה מהמשפך'. והרבי אמר: "אם נשפך החוצה, אנחנו אשמים ואנחנו גורמים שיתבעו את זה מהרבי! בגלל שאנחנו לא קלטנו את הדברים כמו שצריך יתבעו את זה מהרבי". והרבי המשיך: "זה מראה על האחריות העצומה שיש לחסידים, האחריות לדאוג ששום טיפה לא תשפך החוצה".

"ברכה והצלחה". הרבי מעניק לרב הכט דולר עבור אילת

על יסוד זה ניתן לומר גם בימינו, שחובה על כל חסיד, בכל יום, להתבונן בעבודתו של הרבי במשך כל השנים ולשנן היטב במוחו את כל הדרישות שהרבי דורש מאתנו, ולהתבונן על הזכות הגדולה שנפלה בחלקו שיכול לקחת חלק בעבודה קדושה זו ולהימנות על צבא הרבי. התבוננות כזו מדי יום ביומו, תחזק את רגש ההתקשרות לרבי ויאפשר לו להתגבר על כל הקשיים שבתקופתנו ולגרום לרבי נחת רוח רבה.

אנו למדים מכך, שכל אור שהרבי ממשיך לעולם חייב להיות מנוצל על ידי החסיד! אם הרבי מביא לעולם כוח ונותנו לחסידים ואלו לא מנצלים זאת – פירושו של דבר שהכוח נשפך החוצה, וזה פוגע גם למעלה. מלמעלה תובעים את מה שנשפך!

אם אנחנו קצת מתבוננים בדברים, ודברי צדיקים קיימים לעד, צריכים לזכור את האחריות שלנו כלפי הרבי. לא ייתכן שדברים שנאמרים וכוחות שניתנים אינם מנוצלים כדבעי, כי אחרת התביעה תהיה כלפי הרבי!

כאשר כל אחד הולך לישון בלילה וקם בבוקר עם המחשבה שכל אותם זמנים שצריך להקדיש לרבי אכן מוקדשים כדבעי לרבי, לענייניו שהוא תובע מאיתנו; וכשנדאג ששום כוח שהרבי נותן לנו לא יתבזבז – אז יהיה אחרת. הכל ישתנה. ותחושת אחריות זו מצדנו כלפי הרבי, זה הדבר החשוב ביותר כיום.

ויהי רצון, שעל-ידי החיזוק באמונתנו, נזכה כולנו תכף ומיד שהרבי יתגלה, "מלך ביופיו תחזינה עינינו", ועם ישראל כולו יזכה לגאולה האמיתית והשלימה, ומפי כולם תצא ההכרזה שנאמרה בגאון ולא נקטעה גם בחושך הנוכחי: "יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד".

בוחן כליות

כאשר נולד שלמה מאירזון בריגא, אף אחד לא תיאר לעצמו עד כמה קשים ומורכבים יהיו חייו. חיים של התמודדות, רוחנית וגשמית, כאשר כל תחנה בחיים מסמלת התמודדות אחרת. את רובן צלח בהצלחה, אבל כדי לעבור את ההתמודדות הנוכחית, הוא זקוק לך. **כן, לך!**

חיים בצל הסכנה

שלוש פעמים בשבוע צריך ר' שלמה מאירזון לנסוע לבית הרפואה, ולחבר את מערכת הדם שלו למשך שעות ארוכות אל מכונת הדיאליזה. בתהליך איטי ומייגע מסולקים מהדם רעלים ועודפי נוזלים שבדרך כלל מפונים על-ידי הכליות. מאז גיל 14, כאשר התברר כי כליותיו חדלו מלתפקד, חייו תלויים בתהליך הדיאליזה המבצע את תפקידן של הכליות.

אבל, לצד התפקיד החיובי של הדיאליזה, יש את תופעות הלוואי הנוראיות. הוצאת הנוזלים העודפים בזמן קצר, השינויים המהירים בריכוזי המלחים בדם, והתגובה האיטית של מערכת העצבים האוטונומית (האחראית לשמירת לחץ הדם), כל אלו גורמים לירידה בלחץ הדם, שעשויה להתבטא בסימפטומים קשים, החל מכאבי ראש קשים ובחילות עזות, ועד להתעלפות ואובדן הכרה.

השבע אינו יכול להרגיש את הרעב, והבריא אינו יכול להרגיש את החולה. אך כיהודים שומרי מצוות אנו יודעים שכאשר פוסקים שמצווה לחלל שבת עבור חולה, ברור שמדובר בסכנת נפשות. הרב שמואל הלוי וואזנר, הנחשב לפוסק החסידי החשוב ביותר, אמר פעם לאחד העסקנים שעוזר לאנשים להשיג תרומות כליה, שכאשר ישנה הזדמנות לקבל תרומה של כליה בשבת – מצווה עליו לחלל את השבת כדי לסייע להשגת הכליה! מכיוון שכל רגע שאין כליה

כן, אתה

מתפקדת, ומסתמכים על הדיאליזה – זוהי סכנת נפשות ברורה ומיידית!

הדרך לחב"ד

שלמה נולד בריגה שבלטביה, עדיין בתקופת הקומוניזם. את צעדיו הראשונים ביהדות עשה בשנת תשמ"ט, כאשר רוחות חופש ראשונות החלו לנשב, והוא נכנס ללמוד בבית הספר היהודי הראשון שנפתח בברית המועצות. חברו, גרשון פאליי, היה מביא לו בכל יום את התפילין שלו, והוא היה מניח אותם בהפסקה הגדולה.

יום אחד הציע לו גרשון לבוא אתו לחג השבועות בבית הכנסת מרינה-רושצה במוסקבה. אמו בקושי הסכימה שייסע ליומיים של חג השבועות, אבל לאחר שחווה את מתן תורה בישיבה, הוא החליט לעבור ברית מילה ולהשאר ללמוד בישיבה. הוא נאלץ להתמודד מול אמו, שכמעט בכל שבוע הייתה מגיעה למוסקבה בניסיון לשכנע אותו לחזור הבייתה. 'אתה מפסיד את תקופת המבחנים', ניסתה ללחוץ עליו, אבל לאחר שטעם את טעמה של התורה, כל השאר כבר לא עניין אותו.

את השנים הבאות העביר בלימודים משולבים בשליחות. הוא גם השתתף במשמרת מיוחדת של בחורי הישיבה ליד ספריית לנין, במסגרת המאמצים להשיב את 'אוסף שניאורסון' לידי חסידות חב"ד. 24 שעות ביממה היו בחורים עומדים במשמרת מחאה מול הספרייה, ומסבירים למבקרים את פשר המחאה.

השתלה לא מוצלחת

במוצאי שמחת תורה תשנ"ב חש ברע, ובקושי הצליח לנשום. הוא הובהל לבית הרפואה, ושם התברר שכליותיו חדלו מלתפקד, והחלה להתפתח בצקת ריאות. חודש שלם היה במחלקת טיפול נמרץ ונאבק על חייו. כאשר יצא מבית הרפואה, ידע שכליותיו אינן עובדות, ומהיום והלאה יהיה עליו לפקוד את בית הרפואה שלוש פעמים בכל שבוע.

כעבור כמה חודשים קיבל את הבשורה הטובה, שנמצאה כליה מתאימה עבורו. הוא עבר השתלת כליה ולאחר ששהה בבית הרפואה חודש שלם למעקב, שוחרר לביתו. בכל אותה תקופה עזרו לו שלוחי הרבי בריגה, הרב נתן ברכהן והרב מרדכי גלזמן.

מסתבר, שההשתלה לא התבצעה בצורה מושלמת, וגם מזג האוויר של ריגה לא היטיב עמו. רופאו ייעץ לו לנסוע לירושלים, גם בגלל האוויר היבש, וגם בגלל שירותי הרפואה הטובים יותר מאלו שבריגה. שלמה נסע למרכז גוטניק בירושלים, שם למד ספרות ואף החל להתנדב בארגון ברית יוסף יצחק.

ואז, בגיל 28, זמן קצר לאחר חתונתו, החלו הבעיות שוב. בכל שלושה חודשים היה שלמה הולך לבית הרפואה לבדיקות מקיפות, ומבדיקה לבדיקה הלך והדרדר מצבה של הכליה המושתלת. בערב יום כיפור התגלה זיהום בכליה המושתלת, ושלמה נאלץ לעבור ניתוח חירום להוצאת הכליה.

כמעט שבע שנים חלפו מאז, ובכל שבוע נאלץ שלמה ללכת כמה פעמים לבית הרפואה ולעבור את טיפולי הדיאליזה הקשים. פשוט כדי להמשיך לחיות. החיים בצל הדיאליזה קשים מאוד. סדר היום מוכתב לפי זמני הדיאליזה והנסיעות לבית הרפואה, ואחר-כך הבחילות ותופעות הלוואי. ומעל הכל מרחפת עננת אי-הוודאות, ומתח בלתי-פוסק.

מאז, ממתין שלמה בתור לכליה חדשה. מי שמכיר את הפרוצדורה של קבלת כליה בארץ ישראל (וגם בעולם), יודע שמדובר בתהליך שלעיתים אורך שנים.

אתה יכול להגשים את התקווה!

לפני כחצי שנה קרא ר' שלמה ב"בית משיח" את הכתבה על ר' ישראל קונסטנטיני שבאמצעות ארגון "אהבת חסד" בראשות הרב אברהם לידר, הצליח למצוא תורם כליה. הוא יצר קשר עם הרב לידר, וכאשר הרב לידר הגיע לארץ ישראל לסעודת ההודאה של ר' ישראל קונסטנטיני, נפגשו השניים.

הרב לידר קיבל לידיו את כל המסמכים הרפואיים הרלוונטיים והחל בתהליך שיאפשר לר' שלמה להתקבל להשתלת כליה בבית רפואה ידוע בניו-יורק. לאחרונה הגיע ר' שלמה לבדיקות התאמה בניו-יורק. הוא מתארח בביתו של הרב לידר, שדואג לכל מחסורו, וכעת הוא ממתין לתורם שיסכים לתרום אחת מכליותיו, ולהעניק לו חיים חדשים.

תרומת כליה מותרת לחלוטין על פי ההלכה, ולדברי הרדב"ז: "אשרי חלקו של מי שיוכל לעמוד בזה". שמונה אברכים מאנ"ש כבר תרמו כליה, וזכו להציל חיים. אם ברצונך להצטרף אליהם, ולהציל את חייו של ר' שלמה – צלצל עכשיו ל"אהבת חסד" לבדיקות התאמה.

לקבלת מידע נוסף על תרומות כליות, לתרום כליה, או להשתתף בעלויות הגבוהות של הניתוח להשתלת כליה, אנא התקשרו לרב אברהם לידר, יו"ר "אהבת חסד"
(718) 221-2424 או (646) 805-8405
rabbilider@gmail.com

יכול להציל את חייו!

'טעות' בדרך

"כבוד הרב! הו, איך שאני שמחה לראות אותך! האם חזרת כדי לתקוע לי בשופר?" התקרבתי אל החלון והשבתי בלחש "כן, אבל מישהו צעק עלי כרגע שאלך מכאן, ואפילו טרק את הדלת בפניי. אולי כדאי שאעזוב את השטח?" למען האמת, דאגתי לה יותר מאשר לי. "אהה! זה בעלי, מקס. אל תלך. מקס כועס, אבל אני אדבר איתו", ענתה לי.

תרגום: ר' סטודניץ

ספר הרב **משה בריסקי**, שליח הרבי באגורה הילס שבקליפורניה:

היה זה בראש השנה הראשון שחגגנו במקום שליחותנו. לתפילות החג הגיעו כחמישים יהודים, והייתי מאושר מן ההצלחה הגדולה שהייתה הרבה מכפי ששיערנו.

לאחר התפילה הכרזתי בבית הכנסת שלאחר סעודת החג ותפילת מנחה, כולם מוזמנים להצטרף אלינו לקיום טקס נוסף, הנקרא "תשליך". כמחצית מאנשי הקהילה נאותו לבוא והגיעו לביתי בשעה היעודה.

יצאנו לדרך. הייתה לפנינו כשעת הליכה, אך למזלנו היה זה יום יפה במיוחד.

לאחר כחצי שעת הליכה, הציע אחד מאנשי הקהילה שנלך בדרך קיצור שהוא מכיר, דרך שחוצה פרויקט מגורים שהלך ונבנה.

קיבלנו את הצעתו אך לאכזבתנו הרבה, גילינו שהדרך הזו לא היתה כל-כך קצרה...

תוך כדי ניסיון לחזור לשביל מוכר, ראינו אישה מבוגרת עומדת על קביים מנופפת את ידיה כלפי מעלה, ומזיזה את שפתיה. הטון הנמוך והמרחק בינינו לא אפשר לנו לשמוע את דבריה. כשהתקרבנו מעט התחלנו לפרש את מילותיה:

"אה! ברוך ה'! איזה נס! ה' ענה לתפילותיי! ברוך ה'!

ברכנו אותה בברכת 'חג שמח', והיא שיתפה אותנו במה שעבר עליה בתקופה האחרונה:

"לא מזמן עברתי ניתוח ברגלי, וזו השנה הראשונה בחיי שלא הייתי מסוגלת ללכת לבית הכנסת ולשמוע את תקיעת השופר. התפללתי לד' שיעשה לי נס... והנה אתם פה! ה' שלח לי רב כדי שאוכל לשמוע את תקיעת השופר!

נרגש ממילותיה של האישה, הצטערתי בלבי שאני הולך לאכזב אותה כי הייתה רק בעיה אחת... לא הבאתי עמי את השופר! לא חשבתי שאצטרך שופר כדי לקיים מצוות 'תשליך' והשארתי אותו אפוא בבית הכנסת.

התחלתי להרגיש נורא עם עצמי. איזה שליח אני? שליחי הרבי ברחבי העולם יוצאים לרחובות עם שופרות, מזכים מאות יהודים בתקיעת שופר, ואני... שכחתי לקחת איתי את השופר!

מה יכולתי לעשות כעת? היה זה כבר מאוחר מדי בשביל לתקן את מעשי. גם אם הייתי חוזר על עקבותיי להביא את השופר, ממילא לא הייתי מספיק לחזור אליה לפני השקיעה.

התנצלתי פעם אחר פעם, ברכתי את האישה בהחלמה מהירה, ובשנה טובה שמחה ובריאה.

האישה המבוגרת הבינה את המצב, בירכה אותי בחזרה וכך נפרדנו לשלום. אבל ההרגשה הרעה לא עזבה אותי. נכשלתי. זה היה כמו חייל ששכח לקחת את הרובה שלו כשיצא לסיור. הייתי חייב לתקן את מעשי.

מדוע כעס מקס?

למחרת, לאחר תפילות החג, לא חזרתי הביתה לסעודה. הסברתי לאשתי מה עלי לעשות כעת. לקחתי את השופר וחזרתי לאותו המקום בו היינו אתמול, על מנת לחפש את האישה המבוגרת אותה שפגשתי.

זה לא היה קל. לא ידעתי את שמה, שכחתי לשאול. זה היה היום הראשון שהיא יצאה מהבית, לאחר הניתוח ברגלה, לכן, אם הייתי מתאר אותה בתור "אישה מבוגרת ההולכת עם קביים", זה לא היה עוזר לזהות

ולמצוא אותה. לאחר כשעה של חיפושים והכוונות מצאתי את עצמי בפתח דירתה. אך שם חיכתה לי הפתעה כלל לא נעימה.

אדם זקן עם פרצוף כועס פתח את הדלת, הסתכל עלי וכמעט החל לצעוק "מה אתה רוצה?!"

"שלום! ראש השנה שמח"! אמרתי לו, תוך כדי שאני מורח חיוך מאולץ על פני. "קוראים לי הרב בריסקי. פגשתי את אשתך אתמול ברחוב, היא הולכת עם קביים, נכון"?

"מה אתה רוצה"?! הוסיף לצעוק לעברי מבלי לענות ישירות על שאלתי.

"אה" עניתי בפחדנות תוך כדי שאני מוציא מכיסי את השופר. "רציתי רק לתקוע עבורה בשופר..."

"לך הביתה!" נהם לעברי וטרק את הדלת בעוצמה.

לא הבנתי כלל מה קורה כאן, אך לא היה לי הרבה מה לעשות בנידון. פניתי אפוא על עקבותיי לכיוון ביתי. שוב נכשלתי!

לפתע שמעתי חלון נפתח, וקול חלוש של אישה זקנה.

"כבוד הרב! הו, איך שאני שמחה לראות אותך! האם חזרת כדי לתקוע לי בשופר?" התקרבתי אל החלון והשבתי בלחש "כן, אבל מישהו צעק עלי כרגע שאלך מכאן, ואפילו טרק את הדלת בפניי. אולי כדאי שאעזוב את השטח?" למען האמת, דאגתי לה יותר מאשר לי.

"אהה! זה בעלי, מקס. אל תלך. מקס כועס, אבל אני אדבר איתו", ענתה לי.

לאחר כמה דקות, נפתחה הדלת, נכנסתי אליהם הביתה, אך עדיין עמדתי בכניסה לבית, חושש-מה. ניסיתי להיות נחמד ככל האפשר כלפי מקס, אך הוא רק עמד בצד והסתכל הצידה. לאחר שהתקדמתי פנימה אל תוך הבית, מקס נכנס למטבח וסגר בעדו את הדלת.

הוצאתי את השופר, האישה המבוגרת כיסתה את ראשה, בירכה, וקול תקיעת השופר מילא את החדר. לאחר שסיימתי לתקוע את סדר התקיעות, האישה ניגבה דמעות מעיניה, הודתה לי פעם אחר פעם והסבירה לי את המצב עם בעלה.

"תשמע, כבוד הרב, אל תכעס על בעלי. הוא מאוד כועס על כל הדתיים, ואולי בעצם הוא צודק. אתה מבין, יש לנו בן, חכם ומקסים, בעלי כל כך אוהב אותו! לפני כשנה התחיל לשמור מצוות והוא כבר לא מוכן לאכול אצלנו בבית. הוא אמר לנו שאנחנו לא אוכלים מספיק כשר בשבילו ומאז אנחנו לא רואים אותו יותר. ניסינו לדבר איתו, עם החברים שלו ואפילו עם הרב שלו, אבל אף אחד לא מוכן לדבר איתנו, לכן בעלי מאוד כועס ולא הסכים להכניס אותך הביתה".

באותו הרגע עלה במוחי רעיון. ביקשתי מן הגברת לקרוא לבעלה, ומקס יצא מן המטבח. פניתי אליו ושאלתי אותו "האם תסכים שהבן שלך יביא את האוכל שלו, עם כלים וסירים משלו, ובאופן כזה יאכל יחד אתכם?" מקס הנהן בראשו להסכמה. "אני מבטיח לך שהיום, מיד לאחר צאת החג, אדבר עם הבן שלך ואשכנע אותו לבוא לבקר את אתכם. מה אתה אומר?"

מקס היה מאושר. הוא כמעט בכה, ולחץ את ידי בחוזקה מתוך רגשות הודאה.

"עכשיו", אמרתי לו "אתקע בשופר גם בשבילך, טוב?"

מקס הרהר במשך כמה שניות, הוציא מכיסו את המפתחות לרכבו וענה: "תשמע כבוד הרב, יש לי אח שגר לא רחוק מכאן, הוא לא שמע תקיעת שופר, בוא ניסע אליו ותתקע שם, אם תרצה תוכל לנהוג בעצמך" אמר ותוך כדי דיבור ניסה להגיש לי את המפתחות לרכבו. הסברתי לו כמובן שאסור לנהוג ביום טוב, ומקס הסכים ללכת ברגל עד ביתו של אחיו.

כעשרים דקות לאחר מכן, הגענו אל יעדנו. לאחר שאחיו של מקס שמע כיצד הבטחתי לשקם את הקשר עם בנם, הוא ביקש סליחה יצא מהבית וחזר כעשר דקות לאחר מכן, עם כעשרים שכנים יהודים שאף הם לא שמעו תקיעת השופר...

ראש ישיבת "הדר התורה" בראיון ל"בית משיח": הרבי אמר

יובל שנים חלפו מאז הוקמה בקראון הייטס ישיבת "הדר התורה", שהייתה הישיבה הראשונה בעולם שמיועדת לבעלי-תשובה • ראש ישיבת "הדר התורה", הגאון החסיד הרב יעקב גולדברג שליט"א, שמלווה את הישיבה מזה 43 שנה, מספר על ימי הבראשית של הישיבה שהחלה את דרכה במרחק מטרים ספורים מחדרו של הרבי, וזכתה ליחס מיוחד מהרבי במשך כל השנים

מאת: **אברהם ריניץ**

הדר התורה

פירות ראשונים מעבודת השליחות

תחילת שנות הכ"פים בארצות הברית התאפיינה בעיקר בתנועת ה'היפיס' שצברה תאוצה. היו אלה בני הנוער שנולדו לאחר מלחמת העולם השניה, דור הראשון בעולם המערבי שלא נאלץ להתמודד עם תחושת ההישרדות היום-יומית שהייתה נחלת אבותיהם. הריקנות שלטה בהם, והם חיפשו משמעות חדשה לחיי היומיום. רבים מהם היו יהודים, שחיפשו משמעות רוחנית לחייהם.

כמה שנים קודם לכן החל הרבי לשלוח שלוחים לערי השדה, והמסרים הרוחניים שלהם נפלו על אוזניים קשובות. צעירים אמריקאים – במיוחד מהאוניברסיטאות והקולג'ים – החלו להתקרב ליהדות. הם החלו לשנות את השקפותיהם ואורח חייהם, אך פיעם בהם צמאון עז לרכוש ידע מעמיק ונרחב יותר ביהדות. השלוחים, שהיו עסוקים בפעילות ולא יכלו לרוות את צמאונם של הצעירים, שלחו אותם למרכז חב"ד העולמי ב-770 איסטערן פארקווי.

הרב אברהם ליפסקר, שלמד בתקופה ההיא בישיבת תומכי תמימים המרכזית, תפס יוזמה והחל ללמוד עם הצעירים הללו. תחילה היה זה מחוץ לסדרי הישיבה עם שלושה ארבעה צעירים, אך במשך הימים נוספו אליהם עוד אחדים. הם למדו שיחות של הרבי, תניא, שולחן ערוך, ועוד. הצעירים היו צמאים ללמוד, להבין ולדעת.

הרב ישראל ג'ייקובסון, מהנהלת הישיבה, חיבב מאוד את עבודתו של הרב ליפסקר עם הצעירים הללו, והחליט לפתוח מסגרת ישיבתית מיוחדת עבורם. לאחר שקיבל את אישורו של הרבי, קרא לישיבה "הדר התורה". לימים הביא הרב ג'ייקובסון את הרב אבא פלטיאל שילמד עימם נגלה. הלימודים בישיבה דיברו ללבם ולנשמתם של הצעירים. ההתוועדויות המרתקות שנערכו בכל ליל שישי, משכו אליהן צעירים רבים שהתקרבו אל היהדות.

הרבי חיבב מאוד את תלמידי "הדר התורה", וכאשר הרב ג'ייקובסון דיבר על כך עם הרבי ביחידות, אמר לו הרבי שברצונו שתלמידים אלו יהיו בדל"ת אמות שלו. ואכן, בשנים הראשונות שכנה הישיבה בבניין הצמוד ל-770, מטרים ספורים מחדרו הקדוש של הרבי. כעבור כמה שנים, כאשר מספר

שהוא רוצה כי תלמידי "הדר התורה" יהיו בד' אמות שלו

תשובה

התלמידים גדל והיו צריכים לעבור למקום מרווח יותר, עברה הישיבה לבניין 824 איסטערן פארקווייי, מרחק של דקת הליכה מ-770. חובבי הגימטריות מצאו מיד שמספר הבניין – 824 – הוא בגימטריה קטנה 'חב"ד'.

הישיבה הראשונה בעולם לבעלי תשובה

הרב יעקב גולדברג הגיע לישיבת תומכי-תמימים המרכזית בשנת תשכ"ה, שלוש שנים לאחר ייסוד ישיבת "הדר התורה". מכיוון שבאותן שנים שכנה ישיבת "הדר התורה" צמוד ל-770, הוא נפגש פעמים רבות בצעירים ה'היפים' שפקדו את הישיבה. הוא אף התחכך עמם מידי יום בחדר האוכל של ישיבת תומכי תמימים, שם – במשך תקופה מסויימת – אכלו תלמידי התמימים לצד בעלי התשובה. למרות זאת, הוא לא חשב אי-פעם שהוא ייכנס לצוות הנהלת הישיבה לבעלי-תשובה.

אביו, הגאון החסיד הרב יוסף גודלברג, כיהן כראש ישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש בברינואה, והיה די סביר שבנו ימצא את עצמו כחבר צוות באחת מישיבות תומכי תמימים ליובאוויטש ברחבי העולם. אבל ההשגחה העליונה רצתה אחרת, וכפי שמספר הרב גולדברג:

"היה זה בעשרת ימי תשובה תשכ"ט, שנת לאחר חתונתי. עמדתי לקראת סיום שנת הלימודים בכולל, וקיבלתי כמה הצעות עבודה. אחת ההצעות הייתה של הרה"ח ר' ישראל ג'ייקובסון, שביקש שאמסור שיעור לבעלי-תשובה בישיבת 'הדר התורה'. לא פסלתי שום הצעה, וכמו כל חסיד העליתי על הכתב את כל ההצעות, והכנסתי את הפתק לרבי. כדרכו של הרבי באותן שנים, הרבי חתך את הנייר עליו כתבתי את כל ההצעות, כשהוא משאיר את ההצעה של הרב ג'ייקובסון בלבד, וכתב: **"באם המשכורת שלו תהיה בטוחה"**.

הלכתי עם תשובת הרבי לרב ג'ייקובסון, ולאחר שהתחייב לשלם את משכורתי בזמן, כהוראת הרבי – התחלתי את עבודתי ב"הדר התורה". דובר על שיעור של שעה וחצי, ומסרתי אותו משעה 10:00 עד 11:30. מכיוון שהלימודים בכולל מתחילים בשעה 11 בבוקר, קיבלתי אישור מיוחד מהרב חודקוב לחסר חצי שעה מזמן הלימוד בכולל.

כאחד שאידיש היא שפת האם שלו, איך יכולת למסור שיעורים באנגלית לצעירים אמריקאים?

בדיוק את השאלה הזאת שאלתי את הרב ג'ייקובסון. הוא פטר אותי בחיוך ואמר שרוב התלמידים מגיעים מבתים שההורים דיברו אידיש,

כמעט שליחות לאוסטרליה

מספר הרב גולדברג:

בשנת תשכ"ז שלח הרבי קבוצת בחורים לישיבה באוסטרליה. השליחות שלהם נמשכה שנתיים, ולקראת סיום תקופת השליחות, אמר הרבי לרה"ח ר' חיים גוטניק שהקבוצה החדשה תהיה גדולה יותר, תשעה בחורים, וגם שיקחו ראש ישיבה. הם הציעו שאני אהיה ראש הישיבה, והרבי אמר שזה רעיון טוב, אבל מכיוון שאני נשוי עם ילד, צריכים להכין לי דירה באוסטרליה. הרבי אמר לעסקנים באוסטרליה שיחשבו על זה, ואם הם מסכימים, שיתקשרו באמצע ההתוועדות של פורים לומר 'לחיים' בשידור ישיר לניו-יורק, וכך ההתוועדות תהיה שמחה יותר. הם הסכימו, ואכן בהתוועדות פורים תשכ"ט שמעתי שהם התקשרו ואמרו 'לחיים' יחד איתנו בניו-יורק. הייתי נוכח בהתוועדות, אבל לא ידעתי מה עומד מאחורי אמירת ה'לחיים' הטרנס-אטלנטית הזאת, מכיוון שבכל התהליך הזה אף אחד לא טרח לעדכן אותי...

לפני פסח, כאשר חברי הקבוצה הראשונה חזרו מאוסטרליה, ניגש אלי חברי הרה"ח ר' אברמ'ל אלטיין, שהיה מחברי הקבוצה, ושאל: למה לא נסעת לאוסטרליה. הסתכלתי עליו בתימהון, ולא הבנתי על מה הוא סח... הוא סיפר לי את כל הידוע לו, ואני לא ידעתי מה עלי לעשות. החלטתי, שכאשר אכנס בקרוב ליחידות, אשאל את הרבי.

נכנסתי ליחידות יחד עם זוגתי, ואמרתי לרבי ששמעתי שהרבי רוצה לשלוח אותי לאוסטרליה, אלא שאף אחד לא הודיע לי על כך, ואולי הרבי ממתין בכלל לתשובה ממני. אם זהו רצונו של הרבי ואם הרבי חושב שאני מסוגל למשרה כזאת, הרי אני ואשתי נמצאים כאן, ואנו מסכימים בלב שלם לנסוע לכל אשר יורה לנו הרבי.

אמר לי הרבי: בנוגע למה שאתה מסתפק אם אתה מסוגל למשרה זו, הנה כפי ששמעתי, אתה מסוגל, וזה דבר נכון. כעת, הרב גרונר נמצא בארץ ישראל [לרגל החתונה של בתו עם הרב צבי טלזנר]. תכתוב לו מכתב, ושאל אותו אם הוא מסכים. אבל, כל זמן שאתה נמצא בהדר התורה – אל תעזוב את זה.

כתבתי לרב גרונר את כל פרטי השתלשלות העניינים ומענה הרבי. כעבור זמן קצר קיבלתי הזמנה רשמית מעסקני אוסטרליה לבוא ולכהן כראש הישיבה. אבל, מכיוון שהמשכתי את עבודתי ב'הדר התורה', אמרתי להם שבהתאם להוראת הרבי אינני יכול לעזוב את העבודה ב'הדר התורה'. כך חלפו שלוש שנים, עד שהם התייאשו ולקחו את הרב בנימין כהן לכהן כראש הישיבה.

לפני כשלוש-עשרה שנה נסגר מעגל מסויים בסיפור, כאשר בני התחתן עם בתו של הרב בנימין כהן, ואז הזדמן לי להיות פעם ראשונה על אדמת אוסטרליה, לשמחת החתונה. לאחר החתונה נשאר בני להתגורר שם בשליחות...

ואוכל להסתדר עם זה. למעשה, כשהתחלתי ללמד, גיליתי שרק שני תלמידים יודעים אידיש-אמריקאית רצוצה. כל השאר לא ידעו מילה באידיש... האנגלית שלי לא הייתה ברמה מספיקה כדי למסור שיעור. אמנם הייתי כמה שנים בארצות הברית, אבל הייתי שקוע בעולמה של ישיבת תומכי תמימים, ואחר-כך בכולל, כך שהאנגלית שבפי הייתה בערך כמו האידיש של שני התלמידים האמריקאים שלי... נאלצתי לשבור את השיניים עם מעט האנגלית שידעתי, וה' עזר שבתוך זמן קצר למדתי את השפה והבעיה הזאת חלפה מהעולם.

כעבור כמה חודשים סיימתי את הכולל, והתחלתי לחפש עבודה סדירה. הרב ג'ייקובסון פנה אלי ואמר שהתלמידים מאוד נהנים בשיעורים שלי, והוא מבקש שאעבוד בישיבה במשרה מלאה. מכיוון שהרב ג'ייקובסון היה נכנס מפעם לפעם ליחידות אצל הרבי, יחד עם חברי הנהלת ישיבת תומכי תמימים, ביקשתי שינצל את ההזדמנות לשאול את הרבי על כך. תשובתו של הרבי הייתה שאקבל את המשרה, אבל באותם תנאים שאמר קודם. היינו, שהמשכורת שלי תהיה בטוחה.

התחלתי ללמד שיעורים במשך שעות היום, ולאחר כמה חודשים, הציע הרב ג'ייקובסון למנות אותי לתפקיד מנהל רוחני של הישיבה. עד אז, התקיימו במקום שיעורים שונים לתלמידים, אבל ללא סדר קבוע. בקשתו של הרב ג'ייקובסון הייתה, שאעניק למוסד צביון ישיבתי יותר.

ישיבת "הדר התורה", כמדומני, הייתה הישיבה הראשונה בעולם שיועדה לחוזרים בתשובה, כך שלא היה לך דגם לפי תוכל לבנות את מסגרת הלימודים. מה היו הקווים שהנחו אותך?

אכן, כפי שציינת, באותן שנים רק החל הגל הגדול של חזרה בתשובה, וטרם הייתה מציאות כזאת של "ישיבה לבעלי תשובה". בפראקוויי שבניו-יורק הייתה ישיבה לא-חב"דית, שגם קיבלה חוזרים בתשובה. אבל ישיבה שכל-כולה מיועדת לבעלי תשובה – עוד לא הייתה.

הרב ג'ייקובסון סיפר לי על החביבות המיוחדת של הרבי לתלמידי 'הדר התורה', ועל כך שהרבי ביקש שילמדו בד' אמותיו. בכלל, הרושם היה שהרבי רוצה שהישיבה תתנהל כמו 'תומכי תמימים', כמובן בהתאמה מסויימת לבעלי-תשובה, אבל הקו הכללי צריך להיות בדומה לתומכי תמימים. למען האמת, כשהרב ג'ייקובסון אמר לי שצריך לתת למוסד צביון של ישיבה – לא היה לי 'ציור' אחר של ישיבה, מלבד מה שראיתי בתומכי תמימים.

רוב הבחורים שהגיעו אלינו, לא היו חסרי רקע יהודי. הם קיבלו רקע כללי מהשלוחים, ואף קיימו תורה ומצוות. אלינו הם הגיעו כדי ללמוד לעומק יותר. כמובן שהיו גם כאלה שהגיעו ללא ידע מוקדם, ולכן בניתי את הישיבה לפי רמות. בכיתה לרמה הנמוכה למדו א"ב, חומש, קיצור שולחן ערוך ושאר לימודים בסיסיים; ואילו בכיתות הגבוהות יותר למדו גמרא עם רש"י ותוספות, שולחן ערוך אדמו"ר הזקן ומאמרי חסידות. את תלמידי הכיתה הראשונה לימד הרה"ח ר' שלום בער ווישצקי ע"ה; את תלמידי הכיתה האמצעית לימד הרה"ח ר' אבא פליסקין ע"ה, ואני – אבלחט"א – מסרתי את השיעורים בכיתה הגבוהה.

והיה ראשיתך מצער, ואחריתך תשגה מאוד

כאשר התחלתי לעבוד ב'הדר התורה', הישיבה שכנה כבר בבניין 824

שעל שדירת איסטערן פארקווייי. היה זה בניין דירות, שהוסב באופן חלקי לישיבה. בחודשים הראשונים, כאשר היו מעט תלמידים, זה הספיק. אבל לאחר שהענקנו למקום צביון ישיבתי, החלו להגיע תלמידים נוספים, והמקום כבר לא התאים.

בתקופה הראשונה, גם הסדרי האכילה והשינה לא היו מתאימים לישיבה. לא הייתה פנימייה מסודרת עבור תלמידי הישיבה, והם שוכנו בבייסמנט. את האוכל היו רוכשים בחנויות בשכונה, בתלושים שהישיבה שילמה עליהם. במסגרת מאמציי להעניק למוסד צביון ישיבתי, דאגתי לטפל גם בפן הגשמי. באתי בדברים עם הרה״ח ר׳ מיכאל ליפסקר שהיה אחראי על המטבח של הישיבה, וסוכם שהתלמידים שלנו יאכלו בחדר האוכל של הישיבה תמורת תשלום חודשי.

באותה תקופה, הרב ג׳׳יקובסון העביר את ניהול הישיבה לידי הרה״ח ר׳ יעקב יהודה העכט, מנהל מוסדות של״ה. זמן קצר אחרי שנכנסתי לעבוד בהדר התורה, הנהלת מוסדות של״ה החליטו לרכוש בניין חדש לכבוד 18 שנה לעבודתו הציבורית של הרב העכט, וכך נרכש בניין מספר 825 בצד השני של שדירת איסטערן פארקווייי. בשונה משאר הבניינים באזור, לא היה זה בניין דירות, אלא מועדון עם אולם גדול בקומת הכניסה וחדרים מרווחים נוספים. הרב העכט החליט שזה המקום המתאים ביותר לישיבה, וכך היה.

לאחר שכיתות הלימוד ואולם הלימודים עברו לשם, היה אפשר לשפץ את בניין 824 ולהפכו לפנימייה מתאימה לישיבה. בשנים מאוחרות יותר בנו מטבח וחדר אוכל בבייסמנט של 824, וכך לא היינו תלויים במוסדות אחרים. בעקבות השיפור הגשמי, נרשמה עליה תלולה במספר התלמידים שמגיעים ללמוד בישיבה. היו שנים שלמדו אצלנו שישים או שבעים בעלי-תשובה.

כל תלמיד בישיבה - סיפור מרתק ועולם בפני עצמו

כראש ישיבה, שאחראי בעיקר על תחום הלימודים, עד כמה היית מעורב בתהליכים הנפשיים שעוברים התלמידים, בעלי התשובה, בעקבות השינוי שביצעו באורח-חייהם?

מלבד תפקידי כראש ישיבה, אני מכהן גם כמנהל רוחני של הישיבה, ובמשך שנים רבות הייתי גם ׳משיב׳ בסדרי הלימוד של אחר הצהריים. מתוקף תפקידי זה הם באים לדבר איתי, ואני בהחלט מעורה בלבטים וההתחבטויות שעוברים עליהם. ניתן לומר שלכל אחד מהתלמידים היסטוריה בפני עצמה: איך הכיר את ליובאוויטש, איך השתנו דעותיו ואורחותיו, ואיך הגיע ל״הדר התורה״.

פעם הגיע אלינו בחור צעיר מאוד, בגיל 17. בדרך כלל לא היינו מקבלים בגיל כל כך צעיר, אבל השליח ששלח אותו מאוד ביקש, והסכמנו לקבל אותו. תוך זמן קצר התברר שאין לו חשק גדול ללימודים, והוא הפריע לתלמידים האחרים שביקשו ללמוד. הגיעו הדברים עד כי כך, שבשלב מסויים הגיע אלי המגיד שיעור שלו, ואמר שאינו יכול להמשיך כך ללמד את הכיתה. כמנהל רוחני, הרגשתי אחריות יתירה כלפיו, וביקשתי להעביר אותו לכיתה שלי. למרות שזאת הכיתה לרמה הגבוהה ביותר בישיבה, ביקשתי שהוא יהיה אצלי, כדי שאוכל לזהות מה גורם להנהגתו. כעבור כמה ימים

ימי בראשית. למעלה: בניין הישיבה בשנים ההן. למטה: הרב גולדברג מוסר שיעור לתלמידים

תלמידים בישיבה

מימין: הרב ישראל ג'ייקובסון; משמאל: הרב יעקב יהודה הכט

היה נראה לי שעליתי על הבעיה: הוא הגיע מבית במצב סוציו-אקונומי מאוד נמוך, ובגדיו היו בהתאם. לקחתי אותו לחנות בגדים בשכונה, ורכשתי עבורו שתי חליפות, חולצות, מכנסיים וכדומה.

מאז ואילך, נהייתי עבורו כמו אבא ממש. כמים הפנים לפנים, גם הוא שינה את התנהגותו והחל ללמוד ביתר רצינות. התברר שיש לו ראש מבריק, ותוך זמן קצר הוא הגיע לרמת לימוד גבוהה כל כך, שיכל לעבור לישיבה רגילה ועוד נחשב שם מהמצויינים. הוא למד סמיכה לרבנות ולדיינות, ולאחר חתונתו היה למחנך מאוד מוצלח, בעיקר עם ילדים בגיל העשרה. הוא הרי הכיר מקרוב את כל הבעיות של ילדים בגיל הזה...

בחור אחד הגיע אלינו מקליפורניה, בהשגחה פרטית נפלאה: בהיותו בקליפורניה, שמע על רופא שמעוניין לנסוע לניו-יורק עם הרכב שלו, ומחפש צעיר שיסכים להיות הנהג שלו בדרך הארוכה. אותו בחור היה חובב הרפתקאות, והרעיון מצא חן בעיניו. הוא יצר קשר עם הרופא, ותוך זמן קצר היו השנים בדרכם לניו-יורק. כאשר הגיעו לניו-יורק היו לרופא עיסוקים במנהטן, והבחור יצא לשוטט ברחובות ברוקלין.

בעוברו באיסטערן פארקווי, התעורר אצלו רגש רוחני והוא ביקש להכנס לבית כנסת. הוא שאל עוברים ושבים היכן נמצא בית הכנסת הקרוב, והם הפנו אותו לבית הכנסת הקונסרבטיבי שהיה בשנים ההן ב"ג'ואיש סנטר", היכן ששוכנת כיום ישיבת "אהלי תורה". הוא הגיע ממשפחה לא דתית, אבל עם גישה חיובית ליהדות, ומכיוון שהיה צעיר בעל-רגש, הוא החל להתפלל בהתרגשות רבה.

בדיוק באותה שעה היה בבית הכנסת יהודי מעניין בשם חיים בער סאלים. יהודי מבוגר ששייך את עצמו לקונסרבטיבים, אבל אהד מאוד את ליובאוויטש. הוא היה מגיע להתוועדויות של הרבי, וכאשר הרבי עודד את השירה, הוא היה רוקד בהתלהבות רבה. זכור לי שלאחר שהרבי הכריז על מבצע תפילין, הוא היה מגיע לישיבה, ומבקש מהבחורים לצאת איתו למבצע תפילין, לזכות עוד יהודי. בקיצור: יהודי מעניין.

כאשר חיים בער סאלים ראה את הצעיר מקליפורניה עומד ומתפלל ברגש רב, הוא ניגש אליו ואמר: איך שאני רואה, אתה לא שייך לכאן... עליך לעבור את הכביש, ל-770 איסטערן פארקווי, כי שם המקום שלך. דבריו של היהודי המבוגר התקבלו על לבו, והוא חצה את הכביש לכיוון 770. בחורים שלמדו אז בישיבה קיבלו אותו בהתלהבות רבה, שוחחו איתו ארוכות, ולאחר שדאגו לו לארוחת ערב טובה, הציעו לו לישון בחדרם. לאחר ששמעו את סיפורו, וראו שמדובר בבחור עם נפש עדינה שמעוניין להתקרב, המליצו לו ללכת ללמוד ב'הדר התורה'. למרות שהיה די צעיר, בן 18-17, ראינו שהוא רציני בכוונותיו, וקיבלנו אותו. איכשהו הוא הסתדר עם הרופא מקליפורניה, ונשאר ללמוד בניו-יורק. הוא היה בחור עם לב זהב, בעל רגש נפלא, והתפילות שלו, שבקעו מעומק לבו, היו לעילא ולעילא.

סיפורו של הצעיר מקליפורניה, מזכיר לי סיפור על בחור אחר, גם הוא מקליפורניה. הוא החל את תהליך התקרבותו אצל ר' שלמה קרליבאך בס. פרנסיסקו, ובשלב מסוים המליץ לו ר' שלמה לנסוע לישיבה לבעלי תשובה בניו-יורק. באותן שנים, היו בניו-יורק שתי ישיבות לבעלי-תשובה: 'הדר התורה' בקראון-הייטס, ו'שאר ישוב' בפאראקוויי. הוא הגיע בתחילה אלינו, אבל כעבור שבועיים החליט

לנסות את מזלו גם בישיבה השניה. הוא שהה שם שבועיים, ושוב חזר אלינו. וכך כמה פעמים. שבועיים כאן, שבועיים שם.

הפסיחה על שני הסעיפים לא הייתה לטובתו, כמובן. זימנתי אותו לשיחה ואמרתי שעליו להחליט היכן הוא רוצה ללמוד, ואי-אפשר להמשיך במסע הדילוגים בין הישיבות. הוא ביקש שהות של כמה ימים להחליט. כעבור כמה ימים הגיע ואמר שהחליט להשאר אצלנו. שאלתי אותו מה הביא אותו להחלטה הזאת, והוא השיב שלימודים טובים – יש גם אצלנו וגם בישיבה המקבילה. אבל את התפילה שהוא רואה אצלנו – לזה אין תחליף בשום מקום! במיוחד התפעל מתפילתו הזכה של הבחור הצעיר עליו סיפרתי קודם.

לאחר שקיבל את ההחלטה הסופית להישאר אצלנו, הוא התקדם מאוד יפה בלימודים, והיה לאחד התלמידים המצוינים שלנו. לאחר שסיים את לימודיו אצלנו, שהה תקופה מסויימת בישיבת תומכי תמימים בברינואה. כאשר אבי, ראש הישיבה בברינואה, הגיע לתשרי אצל הרבי, הוא סיפר לי שהוא והרה"ח ר' ניסן נעמנוב התפעלו מאוד מאותו בחור, ובמיוחד מהשקידה וההתמדה שלו בלימודים. "בשביל בחור כזה, שווה כל העבודה שלך ב'הדר התורה'", אמר אבי בהתפעלות.

זכור לי מקרה נוסף, של יהודי מדטרויט שהתקרב על ידי הרה"ח ר' יצחק מאיר קייגן ע"ה. זהו מקרה טראגי מצד אחד, ומרשים ועוצמתי מצד שני. הוא החל להתקרב אצל השליח בדטרויט, וכעבור תקופה מסויימת ביקש לצרף לשיעורים את אשתו. היא התעניינה מאוד בלימודי היהדות, ובשלב מסויים גילתה שהיא בעצם גויה, אבל היא מעוניינת להתגייר. אלא שאז התברר שאותו יהודי ממשפחת כהנים, ולאחר שתתגייר היא אסורה עליו, מכיוון שלכהן אסור להתחתן עם גיורת! לזוג היה בן משותף, מה שהפך את הסיפור כולו לסבוך יותר.

הם ביקשו זמן להתייעצות, ולאחר כמה ימים אמרו לרב קייגן שהגיעו להחלטה, שעליהם לחיות בהתאם להוראות התורה, ומכיוון שעל פי תורה הם אינם יכולים לחיות יחד – הם ייפרדו. לאחר שנפרדו, הוא הגיע להדר התורה, והיא נסעה למוסד החב"ד לבנות במיניאפוליס שבמינסוטה. בסופו של דבר שניהם הקימו משפחות למופת, שומרי תורה ומצוות.

תלמידי הישיבה בתמונה קבוצתית

הרבי לרב ג'ייקובסון: רואים את השינוי בתלמידים - מן הקצה אל הקצה!

זכורים לך מקרים שהרבי היה מעורב בתהליכי החזרה בתשובה של הבחורים?

הקרבה שלנו, בגשמיות, לבית חיינו, יצרה גם קירבה רוחנית. במשך שנים רבות, בליל הסדר, נהג הרבי לעבור בחדר האוכל של הישיבה ולברך את התלמידים. סעודת ליל הסדר נערכה בחדר האוכל שבקומת הבייסמנט, אבל לבקשת הרב הכט, עלה הרבי גם לקומת בית המדרש וסייר בכל הקומה, עד הספרייה. מכיוון שידענו שהרבי יבוא לביקור, דאגתי לפני החג שהספרייה תהיה מסודרת, וכל הספרים היו נראים כמעט כמו חדשים. הרבי הביט על הספרים, ואחר-כך פנה אלי ואמר: הספרים נועדו כדי ללמוד בהם. שיהיו משומשים, קצת קרועים...

בשנה אחרת, ערכנו את הסדר בבית המדרש בקומה העליונה, ובדרכו לשם עבר הרבי דרך בית הכנסת של הישיבה. הרבי הביט על ארון הקודש, וכאשר ראה שם כמה 'הושענות' שנותרו מחג הסוכות, פנה אלי ואמר: מנהג ישראל, שמתשמשים ב'הושענות' לשריפת החמץ!...

מבית הכנסת פנה הרבי לבית המדרש, שם כאמור נערך הסדר. הרבי העיר על כך שאין נרות, וביקש שיביאו נרות לשולחן הסדר. מייד שלחתי את אחד הבחורים אל השכנים שבבניין המקביל, שיביא נרות ואש.

הרבי המתין, ואמרתי ששלחתי בחור להביא את הנרות. אמר הרבי: הרי צריכים להביא גם אש! באותה שעה נישבה בחוץ רוח סערה, והיה קשה מאוד להעביר אש דולקת ברחוב. הצבעתי לרבי על הקיר המפריד בין הבניין שלנו לשכנים, ואמרתי שהבחור הלך לשם. הרבי חייך ושאל: מה, הוא יעשה חור בקיר, ויעבור?...

מסתבר, שאצל הרבי כל מילה קדושה, גם דברים שנראה כאילו נאמרו בדרך אגב ובבדיחותא. כעבור זמן קצר עבר מישהו עם ספסל, ובלי כוונה הספסל נכנס בעוצמה בקיר ונפער במקום חור...

בשנים בהן הרבי קיבל עוד ליחידות, היו בחורים מ'הדר התורה' שנכנסו אל הרבי ושטחו לפניו את בעיותיהם. הרבי פעם אמר לר' ישראל ג'ייקובסון: הבחורים שלומדים אצלך, מגיעים אלי ל'יחידות'. אני רואה אותם כפי שהם היו קודם, ואיך שהם עכשיו, ורואים את השינוי – מן הקצה אל הקצה!

בשנים הראשונות הגיע אלינו בחור עם חושים עדינים, וגישה מאוד רוחנית. בטרם הגיע אלינו, היה קשור לכת נוצרית. הוא היה מחובר אליהם כל-כך חזק, עד שנתן להם את כל אשר

לו. שליח הרבי, הרה״ח ר׳ יצחק מאיר קייגן, הצליח לנתק אותו מהם, ולשלוח אותו ל׳הדר התורה׳. כמה שבועות לאחר שהגיע אלינו, החל להרגיש כי הוא נמשך שוב אל אותה כת נוצרית. הצענו לו להיכנס ליחידות אצל הרבי, ולבקש ברכה על כך. הרבי ייעץ לו, שיחליט החלטה תקיפה שבמשך ששת החודשים הבאים הוא משקיע עצמו בלימוד התורה וקיום המצוות, ולא חושב עליהם כלל. ואז, אמר הרבי, זה כבר יעבור. הוא קיים את הוראת הרבי, וכיום הוא נחשב לאחד מחשובי חסידי חב״ד במדינתו.

פעם הגיע אלינו בחור בגיל 25 עם שערות ארוכות, וכלב בידו... הוא נפגש עם הרה״ח ר׳ ישראל ג׳ייקובסון וביקש ללמוד. הרב ג׳ייקובסון ביקש לבחון את ידיעותיו, אך הוא אמר שמלבד העובדה שהוא יהודי, ויש לו שם יהודי – הוא אינו יודע שום דבר ביהדות. כאשר הרב ג׳ייקובסון שאל אותו: לפחות אלף-בית אתה יודע? – הוא הביט בו במבט תמה ושאל: ראביי, מה זה ׳אלף בית׳?...

הרב ג׳ייקובסון לא ידע אם אפשר לקבל בחור בלי שום רקע יהודי, והעביר זאת להחלטתי. בסופו של דבר אמרתי שאני מקבל אותו, אבל לא את הכלב...

הוא התמיד בלימודיו, והתעלה במעלות התורה. כאשר התברר לו שהתשובה יכולה לכפר רק על מצוות לא-תעשה, אבל אינה יכולה להשלים את מצוות עשה שלא קיים במהלך השנים – הוא היה מאוד שבור מכך. במיוחד כאב לו על 12 השנים שלא הניח תפילין, מהבר-מצווה ועד גיל 25.

כאשר הביע את כאבו לפני הרבי ביחידות, אמר לו הרבי שכאשר יקרב יהודים נוספים לתורה ומצוות, וישפיע עליהם להניח תפילין – יהיה לו חלק בהנחת התפילין שלהם, וזה ייחשב כתיקון על כל השנים בהן לא הניח בעצמו תפילין.

פעם הגיע אלינו בחור, שהוריו התנגדו מאוד לחזרתו בתשובה. כאשר החל להתקרב, הוא ניתק את הקשרים שהיו לו עם חברותיו לכיתה, ובכלל הפחית את התעניינותו בענייני עולם הזה. הוריו, שלא ידעו כי הוא מתקרב ליהדות, חשבו שמדובר במשבר נפשי, ולקחו אותו לפסיכולוג... גם לאחר שנודע להם שהוא מצוי בתהליך של חזרה בתשובה, הם לא נרגעו, והיו בטוחים שמשהו השתבש אצלו...

אביו היה עורך דין מאוד מפורסם, וכאשר שמע שבנו החליט ללמוד אצלנו, הוא מיהר לשגר אלינו מכתב בקשה לגרש את הבן שלו מהישיבה, תוך שהוא מבטיח שאם נענה לבקשתו בחיוב – הוא יתרום לישיבה 2000 דולר (סכום גדול מאוד בימים ההם)! המנהל הגשמי של הישיבה, הרב יעקב יהודה העכט, כתב לו תשובה נחרצת: גם אם תיתן סכום כפול ומכופל – לא נקבל את בקשתך, מכיוון שתפקידנו הוא לקרב את הצעירים היהודיים לישיבה, וחלילה לא לרחק אותם מכאן.

מכיוון שלאותו צעיר לא נערכה ברית כדת וכדין, היה צורך לערוך לו הטפת דם ברית, ובהזמנות זו ביקש לקרוא לעצמו בשם יהודי. הוא שאל את הרבי איזה שם עליו לבחור. היו אלה ימי חג החנוכה, והרבי נקב בשם מסויים שמבטא את הקשר ליהודה המכבי והחשמונאים.

הרבי: "המוסד הוא מוכרח וחיוני"

זכית להוראות או קירובים מהרבי על רקע עבודתך ב׳הדר התורה׳?

פעם במהלך יחידות פרטית עם בני משפחתי – לאחר שהעניק לי את ברכתו הקדושה, הוסיף ואמר: **ובניך, אלו התלמידים, שתהיה לך הצלחה גם בתלמידים, מודרכים ומושפעים.**

בפעם אחרת, כתבתי לרבי על שאלה פרטית, בלי קשר לישיבה. הרבי ענה על שאלתי, והוסיף: **מהנעשה בהדר התורה?** מאז, הקפדתי יותר על כתיבת דוחות מהנעשה בישיבה.

בשלב מסויים עבדתי חצי יום ב׳הדר התורה׳ וחצי יום ב׳אהלי תורה׳. כעבור שנה הפסקתי את עבודתי באהל תורה, ועלה בדעתי לעבוד רק חצי יום, ואת החצי השני לנצל ללימוד אישי. בדיוק באותה תקופה למד בכולל ידידי ורעי הרה״ח ר׳ זלמן לבקובסקי, ומאוד רציתי ללמוד איתו חצי יום. שאלתי על כך את הרבי ביחידות, ואמרתי שמבחינה כספית אני יכול להסתדר, וחשקה נפשי בתורה. הרבי ענה בנחרצות: **מה פתאום להתחיל ללמוד עכשיו? אתה צריך לעבוד! תקח משרה בהדר התורה או באהלי תורה, אבל שיהיה לכל היום!** כאשר אמרתי לרבי, שקשה לי לעבוד יום שלם, הגיב הרבי ואמר בקצרה: **אדם לעמל יולד!**

בקיץ תשל״ה נפטר ר׳ ישראל ג׳ייקובסון, והישיבה נקלעה למשבר כלכלי עמוק ביותר. ששה חודשים לא קיבלתי משכורת, ועמדתי במצב קשה מאוד. בחורף תשל״ו כתבתי לרבי מכתב בו פירטתי את כל הגורמים למצב הכלכלי הקשה שנוצר לאחר פטירתו של ר׳ ישראל ג׳ייקובסון, ושאלתי אם עלי לחפש משרה אחרת?

כעבור זמן קצר קיבלתי את תשובתו של הרבי, שנכתבה על צדו השני של המכתב שלי: **כיון שהמוסד הוא מוכרח וחיוני, בוודאי ששוף סוף יתגברו על כל הקישויים ויצליחו בכל הנ״ל מעבר לדף, אלא שמאמר חז״ל יגעת ומצאת, ובפרט שזכות הרבים מסייעתם, ונאמר תשועה ברוב יועץ. אזכיר עוד הפעם על הציון.**

ואכן, זמן קצר אחר-כך עבר הניהול הגשמי של הישיבה לאחריותו של הרה״ח ר׳ יעקב יהודה העכט, והישיבה יצאה אט אט מהמשבר הכלכלי.

את הנחת רוח של הרבי מכך שנשארתי לעבוד למרות המצב הכלכלי הקשה, יכולתי לראות בחלוקת המצות באותה שנה: משנת תשכ״ה ואילך, עברתי בכל שנה בחלוקת המצות, וזכיתי לקבל חתיכה אחת עבורי וחתיכה נוספת עבור אבי. הייתי שולח לו את המצה בדואר מהיר, והוא היה מקבל את זה באמצע החג. בערב פסח תשל״ו, חודשים ספורים לאחר שקיבלתי את המענה של הרבי להשאר בישיבה – עברתי בחלוקת המצות, והרבי נתן לי 2 חתיכות קטנות. כמנהגי מקדם, ביקשתי מהרבי חתיכת מצה עבור אבי. הרבי הביט בי, ואחר-כך נתן לי מצה שלימה, ואמר: מה שנתתי לך קודם, תשלח לאביך, וזה עבורך... גם בשנה הבאה, תשל״ז, שהייתה השנה האחרונה שהרבי חילק את המצות לכל אחד ואחד מאנ״ש והתמימים – העניק לי הרבי מצה שלימה. באותן שנים, זה היה דבר נדיר מאוד, ורק בודדים מזקני החסידים וחברי המזכירות זכו לקבל מצה שלימה. לדידי היה ברור שהרבי ביטא בכך את הנחת רוח שגרמתי לו כאשר נשארתי בישיבה למרות הכל.

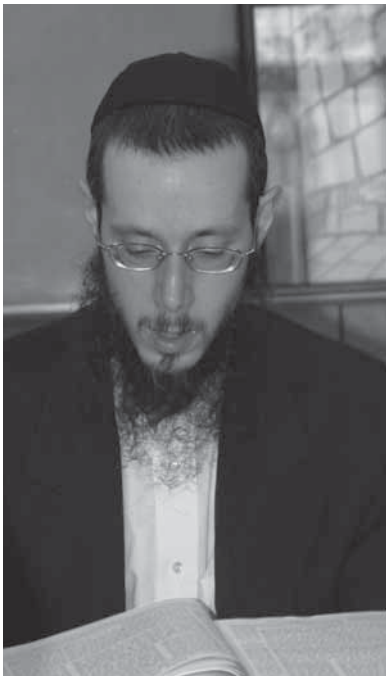

מימין לשמאל: הרה"ח ר' יעקב אזדאבא, הרה"ח ר' יוסף ברוך וורצברג, הרה"ח ר' יעקב גולדברג

שפל וגאות

בראשית שנות המ"מים נפתחו כמה ישיבות לבעלי תשובה, גם בחב"ד וגם מחוץ לחב"ד, ומספר התלמידים בישיבת 'הדר התורה' הלך וקטן. חוזרים בתשובה העדיפו ללמוד בישיבות מחוץ לעיר, והישיבה ברובע ברוקלין הסואן לא הייתה בעדיפות ראשונה עבורם. תוך כמה שנים נוצר מצב שהישיבה כמעט נסגרה.

על ההתמודדות באותן שנים מספר הרב גודלברג: "כמנהל רוחני חשתי אחריות רבה לעתידה של הישיבה, וחיפשתי דרכים יצירתיות להרבות תלמידים. התחלתי למסור בכל בוקר שיעור חסידות, שהיה פתוח גם לאברכים מקראון הייטס. השיעור תפס תאוצה, ואברכים רבים היו משתתפים בשיעור לפני שיצאו לעבודה. אבל במשך היום המצב המשיך להיות חלש מאוד.

כיוון שכך, פתחנו בתוכנית לימודים מיוחדת לימי ראשון. בארצות הברית, יום ראשון הוא כמו 'שבת שני של גלויות', ורבים מאנ"ש לא עובדים ביום זה. הצעתי להם לבוא וללמוד בישיבה. ואכן, הייתה הענות מרשימה, ואברכים רבים הגיעו ללמוד כמה שעות בבוקר וכמה שעות בערב.

לאחר כמה שנות שפל, הגיע ר' יעקב סילברסטיין, אחד התלמידים שלנו בעבר, שהחליט להתמסר לטובת הישיבה. הרה"ח ר' שייע הכט, שעוד בחיי אביו מונה על-ידו לנהל את הישיבה, מינה את ר' יעקב למנהל אדמיניסטרטיבי של הישיבה. למעשה הוא היה צריך לבנות את הכל מהתחלה, והוא עשה זאת בהצלחה מרובה. הוא הביא בחורים חדשים לישיבה, ותוך זמן קצר שבה הישיבה לשקוק חיים.

הישיבה ממשיכה להתנהל תחת ארגון של"ה, בהנהלת האחים הכט – הרה"ח ר' שלום בער, הרה"ח ר' שייע והרה"ח ר' שמעון.

בקיץ, עוברת הישיבה כולה למחנה קיץ של של"ה בהרי ניו-יורק. בתקופה זו נוספים תלמידים רבים, שמגיעים רק לחודשי הקיץ. כמובן שחלק מהם נשארים אחר-כך למשך השנה. במהלך הקיץ עורכים גם שבוע-ישיבה מיוחד, אליו מגיעים עשרות צעירים לטעום מהיהדות על קצה המזלג. שבוע-ישיבה דומה מתקיים גם בחורף ובאביב.

לאחר פטירת הרב יעקב יהודה הכט, הורה הרבי להוסיף את שמו לשם המוסד, ומאז נקראת הישיבה "קול יעקב יהודה – הדר התורה".

חלפו עשרים וחמש שנים מאז הבנייה המחודשת של הישיבה, וברוך ה' הישיבה צועדת על דרך המלך, עשרות בעלי תשובה לומדים אצלנו מידי שנה.

לצידי עובדים בצוות הרוחני גם הרה"ח ר' יעקב אזדאבא המכהן כמגיד שיעור ומשיב אחר הצהריים, והרה"ח ר' יוסף ברוך וורצברג, בוגר הישיבה שלאחר התמדה של שנים רבות התעלה בלימודיו ומשמש כמגיד שיעור ומשפיע ראשי של הישיבה מזה עשרים שנה.

ברוך ה', זכינו להעמיד מאות בתים חסידיים. אנחנו עומדים בקשר עם התלמדים גם לאחר שהם מסיימים את לימודיהם בישיבה ומתחתנים, ומידי פעם מזמינים את כל הבוגרים לסעודת מלווה מלכה.

אלו מהבוגרים המתגוררים בקראון הייטס, מגיעים להתפלל בישיבה בשבתות ובימים טובים. מתקיימים שיעורים מיוחדים עבורם בין מנחה למעריב, וגם סעודה שלישית בארגונו המסור של ר' **דוד וואל**.

רבים מהבוגרים עומדים איתי, ועם שאר חברי הצוות, בקשר טלפוני – למרות השנים הרבות שחלפו מאז עזבו את הישיבה.

גלגולם המופלא של שני שופרות

בבוקרו של ראש השנה, נטל ר' הלל עמו את השופר בדרכו לבית הכנסת. הוא התכוון לתקוע בשופר הקדוש, מתוך כוונה לעורר רחמים רבים על עצמו ועל בני ביתו. מי כמוהו יודע כמה רחמים זקוקים עמך בית ישראל בתקופת הרת עולם זו, כאשר הקומוניסטים רודפים בחמת זעם כל יהודי שצורת יהודי לו... כשהגיע לבית הכנסת, הבחין לפתע כי השופר איננו. תחילה חשב שעיניו מטעות אותו, והוא החל לפשפש באמתחתו, אך עד מהרה התחוור לו כי השופר איננו! לבו החסיר פעימה ואף יותר. השופר... השופר... לא יכול היה להירגע.

מאת מנחם זיגלבוים

א

שני שופרות יקרים היו לו לגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל, אביו של הרבי. שני שופרות שהיו יקרים מפז, בשל סגולתם. אלו הגיעו אליו בירושה נכבדה מאבותיו הקדושים.

מדי שנה בראש השנה, היה רבי לוי יצחק עומד על הבימה במרכז בית הכנסת הגדול בעירו יקטרינוסלב, ושולף מאמתחתו את השופר השחור, ובדחילו ורחימו תוקע בו. שופר זה ידוע בכינויו "השופר השחור", והוא הגיע לידיו של רבי לוי יצחק בירושה מכ"ק אדמו"ר מוהר"ש נ"ע.

אולם הדרת קודש זו לא נמשכה לאורך השנים. לאחר שנאסר רבי לוי יצחק והוגלה מעיר רבנותו אל גלותו הנידחת שבקזחסטאן, נשאר השופר בידיה של רעייתו הרבנית חנה ע"ה. אך פלא הוא שבשופר זה לא נגעו הרשעים שעה שערכו חיפוש מדוקדק בביתו של הרב. הרבנית מיהרה להפקיד את השופר היקר בידיו של החסיד הרב יהודה גור-אריה, שהתגורר אף הוא ביקטרינוסלב, בתקווה לשוב ולקחתו בימים יפים יותר.

לימים נסעה הרבנית חנה למקום גלותו של בעלה, כדי להיות עמו במחיצתו בגלות הקשה. היא ידעה כי בעלה הדגול עתיד לשהות במקום שנים מספר, כפי שגזרו עליו הרשעים הארורים, ובוודאי אף יזדקק לשופר כדי לקיים מצוות יום ראש השנה.

נטלה אפוא הרבנית בחזרה את השופר מידיו של החסיד הרב יהודה גור-אריה, שקיבלו בינתיים מאביו, ויצאה לדרך הארוכה, אל הגלות אשר בצ'יאלי.

ב

שנים חלפו עד שהרב יעקב יוסף רסקין זכה לצאת מרוסיה. קודם צאתו, פנה אל הרבנית, אליה היה מקורב, וביקשה לתת לו את השופר היקר שברשותה, במטרה להביאו לחוף מבטחים, ולבל ייפול שלל לידי זדים.

הרבנית, שהבינה את חשיבות העניין, נענתה לבקשה ומסרה בידו את השופר השחור שנשאר ברשותה, לאחר הסתלקותו של בעלה.

במשך שש שנים היה השופר בידיו

הרב יעקב יוסף רסקין תוקע בשופר באחד מימי אלול במניין התפילה של הרבי

של הרב רסקין, שהיה תוקע בו מדי שנה, עד לחודש אלול תש״י.

יום אחד הגיע הרב דובער חסקינד אל ר׳ יעקב יוסף, וסיפר לו כי הוא בא בשליחותו של חתן הריי״צ, הרבי המיועד. נודע לרבי כי השופר השחור של אביו, ירושה מאדמו״ר מהר״ש, נמצא בידיו, ומכיוון שעל פי דין תורה הוא יורש את כל חפצי אביו, הרי שהוא מבקש להחזיר לו את השופר.

ר׳ יעקב יוסף – למרות הקושי שלו להיפרד מנכס כה יקר, שלא יסולא בפז – לא היסס, ומיהר לתת את השופר בידיו האמונות של השליח. מכל מקום, ביקש ר׳ יעקב יוסף דבר מה בתמורה, חפץ מחפציו של אדמו״ר הריי״צ. השליח אכן הזדרז לעשות שליחותו, והביא את השופר לידי קודשו של הרבי לקראת ראש השנה.

בתמורה, הואיל הרבי לתת לו מטפחת שהייתה בשימושו של אדמו״ר הריי״צ נ״ע, באמרו כי היות שהוא בעל תקיעה, על כן יכסה את שופרו במטפחת זו.

ואכן, כשהגיע השופר לידיו של הרבי, הזדרז הרבי להודות לו: ״**..כן קיבלתי ברוב תשואות חן תשואות חן את השופר של אדוני אבי מורי ורבי נשמתו עדן. וטיבותיה לשקיה .. כבקשתו הנני נותן לו על ידי בנו המתמיד הרב דוד שי׳ חלק מטפחת של כבוד קדושת מורי וחמי אדמו״ר הריני כפרת משכבו. ומטובו לכתוב לבנו איך להמציאו אליו...**״

שנה לאחר מכן, כתב הרב רסקין מכתב לרבנית חנה ע״ה, שממנה קיבל את השופר. במכתבו הוא מביע את התרגשותו מהשימוש שנעשה בשופר קדוש זה:

״מה מאוד שמחתי מרוב עונג, מזה שכתב לי בני התמים מר דוד שי׳, שבראש השנה, שנה זו, תקעו בשופר השחור של כבוד קדושת אדמו״ר מהר״ש נ״ע זצוקללה״ה אשר לקחתי אצל רו״מ כבודה באלמא-אטא לפני שמונה שנים, ואני תקעתי בו שש שנים בכל ראש השנה והוצאתי הרבים ידי חובתן.

״ואשתקד, כשקיבלתי מכתב מהוד כ״ק בנם אדמו״ר שליט״א שדרש אותו ממני, אשר האמת אודה ולא

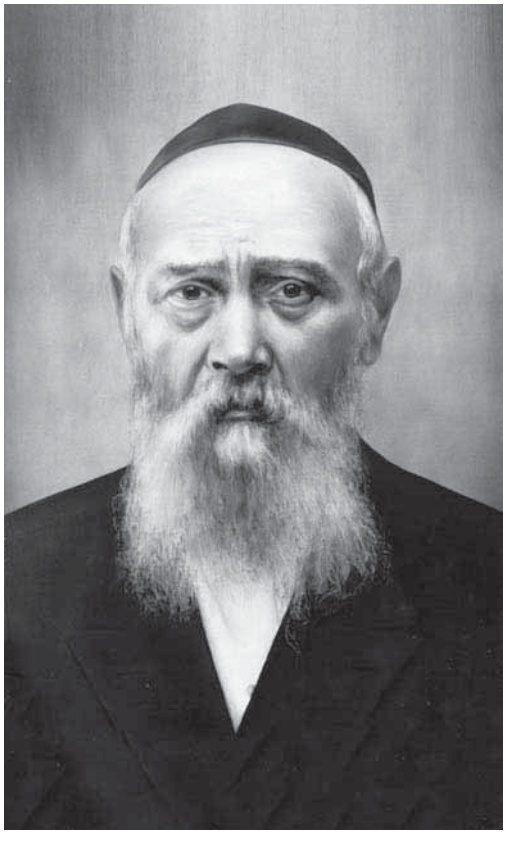

ג

מהו סיפורו של השופר השני, "השופר הלבן" שהגיע בירושה מאדמו"ר ה'צמח צדק'? מה עלה בגורלו?

בהיות רבי לוי יצחק בגלות הקשה באלמא-אטא, היה עמו יהודי פשוט בשם חיים בער. לאחר שנסתלק רבי לוי יצחק, נדד יהודי זה לעיר צ'רנוביץ שם התגורר עד אחרית ימיו.

בחודש אלול האחרון לחייו, קרא חיים בער לחסיד ר' יוסף נימוטין, שאף הוא היה עמו, ואמר לו כי מעולם לא השתמש בשופר, אך השנה ברצונו לשמוע את התקיעות דווקא משופר קדוש זה שהגיע בירושה מאדמו"ר ה'צמח צדק'. ר' יוסף השיב בשלילה, שכן חשש מלתקוע בשופר זה.

בבוקרו של יום ראש השנה הגיע ר' יוסף לביתו של חיים בער כדי לבקרו. על השולחן כבר עמד השופר הקדוש. שוב ביקש ר' חיים בער מידידו לתקוע בשופר זה ולהוציאו ידי חובה, אך ר' יוסף השיב כי ברצונו לתקוע בשופר בו הוא רגיל לתקוע.

> בחודש אלול האחרון לחייו, קרא חיים בער לחסיד ר' יוסף נימוטין, שאף הוא היה עמו, ואמר לו כי מעולם לא השתמש בשופר, אך השנה ברצונו לשמוע את התקיעות דווקא משופר קדוש זה שהגיע בירושה מאדמו"ר ה'צמח צדק'. ר' יוסף השיב בשלילה, שכן חשש מלתקוע בשופר זה.

כעין נבואה נזרקה בר' חיים בער, כמו הרגיש שימיו ספורים והשופר צריך להיות תחת אחריות וזהירות יתרה.

באחד הימים נאסר ר' יוסף נימוטין, ולאחר משפט קצר הוגלה למחנה עבודה למשך שש שנים. שוב התגלגל השופר, ורעייתו של ר' יוסף מסרה את השופר לידיו של החסיד ר' הלל ליברוב, אצלו נשמר השופר כל זמן גלותו של ר' יוסף.

תלאות רבות נוספות עבר שופר קדוש זה.

לאחר שר' יוסף השתחרר לביתו, הוא החל להתפלל בבית הכנסת של יהודי איראן. היה זה בראש השנה הראשון, כאשר ר' יוסף עמד על מקומו בסילודין, מוכן לשפוך שיח ותחנונים לפני היושב במרומים ביום דין זה. עודו עומד על מקומו, לפתע יד נעלמה הניחה בחטף את השופר מול עיניו. ר' יוסף הספיק עוד לראות את גבו של ר' הלל ליברוב, ידידו, נעלם מבעד לפתח בית הכנסת... נטל ר' יוסף בידו את השופר, ועד מהרה הכיר בסימניו – השופר הקדוש...

ידיו רטטו בהתרגשות רבה. כלל לא ציפה ששופר מיוחד זה יתגלגל שוב לידיו, ועוד בזמן כה נשגב, שעה קלה לפני תקיעת השופר – – –

רק לאחר מכן התבונן בדעתו – מה ראה ידידו למהר ולהשיב לו את השופר, ועוד בצורה תמוהה ועלומה שכזאת?!

לימים נפגשו השניים, ובפיו של ר' הלל סיפור מדהים:

בבוקרו של ראש השנה, נטל ר' הלל עמו את השופר בדרכו לבית הכנסת. הוא התכוון לתקוע בשופר הקדוש, מתוך כוונה לעורר רחמים רבים על עצמו ועל בני ביתו. מי כמוהו יודע כמה רחמים זקוקים עמך בית ישראל בתקופת הרת עולם זו, כאשר הקומוניסטים רודפים בחמת זעם כל יהודי שצורת יהודי לו...

כשהגיע לבית הכנסת, הבחין לפתע כי השופר איננו. תחילה חשב שעיניו מטעות אותו, והוא החל לפשפש באמתחתו, אך עד מהרה התחוור לו כי השופר איננו! לבו החסיר פעימה ואף יותר. השופר... השופר... לא יכול היה להירגע. הוא הבין כי זה נשמט ממנו אי-שם, בדרכו מביתו לבית הכנסת. אך אכחש קשה מאד היה עלי הפרידה ולא יכולתי להיפרד מהשופר שהיה יקר לי מפנינים, אבל לא יכולתי ח"ו לעבור על בקשת ודרישת כ"ק אדמו"ר שליט"א.

"ועתה כששמעתי שבראש השנה זה תקעו בו אצל כבוד קדושת רבינו שליט"א, שמחתי במאוד, שזכיתי שעל ידי, שהבאתי אותו מרוסיא עד הנה ושמרתי אותו כבבת עיני, וסוף סוף הגיע לידו ורשותו של כ"ק בנם שליט"א.

"והשופר הקטן הלבן של כבוד קדושת ה'צמח צדק' נ"ע בטח נשאר אצל ר' צבי (שי') רבינוביץ, השם יתברך ירחם עליו ועל כל אנ"ש שברוסיא שי'..."

"היית היום במקווה?" שאל ר' חיים בער שלא ממין התשובה. ר' יוסף השיב בחיוב. "אם כן, אנא תקע בעבורי בשופר הזה", הפציר בו שוב ושוב, עד שלבסוף אכן תקע בשופר הלזה והתקיעות נשמעו בצורה חלקה.

ר' יוסף כבר עמד לעזוב את בית ר' חיים בער, כשזה האחרון קרא לו שוב:

"אנא קח עמך את השופר לביתך!" ביקש.

ר' יוסף הופתע למשמע הבקשה, שכן ידע עד כמה חיים בער שומר על השופר כעל אוצר יקר. אף על פי כן, עשה כבקשתו ולקח עמו את השופר לביתו.

מעט סיכויים נותרו למצאו, ומי יודע אם לא נמצא בידי זדים...

אף על פי כן, מיהר ר' הלל לשוב לדרכו, מי יודע, אולי זכות השופר הקדוש תעמוד לו להנצל...

בלב שבור והומה החיש פסיעותיו בעוד עיניו תרות במהירות ובדקדקנות בכל פינה ובכל סדק, שמא הוא בטבורו של הרחוב ושמא נדחק לשולי הרחוב ברגליהם של עוברים ושבים.

לפתע, אורו עיניו... הוא מצא את השופר מוטל לא הרחק מפסי ה"טרומאוואיי" (חשמלית), זו הרכבת הפנימית שנוסעת ברחובות העיר. בו ברגע חלפה במקום החשמלית. לבו קפא באימה. רק מילימטרים ספורים הפרידו בין השופר הנכסף לבין גלגלי החשמלית שהתגלגלו בקול רעש גדול, ורק בנס זו לא עלתה על השופר וריסקה אותו לרסיסים...

"באותו רגע הבנתי כי השופר אינו צריך להיות אצלי", הסביר ר' הלל, "ומשום כך מיהרתי להחזירו לך, כדי שתשמרהו ותביאהו לחוף מבטחים", סיים ר' הלל את סיפורו.

עוד זמן מה חלף, ובשנת תש"ו, כאשר מאות משפחות החסידים התכוננו לצאת את רוסיה בדרכם אל ארצות החופש, ניגש החסיד הרב שמחה גורודצקי לר' יוסף נימוטין וביקשו שיפקיד בידו את השופר היקר על מנת להעבירו אל הרבי. לא שליחות קלה הייתה זו, שכן עלול היה השופר ליפול בידי הרשעים השומרים על הגבולות, אך מסכת הנסים המופלאה המשיכה ללוות את השופר הקדוש והיקר...

ואכן, ר' שמחה הצליח להבריח עמו את הגבול, ולימים מסרו לידיו הקדושות של הרבי, שהיה נוטלו עמו בימי ראש השנה לבימת התקיעות – – –

(תולדות לוי יצחק)

כתר
שרותי הסעות במחירים מוזלים

קנדי JFK $32
לה-גרדיה LGA
נוארק NEWARK $62+
Airport pickup אפשרות איסוף משדה התעופה
718-644-4444
להזמנות מארץ הקודש: 057-560-2120

Keter
Van Service
Reasonable Prices
נהגים מאנ"ש דוברי עברית

ב"ה
דיבור
דיבור נכון הוא כלי ראשון במעלה בשליחות הרבי שליט"א מלך המשיח. אנו משתמשים בדיבור בשיחה עם בני נוער או ילדים, בפניה לתורמים, בהסברת דברי תורה או בניהול עובדים.
לימוד תורת הנאום פותח בפנינו אופקים חדשים ורחבים ביכולות הדיבור והביטוי בפני יחידים או קהל ומעצים את האפשרויות להעברה נכונה של המסר, אשר יחדור ללב השומע ויפעל את פעולתו.

עבודה מתוכננת מצליחה יותר!
לפרטים נוספים:
שמריהו הראל – 054.3952.770
יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ב"ה | יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד
אחדות ישראל בהפצת המעיינות
אלף
שיעורי תניא
מאות אלפי נשמות זועקות בקול שאינו נשמע, מתחננות לטבול במי הדעת הטהורים
הבה נושיט להן יד!
היה שותף בארגון ומסירת שיעורי תניא בקיבוצים ובמושבים.
לפרטים:
077.408.0770
Tanya@sadnaot.com

לבנך אחרי

ר' אלעזר בן ישי, מחסידי חב"ד בביתר עילית, נולד וגדל בבית שומר מצוות, אך במשך השנים נטש לטובת הרעיון הקיבוצי, שם שהה כעשרים שנה, חווה סדרה של נסים גלויים בהם ניצלו חייו, עשה תפנית חדה בחייו ושב לדרך אבותיו, לא לפני שהקיבוצניקים מיררו את חייו ואיימו עליו. כיום ר' אלעזר, שידע עליות ומורדות רבות בחייו, עוסק בהעצמה אישית של אברכים ומשפחות שנקלעו למצוקות כלכליות ונפשיות, לצד עבודתו עם נערים שנפלטו ממסגרות החינוך הרגילות ומחפשים את דרכם

מאת נתן אברהם

בפיזבר

כעשרים שנה התגורר ר' **אלעזר בן ישי** בקיבוץ 'קבוצת כנרת' שבעמק הירדן. היו אלו שנים שבהן יישר קו עם האידיאלים הקיבוציים. רוב שעות היממה, משעת בוקר מוקדמת, היה מתמסר לעבודה במטעי הבננות. את דרך אבותיו זנח לטובת דרך השיתופיות נטולת כל סממן יהודי שורשי. למרות הבוז העמוק שרחשו חבריו במשק לדרך התורה ומצוותיה, הוא בפנימיותו לא התנער מדרך זו, רק שדרך החיים הנוכחית קסמה לו. התחושה הפנימית התפרצה אצלו רק לאחר שחייו ניצלו פעמים מספר בניסים שמיימים במלחמת 'יום הכיפורים'.

לאחר שראה יד ה' במוחש, החליט לנטוש את ערכי הקיבוץ ולצאת ללמוד תורה. מנהלי הקיבוץ ששמעו על רצונו, הציעו לממן בעבורו לימודי יהדות באוניברסיטת בר אילן, אך הוא דחה את ההצעה על הסף. "רצוני ללמוד יהדות ולא על היהדות", התריס כלפיהם ועלה לירושלים, שם נכנסתי ללמוד ב'מכון מאיר'. לאחר שנה היה עליו לחזור לעבודת המשק בקיבוץ, בהיותו חבר מן המניין בקיבוץ. בחזרתו איש לא זיהה אותו בשל השינוי המהפכני שחל בו. על אף הבוז שרחשו לו חבריו בקיבוץ, הצליח לקרב צעירים רבים לדרך תורה.

העובדה שכמעט עשרים צעירים נטשו את הקיבוץ בגינו, טרדה את מנוחתם של מנהלי הקיבוץ והם גרמו לו לעזוב, צעד שעשה לא לפני שקיבל את ברכת הרבי מה"מ.

בימים אלה, לאחר תהפוכות חיים רבות, מתגורר הרב בן ישי עם משפחתו וילדיו בביתר עלית ועוסק בהעצמה אישית של אברכים ומשפחות שנקלעו למצוקות כלכליות ונפשיות. "האינטנסיביות הלחוצה של החיים פוגעת באנשים" הוא אומר ומסייע במקביל גם לנערים שנפלטו ממסגרות החינוך הרגילות ומחפשים את דרכם. "אין כזה דבר ילד לא מוצלח, יש ילד לא מאובחן", הוא קובע חד משמעית.

ירידה רוחנית בחסות הסוכנות

אלעזר נולד בדרום אלג'יר סמוך לגבול מדבר הסהרה ונקרא על שמו של התנא רבי אלעזר בן ערך. "הלידה שלי הייתה ניסית. אמי ישבה שעות רבות על המשבר, אך הלידה עצמה בוששה להגיע. בינתיים היא הקשיבה לקולות פרקי תהילים שקראו בני המשפחה וידידים בחדר הסמוך כנהוג אצל בני ספרד, ואבי מיהר לקרוא למיילדת של הגטו. כשהגיעה ובחנה את מצבה של אמי, אמרה לאבי שהמצב כלל אינו פשוט ולא בטוח שהתינוק שיוולד, ישרוד. כסגולה היא הציעה הצעה שאבי לא יכול היה לסרב לה, ונעתר בשמחה. "היום חל יום פטירתו של רבי אלעזר בן ערך, ואם תקרא לו על שמו יפתחו לכם שערי שמים", אמרה לאבי, והוא הבטיח. אחרי עשר דקות יצאתי לאוויר העולם בריא ושלם ובברית המילה נקראתי אלעזר.

"בשנת תש"ט, כשאני בן שנתיים בלבד, עלינו כל המשפחה המורחבת ארצה. קדמה לעליה מסכת שכנועים והפצרות של אנשי הסוכנות היהודית. האמת היא שאבי רצה לעלות שנה קודם לכן, אך מסר מאחיו שיצא זמן לא רב לפניו, השאיר אותנו עוד שנה באלג'יר. האנגלים ששלטו בארץ ישראל תפסו את האוניה בה הפליגו, וסגרו את כולם במחנות מעפילים בקפריסין.

"החיים בארץ ישראל של אותם שנים לא היו קלים, סבבנו ממעברה למעברה עד ששוכנו בשנת תשי"ג בבתי אבן בנס ציונה. למרבה האירוניה בית כנסת בנוסח ספרד לא היה אז במושבה בעוד שבתי כנסת בנוסחים אחרים היו למכביר. אבי השקיע במסירות נפש את כל הונו הדל כדי לייסד בית תפילה בנוסח ספרד. בית הכנסת הוקם בבית אריזה באמצע פרדס תפוזים לא הרחק מביתנו. אני זוכר שבאמצע בית האריזה היה באר מים, ובכל פעם שהיינו לוקחים את ספר התורה מהבמה להיכל, היינו צריכים להיזהר במשנה זהירות שספר התורה, היחיד שהיה לנו, לא ייפול לתוך הבור.

"האליטה ששלטה אז בארץ ישראל עשתה הכול בכדי ליטול את האמונה התמימה שהייתה טבועה בעולים ממדינות צפון אפריקה. הם לא בחלו בשום אמצעי. הם פעלו לסגור בתי ספר דתיים בכדי שילדי העולים יתחנכו בבתי ספר ממלכתיים שם תיספג בהם המתירנות והחופשיות. אני עצמי עברתי כמה בתי ספר דתיים, ובכל שנה

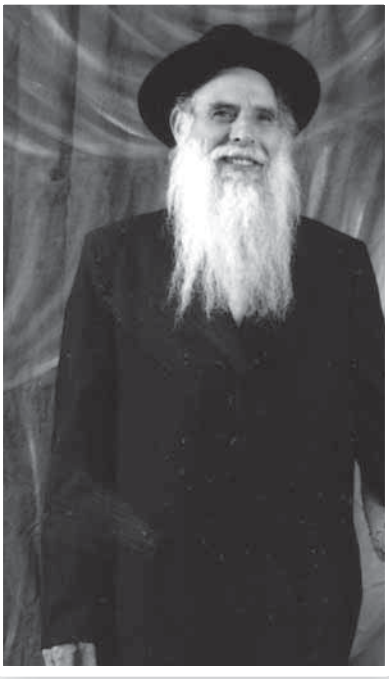

משמאל: ר' אלעזר בן ישי
למעלה: ר' אלעזר מחלץ טנק במלחמת יום הכיפורים

כשבית הספר נסגר, עברתי לבית הספר השני עד שנסגרו כולם ועברתי ללמוד בלית ברירה בבית ספר ממלכתי. מי שיזכרו לטוב, היו חסידי חב"ד מכפר חב"ד שהגיעו ברגל ובאוטובוסים, התגנבו למעברות ולימדו יהדות ויראת שמים בתושבים. הם לא יראו מאיש. לא פעם אנשי הסוכנות רדפו אחריהם והצרו את צעדיהם, אך בראש מורם ובהרבה תחכום המשיכו להגיע, ובזכותם נרשמו תלמידים רבים לבית הספר למלאכה שקם באותן השנים בכפר חב"ד.

"לא אשכח את התלמיד ישראל אריה דברוסקין הי"ד שהיה מגיע אלינו פעמים רבות דרך הפרדסים. היום שנרצח על-ידי הפדיאונים היה יום של אבל. הכרנו אותו באופן אישי ורכשנו לו כבוד. התהלכו אצל העולים שמועות שהוא צדיק וירא שמים. הוא וחבריו היו פוקדים אותנו מדי יום ביומו, מספרים לנו סיפורים מבעל-שם-טוב ומחזקים אצלנו את האמונה.

"העוני והדלות הקשים, הביאו אותנו לא אחת למחזות אחרים. לפני עלייתנו ארצה הבטיחו אנשי הסוכנות להוריי שבכל מטר בארץ ישראל יש בית-כנסת, בתי מדרש ותלמודי תורה. פעילי העלייה היו ערמומיים. כשהגיע אבי עם עוד עולים לרשום אותנו לבית הספר הממלכתי, הראה להם המנהל בגאווה על קירות הבניין פתגמים כמו 'שמור את יום השבת לקדשו' וכדומה, כדי להשקיט את רוחם. המציאות כמובן הייתה שונה בתכלית.

"ברגע שסיימתי את לימודיי במגמת מכונאות וחשמלאות רכב, הייתי כבר ללא כיפה וציצית".

ההתעוררות במלחמת ששת הימים וביקורים בכפר חב"ד

כבר בגיל שבע עשרה התגייס אלעזר לצבא לתפקיד חימוש קרבי. הוא גם עבר קורס צניחה במהלכו נפצע קשה אך ניצל בנס. "באותם ימים הייתי קצין בבה"ד 1 וקיבלתי צ'ופר של קורס צניחה. חטיבת הצנחנים לא רצתה שיסופחו אליה חיילים שלא עברו קורס כזה, מעין תחושת גאוות יחידה, וכדי להתלוות אליהם כטכנאי, היינו צריכים לצנוח בעצמנו. במהלך הצניחה השניה ראיתי לחרדי שאני צונח לכיוון צינור גדול שמונח על האדמה. ניסתי להטות את כיפת המצנח ימינה ושמאלה אך לשווא. המשכתי לצנוח במהירות לעבר צינור המוות. כל ניסיונותיי לברוח לצדדים, עלו בתוהו. ידעתי שברגע שאפגע בצינור, סיכויי לחיות יהיו אפסיים.

"בחסדי שמים הצלחתי להימלט מהצינור כשאך הייתי מטרים ספורים ממנו, אך כיוון שלא יכולתי להתרכז כדבעי, קיבלתי בנפילה מכה חזקה בירך. כך חיי ניצלו בנס.

"למרות הפציעה המשכתי את הקורס עד שקיבלתי בסופו את כנפי הצניחה. זמן קצר לאחר מכן, פרצה מלחמת 'ששת הימים'. הניסים היו כה גדולים, שאנחנו בזחל"מים לא הספקנו להדביק את קצב השריון ששעט קדימה וכבש תוך יומיים את כל סיני.

> מכיוון שלא ידעתי את הדרך לצפת, ג'יפ צה"לי נסע לפניי. בשלב מסוים זעק נהג הג'יפ: "טנק סורי", ובתוך שניה נעלם מהדרך כשהוא מותיר אותי לבדי מול טנק סורי שעמד על אם הדרך. הטנק התמקם והתכוונן חמשה מטרים ממני. זה היה מחזה לא מובן; אני עומד מולו אך שנינו לא יורים, לא זזים. ביקשתי מהחיילים שישבו בזחל"ם מאחור שיביאו לי רימונים במטרה לזרוק לתוך צריח הטנק, אבל התברר שהחיילים חטפו הלם.

"אני זוכר היטב איך שמענו דרך הקשר את תקיעת השופר של הרב גורן בכותל המערבי ואת הקריאות "הר הבית בידנו". הייתה התלהבות גדולה. להט האמונה הרקיע שחקים גם בקרב חיילים שאינם שומרי תורה ומצוות; הרגשנו כולנו כי מדובר ברגע היסטורי. עמדנו באמצע 'ג'בל ליבני' שהיה מחנה צבאי מצרי בלתי חדיר עם בטון חדיר פגזים, כשמסביבנו מוטלות גופות החיילים המצריים. חיכינו לרגע שבו נוכל לעצור הכול ולעלות לירושלים לשריד בית מקדשנו.

"ההתעוררות שפקדה אותי לאחר מלחמת 'ששת הימים', הביאה אותי לפקוד מדי פעם את כפר חב"ד להתוועדויות עם המחנך הרב צבי גרינוולד, שרבים מחברייי מבית ספר למלאכה הכירו וחיבבו אותו מאוד. אבי תמיד אמר לי, 'בטח באחד ועל תפחד'. גדלתי על סיפורי מופת יהודיים, אך למרות כל מה שספגתי, נשביתי בקסמו של קיבוץ 'קבוצת כנרת', ועברתי להיות בו חבר מן המניין.

"קיבוץ זה ידוע בדברי ימי בראשית תקומת הארץ כאֵם כל הקבוצות, והוא נמצא בסמיכות לדגניה. באותם ימים עוד היה אפשר למצוא בו יהודים שומרי תורה ומצוות, הוריהם של המייסדים, כאלה שהגיעו מפולין ומרוסיה ושמרו קצת על הגחלת. חדר האוכל היה כשר ובמקום אף היה בית הכנסת. אך הבנים עצמם, דור המייסדים, נטשו את דרך התורה והמצוות. במשך השנים ההורים הסתלקו מהעולם והקיבוץ קיבל אופי חופשי נטול לחלוטין סממני דת.

"על אף שאני וחברים נוספים פרשנו מדרך התורה והמצוות, אהבנו לשבת ולספר סיפורי הוד יהודיים, להזכר בדמויות כאלה ואחרות ולחוות מחדש את ה'שטעטל'. היו שם לא מעט שפרשו מהדרך אך חיו כל הזמן עם נקיפות מצפון. אחד מהם היה שמואל זנדברג אותו הכרתי באופן אישי. כשהוא היה נער כבן שמונה עשרה, כבר הייתה לו 'סמיכה לרבנות'. בערוב ימיו כבר הבין את השקר הגדול של הציונות, וביקש לחזור אל דרך התורה על ברכיה חונך בילדותו.

"הוא סיפר לי שבחר את יום הכיפורים כתחילת חזרתו לדרך, אך כשהגיע לבית הכנסת של חסידי

קרלין בטבריה, שם ביקש להתפלל, לא הסבירו לו פנים. אי אפשר היה להאשים אותם, יהודים חרדים חששו מאוד באותם הימים מקיבוצניקים לבושי חאקי ששלטו במדינה באותם ימים וסחפו אחריהם צעירים רבים. הוא התאכזב קשות מהיחס והתבטא ש'כנראה היהדות כבר לא בשבילו'...

"אני עצמי התעריתי טוב בחיי הקיבוץ ומוניתי לאחראי על מטעי הבננות. הכרתי חברים חדשים והתרחקתי בצורה קיצונית מדרך אבותיי, על אף שבלבי נותרה אמונה איתנה וחזקה.

ניסים גלויים במלחמת יום כיפור וההחלטה לחזור בתשובה

בתום מלחמת יום הכיפורים בה נטל חלק, שוב הבזיקה באלעזר הנשמה היהודית והוא החליט לשוב לחיק המסורת. זו הייתה החלטה נחושה ואמיצה שלא התחשבה כלל בדעותיהם והתייחסותם של חבריו לקיבוץ. החלטה זו באה לאחר שורה של ניסים גלויים שחוו במהלך המלחמה.

"כשנקראנו בבהילות למילואים לאחר פלישת צבאות ערב, היינו בטוחים שכמו במלחמת ששת הימים כך גם עתה נסיים את המלחמה בתוך ימים ספורים. בפועל המלחמה הייתה קשה ועקובה מדם. הייתי מגויס למעלה מחצי שנה כשבזמן הזה איבדתי חברים רבים.

"מיד לאחר גיוס הפלוגה שלנו, החליטו המפקדים לשלוח אותנו בטנקים מיושנים לצפון בחזית מול הסורים. את הטנקים העבירו במשאיות למחנה 'יפתח' ומשם נסענו ל'גשר אריק' במטרה לעצור את ההתקדמות הסורית שהסבה לכוחותינו אבדות קשות. בטרם היציאה גילה לנו מפקד החטיבה כי המצב קשה מאוד, וכי שמע את מפקד הטנקים הסורים בגשר אריק מודיע למפקדה שלו בסוריה שהגיע הרגע ההיסטורי לשעוט לעבר תל-אביב.

"ביום הראשון למלחמה הוצבנו על גשר בנות יעקב שם התחוללו קרבות טנקים עזים. בקשר שמעתי קצין טנק שצועק לאורי אור, המח"ט, שעומדים מולו לא פחות מעשרה טנקי אויב וכי הוא לא יודע איך יתגבר עליהם. בקור רוח השיב לו המח"ט 'תוריד אחד, קח עמדה טובה ותוריד עוד אחד, וכן הלאה'. כבר ביום הראשון של המלחמה פגע האויב בעשרות טנקים שלנו. חיילים רבים נהרגו. בשבע בערב באותו היום קיבלנו בהלם את הבשורה המרה כי מאות חיילים ומטוסים רבים נפגעו בחזית הדרומית מול מצרים. הכול היו תמימי דעים שחיילי האויב אינם אותם חיילים של מלחמת ששת הימים, והפעם הם טובים, אמיצים ומאומנים הרבה יותר. למרות המורל הנמוך, המשכנו להלחם בעקשנות ולהתקדם עם חטיבת גולני לעבר קוניטרה.

"בשעות הלילה התרכזנו עם כל הטנקים שעוד לא נפגעו. היה זה במחנה מאולתר שהוקדם לצורך העניין, כאשר כל העת חיילי גולני נכנסים ומביאים פצועים מהשטח. רבים מהחיילים נפגעו ממכת האש הראשונה שהפתיעה את כולם. באותו לילה עשינו אומדן של נפגעים, והמצב היה עגום. מתוך מאה טנקים נשארו לנו רק חמשה טנקים מקרטעים, חלקם היו בלי סטרטרים, כך שחיילים חששו לצאת איתם לחזית. אני פיקדתי על צוות מכונאים של רכבים צבאים, ושלחתי כל מומחה שרק התפנה כדי לתקן טנקים שהיו זקוקים למכונאי. נותרנו אפוא חלק קטן מחטיבה 18 וחטיבה 7 של אביגדור קהלני.

"בתוך כל הבוקה והמבולקה הזו ניגש אלי קצין מאגף המודיעין והורה לי להוריד את כל הציוד מהזחל"ם, שכן מוטלת עלי משימה לקחת חיילים פצועים לבית הרפואה 'זיו' בצפת. העמסתי את הפצועים ומכיוון שלא ידעתי את הדרך לצפת, ג'יפ צה"לי נסע לפניי. בשלב מסוים זעק נהג הג'יפ: "טנק סורי", ובתוך שניה נעלם מהדרך כשהוא מותיר אותי לבדי מול

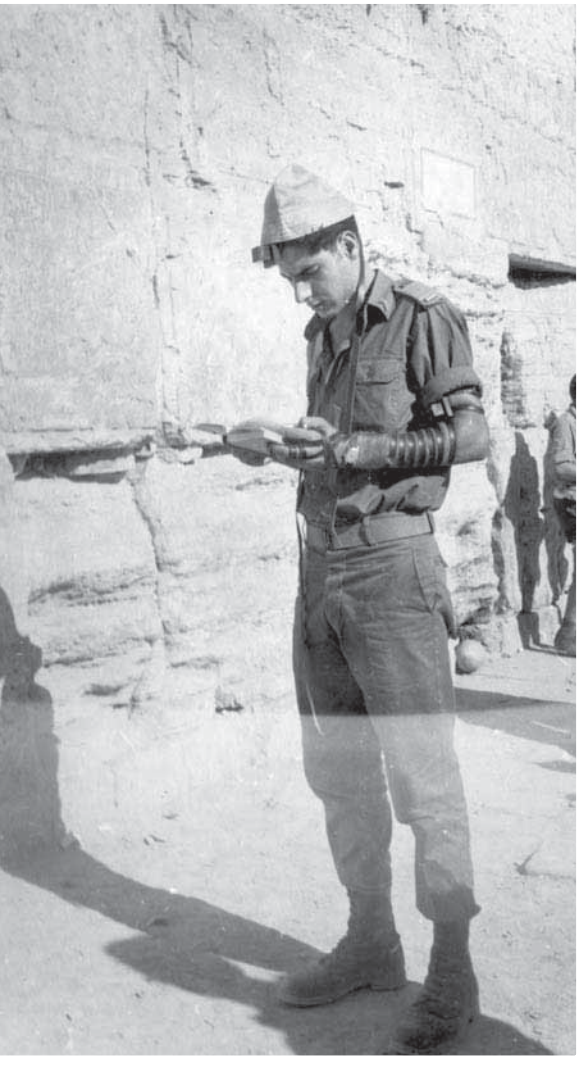

"אני זוכר היטב איך שמענו דרך הקשר את תקיעת השופר של הרב גורן בכותל המערבי ואת הקריאות "הר הבית בידנו". הייתה התלהבות גדולה. להט האמונה הרקיע שחקים גם בקרב חיילים שאינם שומרי תורה ומצוות; הרגשנו כולנו כי מדובר ברגע היסטורי. עמדנו באמצע 'ג'בל ליבני' שהיה מחנה צבאי מצרי בלתי חדיר עם בטון חדיר פגזים, כשמסביבנו מוטלות גופות החיילים המצריים. חיכינו לרגע שבו נוכל לעצור הכול ולעלות לירושלים לשריד בית מקדשנו.

מניח תפילין במלחמת יום כיפור

טנק סורי שעמד על אם הדרך. הטנק התמקם והתכוונן חמשה מטרים ממני. זה היה מחזה לא מובן; אני עומד מולו אך שנינו לא יורים, לא זזים. ביקשתי מהחיילים שישבו בזחל"ם מאחור שיביאו לי רימונים במטרה לזרוק לתוך צריח הטנק, אבל התברר שהחיילים חטפו הלם.

"פתאום מצאתי את עצמי, רק אני, אפילו ללא רובה, עם כמה פצועים קשה בזחל"ם, עומד מול טנק סורי מוכן לירי. ואז, בשניה אחת אני שומע את קולו של אבי שהיה אומר לי 'אפילו שאתה מתרחק מדרך התורה, כשתהיה לך צרה, זעק בכל כוחך 'שמע ישראל' ותראה אלו ניסים יהיו לך'. זה בדיוק מה שעשיתי. שמתי ידיים על העיניים וזעקתי 'שמע ישראל'. פתאום שמעתי פיצוצים. הייתי בטוח שעוד שניה אהפוך למאכולת אש. כשחלף עוד שבריר רגע, פקחתי את עיני בחשש, ואז ראיתי את הטנק עולה מהשוליים לכביש כשהפיצוצים יצאו יחד עם גצי אש מחיכוך שרשרת הטנק שהתיישרה על האספלט.

"נהג הטנק סובב את עצמו במאה שמונים מעלות לכיוון סוריה. הודיתי לה' בכל לבי. הרגשתי שחיי ניתנו לי בשנית במתנה. ייתכן והטנק הסורי שהיה סגור וראה אותי רק דרך אינפרה אדום, חשב שאני זחל"ם סורי ולכן לא ירה עלי. נקל לשער מה היה קורה אם הייתי יוצא להשליך עליו רימון כפי שחשבתי.

"בעוד אני מנסה לסדר את נשימותיי כשלפתע שמעתי עוד טנק מגיע מרחוק. קפאתי על מקומי, אך הוא עבר אותי בדהרה מבלי ששם לב. היו אלו רגעים שלא אשכח כל חיי.

"כמעט בלי דלק מיהרתי לגשר בנות יעקב ומשם הדרך הייתה סלולה לצפת. על פי ההוראות שקיבלתי, עצרתי בדרך במחנה צבאי, שם החליפו לפצועים עירוי נוזלים ודם. אמבולנס שהיה בדרך ליולדת בחצור, נעצר על ידי בדרך לצפת והעמיס את הפצועים קשה אל בית הרפואה, שם ניצלו חייהם.

"כאמור, איתי בזחל"ם היו כמה חיילים צעירים שלא חוו מלחמה מימיהם והיו בהלם קרב. בשלב מסוים הם ביקשו לערוק ולהימלט לביתם, אך אני עודדתי אותם ואמרתי להם 'עם ישראל נמצא בצרה, חישבו על אחיכם והוריכם, אם אתם לא תגנו, הם ישחטו את כולם'. הם שמעו את דבריי ולאט לאט חזרו לעצמם. בהמשך חזרתי לחזית והמחזות שם היו קשים. באותם ימים גמלה בלבי החלטה לחזור בתשובה.

"מי שחיזק אצלי את הרצון הפנימי להתחזק ולהתקרב מחדש לאור התורה, היו חסידי חב"ד. במהלך המלחמה הקשה הזו פגשנו אותם עשרות פעמים, רוקדים ומפזזים, ובעיקר מחזקים את רוחנו ומעודדים. אני זוכר הזדמנות אחת ששהינו במחנה צבאי סורי כבוש לפני היציאה המתוכננת לדמשק, החלטה שלבסוף בוטלה. יצאתי מהטנק ולהפתעתי ראיתי מאות חיילים עומדים סביב שני חסידים עם מיקרופון ושרים "בך ה' חסיתי"... זה היה מחזה משובב נפש.

"ביקשתי רשות מהקיבוץ לצאת ללימוד יהדות"

כשהסתיימה המלחמה הקשה במהלכה איבד חברים רבים לנשק, ניגש אלעזר בן ישי למזכיר הקיבוץ וביקש ממנו לצאת ללימודים. לשאלת המזכיר איזה לימודים הוא מבקש לעצמו, השיב "לימודי יהדות". המזכיר פקח עיניים נדהמות. "לאחר דין ודברים אישר לי המזכיר שלושה חודשים בלבד, ואני מיהרתי לעלות לירושלים, שם הגעתי ל'מכון מאיר'. ראש הישיבה, הרב ביגון, קיבל אותי בחום, דפק על השולחן והכריז 'אלעזר רוצה ללמוד תורה' וכך נכנסתי לישיבה. למדתי בה כשנה והייתי מתלמידי המחזור הראשון.

"לקיבוץ חזרתי בהמשך כיהודי שומר תורה ומצוות עם כיפה וציציות בחוץ, חדור בגאוות יחידה נוכח יהדותי המופגנת. לחברי הנהלת הקיבוץ זה לא הפריע והם מינו אותי לנהל את מטעי הבננות, מטעים שהיוו את העסק הכי גדול בקיבוץ. הייתי היחיד עם כיפה בכל הקיבוץ ששמר על אורח חיים דתי. זה לא היה פשוט כלל ועיקר. כל נסיעה לביקור אצל הוריי, עם התפילות וסעודות השבת, גרמו לי לחשוב לעזוב את המסגרת הקיבוצית. ידידי הרבים בתוך הקיבוץ החלו לגלות כלפיי סימני עוינות; לדעתם אחז בי השיגעון כתוצאה מהמראות שראיתי במלחמה. לקח להם זמן להבין שעברתי תהליך פנימי.

"באחד הימים החלטתי להפסיק להרגיש נרדף, שונה ומתגונן. אזרתי עוז והתחלתי להשפיע על אחרים ממשנתי היהודית. השקעתי רבות בנושא של בין אדם לחברו; היה חשוב לי שיבינו שהתורה לא רק שלא שינתה אצלי את נושא החברות, אלא שקודם לכן החברות הייתה אולי מן השפה ולחוץ וכיום היא רצינית ועמוקה. בשלב מסוים ייסדנו כמה חברים שגילו התעניינות, מניין תפילה בחגים. כמו כן חדלתי מלהיכנס לחדר אוכל ובגין כך ספגתי הרבה עקיצות והקנטות, אך יותר ריחמתי עליהם מאשר נפגעתי.

בפועל, לא פחות משישה צעירים נכנסו בעקבותיי ללמוד במכון מאיר.

"ככל שהימים חלפו, יותר ויותר חברים הזהירו אותי מהמהפכה שמתחוללת בקיבוץ. כשחדר האוכל הושכר לקבלן חיצוני וזה הפך אותו לכשר, זה כבר היה יותר מדי בעבורם. יום אחד ישבתי עם כמה חברים ושוחחנו בענייני עבודה, כשלפתע ראיתי מולי את אחד מחברי הקיבוץ, חמום מוח באופיו, נוהג בשופל ומתקרב אלי במהירות. ברגע האחרון נסתי על נפשי. בהזדמנות מסוימת גונב לאוזני שיש הרוצים להרעיל אותי, ובעקבות זאת תקופה ארוכה לא ישנתי בקיבוץ. זה נשמע אולי מופרך, אבל זו הייתה המציאות. הכעס והשנאה היו עמוקים מאוד.

"לא מעט אסיפות נקראו בגללי. באחת מהן קמה אחת מנשות הקיבוץ ואמרה שהיא אינה מבינה למה תוקפים אותי; היא סיפרה שבניה אוהבים ומכבדים אותי, אך בכל זאת, חברי הקיבוץ לא הסכימו לשמוע מילה טובה עלי. הייתי כתובת לכמה חברים שנשמתם התעוררה, ואני הפכתי את התעוררותם לשינוי הלכה למעשה".

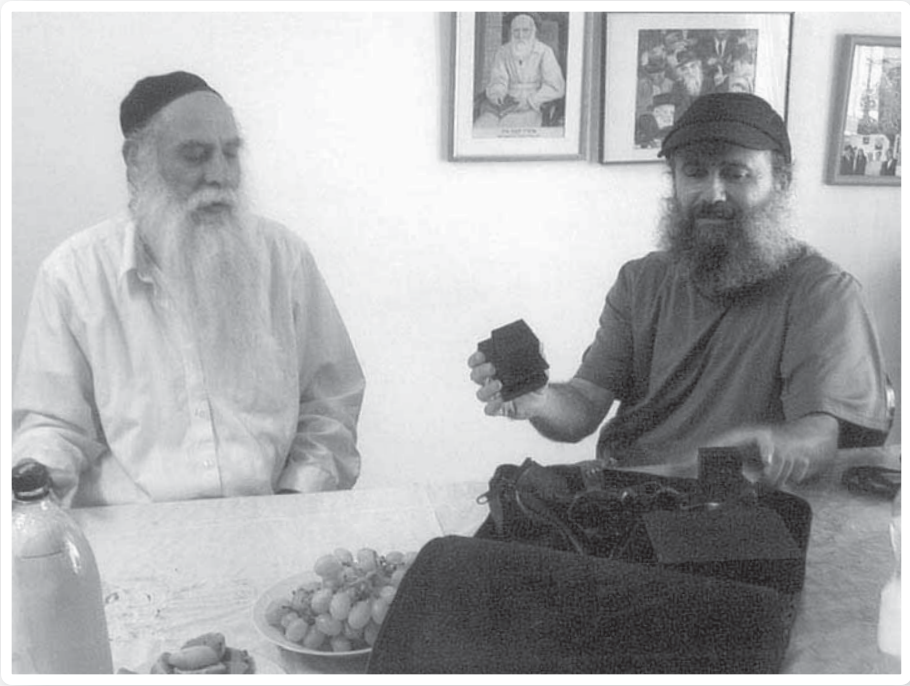

ר' אלעזר בן ישי (משמאל) עם ידיד

בין מכון מאיר לחב"ד

באלעזר דבקה המשנה הציונית דתית שקיבל ב'מכון מאיר'. עם הכול הוא הסכים, רק דבר אחד הפריע לו: חוסר הפרגון לחסידות חב"ד. הוא שבילדותו חווה את הפעילות החב"דית במלוא עוזה והפנים עד כמה הרבי דואג לכל יהודי, לא יכול היה להסכים לגישה הזאת. "הטענה הכי גדולה שהופנתה שם כלפי חב"ד הייתה, למה הרבי לא מגיע ארצה. יום אחד החלטתי שאני צריך תשובה לשאלה זו, הן לעצמי והן כדי שיהיה לי מה להשיב לאחרים. נסעתי לכפר חב"ד והתייצבתי בביתו של הרב צבי גרינוולד. הוא לא התפעל מהשאלה וענה שרבי נמצא היכן שהוא יכול להשפיע יותר.

"בדיוק באותם ימים הגיעו השלוחים ששלח הרבי לארץ ישראל והתיישבו בצפת, וזו הייתה עוד עדות לאכפתיות העמוקה שחש הרבי לעם ישראל ולארץ ישראל. היום בדיעבד אני יודע שהייתי קרוע בנפשי בין חב"ד לבין 'מכון מאיר'. חב"ד הייתה הגרסא דינקותא שלי; תמיד שמרתי לחב"ד פינה חמה בלב. לא ייפלא אפוא שכשהגעתי לפרק 'האיש מקדש', לא פסלתי שידוכים מחב"ד, ואכן מצאתי את זיווגי בחב"ד. רעייתי למדה אז ב'מכון אלטע' בצפת אצל הרב רוזנפלד. היא הסכימה לעבור יחד איתי להתגורר בקיבוץ. קל להבין שביתנו הפך מיד לסניף של חב"ד. זכור לי קוריוז מעניין שהיה אז, כאשר ברכת הרבי לחתונתנו הגיעה בדיוק באותו יום של החתונה. אנשי הקיבוץ ששמעו מאתנו על הפלא הזה, סברו שלרבי יש ככל הנראה מרגלים בארץ ישראל.

"אל ביתנו היינו מזמינים רבנים מחוץ לקיבוץ בכדי שימסרו אצלנו בבית שיעורי תורה. בקיבוץ החלה התעוררות של ממש שהדירה שינה מעיני ראשי הקיבוץ, אך הרבי כל הזמן עודד אותנו למרות כל הקשיים להישאר ולפעול בתוך הקיבוץ, ובשום אופן לא לעזוב. כששתי בנותינו הראשונות גדלו, אמרו לנו הגננות שהן אינן יכולות לבדל אותן מילדות אחרות בכל הקשור לאוכל ושאר משחקי הגן.

"כעת הבנו שאל הגן הזה הן לא תוכלנה ללכת יותר, אבל לאן נשלח אותן? רעייתי התיישבה שוב לכתוב לרבי על הקשיים.

"באותו היום דפקה בדלת אישה ממושבת כנרת, ישוב סמוך, מרת בן צבי, ששני בניה חזרו בתשובה על ידנו ואחד מהם הפך ברבות הימים להיות רב באחד מישובי גוש קטיף. היא שאלה אותנו מה עם חינוך הבנות שלנו. היא הציעה שהיא תשמור עליהן. היה זה בבחינת 'טרם יקראו ואני אענה'.

"ככל שהזמן חלף, העוינות נגדנו בקיבוץ הלכה וקשתה. ערב אחד התדפקו על דלת ביתנו ששה מראשי הקיבוץ וביקשו ברורות שנעזוב את הקיבוץ. שוב כתבנו לרבי כי באו מים עד נפש. רעייתי שנכנסה לעבוד בגן חב"ד בטבריה, לא יכולה הייתה עוד לעמוד בניסיונות הללו. המענה שקיבלנו היה ברכה על מעבר למקום דתי. לאחר עיכוב מסוים חתמנו בשנת תשמ"ט על הסכם עם הקיבוץ ועזבנו את המקום".

נסיעה ראשונה לרבי

אלעזר נכנס לעבוד בבית חב"ד בטבריה. זו הייתה תקופה לא פשוטה בעבורו. מצבו הבריאותי לא היה תקין לאחר שסחב איתו פציעה מהצניחה בצבא ופוסט-טראומה מהמלחמה, תופעה שלא טופלה כראוי והמצב

תמונה משותפת עם הת' פעווזנר שלמד איתם בביקור הראשון אצל הרבי

רק החמיר. גם מצבו הכלכלי לא היה שפיר.

הרב דב טייכמן, מרבני העיר טבריה, שראה את מצבו של אלעזר הציע לו לנסוע לרבי ולהתברך. "עברת את כל הרופאים שבעולם, איש לא הצליח לסדר לך את הפציעה בגב ואת שאר הבעיות – סע אם כן לרבי", אמר לו. אלעזר בן ישי שעדיין היה נטוע במכון מאיר, לא הבין עדיין לאשורו מהו רבי ומה תפקידו ומעמדו. בן ישי התחמק אך הרב טייכמן לא ויתר והצמיד לו מלווה, סידר לו כרטיס טיסה וויזה, ואלעזר עלה על טיסה מיד לאחר ראש השנה.

"עברתי בקראון הייטס ביטוש רציני בכל מה שנוגע לאש"ל", נזכר בן ישי. "אלפי חסידים היו שם והיו חסרים מקומות לינה רבים. נדדתי מבית לבית, מספסל לספסל. במשך שלושה ימים בקושי ישנתי. בתוך כל הסאגה הזאת, התוודעתי לעוצמה הזו שנקראת 'ליובאוויטש'. בכל פעם שחזיתי בדמותו של הרבי, נמסתי מחדש; פניו ממש קרנו. התרגשתי כמו ילד.

"בערב יום כיפור, כשהרבי חילק 'לעקח', חרגתי ממה שהסבירו לי ונתתי בידיו של הרבי פ"נ עם בקשת ברכה.

"למרבה הצער, במהלך כל אותו חודש תשרי מיעטתי להגיע ל-770 ונותרתי בדירה שהצליחו לבסוף לסדר לי שהייתה שייכת לטבח הישיבה. הייתה לי אז בעיה עם בלוטות התריס ומזג האוויר הקריר הותיר אותי מרותק לבית, בודד וכואב. בשלב מסוים ישבתי בחדרי וכתבתי על פנקס: רבי, אני אמנם לא מהחסידים האדוקים, אבל אני כן מקושר אליך, שמעתי שאתה מרגיש כל אחד ואחד מישראל. אם כן, שלח מישהו שילמד איתי.

"את הפנקס הנחתי בכיס החולצה שהייתה בחדר, ויצאתי מאוחר יותר לסעוד את לבי מאוכל שבעל הדירה הביא מהישיבה. כשניגשתי לדלת ראיתי מבעד העינית את אחד מבחורי הישיבה. פתחתי את הדלת והבחור הציג את עצמו בשם 'פבזנר' ושאל אותי אם אני רוצה ללמוד משהו. כמעט התעלפתי. שיניי נקשו זו בזו. הכנסתי את הבחור פנימה. לפני שהבחור הוציא את ספריו מהשקית, אמרתי לו: 'הנה, קח את הפנקס שלי בו רשמתי לעצמי רשימה לפני שעות אחדות ותקרא'. הוא החל לקרוא בקול את הכתוב, והוא היה כמוכה רעם. לאחר שהתאושש קצת סיפר שהוא לא נשלח על ידי איש, אלא עבר כאן בדרך לחדרו בישיבה, והחליט להיכנס לטבח הישיבה וללמוד איתו.

שליחות חיי

השהייה ב-770 הייתה ה'מכה בפטיש' של ר' אלעזר בן ישי לכיוון חב"ד. צעד אחר צעד הפך לחסיד עם כל הלבושים. בימים אלה הוא מתגורר עם משפחתו בביתר עלית ומתעסק בהעצמה אישית של אנשים שחדלו להאמין בעצמם או כאלה שפועלים בכיוון של אבדן דרך וכיוון. בזה הוא רואה את שליחות חייו. "ניסיוני לימד אותי שאת הכאב ואת הנגע ניתן להפוך לענג. גם ברגעים הקשים בצבא ואפילו בילדותי, ידעתי להפוך את הצער לשמחה; קיבלתי ייסורים בשמחה וחוויתי ייסורים אך לא הרשיתי לעצמי לשקוע בהם".

• איך עושים זאת בפועל?

"בכמה מישורים. אני משלב כמה שיטות, תזונה נכונה ומתאימה, חשיבה נכונה, שמחה פנימית שמגיעה על ידי נגינה יהודית. אני יושב עם אנשים מדוכאים ומיוסרים ומדבר עמם על ההכרח לשמוח ולבטוח בבורא עולם באמת. אדם יכול לעשות דברים מדי יום ביומו ולקבל החלטות שיגרמו לו מרה שחורה. אני אומר 'עצרו! הכניסו תבלינים נכונים אל תוך חייכם והם יהפכו להיות טעימים ומתוקים!' גם לימוד אגרת התשובה בתניא מסייע רבות. פגשתי בתלמידי חכמים גדולים שאחרי שלמדו את 'אגרת התשובה' אמרו לי שזהו מתכון בטוח לתיקון הנפש".

• מה צריך אדם לתת מעצמו בכדי לעבור את תהליך השינוי?

"בראש ובראשונה אדם צריך להיות מוכן לשינוי, ואינני מתכוון לאמירה חיצונית אלא פנימית. אדם צריך להבין שהתהליך לא נעשה ביום אחד אלא דרושה לכך עבודה עדינה, להיות פתוח להרבה מאוד מישורים של שינוי שיצאו מהמקובעות בה הוא היה חי עד עתה".

• אתה עובד גם עם נערים שקרויים 'נושרים'?

זה אולי הנושא הכי כאוב שאני עובד איתו, בעיקר מפני שבגיל הזה ניתן לשנות ולהצעיד את הילדים על דרך המלך, אך פעמים רבות נמנעים

מלעשות זאת. אין ילד מופרע או קשה יש ילד לא מאובחן ולא מטופל; יש ילד שלא מקבל תשומת לב בבית, או שמקבל תשומת לב – אך שלילית. לפני שבועיים ישבתי עם ילד שכולם התעללו בו, סברו שאין מה לעשות איתו; המורים חדלו להאמין בו וכך גם ההורים. ישבתי איתו זמן מה ואבחנתי אותו כדיסלקטי. יותר משתי אותיות הוא לא יכול היה לחבר. הילד דאג להסתיר בעיה זו ואיש לא הבין הגורם להתנהגותו. כולם אמרו לי 'הוא דווקא כישרוני למה הוא מתנהג כך?' האבחון סייע להבין את הקושי שלו, הוא זעק זאת בדרכיו, אך איש לא שמע אותו.

"כמה ילדים מסתובבים בינינו ולא מאובחנים או לא מטופלים כראוי, ואז כשמגיעים לגיל בו הם מרגישים אומץ, הם פורקים עול ואיש לא מבין מה קרה לפתע. לא מבינים שזה קרם עור וגידים עוד זמן רב קודם לכן, רק שאיש לא שם לבו לכך. לא פעם הבעיות הללו עולות וצפות רק לאחר הנישואין.

"לכן אני משתדל לטפל בנושא הזה גם בצורה גשמית ולא רק רוחנית. יחד עם הטיפול צריך לטעת אמונה ובטחון, תזונה נכונה, כי תזונה לא מאוזנת גורמת להתנהגות לא מאוזנת. תזונה שאינה מתאימה גורמת לעייפות, לדכאונות ולחרדות. טיפול נכון, סבלני ומתוך תשומת לב ראויה, יכול להרים אנשים גבוה מעל גבוה", מסכם ר' אלעזר בן ישי את אמונתו.

הדבר היחידי שעליו מחכים הוא
– שיהודי יצעק עוד צעקה, עם עוד בקשה ותביעה ועוד תזכורת:

"עד מתי?!"

(שבת פרשת דברים תנש"א)

וזהו גם מה שמרעישים בעקבתא דמשיחא ע"ד הצורך להכריז "**עד מתי**". שעי"ז מקרבים ומזרזים את הגאולה –די"ל, שנוסף על הדגשת הצפי', הבקשה והדרישה על הגאולה [שיבוא משיח צדקנו **בפועל ממש**, באופן דמראה באצבעו ואומר זה, **הנה המלך המשיח**, בשר ודם, כפס"ד הרמב"ם "יעמוד מלך מבית דוד וכו' ויקבץ נדחי ישראל] יש בהכרזה זו גם התוכן דענין ההכתרה – "יחי המלך", שעי"ז פועלים ביאת דוד מלכא משיחא.

(משיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

אֵיזוֹ לַחֲרֵב וְאֵיזוֹ לַשָּׁלוֹם

הסיפור הבא נחשף כעת לראשונה! הוא מספר על 'התרעה חמה' שהגיע לקציני הבטחון בניו דלהי, על מחבלת מתאבדת הנמצאת בדרכה באופן נקודתי לבית חב"ד בניו דלהי בניהולו של השליח הרב שניאור זלמן קופצ'יק. ההתרעה מגיעה יומיים לפני החג, כאשר התכניות כולן מוכנות לפעולה. הכול משתבש. השליחה כבר עומדת לעזוב את בית חב"ד עם מענדל' ומושקא הפעוטים במטרה לישון במקום אחר. ב'אגרות קודש' הרבי דורש מסירות נפש, אך רומז בין השיטין שאין סכנה ולא כלום • וְעַל הַמְּדִינוֹת בּוֹ יֵאָמֵר

שניאור זלמן קופצ'יק
שליח הרב בניו דלהי

שעת רעווא דרעווין. בבית חב"ד שבניו דלהי יושבים אני, אשתי שרה, דיפלומט ישראלי, איש מהתעשיה האווירית השוהה בניו דלהי לרגל עבודתו, וכן בחור דתי שנשלח לכאן למשימת אבטחה למשך חודש וחצי.

רבע שעה לפני יציאת שבת צלצל הטלפון של המאבטח. כיוון שמדובר בספק פיקוח נפש, הוא ענה, שוחח כמה דקות, וכשסגר את הטלפון אמר לי בסבר פנים רציניות: "יש 'התראה חמה' על פיגוע קרוב בבית חב"ד בהודו עם דגש על ניו-דלהי. ניתנה כעת הוראה לכל הקהילה שלא להתקרב לבית חב"ד".

אני חושב רגע ושואל: "זאת אמרת שלא להיכנס אלינו לבית בכלל?!"...

הוא מניד ראשו בחיוב אומר "אני ממליץ לך להיות ערני, לסגור את הדלתות", ומוסיף עוד שורה של הוראות.

האמת היא שההודעה קצת מבהילה. לא מדובר בהתראה כללית שיש כמותה מדי פעם בפעם, גם לא באיזו אזהרה כללית במייל. אם בשבת מעבירים שיחות טלפון לכל הקהילה עם 'התראה חמה' – זאת אומרת שיש מידע ברור על מחבל בדרך אלינו.

אני רוצה להזכיר שאני ושרה עברנו את אירועי בומבאי קצת מקרוב... כך שכאלה סיפורים מחזירים אותנו מיד לימים אחרים...

האמת היא שנפל לי הלב. דבר ראשון, סיפור כזה יכול 'לקבור' את בית חב"ד כאן. ניו דלהי זה לא פונה שאנשים מחליטים לעצמם מתי בטוח ומתי לא. אלו גם לא מטיילים. הפעילות שלנו עוסקת רובה ככולה עם קהילה ישראלית של משפחות המגיעות מארץ ישראל לניו דלהי כאנשי אבטחה, דיפלומטים, אנשי תעשיות בטחוניות וכדומה. 99% מהם כפופים להנחיות של קציני הביטחון. אם תהיה הוראה ברורה של קצין הביטחון שלא להיכנס אלינו – אין מישהו שיחליט בכל זאת לבוא.

זאת ועוד: ההתרעה האמורה הגיעה יומיים לפני חג שבועות, לאחר שתכננו את כל הפעילות של החג עם המבוגרים ועם ילדי המשפחות הישראליות; הכל היה מסודר ואפילו שעה כבר סגרנו. אם מדובר היה בפעילות שצריכה להתקיים בעוד חודש ימים, יש סיכוי טוב שההתראה תתפוגג בינתיים, אבל כעת, יומיים בלבד לפני החג... מה עושים?

הדיפלומט שישב מולי הציע שאערוך את קריאת התורה אצלו בבית. הוא נוסע אמנם לחג השבועות, אבל הוא יתן לי את ביתו המאובטח. אבל זה פתרון חלקי. לא כולם יודעים איפה הוא גר, דבר שיכול לגרום שלא יהיה אפלו מניין (שלא לדבר על כך שהוא גר בקומה שלישית, ולטפס לשם בחום של 43 מעלות, זה לא סיפור פשוט).

שיקול נוסף היה, שאם נכנע לטרור, אפשר יהיה לסגור את בית חב"ד. כי לסגור את בית חב"ד לפעילות באופן

בספר, ולאחר כמה דקות ניגשת ומראה לי את התשובה (כרך ח ע' קכב):

שלום וברכה!

...בנוגע לשאלתו אודות העתקתו... הנה לפלא על אנ"ש שי' אשר בהיותם במדינתם לפנים, שכל ענין של תורה ומצוה הי' קשור במס"נ וסכנות בפועל, ר"ל, בכ"ז לא נסוגו אחור ואדרבה עוד הלכו לפנים במרץ המתאים, ועתה כשבאו למקום אשר אין כל העלמות וכו' ובמדה ידועה י"ל שאדרבה עוד דורשים ומשבחים בעד עבודה בתורה ומצוה (אף שעדיין לא מסייעים

בלילות הקרובים במקום אחר, הרי שהתכנית בוטלה בזה הרגע, ואנחנו נשארים בבית...

בין כה וכה אנשים נוספים מתקשרים, כולם שואלים מה קורה? מה יהיה? איך ננהג? וכו'. את נושא הפעילות של חג השבועות, השארנו פתוח. הודענו לכולם על התכנית, על שעה רק בלי ציון מקום. אין עניין להתעקש כשאף אחד לא יגיע...

הולכים לישון. שרה נרדמת מאמונה כשהיא אומרת 'מה הייתי עושה בלי הרבי'... ואני כמעט נרדם

מימין: הרב שניאור זלמן קופצ'יק תוקע בשופר עבור המטיילים. **משמאל:** הרב קופצ'יק לצד שגריר ישראל בהודו בטקס קביעת מזוזה

רשמי, גם אם לימים אחדים – זה דבר שלא ייעשה.

והעיקר, זה קצת מפחיד... אתה עומד להיות לבד בבית לא מוגן עם האישה והילדים כאשר כולם מתרחקים מהמקום מתוך פחד שהמקום הזה עומד להתפוצץ בכל רגע, וכל מה שיש לך לעשות זה 'להיות עירני' ולשים לב אם מתקרבת מחבלת מתאבדת (זו הייתה ההתרעה); נו, באמת...

עוד לפני שהספקתי לעשות הבדלה, שרה רעייתי ניגשה לארון הספרים, שלפה משם אגרות קודש ופתחה את הספר. מתברר שהיא לקחה את זה צעד אחד קדימה. חשבה שנלך לישון כבר הלילה אצל הדיפלומט האמור (שהסכים לכך בשמחה, כמובן).

אני רואה אותה עומדת ומעניינת

> מצד אחד הרבי כותב שלא לעזוב. אבל מצד שני, צריך לארגן קריאת התורה עבור המבוגרים ועבור כל הילדים, "בנינו ערבים בעדנו". במצב הזה אין סיכוי בכלל לרבע קריאת התורה (ה"דתיים" הבודדים בקהילה כבר צלצלו להודיע שהם לא יגיעו בגלל ההתרעה...). אז מה לעשות? עוד יומיים החג, עוד לא הוצאנו הודעה. להודיע ולרדת מהסיפור זה הכי גרוע. מה לעשות??!

כדבעי) הרי כאו"א מחפש לעצמו במרץ הכי גדול מצב שיוכל להיות יושב תחת גפנו הפרטי ותאנתו הפרטית מבלי להתחשב עם כל הענינים...

בברכת הצלחה בעבודתו בקדש.

לאחר מכן שרה הראתה את תוכן התשובה לנוכחים במקום, ומסבירה שאם הייתה לה מחשבה שנלך לישון

מעייפות... משהו מציק לי בתוכן האגרת של הרבי. אני קם ומעיין בה שוב... הרי יש התרעה, 'התרעה חמה', 'התרעה ממוקדת' לגמרי, אז למה הרבי כותב **'אין כל העלמות וכו'**. מילא הרבי כותב על מסירות נפש, ניחא. אבל מה זה ש"אין העלמות" כאשר בפועל יש התרעה, והיה בומביי וכו'.

כעבור כמה דקות חזר והודיע שעדיין ההתרעה קיימת. שעה לאחר מכן התקשר שוב ואמר שההתרעה בוטלה. ביקשתי ממנו אפוא שיודיע דחוף לכל משפחות הישראלים שיבואו לתכנית כדי שיהיה לי מניין...

הציקה לי עובדה אחת נוספת: מדוע אנשי הביטחון בשגרירות לא צלצלו אלי עם ההתרעה? הרי אני עומד בקשר מצוין איתם, ואם הייתה התרעה מעין זו, התפקיד שלהם היה לעדכן אותי. אז מה? אכפת להם רק מהאנשים שלהם? אין להם מה לומר לי אף לא מילה אחת בנושא?

ושוב התחבטות לגבי חג השבועות: מצד אחד הרבי כותב שלא לעזוב. אבל מצד שני, צריך לארגן קריאת התורה עבור המבוגרים ועבור כל הילדים, "בנינו ערבים בעדנו". במצב הזה אין סיכוי בכלל לרבע קריאת התורה ("דתיים" הבודדים בקהילה כבר צלצלו להודיע שהם לא יגיעו בגלל ההתרעה...). אז מה לעשות? עוד יומיים החג, עוד לא הוצאנו הודעה. להודיע ולרדת מהסיפור זה הכי גרוע. מה לעשות?!

בבוקר 'נפל לי האסימון'.

כל האזהרות וההתרעות שהגיעו, היו רק מכיוון של הקב"טים בתעשיות הביטחוניות, אך לא מהשגרירות. מיד צלצלתי לקב"ט שעליו התפלאתי שלא צלצל להזהיר ולהתריע. שאלתי אותו אם יש איזו התרעה? הוא אומר לי 'אין התרעה מיוחדת, ההתרעות הרגילות' ומספר לי כי הוא שוהה כעת בתאילנד. סיפרתי לו שקיבלתי טלפונים והתרעות. הוא אמר שאכן שמע על כך, אך לדעתו אין זו התרעה רצינית, והיא לא הגיעה ממקור מוסמך, כך או כך, ההתרעה תקפה למשך 24 השעות הקרובות בלבד.

שאלתי שוב בחשש: "ומה נעשה בשבועות? נקיים תכנית כרגיל?" והוא השיב בזהירות: "תצלצל שוב כשאהיה בהודו, אבל לדעתי הכול יהיה בסדר".

התברר אפוא שאנשי הביטחון של התעשיות הבטחוניות לקחו את ההתרעה בצורה יותר רצינית ממה שזה. אבל תכלס' ההתרעה עדיין בשטח...

החלטנו להוציא אימייל על התכנית שהכנו לחג השבועות, כאשר חשבנו שמקסימום בערב חג, אם ההתרעה עדיין תיוותר, נודיע לכולם שבגלל ההתרעה העברנו מקום.

בערב חג התקשרתי שוב לקב"ט השגרירות שחזר בינתיים מתאילנד, עדכנתי אותו לגבי התוכנית והוא אומר 'יאין בעיה'. קצת יותר נרגעתי, שכן הם אמורים לאבטח אירוע מעין זה. צלצלתי לקב"ט של התעשיות, והוא אמר לי כי יבדוק וישוב אלי תיכף. כעבור כמה דקות חזר והודיע שעדיין ההתרעה קיימת. שעה לאחר מכן התקשר שוב ואמר שההתרעה בוטלה. ביקשתי ממנו אפוא שיודיע דחוף לכל משפחות הישראלים שיבואו לתכנית כדי שיהיה מניין...

•

ההזמנה לקריאת התורה הייתה לשעה 14:00 ומיד אחריה נערך קידוש עם בר חלבי עשיר תוך טרחה רבה מאוד של שרה, כאשר אני הלכתי לחלוב 80 ליטר חלב עבור גבינות, חמאה וכל מעשי ידיה החלביים להתפאר.

בשעה 14:10 היה לנו מנין. הילדים החלו בתכנית ייחודית שלהם לחג השבועות. בקריאת עשרת הדברות היו בערך חמישה עשר ילדים (חוץ ממנדל ומושקא שלי). אחרי זה התקיים קידוש ובר חלבי שעליו ישבו כשעתיים בשילוב התוועדות של חג השבועות.

אחרי שכולם הלכו נזכרנו: את העוגה הכי טעימה שכחנו להוציא. וגם את הכתרים שהילדים הכינו בפעילות ההכנה לשבועות, שכחנו להלביש להם בעת קריאת התורה... לא נורא, העיקר שהבנתי מה זה "**מקום אשר אין כל העלמות וכו' ובמדה ידועה יש לומר, שאדרבה עוד דורשים ומשבחים בעד עבודה בתורה ומצוה (אף שעדיין לא מסייעים כדבעי)**".

ונקווה שבקרוב ממש יסייעו כדבעי...

דקה הליכה מ-770 • מלון מפואר • בפורמט קטן • סטייל גבוה • דירות סטודיו מפוארות

• מטבח מצויד במיטב השכלולים המודרנים: מקרר, מיקרוגל טוסטר, מיחם
• ארוחת בוקר, מקרר עם שתיה כל היום.
• טלפון חופשי
• אינטרנט מהיר חופשי
• וידאו

718-473-5937

• החלפת מצעים ומגבות
• שרותים ואמבטיה מפוארים
• סבונים ושמפו בשפע
• שרות מלא!

קינגסטון הוטל

Kupas Rabbeinu
Lubavitch

קופת רבינו
תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

(718) 467-2500 *P.O.B. 288 Brooklyn, New York 11225* *(718) 756-3337*

ב"ה, חודש אלול, הוא חודש הרחמים והסליחות, ה'תשע"א

מבצע: "לתת מנה למי שאין לו"

רחמנים בני רחמנים

מאות משפחות מחכים בכליון עינים לעזרתכם הנדיבה!

לכל אחד ואחת מאנ"ש והתמימים שיחיו

שלום רב וברכה מרובה!

כ"ק אדמו"ר מה"מ נשיא דורנו אמר: **מכיון שנמצאים כבר בסמיכות לחודש תשרי, שבו ישנם הוצאות מרובות. וישנם כאלו שאין ביכולתם להשיג בעצמם את כל צורכי החג - צריכים להשתדל לסייע להם בכל המצטרך, ובסבר פנים יפות כו', כדי שיוכלו לחגוג את מועדי חודש תשרי באופן המתאים.**

ופעולה זו מוסיפה עוד יותר בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה - כמנהג ישראל שכאשר אדם שולח אגרת לחבירו בחודש אלול [ובפרט החל מח"י אלול], אזי מברכו בברכת כתיבה וחתימה טובה - כי כאשר הקב"ה רואה שהוא מתנהג כן עם חבירו, מתנהג הקב"ה עמו ב"מדה כנגד מדה", ומוסיף בברכתו בכל המצטרך לו, בטוב הנראה והנגלה. (משיחת ש"פ תבוא ח"י אלול, תשמ"ג)

בקשר להנ"ל הנהיג כ"ק אדמו"ר מה"מ נשיא דורנו – לעזור לאותן משפחות הזקוקות לתמיכה בכדי לאפשר להם להכין את ימי החג באופן המתאים. וידוע ומפורסם אשר "קופת רבינו" ממשיכה במנהג זה עד היום, והשנה ניתוספו עוד כמה וכמה משפחות הפונים אלינו לעזרה.

ולכן, פונים אנו לכל אחד ואחת שי' להשתתף בקופת רבינו ביד רחבה וברוח נדיבה, מתאים לדברי הרבי הנ"ל, לתת לנו **האפשרות המקסימלית** למלא רצונו הק' של רבינו נשיאנו במבצע זה, וכל המוסיף מוסיפים לו. **נא אל תאכזבו אותם!**

השתתפות זו נחשבת כנתינה ישירה להרבי, ועי"ז מחזקים את ההתקשרות להרבי נשיא דורנו, וגם תהי' כלי מתאימה לקבל ברכותיו הקדושות להתברך בכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

תקוותינו אשר השתתפות זו תזרז עוד יותר התגלות מלך המשיח הוא כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו תיכף ומיד ממ"ש, ויוליכנו לגאולה האמיתית והשלימה.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה,

בשם ועד קופת רבינו

שלום מענדל סימפסון **יהודה לייב גראָנער**

נ.ב. כמובן כל אחד ואחת יכולים לשלוח לקופת רבינו כל תרומות השונות: **קרן השנה** (ימי שנה הבעל"ט – תשע"ב: שנ"ד – 354), מגביות, ו' תשרי, י"ג תשרי, מעמד וכו'.

הכתובת באה"ק: קרן קופת אדמו"ר ת.ד. 1247 קרית מלאכי

ראאאאאש השנה

אורכו של ראש השנה הבא עלינו לטובה, נותן לנו נקודת מבט
על ה"יומא אריכתא" בו אנו שרויים הרבה יותר משלושה ימים

א. אברהם

ראש השנה נותן הזדמנות חד-פעמית לבני ארץ ישראל, לחוות אירוע שבחו"ל הוא עניין שבשגרה: שלושה ימים רצופים של חג-ושבת.

בארצות הגלות, התרחיש הזה אפשרי בכל החגים. רק בתשרי הקרוב יזכו בני חוץ-לארץ לשלוש שלשות של ימי קדושה; בראש השנה, סוכות ושמחת תורה. אך באותה מידה, יתכנו שם גם בפסח ובשבועות קביעויות דומות. ברם, לגבי היושבים בארץ הקודש, הדבר שוה לשופר, תשליך ואכילת תפוח בדבש: רק בראש השנה.

נעזוב לרגע את קדחת ההכנות, החלפת המתכונים ותכנון תפריט סעודות החג, המתחילים כבר ממוצאי תשעה-באב. עצם הידיעה על שלושה ימי חג העומדים לפרוס את כנפיהם על היקום, מעבירה אותם לכוננות חירום מדרגה ראשונה. ברגע שהם רואים שפסח חל ביום שלישי, לבם מחסיר פעימה: ראש-השנה הקרוב הוא שלושה ימים ברצף! ולמוחם מתחיל להתגנב החשש, שמא כאשר ייכנס חג כה ארוך, הוא כבר לא ייצא לעולם.

אימת ימי הדין מתערבבת בדאגה מהצטברות ימי שבתון, שבימים כתיקונם נפרשים על פני שלושה שבועות. חוקרים העלו את האפשרות, כי נוסחים ארצישראליים עתיקים, מכילים סליחות מיוחדות לקביעות שכזו. [דומה כי גם בחו"ל אין להשוות את שלושת ימי ראש השנה ה"רציניים" והעמוסים, לשלושה ימים באווירת זמן שמחתנו, ששתייתם מרובה מאכילתם].

וכדי ללבות את תחושת חוסר האונים לנוכח מימדיו הענקיים של החג, מתרחשים אז כל הניסים שלא יזדמנו אף פעם ביום חול. המתנדב הראשון לפרוש מהמשחק, הוא על פי רוב המקרר. "אויף צו להכעיס" הוא שובק חיים עם רדת הלילה הראשון - אך מצליח להעלים את העניין עד למחרת, כשכבר לא נותר מה להעביר למקרר של השכנים.

כך יוצא, שרק בעיצומה של סעודת היום הראשון, טוען סועד אמיץ לחמצמצותו של הקוגל. משנפרץ הסכר, נזכר עוד מישהו כי היה נדמה לו שגם סלט הכרוב הפיץ ניחוח בלתי אופייני. בתוך כך מגיעה ידיעה על אגם מלאכותי שנוצר במטבח, ואז מתברר שהמקפיא הקיז את מימיו לדעת עקב נבצרות זמנית. ועכשיו, לך תסתדר יומיים וחצי עם קופסאות שימורים. אם להשלמת התמונה שכחו גם לכבות את התנור בערב חג, כבר מובטחת לכם מחילה גמורה ושנה טובה ומתוקה.

המושג של ראש השנה כ"יומא אריכתא", מקבל איפוא משמעות טעונה פי כמה. ראש השנה במקרה כזה, הוא פשוט ארוך. א-ר-ו-ך.

ראאאאאש השנה!

כולם מכירים את המשל הידוע של רבינו הזקן על חודש אלול. מה זה מכירים? אפילו חיברו ניגון על מילות המשל בלקוטי תורה. הרבי טרח לצרוב בתודעתנו את נקודתו העיקרית: בחודש אלול – המלך בשדה.

ומה קורה בתשרי? הרי כתוב שם שחור על גבי לבן: ובלכתו העירה הם הולכים אחריו. באלול נמצאים עם המלך בשדה, ובחודש השביעי - נכנסים איתו ונמצאים עמו בהיכל מלכותו.

אולם מה קורה בהיכל המלך עצמו? התשובה על כך פחות ידועה. ודי מפתיעה (לקוטי-תורה תבוא, מא, ד):

". . . והוא כמו למשל בן שהוא אצל אביו בביתו, אלא שהאב מסתיר פניו ממנו בכדי שבנו יתן אל לבו האהבה ויתגלה אהבתו ביתר שאת, וכאשר יכיר הבן שהאב הוא בכאן ומסתיר פניו ממנו, אזי בודאי תגדל אהבתו בבחינת גילוי יותר, וזהו שאומרים אבינו מלכנו בעשרת ימי תשובה שהוא בחינת התגלות האהבה, בבחינת צעק לבם אבא אבא..."

כך נמשך הדבר בעשרת ימי תשובה. הריחוק המכוון הזה, מוביל לאהבה הגלויה שבאה אחר כך - "עד שביום כפור חוזרים ומתעלים עילוי גדול ועצום עד שנהיו לפני ה'...".

בין התגלות המלך בשדה והתגלותו בהיכל מלכותו – ישנו זמן ביניים, בו נמצאים עם המלך **בהיכל מלכותו**, אולם הוא **מסתיר** את עצמו, כדי להתגלות אחר כך ביתר שאת.

"משל למלך שקודם בואו לעיר, יוצאין אנשי העיר לקראתו, ומקבלין פניו בשדה..."

אַח, אַח, אשרי עין ראתה כל אלה. איך המלך יוצא ל"שדה" ומקבל את העם – בדולרים של יום ראשון, בפאראד

של ל"ג בעומר, בחלוקת הלעקאח, ביחידויות, בהתוועדויות אינסופיות. "והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות, ומראה פנים שוחקות לכולם".

ובשביל הפנים שוחקות האלו, מי לא היה מוכן ללכת לקצווי תבל, לעשות את המבצעים הכי קשים, להתמסר לרבי בכל נימי נפשו.

ומתוך קירוב נפשי ופנימי זה, החל הרבי להצעיד את כולנו "להיכל מלכותו" – הצעדה "לירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולבית המקדש ועד לקודש הקדשים". והרבי מייסד את צבאות ה' בסיסמת משיח נאו. ופותח סדרת שנים של "ביאת משיח"... ולאחריהם שנת ניסים, ונפלאות אראנו, ונפלאות בכל.

והודיע שנמצאים ב"העכסטע צייט" לביאת הגאולה, וזהו השער לכל העבודות כולם. ומשיח פועל פעולתו אפילו על אומות העולם.

והלכנו אחרי הרבי בחפץ לב, בתשוקה אדירה לגאולה ולנצחון הסופי.

ואז, לפתע פתאום, עברה הידיעה במחנה החסידים – "האב מסתיר פניו ממנו... בכדי שבנו יתן אל לבו האהבה... ויתגלה אהבתו ביתר שאת...".

ראש השנה אחד ארוך שלא נגמר כבר יותר משבע-עשרה שנה. כאילו נתקע הדיסק של תקיעת שופר, והוא תוקע וצועק אבא ללא הפסקה. מהיום השלישי בתמוז, אנו בכעין שלושת ימי ראש השנה הנמשכים ומתארכים ומתארכים...

נמצאים בהיכל המלך, ב"זמן השיא", והרבי אף משפיע מופתים כמו שרק בנים הסמוכים על שולחן אביהם יכולים לקבל – וביחד עם זה "מסתיר פניו". אוי, כמה שהוא מסתיר.

מעניין לשים לב לדיוק הלשון בלקוטי-תורה: "וזהו **שאומרים** אבינו מלכנו בעשרת ימי תשובה, שהוא בחינת התגלות האהבה בבחינת **צעק** לבם אבא אבא...".

אבינו מלכנו – **אומרים**. אבל **הצעקה** היא דווקא "אבא אבא".

גם בקבלת מלכות בית דוד, מה שצריך "להיצעק" מהמילים "יחי . . מלך המשיח" – הוא ה"אבא אבא".

> ואו אז תתפרץ גם אהבת האב, ושבע עשרה שנה של ראש-השנה מתמשך, יתמצו לרגע אחד מרעיד לב, בו יחפש כל אחד את ה"באקס" להיעמד עליו בשעת התקיעות, ומבעד לטלית הפרוסה על ערמות הפנ"ים יהדהד הקול ההוא: מן המיצר קראתי י-ה, ענני במרחב י-ה...

כי "העם רוצה צדיק חברותי", אחד שהוא נעלה שלא בערך מכל אנשי הדור – אך מדבר אליהם כיועץ, כאבא רחמן, כאשר ישא האומן את היונק. העם רוצה לשמוע "מלך" שזועק ממנו "אבא".

"וכאשר יכיר הבן שהאב הוא בכאן...".

זוהי תמצית עבודת ראש השנה האריכתא שבאריכתא בו אנו שרויים. להכיר שהאב **נמצא**. ואין שום שינוי חלילה. **וזה** גופא יגדיל אהבתנו וגעגועינו אליו.

ולא חלילה כדי שבדקות הללו יתחילו מריבות טפשיות בין האחים. כולנו הרי יודעים, שכאשר האבא נדרש להתערב, לא מעניין אותו מי צודק.

וכאשר האח הקטן ממרר לידינו בבכי, לא בגלל שהוא "מכיר שהאב הוא בכאן", אלא בגלל תפיסת המציאות שלו ההפוכה לחלוטין – תהיה זו חכמה קטנה מאוד לנזוף בו על חוסר בגרותו. זה בדיוק המבחן של האח הבוגר יותר, אם הוא מצליח להעביר לו את התחושה שבעזרתה "תגדל אהבתו יותר".

ואו אז תתפרץ גם אהבת האב, ושבע עשרה שנה של ראש-השנה מתמשך, יתמצו לרגע אחד מרעיד לב, בו יחפש כל אחד את ה"באקס" להיעמד עליו בשעת התקיעות, ומבעד לטלית הפרוסה על ערמות הפנ"ים יהדהד הקול ההוא: מן המיצר קראתי י-ה, ענני במרחב י-ה...

'הבוקר', ה' סיון תש"ה: "כעת באה הידיעה מקויבישב - דובין איננו עוד בחיים"
'המודיע': נפטר במחנה עבודה בצפון הרחוק בכ"ח תמוז תשט"ז
נוסח המציבה: נפטר בגולה על יד עיר טולא כ' אלול תשי"ז

מִי בְקִצּוֹ וּמִי לֹא בְקִצּוֹ ומי ביניהם

עד היום לא ברור מה גרם לחרושת השמועות בעיתונות להודיע על פטירתו של העסקן הדגול, הרב מרדכי דובין אחת עשרה שנים לפני פטירתו. הידיעה הכתה בתדהמה קהלים רחבים ברוסיה, בארץ ישראל ובארה"ב. רק לאחר מכן נודע כי עובדה זו אינה נכונה • סקירה מעמיקה ומרתקת על "הפטירה המוקדמת", של הרב מרדכי דובין הי"ד אותו כינה אדמו"ר הריי"צ "שר החסד", וניסיון להתחקות אחר יום פטירתו האמיתי

מאת שניאור זלמן ברגר

שגיאה חמורה

בשער של גיליון 'המודיע' גיליון ערב ראש השנה תשט"ז, נכתב באותיות שחורות ומודגשות בתוך מסגרת שחורה: **"הרב רבי מרדכי דובין זצ"ל"**. חמש מילים שגרמו לזעזוע עמוק בעולם היהודי בכלל ובקרב חסידי חב"ד ואנשי 'אגודת ישראל' בפרט. בגוף הידיעה נכתב עוד, כי הרב מרדכי דובין, ממנהיגי יהדות לטביה, מחשובי חסידי חב"ד וראש אגודת ישראל בלטביה, נפטר בגלות. האיש שכל כולו היה חסד, נפטר אי-שם בגלות המרה.

קשה לתאר כיצד הגיבו אלו שהכירוהו אישית, והם היו רבים. בקרב חסידי חב"ד הוא היה דמות מוכרת ביותר מאז שסייע רבות ליציאתו של אדמו"ר הריי"צ מרוסיה, ולאחר מכן עם הגיעו לריגא ועד צאתו לארצות הברית.

אולם, ידיעה זו היתה שגיאה חמורה ועד היום איש אינו יודע כיצד אירעה. הנה עוד כמה ציטוטים מהידיעה המוטעית:

"ירושלים יום ג' – מעמק הבכא הגיעה היום השמועה המזעזעת על פטירתו של הרב החסיד ר' מרדכי דובין, מנהיגה של היהדות החרדית בלטביה ומראשיה הבולטים של תנועת אגודת ישראל העולמית באירופה שלפני השואה, שנפטר ביום כ"ח בתמוז בגיל 67 במחנה מעצר סובייטי אשר בסיביר.

".. משנבחר לראש הקהלה בריגא בירת לטביה הפנה את כל כשרונותיו לפיתוחם של מוסדות החנוך החרדיים במדינה וקשריו ההדוקים עם ראשי השלטון סייעו בידו במאמציו להגדיל תורה ולהאדירה... נבחר כחבר הפרלמנט הלטבי ובתפקידו זה שקד על ענייניה של היהדות החרדית...

"לאחר שהאדמו"ר מליובאוויטש הגה"צ ר' יוסף יצחק זצ"ל נמלט מידי מלכות הרשעה, לאחר שהושם בכלא על הפצת התורה עבר לריגא, כאן סייע בידיו הר"מ דובין כחסיד חב"ד נלהב להמשיך את מפעליו האדירים...

הרב מרדכי דובין (מימין) עם אדמו"ר הריי"צ בריגא

"למעלה מעשר שנים התענה הר"מ דובין במחנות מעצר עד אשר מת מות קדושים במחנה הסובייטי בקרוטאיאה אשר ברפובליקה קומי בסיביר. תהא נפשו צרורה בצרור החיים, עם נשמות הקדושים והטהורים אשר מסרו נפשם על קדושת שמו יתברך".

ידיעה הזו שפורסמה בכמה עיתונים בארץ ובחו"ל, היוותה מקור לתאריך פטירתו בקרב סופרים ועיתונאים עוד שנים רבות, והינה שגיאה גדולה וחמורה, כיון שהרב מרדכי דובין סבל במקום גלותו עוד שנה מאז פרסום הידיעה. הוא הלך לעולמו בגלות ליד העיר טולא, ביום כ' באלול תש"ז.

כיצד קרה שאישיות כה דגולה – חבר פרלמנט הלטבי, ראש אגודת ישראל בלטביה, ומראשי חב"ד שעמד במסירות נפש לימין אדמו"ר הריי"צ בכל מפעליו ומאבקיו – הגיעה לגלות ואיש לא ידע מה קורה עמו? מי הפיץ את השקר כי הוא נפטר אי שם במחנה בסיביר שעה שהיה אושפז בכפיה וללא צורך במרכז רפואי לחולי נפש? מי הביאו לקבר ישראל, ועל פי מה נקבע נוסח המצבה בקברו החדש במלחובקה שבפאתי מוסקבה?

כדי להשיב על שאלות אלו, מן הראוי להציץ בנבכי הימים ההם באמצעות מאמרים וידיעות שפורסמו בעיתונים, בטאונים וספרים, בתוספת דברים שנשמעו ונרשמו מפי יודעי דבר ובהם הרה"ח ר' בערל ריקמן ע"ה שהכיר את ר' מרדכי דובין ואף נחקר אודותו, וכן מפי ר' מיכאל גרינברג, האיש שהעביר את קברו של "שר החסד" מטולא לבית החיים במלחובקה.

"איש הטוב והחסד"

על פועלו הטוב והמבורך של הרב מרדכי דובין, ניתן למלא ספר עב-כרס. נתמצת כאן את פועלו של מי שכונה באופן נדיר ביותר על ידי אדמו"ר הריי"צ "שר החסד", שכן כל כולו היה חסד.

הרב מרדכי דובין נולד בשנת תרמ"ט למשפחה ליובאוויטשית מכובדת. אביו הרב זלמן בער ע"ה עסק במסחר עצים ופעל רבות למען יהודי ריגא. כבר בצעירותו התפרסם ר' מרדכי בזכות מסירותו למען הכלל. הוא היה ירא שמים מרבים, ידיד לכולם ואהב לעשות טובות לכל דכפין.

כבר לפני מלחמת העולם הראשונה זכה לנסוע עם אביו לליובאוויטש לחסות בצילו של אדמו"ר הרש"ב.

בשנת תרע"ח הפכה לטביה למדינה עצמאית, ואז נבחר הרב דובין לפרלמנט – ה"סיים" הלטבי, כאחד ממייסדי 'אגודת ישראל' בלטביה. הוא נודע כעסקן שכל כולו היה עשיה למען כלל ישראל. פעל רבות במסירות אין קץ בעבור יהודי ברית המועצות. כאשר נאסר אדמו"ר הריי"צ בשנת תרפ"ז, היה זה ר' מרדכי ש'הפך את העולם' והפעיל את כל הערוצים הדיפלומטיים למען הרבי עד לשחרורו, ולאחר מכן אף פעל בכל כוחו כדי לאפשר את יציאת הרבי ללטביה. מאז ניצב לימין הרבי בכל צעד ושעל. באותן שנים אף עמד בקשר תדיר עם הרבי מה"מ, אם בפגישות בחצר הרבי ואם באמצעות מכתבים.

כאשר קבע הרבי הריי"צ את מקום מושבו בפולין, נסע הרב דובין אל הרבי בתדירות כדי להסתופף בצלו ולקבל הוראות בנוגע לפועלו למען יהדות לטביה וברית המועצות. כדי להבין ולו במעט את היחס אליו זכה 'מלמעלה', די לצטט את דברי אדמו"ר הריי"צ אל הרב מרדכי דובין באחת השנים בעת שמחת תורה קודם הקפות: "אתה איש הטוב והחסד בעצם" (ספר השיחות תרפ"ח-תרצ"א ע' 34). ואילו הסופר הריגאי מר מנדל בובה, סיפר כי הוא עצמו שמע מפי ר' מרדכי דובין שהרבי הריי"צ אמר עליו: "ידו כידי".

כאשר אדמו"ר הריי"צ נסע לארצות הברית בשלהי שנת תרפ"ט, התלווה ר' מרדכי דובין לפמליית הרבי וסייע רבות להצלחת הביקור. בוושינגטון התקבל הרב דובין על ידי צמרת השלטונות בכבוד גדול, בשל היותו מנהיג יהודי וחבר הפרלמנט הלטבי. נשיא ארצות הברית מר הובר אף נפגש עמו לשיחה ממושכת.

"מליובאוויטש וכולו אגודאי"

איך חסיד חב"ד, מחשובי החסידים בדור ההוא ועושה דברו של אדמו"ר הריי"צ, נשא גם בתפקיד ראש אגודת ישראל בלטביה?

תשובה מעניינת ניתן למצוא בזכרונותיו של הרב בנימין זאב יעקובזון, מחשובי אגודת ישראל שביקר בתקופה ההיא בלטביה

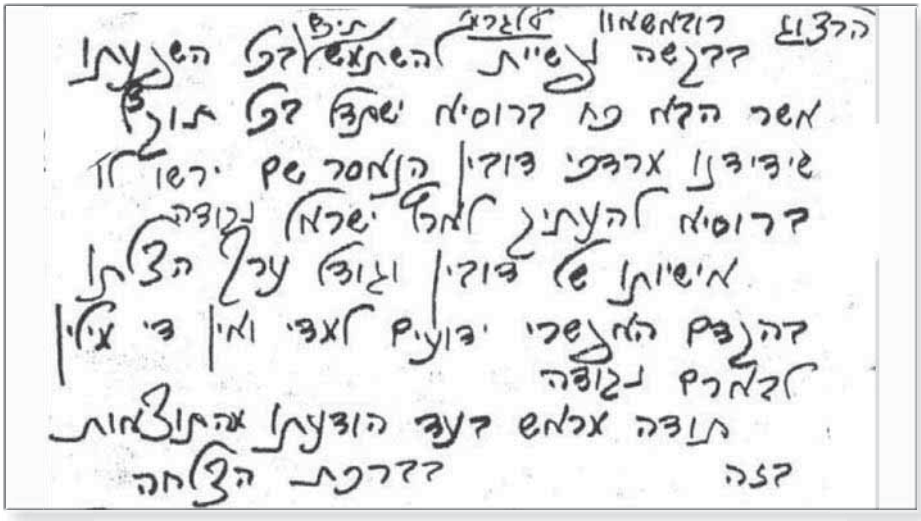

מברק אדמו"ר הריי"צ בכתב יד קדשו של הרבי מה"מ: בקשה נפשית למען הרב דובין

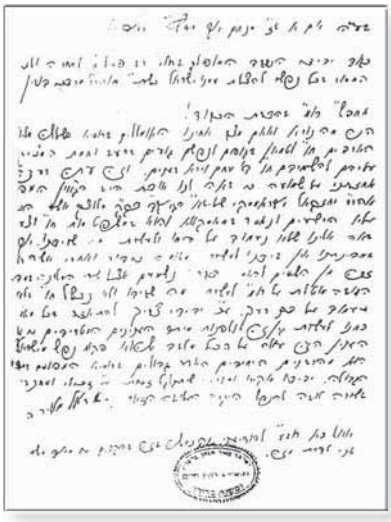

ה'חפץ חיים' מבקש מהרב דובין לסייע בשחרור הרב יחזקאל אברמסקי (פורסם על ידי הרב מרדכי גלזמן שליח הרבי לריגא, בביטאון 'אור ישראל')

והתרשם מהמיזוגים הקיצוניים שהכיל ר' מרדכי דובין בקרבו: "ראיתי את מעשיו הנפלאים של מרדכי דובין, העסקן, האגודאי, הצדיק, ראיתי ונשתוממתי, ממש לא תאמינו כי יסופר: חסיד מליובאוויטש וכולו אגודאי, מדינאי וכולו מסור, כל היום בשירות האחרים וכל הלילה בעבודה לפני קונו, שונא את כל חופשי שנאת נפש, ועוזר לו בצרתו כאילו הוא אחיו בדעה ובמעשה – הנמצא איש כזה אשר דעת קדושים בו, אשר כל מעשהו כולו הוא: קודש לה'!"

ועל עבודתו מסביב לשעון, סיפר הרב יעקובזון את אשר ראה בעצמו:

"במשרד הפנים בריגא היה לו חדר מיוחד, ותמיד באו לשם המבקשים מכל השכבות, מכל הדתות, מכל מקומות המדינה. מזכיריו – כמובן מצעירי אגודת ישראל – ביקרו אצלי והראו לי את היומן שלו. היום איני מגלה סוד – לא היה משרד ממשלתי שלא קיבל בקשות – ותמיד דחופות – מדובין, יום אחרי יום, הייתי במשרדו בערב שבת קודש, למען 'לכבוש' אותו לתרומה גדולה עבור ענין נחוץ – אך כשראיתי ארבעים איש שחיכו לו, למושיעם בעת צרה, הלכתי לדרכי.

"דובין הוא נאמנו של האדמו"ר מליובאוויטש, דובין היה נאמנו של הרב המרא דאתרא. במעונותיהם נהג לבקר מידי יום ביומו בשעות הלילה, מחצות עד השעה הרביעית [4 לפנות בוקר!]. הוא היה ראש הקהל, והעניינים שפרנסינו עסוקים בהם כל היום וכל אחד מאתנו רואה איך הם 'טרודים' מאוד, דובין גמרם ב'דרך אגב'".

גלות ראשונה

עם פרוץ מלחמת העולם השניה, פתח ר' מרדכי דובין במאמצים למען יציאת יהודים מאירופה הנתונה בסכנת הכיבוש הנאצי. במקביל עסק בכל כוחו בהצלת אדמו"ר הריי"צ, כאשר בסופו של מסע הגיע לריגא ומשם יצא לארצות הברית.

בי"א בסיון ת"ש, סופחה לטביה לברית המועצות והקומוניסטים החלו בדיכוי אכזרי ונמרץ של היהודים בכלל והחסידים בפרט. רבנים ו'כלי קודש' נרדפו, והמצב היה בכי רע. הרב דובין, לא הרכין ראש ולא חשש; הוא המשיך הלאה בפעולותיו כדי להוציא כמה שיותר יהודים לארץ הקודש ולארצות הברית במטרה להרחיקם מאירופה שהפכה לאזור מסוכן. כאשר שאלוהו למה הוא עצמו לא ברח, השיב: "כל עוד הנני יכול להציל יהודים היה אסור עלי לנטוש את מקומי. כי מסירות נפש פירושה למען יהודי אחר ולא למען עצמי".

באותם ימים, כאשר הקומוניסטים הלאימו את כל מוסדות השלטון, גם כל המוסדות היהודיים נסגרו, ובכללם משרדי הקהילה היהודית. כך הפך הרב דובין לאדם פרטי ללא כל מעמד רישמי. הארכיון הגדול שלו הועבר מבניין הקהילה למשטרה החשאית.

באותם ימים פתחו הקומוניטסים במעצרים ובגירוש של רבנים, ראשי ארגונים יהודים ועוד. בכ"ט תמוז ת"ש פורסמה ידיעה בעיתון 'דבר' שיצא בתל אביב, כי הרב דובין נעצר, אולם לפי דברי מזכירו הרב אברהם גודין, המעצר היה מספר חודשים לאחר מכן.

בעשרת ימי תשובה תש"א, ביקר ככל הנראה בפעם האחרונה במשרד ממשלתי בלטביה, מטרתו של ביקור זה הייתה לשחרר משלוח אתרוגים ולולבים לקהילה היהודית.

כך או כך, הקומוניסטים החליטו לסיים את פעילותו של שר החסד. לילה אחד מלילות החורף של שנת תש"א, הקיפו אנשי המשטרה את ביתו, עצרוהו והעבירוהו לבית הסוהר בוטירקי שבמוסקבה ולאחר תקופה הועבר לבית סוהר בעיר סרטוב. התנאים בבתי הסוהר היו קשים ביותר, וידידיו ומעריצו ברחבי העולם ניסו לפעול בכל הדרכים כדי לשחררו, אך לשוא. כ"ק אדמו"ר הריי"צ וחשובי החסידים פעלו בדרכים שונות כדי לשחררו. במקביל, ראשי אגודת ישראל פעלו בדרכים משלהם, אך כל הבקשות נתקלו בחומה אטומה.

מספר חודשים חלפו, ובקיץ תש"א פלשו הנאצים לברית המועצות, או אז הועבר הרב דובין מבית הסוהר בריגא לבית הסוהר בעיר סרטוב שברוסיה, ובכ"ג בכסלו תש"ב השתחרר בלחץ ממשלת ארצות הברית. יתכן שהלחץ

מצד גורמים יהודיים ובהם אדמו"ר הריי"צ סייעו לכך.

הרב דובין המשיך להתגורר בעיר סרטוב בתנאי מחיה לא קלים. ביום ט' באלול תש"ג עזב את העיר ועבר אל קויבשוב. במקום זה פגש את הגאון הרב אלחנן סורוצקין ויחד שקדו על לימוד התורה. כאשר הרב סורוצקין הצליח לשגר מכתב לאביו הרב זלמן סורוצקין, גאב"ד מלוצק ומגדולי הרבנים בארץ ישראל, מסר לו דרישת שלום מהרב דובין (כמה שנים קודם נטלו שניהם, הגאון הר"ז סורוצקין והרב דובין, חלק בכנסיה השלישית של אגודת ישראל).

דרישת השלום הזו התגלגלה אל שער השבועון 'קול ישראל' (גיליון ב' טבת תש"ג), וזה נוסח הידיעה הקצרה, אשר בוודאי הביאה שמחה לרבים שלא ידעו מה אירע לעסקן המסור:

"דרישת שלום מהעסקן האגודאי ר' מרדכי דובין.

"הגאב"ד מלוצק שליט"א קיבל מכתב מבנו הרב אלחנן סורוצקין שליט"א שהוא נמצא עתה בקויבישוב. הוא כותב שהוא נפגש שמה עם העסקן הצבורי החשוב מוהר"ר מרדכי דובין הי"ו מריגא. בין השאר הוא כותב, שהם יושבים שמה ועוסקים בתורה ונמצאים טובי לב אשר מחזיקים בהם".

גם בהיותו בתנאים קשים בקויבשוב, פעל ר' מרדכי דובין לטובת הזולת. בין השאר דאג לשידוכים בעבור משפחת זיידמן, ובין החתנים אשר שידך להם היה הרב יצחק זילבר; גם הוא וגם גיסו הרב אהרן רבינוביץ נחקרו תחת איומים במטה המשטרה החשאית בעיר אודות קשריהם עם ר' מרדכי דובין.

מקויבשוב עבר למוסקבה שם חזר לפעילות למען הכלל, בעיקר בתחומי מוסקבה. ר' בן ציון אפטר, מחשובי חסידי ברסלב, שהה שנתיים במחיצת ר' מרדכי דובין, בתחילה בקויבישוב ואחר כך במוסקבה, ולאחר עלייתו ארצה סיפר על מסירות נפשו של שר החסד:

"ר' מרדכי זצ"ל גדול היה בצדקות ובקדושה. הוא נזהר מאוד מלהתגאל בפת עכו"ם וכל הימים – למן גירושו מעירו ריגה – לבש מלבושיו הישנים שהיו קרועים. בשום אופן לא הסכים להחליף את בגדיו הישנים בחדשים, בחששו פן ייכשל באיסור שעטנז. הוא בנה ותיקן מקוואות. לכל ברית מילה שהיו עורכים בחשאי הזמינו אותו וכיבדוהו בסנדקאות. הכל ידעו, שבענין כזה ובשאר עניני דת רצוי לפנות אל ר' מרדכי דובין – והכל יסודר על צד היותר טוב".

מאמצי שחרור

באותם ימים שיגר לאדמו"ר הריי"צ מכתב, אלא מסתבר שלא הוא עצמו כתבו כיון שאצבעו היתה נפוחה. במכתב מיום ט"ז בטבת תש"ג, הוא מספר על תלאותיו בגלות ושואל אם כדאי לצאת מברית המועצות וכיצד. כאשר קוראים את השורות הבאות במכתבו, ניתן להבין עד כמה ר' מרדכי דובין היה אכן כל כולו חסד. על אף שהיה נתון בגלות כה קשה וסבל יסורים מרים, הוא חשב רק על טובת אחרים. ר' מרדכי מספר בין השאר כי נודע לו "היכן נמצא המחותן שלכם אבא של רמ"מ". הכוונה כמובן לרבי לוי יצחק שניאורסאהן אביו של הרבי, שהיה באותה עת בגלות בכפר צ'אילי שבקזחסטן. ור' מרדכי ממשיך וכותב: "אני כותב לכם את הכתובת שלו. הוא נמצא במצב קשה, אני עזרתי לו כמה פעמים, ואני רוצה להמשיך לעזור לו, אבל אינני יכול, כי אני מגיע לבדי להלוואות".

זמן קצר לאחר קבלת מכתב זה, שיגר אדמו"ר הריי"צ מברק אל הרב הראשי לישראל הרב יצחק אייזיק הרצוג, וביקשו לדאוג לסרטיפיקטים (אישורי כניסה לארץ הקודש) לרבי לוי יצחק, הרבנית חנה ובנם בערל, וכן עבור הרב מרדכי דובין ועוד. במקביל התבקש הרב שלמה יהודה לייב אליעזרוב לזרז את הרב הראשי בפעולותיו למען הצלת הרב לוי יצחק והרב מרדכי דובין (אג"ק אדמו"ר הריי"צ ח"ז ע' קו-קז).

השגת סרטיפיקטים באותם ימים היה פרוייקט מורכב. בכך לא היה די, שכן גם לאחר קבלת אישורים אלו, היה צורך לעמול עוד רבות כדי למצוא את הדרך להוציא את הרב דובין מברית המועצות.

על מכתבו של הרב דובין השיב אדמו"ר הריי"צ במכתב שכולו נכתב בהסוואה וללא חתימה. הרבי כותב שהיה לו תענוג ממשי לקבל את מכתבו, כיון שזהו המכתב הראשון מאז יצא מביתו (= נאסר), מה גם שהגיעו ידיעות שונות על מצבו. הרבי מוסיף וכותב כי ביקשנו מהקב"ה עבורך, ועשינו רבות כדי לשנות את מצבך (= לשחרר ממאסר). בהמשך לשאלתו, מפרט הרבי על תלמידי הישיבות שנמלטו מאירופה, על פעולות חתניו הרבי והרש"ג ועוד. ואחר כך מבקשו הרבי לאתר חסידים רבים מרוסיה ולטביה אשר אין ידוע מה עלה בגורלם בימי המלחמה.

המאמצים לשחרורו של הרב דובין עלו דרגה. באותה תקופה הגיע סגן נשיא ארצות הברית הנרי וואלס למוסקבה במטרה להיפגש עם סטלין. הוא ביקש מהעריץ לאשר לרב דובין לצאת את ברית המועצות, אך נענה בשלילה (יש הגורסים כי סגן הנשיא שכח לחלוטין מהנושא ולא העלהו כלל לפני סטלין).

איננו עוד בחיים

הידיעה הראשונה על פטירתו, הופיעה בתקופה קשה וסוערת ביותר – שבועות ספורים לאחר ניצחון בנות הברית על הנאצים. היה זה בערב חג השבועות תש"ה, כאשר הסופר דוד פלינקר (עורכו לשעבר של "דאס אידישע טאגבלאט" שיצא לאור בוורשה), פרסם הספד מרגש על הרב דובין:

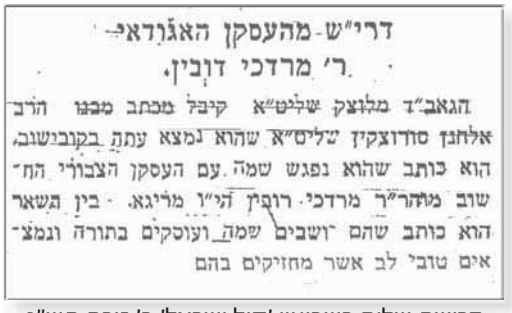
דרישת שלום בשבועון 'קול ישראל' ב' טבת תש"ג

"נסתלק" – 'הבוקר', ה' בסיון תש"ה

"כעת באה הידיעה מקויבישב, שגם הוא, דובין איננו עוד בחיים. כך נסתלק מנהיגה של היהדות הלטבית. קנאי שבקנאים, איש מלחמה, אשר 'לא התמצא בפוליטיקה' ושכל המצע הפוליטי שלו הכיל רק סעיף אחד: אהבת ישראל".

מר פלינקר מספר על פגישה שהיתה לו עם "הנפטר" בוורשה, ומתאר את פעילותו למען הכלל בפרוטרוט: "כולם באו אל דובין, ולכולם הגיש עזרה, לא הפלה בין מתנגדים [מתנגדיו הפוליטיים והאידיאולוגיים] למצדדים הוא ידע, שליהודי צריך לעזור, כל יהודי חייבים להציל. ויכולתו לעזור היתה רבה. כי מרדכי דובין סוחר העצים העשיר וחסיד חב"ד, היה אחד מהמדינאים היהודים רבי ההשפעה ביותר שקמו לה ליהדות מזרח אירופה לפני חורבנה".

העיתונאי נח זבולוני במאמרו בביטאון "טורי ישורון" בגיליון שבט תשל"ה, מתבסס לכאורה על הידיעה הנזכרת וכותב כי הרב דובין "נספה בכלא בברית המועצות במלחמת העולם השניה". אולם במאמר שפרסם בחודש ניסן תשמ"ז בעיתון 'דבר', תיקן את עצמו מר זבולוני וכתב כי ר' מרדכי דובין נפטר במחנה עבודה בברית המועצות וכאן לא מזכיר את המלחמה, כי הרי בפועל הפטירה היתה יותר מעשור לאחר סיום המלחמה.

חרף הודעת הפטירה, הגיע ר' מרדכי דובין בשנת תש"ו לריגא לזמן קצר ופקד את בית הכנסת בו נהג להתפלל – באזר-בערג, שם פגש את שארית הפליטה מיהדות לטביה שרוב יהודיה נספו בשואה. משם נסע לעיר לבוב בניסיון לצאת מברית המועצות בבריחה הידועה בה יצאו את רוסיה מאות משפחות חב"דיות.

הרב יהודה לייב מוצ'קין שהיה שותף להברחת החסידים בלבוב, סיפר כי ר' מרדכי דובין הגיע ללבוב והוא שוכן בדירתו של ר' לייבל. מכיוון שלחסידים היה ברור שאנשי המשטרה החשאית עוקבים בצורה קפדנית אחר צעדיו של דובין, הרי שלחסידים היה אסור להגיע לדירה פן יעלו עליהם.

בשלב מסויים קיבל ר' מרדכי דובין הודעה, לא ברור ממי, כי עליו להגיע למוסקבה. הוא הגיע למוסקבה ועמד בקשר עם חסידי חב"ד ואחרים וסייע

הרב מ. דובין
מת בגירוש בסיביר

העסקן היהודי הנודע, הרב מרדכי דובין, מנהיג אגודת ישראל בלאטביה, ומראשי יהדותה, — נפטר ב־7 ביולי שנה זו במקום גירושו בצפון הרחוק שבסיביריה הרוסית. בכפר העמלים קרוטיה, איזור אוחטינסק ברפובליקה קומי שבסס"ר. על כך מוסרת סוכנות הידיעות מזרח־אירופה ("סימא").

דובין, שהיה שנים רבות חבר הסנאט הלאטבי מטעם אגודת ישראל, לא הצטמצם מעולם בעבודתו המפלגתית. הוא היה ידוע כאיש הבואב את נאבו של כל יהודי ויהודי, והמשקיע את כל מרצו והשפעתו הרבה על ממשלותיה השונות של לאטביה למען יהדות מדינה זו ולמען יהדות שמו. כעסקן יהודי רב־פעלים חרג הרחק אל מחוץ לגבולות לאטביה. הוא היה כה אהוב על החוגים השונים שביהדות לאטביה, עד שלא נאסר עם כניסתם של הסובאמים ללאטביה, בשעה שנאסרו כל המנהיגים היסודיים של מדינה זו. יתר על כן, אנדריי וישינסקי הציע בשנת 1940 את מועמדותו של דובין כחבר המועצה העליונה בסס"ר בשם יהדות לאטביה. אך דובין סירב לזה מסיבים לכך. ב־1941 נאסר יחד עם רעייתו, בנו וכלתו.

ב־1942 שוחרר דובין כתוצאה מהשתדלותו האישית של הנשיא רוזוולט אצל סטאלין, אך לא הורשה לשוב את ברה"מ.

ב־1947 נאסר שנית וגורש לצפון הרחוק, ששם גמר את חייו.

'דבר' כ"ח אלול תשט"ד מודיע "הרב דובין מת בגירוש סיביר"

בכל מאודו לחיזוק היהדות.

את אשר עבר עליו בחקירות, בבית הסוהר ובערי הגלות בהן שהה, בדרך כלל לא סיפר. בשנת תש"ז התארח בבית הרב אברהם שמואל לבנהרץ לרגל בר המצווה של בנו ר' אלימלך, ואז סיפר מעט על התלאות שעבר, ובעיקר על יציאתו מהכלא בסרטוב.

מאסרו השני

מספר שנים חלפו מאז שחרורו, ושוב מלאכי הרשע הקומוניסטים תפסוהו ואסרוהו. עד היום לוטים פרטי המאסר בערפל וגרסאות רבות נכתבו. כדי להבהיר את התמונה, נביא כמה מקורות מהימנים על אשר התרחש. הנה תאריכים על המאסר והעברתו לטולא, מתוך ארכיון הק.ג.ב. אשר פורסמו בספר 'חסידים בהצלת העם'.

המאסר השני היה בי"ט באדר ראשון תש"ח, כאשר שנה וחצי לאחר מכן, בי"ג בתשרי תש"ט, נגזר דינו לעשר שנות מאסר. את תחילת מאסרו ריצה בבית הסוהר בוטירקי שבמוסקבה. בשנת 1951 (תשי"א) חלה ועבר בדיקות, או אז החליטו כי הוא חולה בנפשו ובשל כך נשלח בי"ד בטבת תשי"ב לטיפול בבידוד במרכז רפואי לחולי נפש ליד העיר טולא. היה זה עונש נורא וקשה מנשוא.

החסיד ר' בערל ריקמן הכיר את ר' מרדכי דובין מתקופת מוסקבה, ואף נחקר אודותו לאחר הבריחה מלבוב. לא ברור מהיכן ידע ר' בערל פרטים על מאסרו השני, אבל אלו הדברים שכתב ברשימה שכתב בשנות המ' המאוחרות ופורסמו על ידי ב'בית משיח' לפני עשר שנים בגיליון ראש השנה:

"ר' מרדכי דובין הוכנס למעצר במקום בו שררו תנאי מאסר קשים במיוחד. היה זה מבנה גדול אשר שימש כת של כמרים פרושים שהיו כמעט מנותקים מהעולם , והשלטונות החרימו את המבנה למטרותיהם. מקום זה שימש מטה אזורי של הק.ג.ב. ושם ניהלו חקירות קשות ומתישות נגד הנאשמים. התנאים ששררו במקום, היו כה קשים, אשר גם השומרים והסוהרים לא הכירו את האסירים בשמותיהם ,אלא במספרו של כל אסיר.

"בהיותו אסור בכלא, לא אכל לחם על אף שלא היה חשש שהוכנס בו דבר איסור, כיון שלא הסכים לאכול פת פלטר. כל מאכלו היה מבוסס על כמה אגוזים וצימוקים ליום, וזה החזיק את גופו החלוש מאפיסת כוחות. לאחר זמן העבירו אותו ל'טולא' שם כלאוהו במוסד לחולי נפש".

בכל המקומות שמסופר על כליאתו במוסד לחולי נפש, מוסבר בפירוש, כי לא היה צורך אמתי בכך, אולם הקומוניסטים רצו לענות את שנוא נפשם שעמד בראש העשיה היהודית-חסידית בלטביה.

מאמצי הצלה לשחרורו

רבנים ואישי ציבור רבים פעלו למען שחרורו אך ללא הצלחה. מכיון

הרב דובין (מסומן בחץ) עם ראשי אגודת ישראל בלטביה

שמדובר ברוסיה הסובייטית, הפעולות נעשו בחשאי ולא נותרו מכך עדויות רבות. שרידים מפעולות אלו ניתן למצוא באגרות קודש אדמו"ר הריי"צ.

כחצי שנה לאחר מאסרו, ביום כ"ג באלול תש"ח, כתב אדמו"ר הריי"צ לרב יצחק אייזיק הרצוג הרב הראשי לישראל, על מאסר הרב מרדכי דובין:

"בזה הנני פונה... על אודות ידידנו הדגול מרבבה עסקן נמרץ במסירות נפש בפועל ובעל מדות תרומיות ובפרט אהבת ישראל, הר' מרדכי דובין שליט"א מריגא, חבר הקונגרס לפנים במדינת לטביא, אשר נדון למאסר עשר שנים מטעם ממשלת הסובייטים ויושב כלוא במאסר ברוסיה, השי"ת יגאלהו ויוציאו לאור".

הרבי מוסיף ומפאר את מעלתו של הר"מ דובין: **"אחשוב למותר להדגיש את אישיותו הגדולה של הר' מרדכי שליט"א דובין, מי שהיה ממנהיגי ישראל באירופא, ועשרות אלפי נפשות ישראל קבלו עזרה על ידי בעזה"י בגוף וממון, אשר החובה והמצוה להשתדל למענו להוציאו ממסגר בהקדם האפשרי"**.

הרבי גם התווה דרך לקשרים נכונים עם הסובייטים: **"והנני בזה לבקש את ידידי כת"ר שליט"א אשר יואיל בטובו להתדבר עם מר משה שרטוק שי'** [משה שרת – שר החוץ באותה תקופה] **ולבקשו, אשר הוא מצדו ישתדל אצל בא כח הסובייטים [שגריר רוסיה] אשר באה"ק ת"ו, וכן יפקוד לבא כוחו אשר ברוסיה** [שגריר ישראל ברוסיה] **שהם ישתדלו על אתר אצל הממשלה הסובייטית, אשר יחליפו עונשו של הר' מרדכי דובין שליט"א בזה שישלחו אותו לאה"ק"** (אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חי"ד ע' תו-תז).

ביו"א כסלו תש"ט הוסיף הרבי והבריק בנושא זה לרב הרצוג ולמר זלמן שזר – אז שר החינוך. את נוסח המברק הכתיב כ"ק אדמו"ר הריי"צ לחתנו "הרמ"ש", והמברק נשלח בנוסח דומה לשני היעדים:

"הרצוג רובאשאוו טלגרמ'[ה]

בבקשה נפשית להשתמש תיכף בכל השפעתו אשר הבא כח ברוסיה ישתדל בכל תוקף שידידנו מרדכי דובין הנאסר שם ירשו לו ברוסיא להעתיק לארץ ישראל. ישועתו של דובין וגודל ערך הצלתו בהקדם האפשרי ידועים למדי ואין די מילים לבארם. תודה מראש בעד הודעתו מהתוצאות בזה בברכת הצלחה".

בנוסף למברקים, נכתבו גם מכתבים מפורטים יותר אל הרב והשר הנזכרים. ואכן, בעקבות זאת נעשו אי אלו פעולות בנידון עליהן דיווח הרב הרצוג בחזרה לרבי, והרבי הודה לו.

ידיעה שגויה

בעוד פעולות כאלו ואחרות נעשות על מנת להצילו, פורסמה לפתע הידיעה המזעזעת על פטירתו אי שם בגלות: "העסקן היהודי הנודע, הרב מרדכי דובין, מנהיג אגודת ישראל בלאטביה, ומראשי יהדותה – נפטר ב-7 ביולי שנה זו [כ"ח תמוז תשט"ז], במקום גירושו בצפון הרחוק שבטייגה הרוסית, בכפר העמלים קרוטיה, איזור אוחטינסק ברפובליקה קומי שבססס"ר" – כך נכתב בידיעה שפורסמה בעיתון 'דברי' ביום כ"ח באלול תשט"ז. בהמשך הידיעה משורטטים קווים קצרים על אישיותו של "המנוח". מקור הידיעה: "סוכנות ידיעות מזרח אירופה ("סימא").

בו ביום פורסמה ידיעה דומה בעיתון 'מעריב', ולמחרת הבליט עיתון 'המודיע', ביטאונה של אגודת ישראל, את דבר פטירת הרב דובין. בחלקו העליון של שער העיתון הובאה ידיעה נרחבת ולצדה מודעת אבל מטעם אגודת ישראל העולמית:

"היהדות החרדית העולמית שרויה באבל כבד על הידיעה המעציבה מפטירת איש חי ורב פעלים... רבי מרדכי דובין זצ"ל מלפנים נשיא אגודת ישראל וציר הסיים בלטביה, ראש הקהילה בריגה ומעומדי התווך של אגודת ישראל העולמית, שנפטר במחנה עבודה בצפון הרחוק ברוסיה הסובייטית כ"ח תמוז תשט"ז.

"גדולה האבדה וגדול הכאב בצורה על סלוקו של אדם גדול זה בנכר אחרי שנות מאסר ויסורים רבים...

"הסתדרות אגודת ישראל העולמית הועד הפועל".

בנוסף למודעה, פורסמו דברי הספד נוגעים ללב:

"ראוי היה ר' מרדכי דובין להישאר קדוש עד הרגע האחרון לחייו. ומותו הטראגי בערבות סיביר הוא אישור לכך...

"מי יודע? אולי לא זכה גם שמישהו מאחיו יעמדו בעת יציאת נשמתו הטהורה, אולי הוא אפילו לא זכה לראות פנים יהודיים במהלך אותן השנים שנמצא בערבות הרחוקות. כנראה שחברי סטאלין לא הכירו את אופיו כי אילו הכירוהו כדבעי, כי אז היו יודעים שכדי לענות את נפשו של ר' מרדכי דובין, אין צורך להגלותו למחנה אימים, מספיק כי ישלח מחוץ למחנה ישראל והוא יגווע, כאשר יבול הפרח באין שמש. כי הוא חי עם אחיו, בשבילם ולמענם... ולא סתם אחים, אלא דווקא המעונים וקשי היום, דווקא המתאוננים והמתלוננים, אלא שנפשם היתה מרה עליהם ושלא מצאו בחייהם מקום למדרך כף רגלם היהודית, הם מצאו מקום בלבו הרחב כפתחו של אולם, דווקא הם.

"כיצד הוא נפטר? אולי הוא גווע מרעב, כאשר גוועו רבבות בערבות סיביר הרחוקה. ולא היה מי שיגיש לו את טיפת המים האחרונה, ולא היה מי שישמע את אנחתו האחרונה של

האיש, שכל חייו שמע את אנחותיהם של אחרים. ואולי זלגה דמעה מעיניו ואף אחד לא הרגיש בה, רק אדמת סיביר הרחוקה הקפואה רווית הדמים והדמעות. אולם אף יהודי לא ראה את דמעתו של האיש שכה הרבה דמעות ניגב מעיני אחיו שכה הרבה להכניס את השמחה בלבות אחיו הסובלים.

"ואולי הוא ביקש ממישהו שיאמרו אתו וידוי, אולם לא נמצא בקרבת מקום אף אחד שידע להגיד את התפילה הגדולה והנוראה הזאת, והוא אמר אותה בעצמו בלהב בלהט, בקדושה ובטהרה כפי שהיה רגיל תמיד, בלהט חסידי הוא חי כל חייו ובטוחני כי אותו הלהט ליווה אותו גם בדרכו האחרונה.

"והחיילים שעמדו ליד מיטתו כשעד שהוא גווע לא ידעו, כי כאן גווע אחד מהשרידים אשר לא שכח אף פעם כי קיים מושג של "לב"... האיש הזה המפרפר כעת בין החיים והמוות הציל מאות ואולי אלפים ממוות מרעב, מבושת פנים כי הוא מסר את גוו למכים ואת לחיו למורטים לא למען כבוד אלא למען מנוע חילול השם וחילול שמו של יהודי, יהיה מי שיהיה.

"והנה הוא נפטר כעת. ואלה שהכירוהו יודעים – רבי מרדכי דובין כבר איננו ומנהיגים כאלה כבר לא יהיו לנו. ואלה שהיו בקרבתו יודעים – ר' מרדכי דובין איננו ואנשים כמוהו מעטים מאוד נשארו לנו. ואלה שנהנו מעסקנותו יודעים כי עסקני ציבור כמוהו בודאי לא יהיו עוד לנו. ואלה ששמעו עליו לא ישמעו כבר על ר' מרדכי דובין, מנהיגה המוכתר של היהדות הדתית בלטביה ואחד מאנשיה הדגולים של אגודת ישראל".

הידיעות מהארץ הגיעו גם לעיתונים יהודיים בארצות הברית, ובשונה מהידיעה הראשונה שהתפרסמה אחת עשרה שנים קודם לכן, בשנת תש"ה, ולא קיבלה תהודה, הרי הפעם היה נראה כי כולם קיבלו את הידיעה שלא הוכחשה.

אולם ייתכן כי גם הפעם הייתה ידיעה זו טעות.

לא ברור איזה מידע הגיע לחסידי חב"ד בתקופה הבאה, אבל הרב ניסן טלושקין מחשובי רבני חב"ד, פירסם מאמר בביטאון 'הפרדס' גיליון מנחם אב תשי"ז – כמעט שנה לאחר פירסום הידיעות השגויות בעיתונות – ובמאמרו העוסק בגאולת אדמו"ר הריי"צ בשנת תרפ"ז, מזכיר את ר' מרדכי דובין ומציין: "עדיין אין אנו יודעים בבירור מה היה לו בגלותו ברוסיא".

האומנם נספה?

היו גם כאלו שחשבו כי הם יודעים מה אירע ל'שר החסד', אך גם הם שגו. הגב' שרה רוזנברג אשר הצהירה כי היא קרובת משפחה של הרב מרדכי דובין, כתבה (בחודש אדר תשי"ז) עדות ב'דף עד' של יד ושם, כי הרב מרדכי דובין נספה בשואה! היא מציינת כי מדובר במרדכי דובין בנו של זלמן אשר כיהן כחבר פרלמנט.

מהיכן נובעת טעות זו? יתכן והגיע אליה מידע שגוי. על אף ששם המשפחה דובין אינו נפוץ כיום, אבל בנתונים על הנספים בשואה המצויים ביד ושם, ישנם מספר לא מבוטל של נספים ששם משפחתם דובין, ולאחד מהם קוראים "מרדכי דובין". הוא נולד ברוסיה אך כבר לפני המלחמה היגר לצרפת. ייתכן והשמות הזהים גרמו לה לבלבול.

מאידך, יש לציין כי רעיית הרב דובין, בנו ר' זלמן ורעייתו איידל [בת דוד הרב שלמה פפנהיים שליט"א ממנהלי 'העדה החרדית' כיום], נספו בשואה.

נוסף לגרסאות אלו, יש להוסיף כי הרב אברהם גודין שהיה מזכירו ויד ימינו של הרב דובין, שב בחודש אדר תשט"ז לריגא לאחר גלות בסיביר, וכבר אז שמע כי הרב דובין נפטר בבית הכלא ונטמן בעיר טולא. עובדה זו ציין בביטאון חב"ד כעבור חמש עשרה שנים. קשה לדעת כיום האם מדובר בטעות דפוס או בשמועה שאכן נפוצה כבר בחודש אדר תשט"ז.

כמעט שלוש שנים חלפו מאז פירסום הידיעות בארץ ובחו"ל על פטירתו, והנה עיתון 'מעריב' בי"ד אלול תשי"ט, פירסם ידיעה מתקנת ובה נכתב כי הרב דובין נפטר רק שנה לאחר התאריך שפורסם עד עתה. "מרדכי דובין... נאסר שוב, הוכרז כחולה רוח ונכלא בבית חולי-רוח בעיר טולא. הוא נשא עינוייו בגאווה ונפטר בכ"א אלול תשי"ז".

מסתבר שלא רק תאריך מדויק הביא העיתון, אלא גם פרטים על הקבורה ואפילו מה נמצא בכיסי הרב דובין לאחר פטירתו: "כיאה לאישיותו של הנפטר היתה בקשתו האחרונה להיקבר בקבר ישראל. שני יהודים מתושבי המקום קברוהו בבית הקברות היהודי בטולא. בכיסו נמצאו תשמישי קדושה, כגון ציציות, דפים מסידורי תפילה, וכן סוכר. מסתבר שהיה מכלכל עצמו בסוכר, כדי להימנע מאכילת טריפה".

המשפט הבא חותם את הידיעה ב'מעריב': "ר' מרדכי דובין שהיה ענק בחייו, גדול באמונה, לא נכנע גם לעינויי מעניו: הוציא את נשמתו כיהודי מאמין ושומר מצוות בתנאי כלא ובית חולים לחולי רוח".

כשרות בכל תנאי

שוב ושוב מופיע בידיעות השונות על מאמציו של הרב דובין לשמור על כשרות האוכל שנכנס לפיו, וגם בהיותו במחשכי צלמוות, נזהר שלא להיגעל במאכלים אסורים.

הסופר מנדל בובה שהכיר את הרב דובין, כתב בספר "יידן אין לעטלאנד" [יהודים בלטביה 1972], כי הרב דובין הסתפק בלחם ובמים בלבד. לעיל הבאנו גם את גירסתו של ר' בערל ריקמן, שר' מרדכי דובין לא נגע בפת פַלטר.

בידיעה המתקנת נכתב כי תאריך הפטירה הוא כ"א באלול תשי"ז. והנה ברשימת הזכרונות של ר' בערל ריקמן שנכתבו בשנות המ', מציין את תאריך פטירתו והוא שונה ביום אחד מהתאריך הנזכר: "שם [בטולה] במקום הנורא הזה, הוחזק עד אשר השיב נשמתו ליוצרו ביום כ' אלול תשי"ז".

במצבה שהועמדה מעל קברו במלחבוקה – לשם הועבר ברבות הימים – נכתב בפירוש כי נפטר ליד טולא בכ' אלול תשי"ז. האם למנסחי המצבה במלחובקה היה ידע מדויק על אודות יום פטירתו, או אולי הסתמכו על הידיעה המתקנת מעיתון 'מעריב'?

לצורך כך פנינו אל ר' מיכאל גרינברג המתגורר כיום באפרת, ובשנים קודמות היה גבאי בית הכנסת במלחובקה. הוא היה ממקורביו של הרה"ח ר' געצ'ע וילנסקי ע"ה, מראשי חב"ד במוסקבה בשנות ה-לי' וה-מ'.

ר' מיכאל מבקש להרחיב את

הרב רבי מרדכי דובין זצ"ל

ירושלים יום ג' — בעמק הבכא הגיעה היום השמועה המזעזעת על פטירתו של הרב החסיד ר' מרדכי דובין, מנהיגה של היהדות החרדית בלטביה ומראשיה הבולטים של תנועת אגודת ישראל העולמית באירופה שלפני השואה, שנפטר ביום כ"ח בתמוז בגיל 67 בבחנה מצער סובייטי אשר בסיביר.

כתלמיד חכם וחסיד גלוי היה קדוש כל ימיו לתורה ולתעודה אולם הוא כבש לו מהות לעסקנות צבורית ועוד בימי עלומיו הפך [illegible]

המודיע כ"ט אלול תשט"ז מבשר: "הרב רבי מרדכי דובין זצ"ל"

ההדות החרדית העולמית שרוחה באבל כבד על הידיעה המצערה מסיביר אל ורב פעלים העסקן הנמרץ והעסקן למופת הרה"ח

רבי מרדכי דובין זצ"ל

מלמדים נשיא אגודת ישראל ועוזר חסים בלטביה, מאשי ומקימה בחוצה ומלעמעך הסתר של אגודת ישראל העולמית שנפטר בסחנה בצפון הרחוק ברוסיה הסובייטית ביום תמוז תשט"ז

גדולה האבדה הגדול הכאב הצורב על פטירתו שם אדם נהול זה בנבר אחרי שנות מאסר ויסורים רבים.

זכרו משאה בלב תהלת התורה שלמשנה עבר על שמי חמו — לעצם!

הסתדרות אגודת ישראל העולמית
תנועה הפועל

מודעה בהמודיע "נפטר בכ"ח תמוז תשט"ז"

היריעה ולספר על העברת גופו של ר' מרדכי דובין הי"ד, ממקום קבורתו בטולא אל מקום מנוחתו הנוכחי במלוחבקה:

היה זה בשנת תשמ"ה, כאשר עיריית טולא ביקשה לאשר את הריסת בית העלמין בטולא לטובת מפעל שביקש להרחיב את שטחו. הדבר נודע לרבי שהעביר הוראה לר' געציע לפעול להעברת קברו של הר"מ דובין. אחד מאנשיו של ר' געציע נשלח לטולא ופנה למשרדי הק.ג.ב. בבקשה לאשר את העברת הקבר, אך הוא נענה בלאו רבתי.

בשנת תשמ"ז, שנתיים לאחר מכן, ביקש ר' געציע מר' מיכאל גרינברג לנסוע לטולא ולנסות להעביר את הקבר טרם יהרס בית העלמין. ר' מיכאל נענה בחיוב ונקט בחוכמה. הוא פנה בראש ובראשונה למשרדי עיריית מלחובקה, שם קיבל אישור להביא לקבורה את 'דודו' הקבור בטולא. את האישור קיבל לאחר שנתן 'מתנות' במקומות הנכונים.

עם האישור הוא נסע לטולה וגם פה החל לחלק 'מתנות' במחלקה האחראית על הקבורה. הוא שיחד גם את מנהל בית העלמין, והנה בידו היו כל האישורים. ממוסקבה הוא שב יחד עם כמה מחסידי חב"ד ומשאית לטולה. את העבודה במקום עשו בזריזות כדי שהמבצע החשאי לא יחשף. לאחר שהעלו את הארון למשאית, נסעו במהירות למלחובקה, שם נערך מעמד קבורה מחדש בנוכחות עשרות חסידים כשר' געציע אמר קדיש.

כמה ימים לאחר מכן התקשר ר' געציע לבית חיינו להודיע כי המשימה הושלמה בהצלחה. הוא הופתע להבין כי הרבי כבר יודע מהנעשה. כיצד? אין תשובה על כך.

ומהיכן נלקח נוסח המצבה מעל קברו במלחובקה בה נכתב במפורש – כ' אלול תשי"ז?

שאלה זו הפניתי אל ר' מיכאל גרינברג שהסביר כי הוא צילם את המצבה המקורית בטולא, והנוסח הועתק למצבה החדשה שהוצבה במלחובקה.

עולה אפוא, כי יהודי טולא קברו את הרב דובין והקימו מצבה וכתבו עליה כ' אלול תשי"ז, וזהו התאריך עליו גם העיד ר' בערל ריקמן. נראה אפוא להסיק שזהו התאריך בו נפטר הרב מרדכי דובין בגלותו.

אז מי אם כן דאג להעביר ידיעות כוזבות על "פטירתו המוקדמת" בשנת תש"ה ובשנת תשט"ז? יתכן והיו אלו שמועות בעלמא; כאשר מדובר

ר' מרדכי דובין
שמת על קידוש השם

(א. ד.) ר' מרדכי דובין הי"ד, מנהיג ה' אגודה, ראש קהילת ריגא וחבר בפארלמנט הלאטבי, שהוא את כוס־העינויים בברית המועצות עד תומה — כך מתברר מידיעות על מותו שנתקבלו עכשיו.

יהודי הארצות הבאלטיות, שהעריצו את המנהיג האגודאי, שהיה אחרון השתדלנים הגדולים בדורו, ידעו שכבר איננו בחיים. היה ידוע כי בשנות מלחמת־העולם נעצר ונכלא בבית־הסוהר בקויבישב. בשנת 1946 שוחרר מן המאסר, יצא למוסקבה וחזר ל־ריגא. עכשיו נודע שכעבור כשנה נאסר שוב. הוכרז כחולה־רוח ונכלא בבית חולי־רוח בעיר טולא.

הוא נשא עיניים בגאווה, ונפטר בכ"א אלול תשי"ז (1957).

כיאה לאישיותו של הנפטר היתה בקשתו האחרונה: להיקבר בקבר ישראל.

שני יהודים מתושבי המקום קברוהו ב־בית הקברות היהודי בטולא.

בכיסו נמצאו תשמישי קדושה, כגון ציצית, דפים מסידורי תפילה, וכן סיכור. מסתבר שהיה מכלכל עצמו בזעזר בלבד. כדי להימנע מאכילת טריפה.

ר' מרדכי דובין, שהיה ענק בחייו, גדול באמונה, לא נכנע גם לעינוי־מעניר: הר־ציא נשמתו ביהודי מאמין ושוכר מצוות בחנאי בלא בית־חולים לחולי־רוח.

ידיעה מתוקנת: נפטר כ"א אלול תשי"ז

נפטר בגולה ביום כ' באלול תשי"ז

באישיות ציבורית מוכרת, ניתן גם לשער שידי הקומוניסטים במעל, במטרה לפוגג את מרץ הפועלים למען שחרורו.

על זה נאמר: מי בקיצו ומי לא בקיצו. תהא נשמתו צרורה בצרור החיים. השם יקום דמו.

מקורות: אגרות קודש כ"ק אדמו"ר הריי"צ, שיחות אדמו"ר הריי"צ, אלה אזכרה, לטביה בתי כנסת ורבנים, חסידים בהצלת העם, יהדות לטביה, כתבי רבי משה בלוי, שרשרת הדורות, תולדות חב"ד ברוסיה הסובייטית, להישאר יהודי, יידן אין לעטלאנד, חסידים הראשונים, היינט (ריגא), העבר, המודיע, דבר, הפרדס, ביטאון חב"ד, בית יעקב, טורי ישורון, קול ישראל, הבוקר, אידישע ווארט, אור ישראל, בית משיח, אלגיימנער זשורנאל, כפר חב"ד, ארכיון הציוני, מאגר השמות – יד ושם וראיונות בעל פה.

לכל מי שיש בידיו חומר נוסף בנידון, נשמח לקבלו במייל: szberger@012.net.il

ויסעו מקרוליֶיוֶוץ - ויחנו בדורוכובַה

היישקע כמעט בר-מצוה, ומשפחתו נאלצת לעזוב את העיירה הקטנה, ולהרחיק נדוד • בתנאים לא תנאים, נאבקת משפחתו על עצם הקיום - ועל ניהול חיים יהודיים וחסידיים

מחפשים תרופה לאבא

בסוף שנות השלושים הורע מצבו הבריאותי של אבי. רופאי העיירה בקרוֹלְייֶוֶץ אמרו שאבא צריך להתייעץ עם רופאים גדולים, פרופסורים, וזקוק לטיפול בבית רפואה מסודר. הכוונה היתה למעשה, שצריך לנסוע למוסקבה.

ברם, באותם ימים היה בלתי אפשרי לבוא ולגור במוסקבה. המדינה הסובייטית לא אפשרה "הפקרות" שכזו, בה כל אחד יכול לקבוע את מגוריו בעיר כמו מוסקבה. בכלל בכל רובע היה אחראי על הרובע – "קווארטאלניק" – שאצלו היה צריך להירשם. זאת היתה כנראה אחת השיטות בה הממשלה ה"אדומה" היתה יכולה לפקח על כל אחד ואחד. כך שמישהו שהגיע זה מקרוב לא יכול היה להירשם כתושב.

ובנוסף לכך, אי אפשר היה אצלנו בעיירה להשיג כרטיס נסיעה ברכבת למוסקבה. היה צורך בפרוטקציה או בשוחד מתחת לשולחן למוכר הכרטיסים וכדומה; אך הודות למסמכים הרשמיים של הרופאים שעל אבא לנסוע יחד עם המשפחה למוסקבה בכדי להירפא, קיבלנו כולנו כרטיסים בקלות.

אמנם היה לנו אישור **לנסוע** למוסקבה, אבל לא כדי **להתגורר** בה. לזאת המסמכים של הרופאים לא הספיקו. אך כמו ב"מלכות של חסד" התירו לנו לגור בפרבר מרוחק מחוץ לעיר הבירה. במוסקבה גרה אחותה של אמי, חנה שפירא. דירתה הקטנטונת הייתה ברחוב הקטן של בית הכנסת הגדול במוסקבה. לרחוב הזה קראו אז – אל תבהלו מהשם הקשה והארוך – סְפּוֹסוֹגְלֶנִיוֶוֹשְצֶ'סְקִי"...

לאמא הסתייע לנסוע קודם, ובעזרת אחותה היא מצאה "דירה" בעיירה דורוכובה, כשלשים קילומטר מחוץ למוסקבה, על תוואי מסילת הברזל לרוסיה הלבנה.

"דירה" חדשה

המעבר מקרוֹלְייֶוֶץ לפרבר של מוסקבה היה חוויה קשה, כפי שכל אחד יכול להבין. אבל אנחנו, הילדים – ומי מדבר רק על עצמי – נכנסנו תוך כדי ההכנות לנסיעה לאקסטזה ולהתרגשות ילדותית מטורפת. ראשית, הנסיעה אל ומסביב למוסקבה – כלום דבר קטן הוא?! הכניסה לקרון, נסיעה ברכבת – כל אלו היו עבורנו סוג של חוויה. מי יתאר את הרגע הנכסף בו ראינו ושמענו את כניסת הקטר עם הקרונות לתחנה.

מהרהיטים הישנים והשבורים שלנו מכרו ההורים בעד כסף קטן שלשה-ארבעה דברים. האמת ניתנה להיאמר שלא היה לי מושג מאין היה לנו כסף לקיום, כיוון שאבא כבר לא עבד תקופה ארוכה, והזיידע-רב קיבל מיהודי העיירה מעט מאוד כסף. היה ברור לי כמעט בוודאות כי קרובינו מלנינגרד ומוסקבה עזרו לנו.

אני לא מתבייש להוסיף שמאד נהניתי מהנסיעה למוסקבה ואחר-כך מנסיעה במונית לראשונה בחיי. תחילה נסענו לדודה חנה במוסקבה וכמה ימים לאחר מכן נסענו ונכנסנו לדירתנו בדורוכובה – עיירה קטנה בקצה יער ענק, שנמשך לאורך עשרות קילומטרים.

דירתנו בדורוכובה – אם אפשר לקרוא לה "דירה" – היתה בת חדר אחד לא גדול, שבו הצטופפו ששה אנשים. איך? איפה? האמת היא שכעת אינני זוכר איך הצלחנו לעשות זאת.

מטבח לא היה בדירה שלנו. בין החדר שלנו והחדר בו גר בעל-הבית הגוי היה מין מטבח-פרוזדור, עם שתי כיריים שהיו צמודות לשני החדרים; בכיריים אלה בישלו, ובהם התחממו בחורפים הקרים. וכך תיאר אבי את התועלת שהפקנו מהם: בקיץ הן לא פעלו – כיוון שלעיתים רחוקות היה מה לבשל, ובחורף הן לא חיממו – כי היו שוות ל"כפרות".

בעל הסוסים

בעל הבית היה ערמומי, גוי חכם. כמו כולם ברוסיה הסובייטית הוא רעד מפחד לומר מילה, שיכולה להצביע על אי שביעות רצון מממשלת הקרמלין ה"אדומה". אבל מאבא וסבא הוא לא פחד, ושפך עליהם "אש וגופרית" ואיחולי "מוות" על ראשו של סטאלין. הוא היה מהנדס במפעל זכוכית מקומי. עבור שירותיו הטובים למען

ה"מולדת" הסובייטית הוא קיבל בונוס כספי. בכסף זה הוא קנה שני סוסים, במחשבה להרוויח עליהם קצת כסף.

היתה לו לגוי חצר גדולה, שהיתה ריקה ושוממת ואפילו גדר לא היתה לה מסביב. את הסוסים קנה בסוף הקיץ, והם הסתובבו בחצר; לא היתה להם אורווה. כשהגיעו ימי החורף הקרים (ובמוסקבה החורפים מאוד קרים), רעדו שני הסוסים מקור ומן הרוחות, ואחד מהם פשט רגליו וכמעט קפא למוות. בעל הבית הקדים אותו ו"קיצר את ימיו". בדיעבד הוא היה מרוצה – משפחתו אכלה זמן מה בשר סוסים.

אבל הגוי חיפש רעיונות איך להציל את הסוס השני, והוא מצא עצה. נכנסתי לפרוזדור ונשארתי עומד המום. הסוס עמד בכבוד גדול בפרוזדור, תופס את כל אורכו ומשאיר בקושי מעבר בצדדים. אנחנו הילדים פחדנו לעבור לצד הדירה שלנו; אבל הגוי נתן לנו להבין שלסוס יש אופי של שה תמים. בכל אופן פחדנו ממנו.

כמה ימים מאוחר יותר קרא הגוי לאבא והראה לו בהתפעלות מה מהנדס סובייטי יכול לפעול. כבר אז, הרבה לפני ה"פרסטרויקה" של גורבצ'וב, שמעתי את המילים "אוסטרויקה" ו"פרסטרויקה" שפירושן – שהוא חיבר לסוס דלי מלפנים ודלי מאחור ועוד תוספות כדי שהמסדרון לא יהיה יותר מדי מטונף...

בסופו של דבר הגוי ראה שכל הפרוצדורה עם הסוס השני אין לה תכלית. הוא החליט ביום חורף אחד שאין מה להשתטות, ושלח את הסוס השני בעקבות הראשון... ולו ולאשתו היה שוב מה לאכול למשך זמן.

אהבת ילדים של גוי

היה מעורר התפעלות איזה כבוד הוא ואשתו חלקו למשפחה שלנו. כפי ה"מנהג" אצל רוסים רבים הוא חיבב מאוד את הטיפה המרה; וכמו רבים כמוהו, מזמן לזמן היה "מהדר" ומנסה "לכבד" את אשתו במתנת יד. אבל בזה לא התמזל מזלו, הגויה היתה "ג'דה" בריאה, והיא החזירה לו מנה אחת אפיים; ושניהם סיימו את ה"מחלוקת" בחבלות ופרצופים מנופחים.

פעם קרה שהם ניהלו את הקרב בפרוזדור. מובן שאף אחד מהמשפחה שלנו לא התערב. אבל מתוך הצרחות והצווחות שלהם שמעה אמא בכי מר של ילד. זה היה דבר שאמא ע"ה לא יכלה לשאת. אמא יצאה לפרוזדור וראתה משהו שהרטיט את ליבה.

השניים הכו כהוגן אחד את השני, אבל תוך כדי כך היא ראתה איך הוא מחזיק את הילד ביד אחת ובשנייה מנסה להתגונן מהאגרופים שלה, בזמן שניסתה לעקור מידיו את הילד. זה באמת לא ילד יהודי, סיפרה אמא בדמעות בעיניה, אבל ליבה האימהי החם נצבט כשהיא ראתה איך הוא מחזיק את הילד צמוד אליו... עם הראש למטה והרגליים למעלה.

> אמא! אמא! קראתי בקול, צעקתי. כשהוריי הגיעו אלי במהירות, אמרתי בתקיפות לא אופיינית: אני רוצה ללכת להתוועדות!... האמא הייתה מופתעת לטובה, אך הגיבה: "מה אתה מדבר, ילדי!", לעומתה אמר אבא: "ואכן מדוע לא"!... הוא עטף אותי בשמיכה והוביל אותי לחדר האוכל, שם ישבו מסביב השולחן כל החסידים של העיירה ותלמידי ישיבה אחדים.

יצאתי לפרוזדור וראיתי את רחמיה וגבורתה של אימי. בתוך סערת הקרב של שני הגויים המשולהבים, היא ניגשה אל הגוי בצעקה (אני מוסר את דבריה כמעט כלשונם):

– אַזַי, תן לי מיד את הילד! אתה תחנוק את הילד! רחמנות! תן לי את הילד!

ופלא פלאים – הוא נתן לאמא את הילד שהכניסה אותו לדירתנו. האמא של הילד אפילו לא צייצה בזמן שאמי לקחה את הילד. בזמן שלקחה את הילד והכניסה אותו פנימה לדירה שלנו היא מלמלה לעבר הגויים המשולהבים: עכשיו אתם יכולים להרביץ אחד לשני "געזונטערהייט" (לבריאות).

שמענו איך כל סערת הקרב דועכת ומתאדה, עד ששניהם דפקו בדלת שלנו ובעיניים מתחננות הושיטו את ידיהם, אמרו כמה מילים: תודה, שכנה יקרה... ואסילי הקטנטן שלנו...

בזאת ראיתי סוג של גבורה אצל אימי. היא אמרה שבוודאי תחזיר את הילד, רק אחרי שיבטיחו שהם השלימו ביניהם. בחיוך אמא החזירה את הילד... לגויה.

אחר כך נודע לנו הסיפור: בעלי הבית רבו ריב גדול והיא חטפה את הילד ורצתה לברוח איתו להוריה בעיירה, הוא אמר שהיא יכולה לרוץ לכל הרוחות, אבל בלי הילד...

סרדינים וביצים, מה יותר יקר

בתקופת מגורינו הראשונה בדורוכובה, היתה אפשרות לקנות לחם לבן בחנויות כמה שרצינו. אבל מאין היה לנו כסף לקנות ק"ג אחד של לחם, לא ידעתי. אבא היה חולה; לסבא לא היתה הכנסה. זמן מה אחרי שהגענו לדורוכובה קיבלה אמא איזו שהיא עבודה במוסקבה, לשם נסעה מדי יום. אבל אני זוכר שהמשכורת שלה לא הספיקה ל"מים לדייסה".

מהאפיזודה הרחוקה שתסופר כעת, אפשר לראות כמה מצומצמת היתה פרנסתנו העלובה. ועוד משהו – כמה שונה היה מצב הפרנסה של משפחה חב"דית אחרת ברוסיה הסובייטית, לעומת משפחה שנייה בעיר אחרת ובאזור אחר. וכך היה סיפור המעשה:

ביום קיץ אחד הגיע אלינו הדוד משה-חיים דובראווסקי, שגר בלנינגרד ואחר כך במוֹנְטֶיזִ'. אורח שכזה! בדיוק אז היתה אמא בעבודה במוסקבה, ואבא היה בבית-רפואה במוסקבה. רק הזיידע-רב היה בבית איתנו, הילדים. מזוננו היומיומי היה לחם, תפוחי אדמה ובצל. אבל כשהגיע אורח כה יקר, היה צריך לכבד אותו באיזה דבר מאכל טוב יותר, משהו טעים יותר

מסתם תפוחי אדמה. סבא מצא ביצה או אפילו שתיים, והכין עבור האורח לביבת ביצים.

באותם ימים טעמנו ביצה אחת לשמיטה. את הביצים אמא שמרה עבור מאכלי השבת. אבל אפילו ילדים מבינים שלאורח כזה צריך להגיש אפילו את מה שהוכן לשבת, דבר שאנחנו כבר שבועות וחודשים לא יכולנו להרשות לעצמנו. אחר כך שמענו מהאורח דברים שממש הפליאו אותנו. אנחנו הילדים, עומדים ע"י השולחן ושומעים איך הדוד משה-חיים אומר לסבא, שהוא פשוט החיה את נפשו עם לביבת הביצים החמה, כיוון שכבר ימים רבים הוא אוכל שימורי סרדינים "מאכל שכבר נמאס לו"...

אני זוכר שהסתכלתי על אחיותיי וראיתי את עיניהם הפעורות – "סרדינים נמאסו!". אנחנו בכלל ידענו שסרדינים הם מאכל מלכים, שלא ראינו בעינינו מעולם; שמענו שיש באיזה מקום רחוק בחנויות דמיוניות ויקרות קופסאות יפות כאלה עם סרדינים, שהם טעימות עד מאוד – והדוד אומר שסרדינים נמאסו עליו?!

אבל הדוד לא שמע את זה ולא היה לו מושג עד כמה עניים היינו.

חברותא בעיירה

לדורוכובה הגיעה עוד משפחה חב"דית – שמואל דוד בלינוב והילד שלהם. אשתו הצעירה, חוה, הייתה מגיעה מפעם לפעם כדי לקבל עזרה בתחום מסוים. שמואל דוד גם היה מגיע כדי "להזמין" אותנו ללכת ליער לאסוף עצים לחימום הכיריים.

למרות שהחצר שלנו גבלה ממש ביער הענק היינו צריכים לקנות בשוק עצים לפי מטר. שמואל דוד אמר שמצידו ילכו כל ה"פקידים האדומים" לעזאזל, אלו שאוסרים לכרות אפילו ענף אחד של עץ, מותר רק לאסוף ענפים שנפלו מהעצים על האדמה והם חצי רקובים. שמואל דוד העיף מבט לפה ולשם, ובמהירות חתך כמה ענפים עבים לעצמו ולי. היה לו חבל עבה; הוא קשר את ערימת הענפים ושומר היער לא תפס אותנו.

בשבת לא היה לנו בדורוכובה מנין. בראש השנה ויום כיפור הצלחנו בקושי לאסוף ולארגן מנין. אבל לבר-מצווה שלי בחודש שבט הגיעו שני אברכים חב"דיים שגרו בדורוכובה אבל גם שני האורחים האלו בקושי נכנסו ל"אולם" הבר-מצווה שלי. [תיאור הבר-מצוה עצמה – הופיע בפרק 26 של הסדרה].

משאת נפש: התוועדות!

ברצוני לשוב לאחור ולומר מילה טובה על עצמי.

אין לי מושג איך זה הגיע אלי, אבל בעצם שנות ילדותי המוקדמות היה לי חשק עז להתוועדות, התוועדות חסידית – למרות שכמעט לא ידעתי מה זה אומר. בפינה חמימה ומאירה של זכרוני נחרתה בי חוויה מהשתתפותי בהתוועדות חסידית לראשונה.

ביצר הסקרנות המפותח שלי, הקשבתי פעם לשיחה בין אבי לסבי, בה דיבר על עריכת התוועדות אצלנו בבית. שנדמה לי שזה היה שבוע שלפני יום-טוב חסידי (כנראה י"ט כסלו). נו-נו, יותר לא הייתי צריך: מהבשורה הטובה והפתאומית הזו פעם ליבי בחוזקה ומנוחתי הופרה. בציפייתי העזה ספרתי לא רק את הימים אלא גם את השעות...

אך מכיוון שהתברכתי בטבעי ב"פסימיזם" לא מבוטל, הציק לי פחד טורדני, שלא יקרה משהו שיגרום לי להיעדר מההתוועדות. בימים "צרו" עלי מחשבות ופחדים ובלילה רדפו אותי חלומות מסויטים. כך יום אחר יום הרגשתי לחוץ, אבל יחד עם זאת די טוב כרגיל.

יומיים לפני ההתוועדות התעוררתי בבוקר עם כאב ראש חזק... אַ בְּרוֹך! זה הכל בגלל הפחדים שלי. חוץ מכאב הראש הרגשתי חום ובכלל הרגשה לא טובה. ניסיתי להשתלט על עצמי, לא לספר לאמא וללבוש את הבגדים. אַ נעכטיקער טאָג! נפלתי חזרה למיטה.

אחר-כך התחיל הסדר הקבוע. אמא מדדה לי את החום והיה לי חום גבוה. לא עבר זמן רב והגיע ד"ר אורלוב. הקשיב לי, מישש אותי ואמר, שיש לי שפעת או ברונכיט, לא זוכר בדיוק. הוא כתב מרשם ואמר שישימו לי כוסות רוח ("שטעלן באַנקעס"). אני זוכר שהתחננתי לאמא שתשאל את הרופא אם אוכל להיות מחר בבוקר בהתוועדות. אמא אמרה לו משהו והוא חייך, מלמל משהו, ואני פרצתי בבכי.

עשיתי כל מה שהרופא ציווה, וב"הידור" – כוסות רוח, סירופ נגד שיעול וכל השאר לפי הסדר – אולי ירחם, אולי בכל זאת אוכל להשתתף בהתוועדות. היה לי לילה קשה, אך למחרת כבר הרגשתי יותר טוב מיום קודם.

אמא מדדה לי תיכף את החום, ו... אֲה! תיכף נצנץ לי רעיון במוח (כפי שזכור לי היטב): מיד כשאמי הסבה את ראשה, לקחתי את המדחום והפכתי אותו, בתקווה שהדבר יאלץ אותו "להקל" במצבי. אך הדבר לא עזר – הוא בכל זאת הראה שיש לי חום.

רגע בלתי נשכח

מוזר, כמעט ואינני זוכר כיצד עבר עלי היום עצמו (של י"ט כסלו?). כאב הראש הוקל בהרבה. נרדמתי פעמים רבות במשך היום, וביני-לביני ציפיתי באופטימיות נדירה להתוועדות. לפנות ערב – כנראה באמצע תפילת "מנחה" – תפסתי שינה חזקה ביותר. התעוררתי מאוחר בלילה – מקולות של ניגון חסידי שמח ומענג, שבקע מחדר האוכל, שם נערכה ההתוועדות.

ביחד עם קול הניגון, חדרה גם לחדר קרן אור דרך הדלת הפתוחה. הרגשתי פתאום כל כך טוב ומואר; הראש כבר לא כאב לי, כל מהותי נמשכה לחדר האוכל. התיישבתי על המיטה.

אמא! אמא! קראתי בקול, צעקתי. כשהוריי הגיעו אלי במהירות, אמרתי בתקיפות לא אופיינית: אני רוצה ללכת להתוועדות!... האמא הייתה מופתעת לטובה, אך הגיבה: "מה אתה מדבר, ילדי!", לעומתה אמר אבא: "ואכן מדוע לא"!... הוא עטף אותי בשמיכה והוביל אותי לחדר האוכל, שם ישבו מסביב השולחן כל החסידים של העיירה ותלמידי ישיבה אחדים.

אינני יכול לשכוח את הרגשות הבלתי-רגילים ברגע שאבי הכניס אותי לחדר האוכל. בחדר האוכל שלנו דלקה מנורה חשמלית בודדת – אך אני ראיתי הילת אור בהירה ומופלאה; הניגון החסידי הציף אותי בכזה רגש עילאי, שעד אז – ואולי גם מאז – לא חוויתי. ופניהם של החסידים שישבו סביב השולחן, נראו בעיניי קורנות אור.

הודעה משמחת לאנ"ש והתמימים

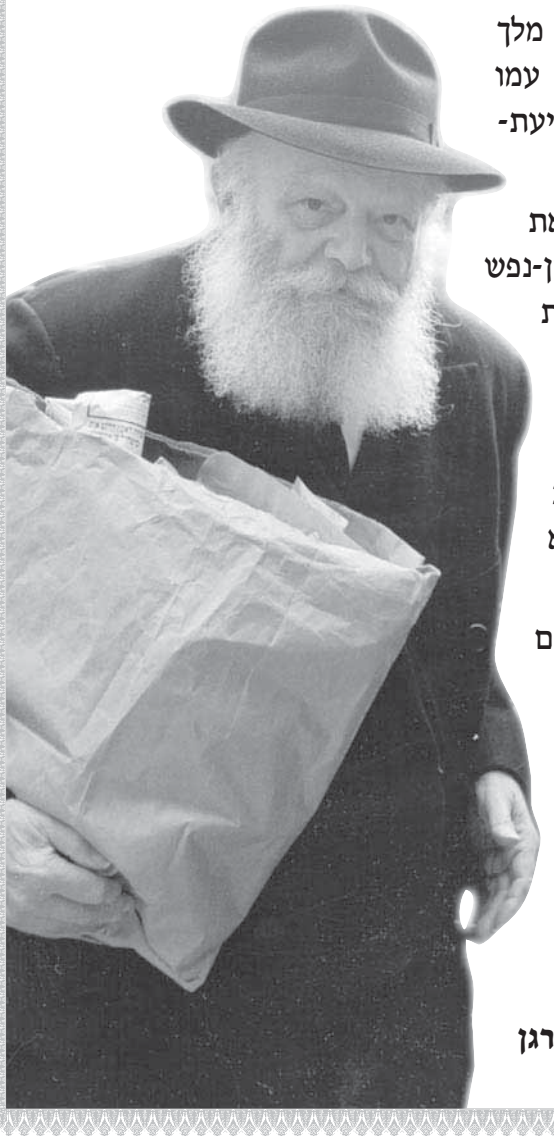

מנהג חסידים מקדמת דנא לתת פדיון-נפש לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בערב ראש-השנה. חלקם הביא כ"ק אד"ש עמו לבית הכנסת לתפילת שחרית של ראש-השנה ומוסף ובעת תקיעת-שופר, והניחם בסמוך למקום תפלתו.

בהתאם להצעת כמה וכמה משפיעים, הוחלט לתת את האפשרות, גם בשנה זו, אשר כל אחד ואחת ישלח את הפדיון-נפש על מנת שיונח על בימת התפילה של כ"ק אד"ש מה"מ, בעת התפלות דראש-השנה הבעל"ט. לאחר מכן ימסרו הפני"ם למזכירות. את הפני"ם נא לשלוח למס' הפאקס שיוחד לשם כך: 221-6770 (718). לאנ"ש הגרים בשכונת קראון הייטס, כאן ציווה ה' את הברכה, סודר אי"ה גם מקום מיוחד בבימת התפילה של הרבי, שם יוכלו להכניס את הפני"ם (דמי פ"נ נא לשים במעטפה נפרדת, שתמסר ל'קופת רבינו').

כמו כן ניתן לשלוח למס' פקס זה שמות על מנת לצרפם לפ"נ הכללי.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, ובתקוה שכבר בראש השנה זה ועוד לפני כן, נזכה לחזות שוב ב"אור פני מלך חיים" בהגלות נגלות מלכינו משיחנו, ונשמע ממנו את תקיעת השופר ועד לשופר גדול, תיכף ומי"ד ממש!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

הועד המארגן

בכל שנה, לקראת הימים הנוראים, הם אורזים את פקלאותיהם ומשפחתם, עוזבים את בית הכנסת השכונתי ויוצאים לנדוד בעולם הגדול, שם הם מתחזנים ומתפללים לפני העמוד כשליחי ציבור, מכבדים את ה' מגרונם ומלבם • בפרוס הימים הנוראים פנינו אל שלושה חזנים ובעלי תפילה חב"דיים, וביקשנו לשמוע מהם על עולם התפילה והחזנות, על התפילה והקהל, וגם על חוויות שבדרך • הייה נא מצליח דרכם

מאת מנחם זיגלבוים

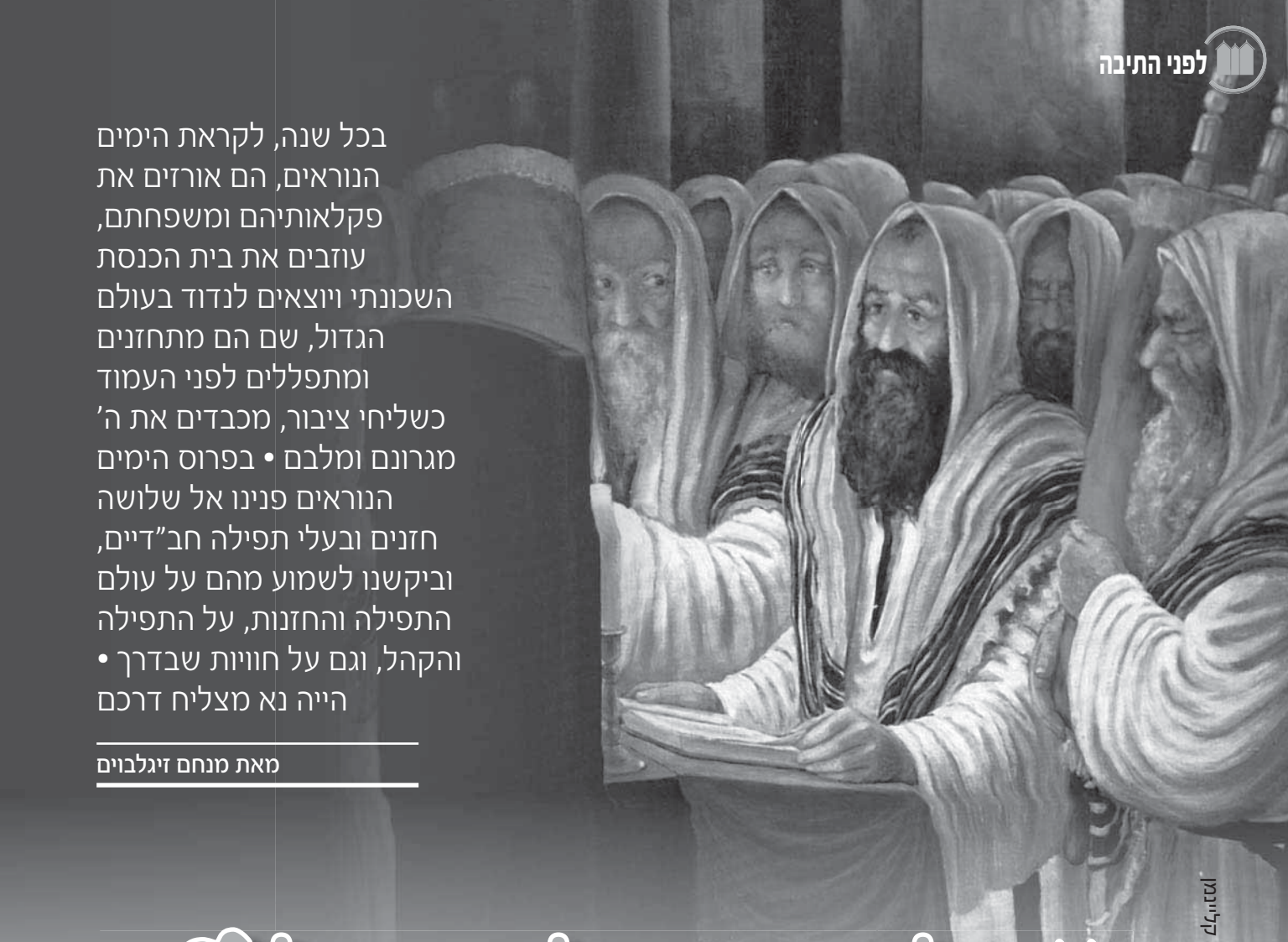

"אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ לְעָמֹד לְבַקֵּשׁ..."

ליובאוויטש אף פעם לא היו חזנים, אבל היו בעלי תפילה. ההבדל ביניהם הוא משמעותי. חזנות וחזנים הייתה פרי נחלתם של חובבי החזנות, אך בבתי הכנסת ובתי המדרש, בפרט החסידיים, גם בימים הנוראים חיפשו ותרו אחרי 'בעלי תפילה'; כאלו שיודעים נגן, קולם ערב, נפשם משתפכת ועינם דומעת בשיח אל היושב במרומים מתוך ידיעה כי הוא אינו אלא 'שליח ציבור' – ותפקידו להעלות את התפילות של הציבור שהוא שליחם, אל היושב במרומים, להמליץ עליהם בחינון ובשווע.

לקראת הימים הנוראים פניתי אפוא לשלושה בעלי תפילה הניגשים כשליחי ציבור לפני העמוד, בראש

השנה וביום הכיפורים, כדי לשמוע מהם על ההכנות לקראת התפילה, מה נדרש מהם כהכנה, שיטעימו אותנו טעימה ממה שהם חשים כשהם עומדים קדימה, ורק גווים נראה וקולם בלבד נשמע.

ר' **משה אדלר** הוא חזן ידוע בעל שם המתפלל שנים ארוכות בבתי כנסת שונים, כאשר בשנים האחרונות הוא מתפלל בבית הכנסת הגדול והידוע "אנשי ספרד" בשכונת בורו-פארק. פניתי גם אל שני בעלי תפילה, אחים תאומים, ר' **מרדכי ומאיר זיגלבוים** (גילוי נאות: שני אחיי הגדולים). ר' מרדכי (מוטי) מתפלל אצל השליח הרב דב דרייזין בקלהווד-לייק שבניו ג'רזי, ואילו ר' מאיר מתפלל אצל השליח הרב יוסף יצחק גייסינסקי שבגרייט-נק.

הפעם הראשונה לפני ה'עמוד'...

הפעם הראשונה, זו שניגשים אליה והקרביים מתהפכים, היא תמיד פעם מכוננת. הידיים נאחזות בשולי העמוד, העיניים נעוצות במילים שלא להתבלבל מאימתא דציבורא, והקול מכוון היטב לניואנס הנכון, בעוד הלב הולם במרץ רב.

מסתבר שלא תמיד זה כל כך חגיגי כמו שזה נשמע.

"הפעם הראשונה שבה התחלתי בחזנות, הייתה בגיל שש עשרה", פותח ומספר **ר' מרדכי זיגלבוים**. "הייתי אז תלמיד בישיבת 'תומכי תמימים' בלוד. "יום אחד בתחילת חודש אלול סימן לי המשגיח הרב בוטמן לגשת אליו למשרדו. ביני לבין עצמי כבר תהיתי 'מה עוללתי ששוב קוראים ליז' לא זכרתי שום תעלול משמעותי שעשיתי לאחרונה... אבל הלכתי אחריו כפי שהתבקשתי. דלת משרדו היתה סגורה, הוא הביט בי לרגע ואמר 'לך תסדר את החולצה בתוך המכנסיים כדי שתיראה מסודר'.

"הדבר רק העצים את השתאותי, ממתי המשגיח בישיבה חב"דית דורש מתלמיד שהחולצה תהיה בתוך המכנסיים? אבל צייתתי וסידרתי את עצמי. הוא פתח את דלת המשרד, שם ישב 'יהודי מבוגר. לא הכרתי אותו. לא נזכרתי שגם אי פעם פגשתי בו.

"הרב בוטמן ערך בינינו היכרות קצרה, והאיש ניגש ישר לענין: 'אני מנהל מושב זקנים כאן בעיר לוד, רוב הזקנים מעוניינים בתפילות הימים הנוראים. אנחנו זקוקים לחזן, האם תיאות לבוא להתפלל אצלינו?' ובו במקום נקב בתשלום של מאתיים דולר.

"אני לא בטוח ממה 'הסתנוורתי' יותר, מההזדמנות להתחזן לפני קהל או מהכסף, אבל הסכמתי מיד בלי לחשוב אם אני כשיר, ראוי או מסוגל. סוכם גם שאתפלל בראש השנה פעמיים, מוסף בשני הימים, וביום כיפור תפילת 'כל נדרי'. אף מילה על מוסף. הסכמתי.

"היום, כשאני חושב על כך, ברור לי שהכול אירע בהשגחה פרטית. לו היו מבקשים שאתפלל מוסף של יום כיפור, במצבי אז, לא הייתי מסכים. זה היה נראה בעיניי סבל איום – בעוד החזן צם עליו להוציא את קולו מגרון הקהל חיכה לך עד בוש, הזקנות כבר דאגו שאולי קרה לך משהו, מה הסיבה שלא הגעת?'

בתמימות השבתי: "על מה אדוני מדבר? לא סוכם כלום על מוסף, מעולם לא אמרת לי מילה על כך, אז לא באתי".

"'אין דבר כזה!' – פסק האיש – 'מי שמתפלל 'כל נדרי' הוא זה שמתפלל מוסף, זה דבר ידוע בעולם', התרעם. לימים זה התברר לי כנכון, אבל אני – נער צעיר – לא ידעתי מכך.

"'מה אעשה איתך כעת?' שאל ספק אותי ספק את עצמו.

"'ישבתי ושתקתי במבוכה.

"לבסוף קם, הביא כסף והתחיל לספור, נדמה לי שהוא נתן לי משהו כמו 120 דולר בלבד. קמתי ועזבתי במפח נפש...

ר' מרדכי זיגלבוים: "חזן מרוכז רוב רובו באיכות הקול וצליליו, כיוון שהמוניטין שלו עומד לשיפוט בקרב הקהל. 'בעל תפילה' לעומתו, משקיע הרבה יותר לב בתפילה מאשר בקול. מבחינה זו אני מגדיר את עצמי כ'בעל תפילה' ולא כ'חזן'. אינני מכפיל מילים ולא נעצר באמצע התפילה כדי לתת קונצרט קצר של חזונעס'שטיקלעך".

ניחר, ובנוסף גם לעמוד על הרגליים שעות ארוכות. אבל מכיוון שלא ידעתי – הסכמתי.

"מובן שבראש השנה קבלתי רשות מיוחדת מהנהלת הישיבה לעזוב באמצע תפילת שחרית כדי להספיק להגיע אל הזקנים. ביום כיפור, שהיתי בישיבה שהיתה כבר ריקה לרגל 'בין הזמנים', והלכתי לתפילת 'כל נדרי'. למחרת נשארתי בישיבה והתפללתי מוסף עם מנין מצומצם של בעלי בתים מהשיכון שהתקיים בישיבה. שום דבר לא הטריד את דעתי.

"באותו ערב, לאחר הצום, נסעתי באוטובוס כדי לקבל את כספי. מיד כשנכנסתי לביתו של האיש שהזמין אותי להתחזן, חשתי שמשהו לא כשורה. להפתעתי הגמורה האיש כעס מאוד ואמר, 'מדוע לא הגעת היום?

"זו היתה התחלת דרכי".

ההתחלה של אחיו התאום, ר' **מאיר זיגלבוים**, הייתה בתקופה מאוחרת יותר, כאשר התגורר בפאסייק שבניו ג'רזי. במרכז העיר עמד בית כנסת גדול בשם "אהבת ישראל". היה זה בית כנסת קונסרווטיבי שהיו מתפללים בו בשבתות ובחגים בליווי מיקרופון. בית כנסת זה מכיל מאות מקומות ישיבה. "לימים הזדקנו המתפללים או שהיגרו מהעיר, ובית הכנסת התרוקן כמעט לחלוטין. כדי להציל את המקום, עבר בית הכנסת לידי הקהילה האורתודוכסית שגדלה בעיר והתהוותה בצעדי ענק. בימים הנוראים בשנה הראשונה, הוזמנתי להתפלל לפני העמוד, וזו הייתה 'טבילת האש' הראשונה שלי.

"היה זה בית כנסת כלל קהילתי

הימים הנוראים ברכבת החיים

מספר ה'בעל תפילה' ר' **מרדכי זיגלבוים**:

כאשר אבי, הרה"ח הרב אברהם אליעזר זיגלבוים ע"ה, אושפז בבית הרפואה 'הדסה' עין כרם, נמשך אשפוזו גם במהלך הימים הנוראים של שנת תש"ע.

בבית הרפואה 'הדסה' ישנו בית כנסת גדול ומפואר. דא עקא, שבמשך השבוע הוא נעול ומשמש כמוזיאון בתשלום עבור אורחים ותורמים שמגיעים לצפות בשכיותיו. שכיות אלו שאמרנו, מה טיבן? "חלונות שאגאל", כך קוראים להם. עיון בפרוספקט שנמצא במקום מבהיר, כי מארק שאגאל, האמן הנודע, נרתם לעזור לבית הרפואה ועיצב בעבורם שנים עשר חלונות, כאשר כל אחד מהחלונות מייצג את אחד השבטים. שאגאל ועוזריו ביצעו את העבודה במשך תקופה ארוכה תוך שהם משתמשים בטכניקה מיוחדת של שילוב צבעים ושימוש רב צבעי על זכוכית אחת, דבר שמעניק למתבונן תחושה תלת מימדית.

תוכו של בית הכנסת ספון שיש מהמסד ועד הטפחות. חלק מהקירות כבר מלאים בחריטות הנצחה של נדיבים שונים שתרמו מהונם ואונם למען בית מקדש מעט זה. בית הכנסת זה רבוע בצורתו, כשבמרכז מתנוססת מעין כיפה רבועה שעל כל אחד מהצדדים שלשה חלונות מצויירים. מרכז בית הכנסת שקוע מתחת לפני הקרקע, ומזכיר בצורתו איצטדיון, כשבאמצע ניצבת תיבת החזן, לקיים מה שנאמר "ממעמקים קראתיך ה'".

שם, בבית הכנסת ההוא קלטתי לראשונה את משמעותה האמיתית של 'רכבת החיים'.

הייתה זו 'שבת שובה' לקראת תפילת מוסף.

קריאת התורה זה אך הסתיימה, כמנהג המקום, הוספנו על שבע העליות הרגילות כדי לתת מענה לכל האבות הטריים שעזבו את האשה היולדת לשעה קלה במחלקת היולדות ובאו לעשות 'מי שברך' לאֵם ולרך שזה עתה נולד. היו אבות שנולדו להם בודדים, היו תאומים, ואפילו שלישיה אחת היתה לנו באותה שבת. אחד מהאבות הטריים, יהודי עבדקן מירושלים שהגיע לשם בעיצומו של ליל שבת קודש, סיפר כי בנם שנולד הלילה, הוא ילדם השישה עשר...

אכן שמחות, כן ירבה וכן יפרוץ. תרבינה שמחות בישראל.

המולה קטנה בצד האולם, ואחד מהבחורים האחראים מסמן לי בידו לגשת.

"תוכל אולי לתרגם עבור האיש הזה?" שאל.

בתווך עמד אברך צעיר, עיניו אדומות מבכי, כמעט ולא דיבר עברית. שמו ג'ורדן – כך הציג את עצמו – וסיפר שהוא בעל תשובה מקליפורניה. מסתבר שאשתו הצעירה שאיתה הגיע אתמול בלילה אל בית הרפואה, נפטרה לפני פחות מחצי שעה... הוא בא לשאול מה עליו לעשות מבחינת ההלכה בדיני אבלות.

"היום, יום הולדתה ה-29" הוסיף כשהוא משתנק בבכי, "נישאנו לפני פחות משנתיים ויש לנו עולל קטן בן אחד-עשר חודשים. מה אעשה כעת בלעדיה?" שאל בבכי ואיש במקום לא נותר אדיש.

תחנת רכבת החיים. אלו עולים על הרכבת ואלו יורדים ממנה...

• • •

יום כיפור תש"ע.

חלק מאלו שהיו בראש השנה איתנו בבית הכנסת זה, כבר לא היו שם, חלקם השתחררו לביתם וחלקם השתחררו לצמיתות... המשמעות של תפילת "ונתנה תוקף" מקבלת במקום זה משנה תוקף.

גם ביום כיפור הגיעו אבות טריים שזרחו באושר, אבל גם היבבה האיומה שנשמעה באשמורת הבוקר מאחד החדרים במחלקה, יבבה שלא מותירה שום מקום לפירושים – והמיטה המכוסה שעברה בדומיה במסדרון שעה קלה לאחר מכן, הבהירה – שעוד אחד ירד מהרכבת.

באותו יום לא סלסלתי בקולי את הפיוט "כמה יעברון וכמה יבראון, מי בקיצו ומי לא בקיצו... מי ינוח ומי ינוע, מי ישקט ומי ייטרף... מי יישלו ומי יתייסר..." אי אפשר היה...

שאינו מוגדר לקהילה מסוימת. בין המתפללים היה יהודי מהגוורדיה הישנה של בית הכנסת שהתפלל שם שנים ארוכות. הוא היה יהודי נמוך, כבד שמיעה שהיה רגיל לתפילות במיקרופון. במהלך התפילה שמעתי אותו 'לוחש' בקול רם: 'האיש הצעיר הזה יש לו קול חזק, שומעים כל מילה. לא צריכים מיקרופון'. בשבילי זו הייתה מחמאה גדולה וגם רגש של הקלה. הקהילה צלחה עוד סוג של מבחן, אם כי קטן, במהפכה החיובית של בית הכנסת".

ר' **משה אדלר** החל גם הוא להתחזן בגיל צעיר ביותר. הוא גר אז בשכונת 'שומרי אמונים' בירושלים. הפעם הראשונה בה התחזן הייתה כנער בגיל 16 שאך החל ללמוד בישיבה גדולה. בשנת תש"מ הוזמן להתחזן בבית הכנסת הגדול בטבריה. פעם בחודש הוא הוזמן למקום להתפלל, כמו גם בימים הנוראים. אולם לא ארכו הימים בטבריה, ובגיל 18 נסע לארצות הברית שם הוזמן להתחזן בקהילת "אוהב צדק" בפנסילווניה.

משפחתו לא הייתה חב"דית, ובתקופה זו של חייו החל להגיע ל-770. במידה מסויימת חזר לשורשיו, שכן סבו, הרב משה לרנר היה מדמויות התווך בבית הכנסת חב"ד "בית ישראל" בירושלים. אדלר המשיך ללמוד ב-770, כשהוא מסתייע בקרובי משפחה חב"דיים שהתגוררו בשכונה.

שנים מספר לאחר מכן, הוזמן לכהן כחזן בקהילת היקים בוושינגטון-הייטס בראשות רב הקהילה הרב מרדכי שניידרמן, שם התקבל בשביעות רצון רבה. העובדה שהיה לחזן הקהילה במשך עשרים-ושלוש שנה, העידה יותר מכל על התחבבותו בקרב בני הקהילה.

• בדרך כלל חזנים מחליפים מקומות לעתים תכופות, כיצד נשארת שם תקופה כל כך ארוכה?

ר' משה מושך בכתפיו: "היה לי נוח שם. לא חיפשתי לגוון".

לדעת לפני מי אתה מתפלל

אכן, חזנים מחליפים מקומות תפילה במשך השנים, בשל שלל סיבות: אם בשל רצון לגוון, אם בשל 'שדרוג' לבתי כנסת גדולים ו'נחשבים' יותר, דבר שגם מתאפיין בתנאי השכר.

הנוסחאות משתנות, האנשים שונים וגם האפיונים הנדרשים משנים צורה וטון.

"במשך השנים התחזנתי בעיקר בארה"ב, כיוון שכבר בגיל צעיר עברתי להתגורר שם", מספר ר' מרדכי זיגלבוים, "בין היתר התפללתי כמה שנים בריברדייל שבברונקס. כל השנים התפללתי בקהילות שונות, למעט הפסקה קצרה שנטלתי במשך שלוש שנים. באותן שנים כובדתי לגשת לפני העמוד בבית הכנסת "כתב סופר" של הרב ניסן מנגל שליט"א בשכונת קראון הייטס".

כשר' מרדכי זיגלבוים קיבל הצעה לשמש כחזן אצל השליח הרב יוסף יצחק גייסינסקי בבית חב"ד בגרייט-נק שבלונג איילנד, הוא קיבל את ההצעה. "רוב מניין ובניין של הקהילה נמנה על העדה הפרסית", הוא מספר. "כיון שכך, התבקשתי להתפלל בהברה ספרדית, אבל בנוסח האר"י, ולשלב בתפילה ניגונים ונעימות של עדות ספרד כדי שהם ירגישו יותר 'שייכים'".

"שימשתי שם בחזנות חמש שנים רצופות עד שעברתי לשמש כחזן בסאמארלין שבלאס ווגאס, שם הסתיימה בדיוק אז בניית בית הכנסת הגדול והחדש של השליח הרב ישראל שאנוביץ. מדובר בבית כנסת ענק ומרהיב ביופיו, כשעזרת הנשים נמצאת במרפסת גזוזטרא, כמו שבנו בסגנון הבניה הישן.

"בשנתיים האחרונות עברתי לשמש כחזן אצל דב דרייזין בקלהווד-לייק שבניו ג'רזי, ובעזרת השם, אני מקווה גם השנה להיות שליח ציבור נאמן לשולחיי".

ר' מאיר זיגלבוים גם הוא נדד פה ושם. הוא התחזן בבית הכנסת "בני אברהם" העתיק שבפילדלפיה, בחלק האריסטוקרטי של העיר, סמוך לאולם בו הוכרזה מדינת העצמאות של ארצות הברית. בית כנסת זה מכיל מאות מקומות ישיבה, והוא עבר מכבר את גיל המאה. בעברו היה המקום 'טמפל' ריפורמי שהפך לבית כנסת אורתודוכסי לאחר שכמעט לא הגיעו אליו אנשים. בעקבות זאת הובא למקום שליח הרבי הרב יוחנן גולדמן, שהחל להפיח רוח חיים במקום.

"התפללתי שם בשנה הראשונה מאז המקום הפך את צביונו על פי כל כללי ההלכה. היה זה ימים אחדים לאחר אסון התאומים. כל אמריקה נשטפה אז בהתעוררות דתית גדולה. 'הס' הלכו לבתי תיפלתם, ואילו היהודים, להבדיל אלפי הבדלות, הגיעו בהמוניהם לבתי הכנסת. בית הכנסת הזה היה מלא במתפללים מפה לפה. בית הכנסת הזה לא ראה ציבור כה רב שנים רבות".

• כיוון שמדובר בבית כנסת שנפתח בפעם הראשונה לקהל אורטודוכסי, כיצד יודעים מי הקהל ובאיזה אופן להתכונן?

"אכן, השליח אמר לי מראש כי אין לו מושג איזה ציבור יגיע, וביקש

ר' משה אדלר: "כשאני מתפלל, אני לא חושב רק על הנעימה והניגון, אלא חושב על פירוש המילות, לכל הפחות, ומנסה לכוון בהם ככל האפשר. אנשים מרגישים בזה, ב"ה, ולא פעם אני מקבל תגובות מאנשים שאומרים לי כי גם אם אינם מבינים את הפירוש ה'טייטש' של הפיוטים, הם מבינים את תוכנו מתוך הניגונים והנעימות"

סיפורו של ניגון

מספר ר' **מרדכי זיגלבוים**:

במסגרת היותי חזן אצל השליח הרב ישראל שאנוביץ בלאס-וגאס, הוזמנתי פעם להתארח בשבת עם הקהילה ולעבור לפני התיבה בבית-הכנסת החדש והמפואר שחנך שם השליח.

במהלך הסעודה השלישית פנה אליי השליח ושאל: "האם תזכה אותנו בשיר או בניגון חסידי נוסף, בטרם תצא השבת ותשוב לביתך בניו-יורק?" הסכמתי ופתחתי בניגון חב"די ידוע – 'ניגון פולטבה' שמו.

כשסיימתי את הניגון, כבר הייתי שרוי באווירה של נגינה חסידית, והתחלתי לשיר ניגון נוסף, המכונה 'ניגון התוועדות', והחביב עליי מאוד. כששרתי את הניגון הזה שמתי לב שאחד המסובים נועץ בי את מבטו. האיש נראה כמהופנט. לקראת סוף הניגון ראיתי שהוא כבר יושב על קוצים. ובאמת, כשהשתרר שקט, פנה אל הרב שאנוביץ ושאל אם אפשר לספר סיפור. "בכבוד רב!", הייתה התשובה.

"כידוע לכם", פתח האיש, חבר קבוע בקהילה, "בפסח האחרון לא הייתי כאן איתכם, אלא בלוס-אנג'לס, שם התארחתי עם משפחתי אצל הרב שלמה קונין, השליח של חב"ד בקליפורניה. במהלך החג הוא סיפר כמה סיפורים מאוד מעניינים, אבל אחד מהם שבה את ליבי במיוחד". לאחר אתנחתה קצרה החל האיש לספר את הסיפור, כפי ששמעו מהרב קונין:

הדבר אירע לפני כשלושים וחמש שנים. הרב קונין היה אז שליח צעיר, שיצא למסור שיעורים והרצאות בכמה אוניברסיטאות ברחבי ארה"ב. הימים היו ימי ההיפיס הפרועים, והקמפוסים היו מלאים סטודנטים שהמרדנות הייתה דגלם.

פעם אחת התגלגל הרב קונין לאוניברסיטת ברנדיין במדינת מסצ'וסטס. סדרת השיעורים שהתכונן למסור שם הייתה אמורה להתפרס על-פני כמה ימים. כמו במקרים רבים, בהרצאות מסוג זה, יש מישהו ששם לו מטרה למרר את חייו של המרצה בשאלות ובניסיונות בלתי-פוסקים להביכו ולהעמיד את טיעוניו באור מגוחך. גם במקרה הזה לא נפקד מקומו של 'עושה הצרות' התורן, שהחליט למרר את חיי הרב קונין. הוא הציג עצמו כאתאיסט גמור, שאינו מאמין בכלום. לדידו, אין בעל-הבית (ח"ו) לבירה, והיקום כולו מתנהל מכוח עצמו.

לאחר כמה ימים מפרכים של התגוששות רעיונית עם הסטודנטים, כשמיודענו נוטל חלק בראש, החליט הרב קונין ללמד את שומעיו ניגון חב"די. הוא התחיל לשיר, וכשסיים לשיר פעם אחת, חזר על הניגון שוב ושוב, כשאט-אט מצטרפים אליו עוד ועוד סטודנטים. הוא הבחין כי הצעיר ה'אתאיסט' יושב מכונס בתוך עצמו ומקשיב בריכוז רב לניגון.

בתום המפגש ניגש אליו ובקול חנוק ואמר: "ראביי, הרסת אותי עם הניגון. אני פשוט מחוסל. אני לא מאמין שזה קורה".

"ממה נרעשת כל-כך?", שאלו הרב קונין.

"אספר לך", ענה הסטודנט והחל לספר:

"'גדלתי בחווה בודדת במדינת איווה, הידועה בשטחי גידול הבקר האין-סופיים שלה. בביתנו לא חינכו ליהדות, וכל שידעתי הוא שאני יהודי. איתנו התגורר גם סבי מצד אימי, איש זקן, שבשלב כלשהו עזב את רוסיה והגיע לארה"ב.

"סבא, שהיה יהודי מאמין וגם שומר כשרות, לא טעם מאומה מתבשיליה של אימי. הוא ניזון מפירות ומירקות, והיה לו סיר קטן שבו בישל לעצמו ביצים קשות, תפוחי-אדמה וכיוצא בזה. חיבבתי אותו, אף שפער השנים בינינו לא הותיר בסיס רחב מידי לשיחה משותפת.

"בוקר אחד, כשהתארגנתי לקראת ההסעה לבית-הספר האזורי, קרא לי סבא והושיבני על ברכיו. 'אני רוצה ללמד אותך משהו... ניגון חסידי ישן. זכור אותו, נכדי היקר, ואל תשכח. יום אחד הוא עשוי לעזור לך'. ואז פצח סבא בניגון. הוא שר אותו כמה פעמים, ואני הקשבתי בריכוז. כשהגיע הזמן ללכת לבית-הספר, עזבתי את סבא ויצאתי מהבית. כשחזרתי באותו יום הביתה, סבא כבר לא היה בין החיים. התקף-לב גדע את חייו בפתאומיות.

"התאמצתי מאוד להיזכר בניגון שלימד אותי סבא, אך לשווא! הוא כאילו נמחק מזיכרוני, ובשום אופן לא הצלחתי להיזכר בו מאז.

"השנים נקפו. סבא נשאר כזיכרון עמום בליבי, והחיים המשיכו במסלולם. הגעתי לאוניברסיטה, חף מכל אמונה וכופר במוסכמות. ניסיתי פעמים רבות להיזכר בניגון היפה ההוא. לא פעם הוא כבר עמד על קצה לשוני, אך ברגע שניסיתי לפזם אותו, חמק ממני. כעת, כששרת את הניגון הזה, הכול צף באחת; זה הניגון שסבא לימד אותי בבוקר היום שבו נפטר". עד כאן סיפורו של הסטודנט.

כמובן שמרגע זה הפסיק הצעיר להפריע, והיה קשוב ופתוח הרבה יותר לשמוע את השיעורים וההרצאות – סיים הרב קונין את סיפורו.

"מאז חג הפסח אני מנסה נואשות להיזכר בניגון זה", המשיך המתפלל הנרגש וסיפר לנו באותה סעודה שלישית, "אך לשווא. כעת אתה שרת את הניגון הזה!".

שקט השתרר באולם למשמע הסיפור. ואז שרנו שוב את הניגון, כולנו יחד.

ממני שאתכונן לכל תרחיש. בסופו של דבר הגיע ציבור יהודי אמריקני מכלל הגילאים, וכולם נהנו מאד".

ר' מאיר המשיך במקום עוד שנים אחדות, עד שהחליף את מקומו של אחיו, ר' מרדכי, בקהילה הספרדית שבגרייט-נק בראשות השליח הרב יוסף יצחק גייסינסקי, שם הוא מתפלל בחמש השנים האחרונות.

ר' מאיר רואה את המקום הזה כמורכב אך מלא אתגר: המחזור הוא חב"די, אבל יש לשלב מנגינות ושירים מתוך הפיוטים מעדות הפרסים. "צריך איזון עדין בין שמירה על נוסח חב"ד אבל שהתפילה תהיה נגישה לכולם וכולם ירגישו בנוח. מאבא ע"ה הפנמתי את העובדה ששליח ציבור הוא שליח ציבור ולא של עצמו. איני עושה קונצרט לבד. אם הציבור מתנתק, אז הש"ץ הוא כקברניט בלי ספינה. 'עליך להרגיש את הקהל ולחפש את הדרך שהכי תרומם

אותו, לא רק שישמעו אותו, אלא גם יקחו חלק בתפילה; לדעת להעלות את הציבור איתך', אמר לי. לשם כך אני מתפלל בהברה ספרדית, ואני 'מלבישׁ' על הפיוטים השונים ניגונים שמוכרים להם, מהמסורת, עממיים יותר. כשיש פיוטים שמתנהלים כמו 'דו שיח', כדיאלוג בין הקהל לחזן, ואני שומע אותם משתתפים ונהנים, גם אם לא תמיד מבינים את המילים, הם מרגישים חלק מהתפילה – ומבחינתי כשליח ציבור, זה שווה הכול".

אחד הרגעים המיוחדים של הימים הנוראים, זה בשעת תשליך. "בית כנסת חב"ד ממוקם במקום יפיפה, מוקף ביער ובאגם מרהיב. אחר הצהריים יורדים כולם לאגם והציבור מוסיף ואומר פיוטים ספרדיים שאותם למדתי, וכולם יחד שרים. אלו דקות מאוד מרוממות של התעלות הנפש סביב האגם"...

בשנים האחרונות משמש ר' **משה אדלר** כחזן ובעל תפילה בבית הכנסת "אנשי ספרד", בשכונת בורו-פארק. זהו בית כנסת ענק ובו כשבע מאות מקומות ישיבה. "בורו-פארק היום משופעת בבתי כנסת לרוב", לוקח אותי אדלר לסיור וירטואלי קצר בין בתי הכנסת בבורו-פארק. "אולם בימים ההם, לפני כמאה שנה, היה שם בית כנסת אחד גדול "בית א-ל" בו התפללו החזנים הידועים מרדכי הרשמן, משה קוסוביצקי ויבלח"א משה שטרן.

"כשהגיעו חסידים מאירופה במאה הקודמת וביקשו להתפלל בנוסח ספרד, לא היה להם מקום תפילה. הם הקימו אפוא את בית הכנסת שנקרא בפשטות 'אנשי ספרד', על שם הנוסח, על אף שכולם שם הגיעו ממזרח אירופה. בבית הכנסת הזה התפלל 'מלך החזנים' יוסל'ה רוזנבלט כשנתיים ימים. אני מרגיש זכות גדולה לעמוד במקום בו עמד יוסל'ה האגדי", מתוודה אדלר.

ההופעה של אדלר היא חב"דית, ועל אף שהוא אינו מייצג רשמי של חב"ד, אנשים לא עושים הבדלה. "אנשים מאוד מתחברים לניגוני חב"ד שאני מכניס במהלך התפילות, הן בימים הנוראים והן בשבתות מיוחדות", הוא מגלה. "הניגונים החב"דיים נוסכים בי תחושה טובה שעה שאני נמצא שלא בקהילה הטבעית שלי. אני משתדל לשלב ניגונים חב"דיים בכל הזדמנות אפשרית.

אדלר למרות שניחן בקול גבוה במיוחד, אינו רואה את עצמו כחזן גרידא; לא פחות הוא 'בעל תפילה' שמתפלל ב'חסידישע נוסח'. כנראה שזה חלק מה'גנים' החסידיים הטבועים בו. "אני עומד לפני העמוד מתוך תחושה ועול להביא את כל התפילות לפני הקב"ה. כשאני מתפלל, אני לא חושב רק על הנעימה והניגון, אלא חושב על פירוש המילות, לכל הפחות, ומנסה לכוון בהם ככל האפשר. אנשים מרגישים בזה, ב"ה, ולא פעם אני מקבל תגובות מאנשים שאומרים לי כי גם אם אינם מבינים את הפירוש ה'טייטש' של הפיוטים, הם מבינים את תוכנו מתוך הניגונים והנעימות".

מקראון הייטס כבר הפכה לדבר שבשגרה, אם כי אני חייב להודות שלא פעם, כשאני עוזב את קראון הייטס לימים הנוראים ואני רואה את אלפי האורחים שטרחו והגיעו מכל רחבי העולם כדי להיות בתשרי בקראון הייטס, בעוד שאני נוסע בכיוון ההפוך – הלב מתכווץ. אבל כפי שחוננו, כל אדם צריך להיות במקום שבו הוא מביא את מירב התועלת, ואם הוא נשאר איפה שהוא רוצה ולא נמצא היכן שצריכים אותו ואת כשרונותיו, הרי שהוא מועל בתפקידו.

"מה שכן, אני יכול לומר שלמעט השנים שהתפללתי בקראון הייטס, תמיד התפללתי אצל שלוחי הרבי".

ר' משה אדלר: "זו תחושה מאד קשה. באמת שזה לא קל. כשהייתי חזן בוושינגטון הייטס והייתי חייב להיות

ר' מאיר זיגלבוים: "היה זה ימים אחדים לאחר אסון התאומים. כל אמריקה נשטפה אז בהתעוררות דתית גדולה. 'הם' הלכו לבתי תיפלתם, ואילו היהודים, להבדיל אלפי הבדלות, הגיעו בהמוניהם לבתי הכנסת. בית הכנסת הזה היה מלא במתפללים מפה לפה. בית הכנסת הזה לא ראה ציבור כה רב שנים רבות".

ר' מרדכי זיגלבוים: "ההבדל בין חזן לבעל תפילה הוא די ברור. חזן מרוכז רוב רובו באיכות הקול וצליליו, כיוון שהמוניטין שלו עומד לשיפוט בקרב הקהל. 'בעל תפילה' לעומתו, משקיע הרבה יותר לב בתפילה מאשר בקול. מבחינה זו אני מגדיר את עצמי כ'בעל תפילה' ולא כ'חזן'. אינני מכפיל מילים ולא נעצר באמצע התפילה כדי לתת קונצרט קצר של חזונעס'שטיקלעך".

• **למעשה, אתה ור' משה אדלר תושבי 'קראון הייטס'. איזו הרגשה היא זו היא לעזוב את קראון הייטס בימים הנוראים בעוד שאתם רואים אלפים מכל רחבי העולם מגיעים לשכונה כדי להיות עם הרבי?**

ר' מרדכי זיגלבוים: "הנדידה שם גם בחג הסוכות, הרי שהקפדתי לציין בחוזה שבשמחת תורה אני אצל הרבי. לא הסכמתי לוותר על זה. על אחת כמה כשאני נמצא כיום בשכונה קרובה יחסית, בבורו-פארק".

"לא הרגשתי ראוי"

בשבתות השנה ניגש אדלר פעמים רבות לפני העמוד בשול "בית בנימין" שברחוב מונטגומרי. מפליא מאוד, על אף שהוא מתגורר בקראון הייטס כמעט שלושים שנה, מעולם לא ניגש לפני העמוד ב-770. רק לפני שבועות ספורים עשה זאת בפעם הראשונה.

• **למה?**

(מהרהר) "למען האמת, פחדתי. הרגשתי לא ראוי להתפלל במקום הזה

בו הרבי נמצא״.

• האם יש לך עוד מקום להתפתח בתחום המקצועי?

״בוודאי שיש עוד הרבה לאן להתקדם. החזנות אצלי היא לא הפרנסה היחידה. במשך ימות השבוע אני עובד לפרנסתי, ומדרך הטבע יש מתחים, והמתח שוחק את הקול. אפשר לחוש בכך מיד. יש רק מעט חזנים שלא עוסקים בשום דבר אחר, וכל מעייניהם הוא בהעצמת הקול וטיפוחו; הם זקוקים למנוחת הנפש והדעת כדי שלא לשחוק את הקול. בימות השבוע הם עוברים פיתוח קול, לומדים ומתאמנים עוד יותר. לגמרי אין מדובר רק לגשת לפני העמוד ולפתוח את הפה...

> **ר׳ מאיר זיגלבוים:** ״השליחות שלי היא לא רק ליד עמוד הש״ץ, אלא גם בסעודה, אם כי שם האווירה היא פחות פורמלית; יושבים אחד ליד השני והשיחות קולחות יותר בחופשיות. הרבה פעמים, מה שלא נעשה באולם התפילה, יכול להיעשות בשיחה חברית ליד צלחת אוכל. סיפורים כאלה בהחלט מרוממים ומחזקים מאוד״.

״ייתכן והגיע הזמן לגדול ולצמוח הרבה יותר. הודו לה׳ כי טוב, הוא נתן את הכלים ואת היכולות, ויש בהחלט מקום לטפח אותם כדי לכבד את ה׳ מגרוני״.

• כמה זמן לוקח להתכונן לתפילות?

ר׳ מאיר זיגלבוים: כפרנסה קבועה שלי, אני עוסק במסחר של מוצרי טקסטיל. זו הסיבה שבהרבה ימים בשנה אני נודד בדרכים, במכונית ובטיסות. לצערי הרב, אחת העונות ׳הבוערות׳ חלה בחודש אלול. זו הסיבה שבחודש זה אני נמצא כמעט כל הזמן בדרכים. אני נוהג אפוא לשבת במטוס, לפתוח את המחזור, מסתכל על המילים ולומד אותם לעומק כדי ׳להיות בפנים׳, רק כך אני מרגיש מוכן.

״החיבור עם המילים מקרין מהשליח ציבור גם אל המתפללים. מדרך הטבע, לא רבים יודעים לפרש את כל פירוש המילות, אבל לא פעם אנשים אומרים ׳גרמת לי להרגיש בפעם הראשונה את כוחן של המילים׳. אני מרגיש זכות מיוחדת לדעת היטב את הנוסח ולהצליח לסחוף ולרומם את הקהילה, לתת להם להרגיש את התפילה יותר זכה ויותר נעלית. אין זו חזנות, אלא שליחות מחייבת לכל דבר שהקב״ה זיכה אותי בה״.

חוויות בעלי התפילה

השיטוט בקהילות שונות, התפילות והמעמד המיוחד של בעלי התפילה, מביא אותם להכיר אנשים חדשים, לפגוש נשמות ולחוות בסיפורים שונים ומיוחדים.

ר׳ מרדכי זיגלבוים: ״היו לי לא מעט חוויות במקומות שונים, אבל אחת החוויות המיוחדות להן זכיתי, הייתה לפני כשנתיים ימים. שהיתי אז עם אבינו הרב אליעזר זיגלבוים ע״ה בבית הרפואה ׳הדסה עין כרם׳ בימים הנוראים. כשהתברר לממונה במקום שאני חזן, התבקשתי לעבור לפני התיבה. התפילות במקום היו בדרגה אחרת לגמרי, ולא רק בגלל שאבי ע״ה נכח שם ושמע אותי בפעם הראשונה מתפלל את תפילות הימים הנוראים.

״התפילות התקיימו בבית הכנסת שנקרא ״חלונות שאגאל״ (ראה מסגרת). הייתה שם אוכלוסיה שם מכל העדות, מכל הגילאים, מכל הזרמים והחוגים. כל תפילה התפללתי בהברה אחרת כדי שכולם ירגישו שייכים. על אף שבאותה שנה לא קיבלתי שכר טירחה, את החוויה הזו להתפלל עם אבא בימי חוליו, לא הייתי מוכר בעבור שום סכום.

״עוד חודשים ארוכים לאחר מכן, פגשתי בהשגחה פרטית אנשים ששמעו אותי בתפילות ב׳הדסה׳, והביעו את הנאתם והתרגשותם מתפילות הימים הנוראים. אבא באותן חודשים שכב בייסורים גדולים, וכששיתפתי אותו במקרים אלו, חיוך רחב עלה על פניו, רגע של נחת שלו ממני בתוך ים של כאבים וייסורים״.

ר׳ מאיר זיגלבוים: ״באחת השנים, ראש השנה חל כמו השנה: בימים חמישי ושישי, ולאחר מכן שבת בצמוד. בסעודת ליל שבת, ישבנו שם, השליח וכמה ׳מקורבים׳ מוזמנים לסעודה. במהלך הסעודה, כל אחד מהסועדים קם וסיפר על עצמו דקות אחדות.

״כשביקשו שאשיר משהו, שרתי את השיר הידוע ״ג׳סט וואן שבת״. בתום השיר קמה אחת הנשים שהשתתפו, והחלה לספר בהתרגשות רבה: ׳אני גרה לבד בשכונה, מוקפת בשכנים נוצריים לרוב. הם מאוד נחמדים אלי ועוזרים לי בסבר פנים יפות בכל מה שאני צריכה. יש לנו יחסי שכנות מצוינים. הרבה פעמים הם מנסים לשכנע אותי לבוא איתם לתיפלות בבית תיפלתם. אין לי הרבה רקע ביהדות, אבל כשישבתי פה הערב ושמעתי את השיר זה, ואני יושבת פה מוקפת באנשים שאוהבים אותי, והכל כל כך מקסים ומיוחד, האנשים, האוכל ואפילו מפות השולחן והנרות, זה מחזיר אותי למקום האמיתי שלי. כעת אני יודעת לאן אני שייכת באמת. אני יכולה להיות שכנה טובה שלהם, אבל אני יהודיה ולכאן אני שייכת וכאן אשאר׳.

״באחת השנים התיישב לידי אחד ה׳מקורבים׳ ואמר לי: ׳אתה ישבת לידי כאן לפני שנתיים, ואמרת לי משפט ששינה את חיי׳. הגבתי שאני שמח לשמוע את זה ומקווה שסייעתי לשנות את חייו לטובה. הוא אמר: ׳בוודאי לטובה. מאז התחתנתי, ואפילו שאיני נראה כחב״דניק, זו הייתה חתונה חב״דית כאשר החופה הייתה ב-770. אז כשפגשתי אותך, הייתי מתוסכל ואובד עצות. אני כל כך שמח שפגשתי אותך אז׳.

״לא התאפקתי ושאלתי: ׳מה הדבר שאמרתי לך ששינה את חייך?׳ הוא חייך אך לא ענה. כיבדתי את רצונו, ועד היום אני יודע שסייעתי לשנות חייו של מישהו, מבלי שאני יודע מה אמרתי...״

״השליחות שלי היא לא רק ליד עמוד הש״ץ, אלא גם בסעודה, אם כי שם האווירה היא פחות פורמלית; יושבים אחד ליד השני והשיחות קולחות יותר בחופשיות. הרבה פעמים, מה שלא נעשה באולם התפילה, יכול להיעשות בשיחה חברית ליד צלחת אוכל. סיפורים כאלה בהחלט מרוממים ומחזקים מאוד; הם מחדדים את התובנה שגם התפקיד הזה הוא שליחות לכל דבר״.

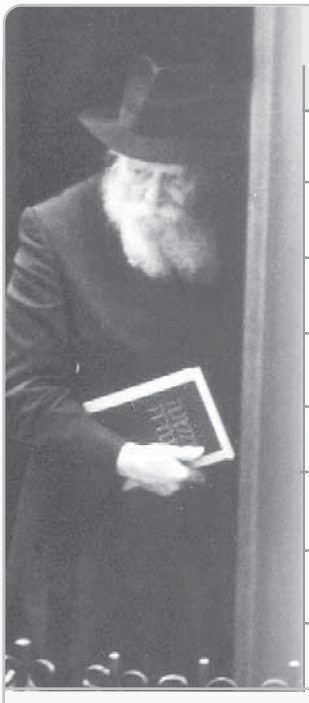

מורה שיעור ללימוד הרמב"ם היומי

יום	ג' פרקים	פרק א'	ספר המצוות
שישי כ"ד אלול	הלכות מעילה פרקים ה-ז	הל' שלוחין ושותפין פרק ד.	מל"ת קיד. מ"ע נה. מל"ת קטו. קטז.
שבת קודש כ"ה אלול	פרק ח. לך אזבח וגו'. ספר הקרבנות והוא ספר תשיעי.. הל' קרבן פסח.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ה.	מ"ע נז. נו. נח.
ראשון כ"ו אלול	פרק ג-ה.	פרק ו.	מל"ת קכה. קכג. קכח. קכו.
שני כ"ז אלול	פרק ו-ח.	פרק ז.	קכז. קכא. קכב.
שלישי כ"ח אלול	פרק ט-י. הל' חגיגה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ח.	מל"ת קיז. קיט. קיח. מ"ע נג. נב.
רביעי כ"ט אלול	פרק ב-ג. הל' בכורות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ט.	מ"ע נד. מל"ת קנו. רכט. מ"ע טז. עט.
חמישי א' תשרי	פרק ב-ד.	אודך ביושר וגו'. ספר משפטים והוא ספר שלשה עשר.. הל' שכירות.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת קמד. קח.
שישי ב' תשרי	פרק ה-ז.	פרק ב.	מ"ע עח.
שבת קודש ג' תשרי	פרק ח. הל' שגגות.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ג.	מל"ת קט. מ"ע סט.
ראשון ד' תשרי	פרק ג-ה.	פרק ד.	מ"ע ע.
שני ה' תשרי	פרק ו-ח.	פרק ה.	מ"ע ע.
שלישי ו' תשרי	פרק ט-יא.	פרק ו.	מ"ע עא.
רביעי ז' תשרי	פרק יב-יד.	פרק ז.	מ"ע עב.
חמישי ח' תשרי	פרק טו. הל' מחוסרי כפרה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ח.	מ"ע סח. עה. עו.
שישי ט' תשרי	פרק ג-ה.	פרק ט.	מ"ע עד. עז.
שבת קודש י' תשרי	הל' תמורה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק י.	מל"ת קו. מ"ע פז.
ראשון י"א תשרי	פרק ד. לב טהור וגו'. ספר טהרה והוא ספר עשירי.. הל' טומאת מת.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא.	מל"ת קז. מ"ע קז.
שני י"ב תשרי	פרק ג-ה.	פרק יב.	מ"ע קז.
שלישי י"ג תשרי	פרק ו-ח.	פרק יג.	מ"ע קז.
רביעי י"ד תשרי	פרק ט-יא.	הל' שאלה ופקדון.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קז.

לוח זמני היום - עמוד 23

חשבון נפש של חסיד

מהי ההכנה של כל חסיד לקראת הימים הנוראים? איך נראה המוח והלב של 'צדיק'? איך נערוך חשבון 'צדק'? בשביל מה צריך חודש שלם לערוך חשבון נפש? ולמה הרבי שר מיד בסיום הסליחות? • פרקים מתוך שיחה נוקבת מפי הרה"ח הרה"ג הרב חיים שלום דייטש, ראש כולל ה"צמח צדק" בירושלים, על אודות חשבון נפש כפי שקיבל מהמשפיע ר' שלמה חיים קסלמן ע"ה

הביא לדפוס: ר' סטודניץ

חודש אלול - הכנה לימים הנוראים

יש כל כך הרבה דברים ששייכים לימים הנוראים שצריך לדבר עליהם. יש לנו חודש שלם להתכונן לימים הנוראים. אלול זה הקדמה והכנה לימים קדושים אלה. אבל מה צריך לעשות באלול?

יש כמה ראשי תיבות של המילה אלול הרומזים על אופן העבודה והעשייה של החודש: "אני לדודי ודודי לי" – זו תפילה; "אנה לידו ושמתי לד" – זה תורה, "איש לרעהו ומתנות לאביונים" – צדקה, "ומל ד' אלוקיך את לבבך ואת לבב" – תשובה, אשירה לד' ויאמרו לאמר – גאולה. אלו ראשי תיבות שמופיעות בקדמונים.

הרבי מסביר שכל ראשי תיבות בא להגיד איזה ענין מיוחד, כפי שאמרנו. חמשת ראשי התיבות רומזים על חמישה אופני עבודה שעל יהודי לפעול בהם בחודש אלול כהכנה לימים נוראים, הן בלימוד תורה, הן בתפילה יותר ב'עבודה', הן בתשובה אמיתית ובהוספה בצדקה. אולם, מן הראוי בכל זאת להתרכז ולמצוא את הענין העיקרי שיש באלול שיהווה לנו הכנה נאותה לימים נוראים.

"כי לולא התמהמנו"

הרבי הדפיס בקובץ מכתבים שבסוף ספר התהלים אימרה מהבעל שם טוב המדברת על הכנה לימים הנוראים, על יסוד הפסוק "לולא התמהמנו כי עתה שבנו זה פעמיים". "לולא" אותיות אלול. אם אדם מתמהמה באלול מלעשות תשובה ("ששבנו"). מתמהמה פירושו – מאריך בחשבון נפשו בחודש אלול, הנה אז "שבנו זה פעמיים". זה מביא את שני סוגי עבודת התשובה: דרך התשובה של ראש-השנה שהיא תשובה כללית בקבלת עול מלכות שמים מבלי להזכיר ולפרט את העבירות, ודרך נוספת – תשובה פרטית של יום הכיפורים, לפרט כל סוגי חטאיו, לכבסם ולהטהר.

הווי אומר: אם אדם מתמהמה באלול, מאריך בחשבון נפש, הנה אז שבנו פעמיים. במה תלויים שני אופני התשובה? בחשבון הנפש שאדם עושה בחודש אלול.

זאת על כן, אם אדם מתמהמה ומאריך בחשבון הנפש, אז התשובה שיעשה בראש השנה וביום הכיפורים יהיו כמו שצריך. אבל אם אדם לא יתמהמה ויתעכב בחשבון נפשו, אז פחות יעשה תשובה בראש השנה ויום הכיפורים. ככל שמאריכים בחשבון הנפש, ככה קרובים יותר אל עבודת התשובה.

חשבון נפש הוא חשבון פשוט?

לפי האמרה הזאת של הבעל שם טוב, עיקר ההכנה לימים הנוראים, זה חשבון הנפש. איך באמת מחשבנים חשבון נפשו של אדם? בגשמיות, כשרוצים ללמוד חשבון, הולכים לרואה חשבון, לומדים חשבון והיום יש גם מחשבים. אבל איך עורכים חשבון נפש? מה עושים? יש כאלה שעושים חשבון פשוט, כמה מצוות הם עשו וכמה עבירות. יש סיפורים מן העבר

על יהודים שהיו רושמים זכויותיהם וחובותיהם.

זה מה שצריך לעשות? פשוט להתחיל לחשבן ולמנות? אם כן, בשביל מה צריך לכך חודש שלם? האם כדי לרשום את העוונות והזכויות שלנו צריך חודש שלם? זה יתן לנו תעסוקה לחודש שלם? ואם כבר סיימתי את החשבון נפש בראש חודש אלול, האם איני צריך להמשיך ולעשות זאת גם בשאר החודש?

קראתי לאחרונה סיפור על רבי אברהם מקאליסק, מתלמידי הרב המגיד שהיה גר בטבריה ואף נטמן שם. פעם בחודש אלול נקרא לאסיפה עם ראשי הקהילה היהודית בעיר, שבה היה אמור לדון בהפקעת מחירי הדגים, אך הוא לא הגיע. שאלו אותו לאחר מכן מדוע לא הגיע, והוא אמר: בימים האלה, אפילו אם אעבור ברחוב ואמצא תיק מלא כסף, לא אתכופף לקחתו. חבל על הדקות המעטות שבהן אתכופף להרים כאשר בינתיים אני צריך לעשות חשבון נפש...

אז מהו באמת חשבון נפש שעלינו לערוך?

שלושה שלבים

למעשה, חשבון נפש צריך להיות מורכב משלושה שלבים: (א) איך שצריך להיות. (ב) איך יכול להיות. (ג) איך זה בפועל.

השלב הראשון קובע: איך צריך להיות. מובן מאליו שיהודי צריך להיות כל כולו קודש לד'. צדיק גמור. זה מה שצריך להיות. יהודי צריך להיות כל כולו חדור באהבת ד' ויראתו, לדעת את התורה כולה, לקיים את כל המצוות. זה מה שצריך להיות.

השלב השני: איך יכול להיות. האם בפועל אני יכול להתנהג כמו שצריך? אני יכול באמת להיות צדיק? האם אני יכול להיות כל היום שרוי רק ברבדים רוחניים של אהבת ה' ויראתו? בכל זאת יש לי גוף, יש לי רצונות וקשיים, וגם הגבלות שונות. אמנם צריך להיות צדיק, אבל אני לא יכול להיות, נו, אז ממילא אני דורש מעצמי פחות. אם אין אהבת ה' כל היום – לפחות בזמן התפילה ובזמן קביעות עתים לתורה. אם לא לקיים מצוות כל היום – לפחות את מה שצריך לבצע.

מגיע השלב השלישי: איך זה בפועל. בפועל, לא רק שהוא לא כפי שצריך להיות, אלא הוא גם לא כמו שיכול להיות.

זהו חשבון הנפש השלם – כך אומר ר' שלמה חיים קסלמן בשם הרבי הרש"ב.

למה חייבים לעשות את שלושת השלבים? מסביר ר' שלמה חיים: בשלב הראשון יהודי עושה חשבון איך צריך להיות, וזה שלב גבוה מאד. שמה באמת צריך להיות, אך זה למעלה מכוחותיי. לאחר מכן מגיע השלב השני שבו אני מפחית במעט מהתביעה העצמית שבשלב הראשון.

שואל ר' שלמה חיים: אם כן, בשביל מה עלי להתחיל עם השלב הראשוני כאשר בין כה וכה אני 'מתיר' לעצמי ואומר 'את זה אני לא חייב', 'את זה אני לא יכול'. התחל אפוא ישר מהשלב השני...

והוא הסביר זאת כך: התביעה שאדם תובע מעצמו היא חזקה הרבה יותר כאשר הוא פותח בשלב הראשון של חשבון הנפש. אם אדם מתחיל מהאופן שיכול להיות, אז התביעה מעצמו היא יותר קטנה. 'יכול להיות כך וכך ובפועל אני כך'; המרחק לא כל כך מזעזע. אבל ברגע שהוא עושה את החשבון הראשון: 'בעצם הייתי צריך להיות צדיק. נו, אני לא יכול להיות צדיק, אבל בינוני אני בוודאי יכול להיות! אבל גם בינוני אני לא? אני רשע?! הו! אז התביעה 'למה אתה רשע' היא עוצמתית הרבה יותר כאשר נקודת הפתיחה היא ממקום של להיות צדיק.

זו הסיבה שחייבים לעשות את שלושת השלבים הללו בחשבון הנפש.

מה שאמרתי עד כאן, אלו מילים שקיבלתי מהמשפיע ר' שלמה חיים כפי שקיבל מהרבי הרש"ב. זו מסורת אצלי שכך צריך להיראות חשבון הנפש.

חשבון נפש עם לחלוחית

ונשוב כעת לבירור: האם אפשר למלא חודש שלם כאשר צריך לעשות שלושה סוגי חשבונות.

אין מדובר בשלושה חשבונות שדורשים פי שלוש זמן. מדובר בהרבה יותר מכך: ברגע שאנחנו עושים את החשבון באופן האמור, אנחנו עוברים מחשבון 'יבש' לחשבון עם 'לחלוחית'. חשבון 'יבש' הוא חשבון של נתונים מבלי להעמיק בתוכן הדבר. אבל כאשר יהודי עורך חשבון נפש כפי שצריך להיות, עם שלושת השלבים האמורים, אז המחשבה היא אחרת.

השלב הראשון מה צריך להיות. אמרנו מילה אחת 'צדיק', אבל באמת ראוי להתעמק בתוכן איך צריך להיות, מה **פירוש** צריך להיות 'צדיק'? איך נראה צדיק?

אדמו"ר הזקן בספר התניא מאריך בכמה פרקים להסביר מהי 'נפש אלוקית' ומהי 'נפש בהמית', ורק בפרק י' הוא מתחיל להסביר את המדרגות השונות של יהודי. הוא עובר אפוא תשעה פרקים, ורק לאחר מכן אפשר להתחיל להסביר מהו 'צדיק' ומהו 'בינוני'.

אם אדם רוצה לדעת איך הוא צריך להיות, הוא צריך להשקיע מחשבה, להכניס מוח ולב ולהרגיש איך נראה 'צדיק' ולצייר לעצמו איך באמת נראה צדיק. ואדמו"ר הזקן מאריך בפרק ט' וכותב שהנפש האלוקית חפצה ורצונה למשול לבדה, וכמעט

כל הפרק הוא מתאר איך שתהיה היא לבדה המושלת. זה מה שצריך להיות – שהנפש האלוקית לבדה תהיה המושלת. שכולם יהיו סרים למשמעתה ויהיו בטלים לעשר בחינותיה וג' לבושיה, כמו גם תלת מוחין שבראש שיהיו ממולאים בחכמה בינה ודעת של הנפש.

אדמו"ר הזקן מסביר אפוא איך זה נראה כשהנפש האלוקית מושלת לגמרי; כשהמוחין ממולאים רק בחכמה בינה ודעת של הנפש האלוקית. להוליד בלבו אהבת ד'... ראו איך נראה המוח שלו, איך נראה הרגש, שעל ידי הדעת הוא מוליד יראה ופחד ואהבת ד', ועדיין זה לא מספיק. אדה"ז מתרגם איזה סוג של אש, כאש בוערה.. ברשפי אש.. נכספה וגם כלתה נפשו.

כמה זמן יקח לנו לתאר ולצייר לעצמנו איך היינו נראים אילו היינו כמו שצריך להיות. איך היה נראה המוחין שלי? במה הייתי עוסק? בהשגת ד' או בגדלות ד'? ומה פירוש גדלות ד'? הייתי מבין את הענין של 'אני הוי' לא שיניתי', הייתי מבין גם את הענין של 'ממלא כל עלמין'. וזה היה לא רק בדרגת החכמה אלא גם בבינה, ואחר כך גם בדעת ומשם זה היה יורד למידות שלנו, והייתי 'כאש בוערה'; ומה פירוש 'כאש בוערה'? הייתי מתחיל לצייר לעצמי איך הייתי נראה אילו הייתה לי אהבת ד' כפי שצריך להיות – כאש בוערה, שזה חפצה וחשקה במאוד.

ואם זה עדיין לא מספיק, הייתי מתבונן איך אני כופה את כל הסטרא אחרא, את כל הכוחות הרעים שבי, גם זה אני יודע כי אני מכיר את עצמי איזה תאוות יש לי. ואדה"ז מזכיר כאן את ה'שיא', לא סתם לכפות את הסטרא אחרא, אלא שיעלה ויבוא ויגיע למדריגת אהבה כרשפי אש!

יהודי לא מסתפק בזה שהוא כופה את הסטרא אחרא שלו, אלא הוא משנה את עצמו והופך את עצמו לקדושה; במקום שיהיו לו תענוגים מאוכל ומשתיה, הוא מקבל תענוג מקרבה לקב"ה. ואת כל זה יהודי מצייר לעצמו תוך מחשבה ארוכה והתבוננות הדעת – **איך הוא היה צריך להיות**.

התבוננות בשני שלבים

חסידות מרבה לעסוק על 'התבוננות'. איך מתבוננים? שמעתי מר' שלמה חיים, שהתבוננות היא בשני שלבים. השלב הראשון זה לקחת את אותיות הרב ולחשוב את זה, לא רק את האותיות אלא לקחת את זה ולצייר את זה במוחש במחשבתנו ולקרב את זה דרך אותיות הרב.

השלב השני של התבוננות, זה להתבונן ב'אותיות עצמיות'. זאת אומרת, לקחת קצת מפרק זה, קצת מפרק זה, ולמצוא אותיות המתאימות לנו ולתאר לעצמי את הדבר.

חשבון נפש כזה אורך זמן רב, כי אין זה חשבון יבש, אלא דבר שמגיע מתוך עומק ורוחב, התבוננות לפנים מהתבוננות.

אדמו"ר הזקן מוסיף ומפרט איך נראה המוח של 'צדיק', איך נראה החכמה, בינה ודעת שלו. איך נראה הלב, איך נראה אהבת ה' שלו? אהבה של רשפי אש, אהבה של התלהבות, אהבה כמים. עכשיו יהודי מתחיל לחשוב שיש לו את זה, "ככה הייתי אילו הייתי כמו שצריך להיות", אז הייתי מתפלל בכזו התלהבות. והיה לי גם תענוג בענינים רוחניים כפי שצריך להיות. כשם שאדם מדמיין לעצמו לפעמים, איך הייתי נראה אילו הייתי זוכה בלוטו והייתי עשיר; הייתי קונה כך וכך, מוכר פה וסוחר שם. אמנם אחד שלא היה עשיר קצת קשה לו לדמיין ולהרגיש את זה, אבל יש סיפורים שהוא שמע על עשירים המתגוררים בדירות פאר.

ככה זה גם ברוחניות, בלימוד החסידות מלמדים אותנו ומספרים לנו איך נראה עשיר. ככל שאתה לומד עוד ועוד פרטים ושומע באריכות את הדברים, אז הדברים באמת מתקרבים אליך. לכן חשבון הנפש הזה – בשלב הראשוני שלו: איך צריך להיות – אורך זמן.

במאמרים של אדמו"ר הריי"צ כתוב שיש את הלימוד של הענין ויש את ההתבוננות של הענין. קודם צריך ללמוד את הענין ואחר-כך להתבונן בזה; לא התבוננות יבשה, אלא באופן רגשי ועמוק.

גם אם התבוננת היום ואתה רוצה לבוא ולחזור על ההתבוננות גם מחר, יקח זמן לשוב אל רמת הרגש והעומק אליהם הגענו אתמול. אולי פחות מאשר בפעם הראשונה, אבל זה יקח זמן עד שנוכל לצייר מחדש את הדבר קרוב אל המוח והלב.

וזה, כאמור, החלק הראשון של חשבון הנפש שלנו, וזה כבר ממלא הרבה מהזמן של חודש אלול.

השלב השני - ירידה
ממה ש'צריך' למה ש'יכול'

כשיורדים לאחר מכן לשלב השני של חשבון הנפש, **מה שיכול להיות**, זה גם לא בא בקלות. יהודי יורד מהדרישה המקורית שלו, אל מה שהוא יכול להיות. הטבע של האדם הוא שהוא רואה על עצמו רק טוב כל היום. אז כשהוא בא לדרוש מעצמו כמה הוא יכול להיות, לא פשוט לדעת באמת כמה הוא יכול להיות.

זה הדגש של **חשבון צדק**, זאת אומרת שצריך להשקיע הרבה עיון כאשר יהודי יורד מהדרישה המקורית, והוא אומר לעצמו 'אני לא יכול להיות צדיק, למה אני לא יכול להיות צדיק? ומה אני **כן** יכול? אני לא יכול להיות 'אהבה כרשפי אש' אבל אולי אהבה קצת יותר נמוכה'? צריך אפוא לדעת עד איזה שלב לרדת. אי אפשר להגיד 'אני צריך להיות צדיק אבל אני כלום', לא! הוא יכול להגיד 'אני לא יכול להיות

> אדם מצייר לעצמו איך הוא היה נראה בעבודה אילו היה כפי שצריך להיות. ואחר-כך הוא מתחיל לרדת; הוא לא יכול להתפלל חמש שעות, אבל שעה, שעה וחצי זה אפשרי? ומה עם כוונת התפילה, מ'מודה אני' ועד 'ואמלט'. זה מה שצריך. אני לא יכול? אז כמה אני **כן** יכול לכוון?

צדיק, למה? כי יש נפש הבהמית, ואני לא יכול להתבונן שעה. נו, אז כמה אתה כן יכול?! הוא צריך לעשות חשבון בדיוק, כמה הוא **כן** יכול.

ברוב הפעמים אדם לא מסוגל למדוד את עצמו בצדק, כמה הוא יכול לדרוש מעצמו. ככה הרבי חינך אותנו, שצריך להתייעץ עם 'עשה לך רב'. אני בא לשאול את הרב האם לעשות משהו או לא, כי צריך להזהר משני הצדדים – שאדם לא יעשה מעט מדי, אבל באותה מידה אדם צריך להזהר לא לדרוש מעצמו יותר מדי פן יפול. לפעמים אדם עושה הרבה מדי והוא נחלש. אני מכיר כאלה שהיו עושים יותר מדי, היו מתבוננים הרבה ואחרי זה הייתה להם חולשה גופנית גדולה. צריך להזהר גם בזה.

רואים אפוא, שגם החלק השני של חשבון הנפש – באופן של חשבון צדק – דורש זמן רב וממושך.

החשבון השלישי - איך שזה בפועל

שני חלקי חשבון הנפש הראשונים נמשכים זמן רב.

החשבון השלישי, **איך זה בפועל**, נראה יחסית כדבר קל יותר לביצוע. למה? כי איך שהדברים הם בפועל, זה דבר הנראה לעין, מוכר וגלוי. אני יודע כמה שעות אני מתפלל, וכמה אני מכוון בתפילה. החלק השלישי של חשבון הנפש לוקח מעט זמן יחסית, אבל גם הוא לא פשוט.

החשבון כמה אני עושה ומבצע, צריך להתחלק לשלושה חלקים כלליים: תורה, עבודה וגמילות חסדים, על כל דבר לחוד. אי אפשר לצאת ידי חובה בחשבון כללי 'אני לא כל כך צדיק'. הבה ונראה איך התורה שלך צריכה להיות ואיך היא בפועל. כך בתורה וכך גם בתפילה ובגמילות חסדים.

בתורה – כמה תורה הייתי צריך לדעת? הו, הייתי צריך לדעת את כל הש"ס, ואת כל החומש עם רש"י, הרמב"ן, והאור-החיים גם צריך בוודאי לדעת. גם את המדרש שיש על החומש, והזוהר. ראוי לדעת את כל הראשונים על התורה. אחרי זה עוברים לעוד תחומים, צריך לדעת קבלה, חסידות, רמז, דרוש, בקיצור

את כל הספריה צריך לדעת, **זה מה שצריך**.

עד כאן בבחינת ידיעת התורה, ומה עם בחינת לימוד התורה? הייתי צריך ללמוד כל היום באופן של "לא פסיק פומיה מגירסא". כך באמת צריך, אבל כמה אני יכול? האם אני יכול לדעת את כל הש"ס?! אולי לא, אבל מסכת אחת לפחות אני יכול לדעת על בוריה?! ואולי גם בעל פה? אז אם לא כל הש"ס, כמה כן? כמה עיון צריך להקדיש ללימוד וכמה אני יכול לדרוש מעצמי. גם אם לא אוכל ללמוד כל היום באופן של "לא פסיק פומיה מגירסא" אבל בסדרים אני כן אלמד בהתמדה מלאה. אם גם את זה אני לא יכול, לא מסוגל לשבת כל הסדרים, אז לפחות את 'הסדר' הראשון אלמד בלי הפסק. וככה יורדים מה'צריך' ל'יכול', ומשם ל'איך זה בפועל'. אני נמצא כל כך רחוק מאיך שצריך להיות, ואפילו ממה שיכול להיות. זה רחוק מאוד.

אחרי זה הוא מתחיל חשבון הנפש בחלק של התפילה. הוא עושה חשבון כמה צריך להיות ב'עבודה', כפי הכתוב בתניא (פרק ל') איך צריכה להיראות 'עבודה'. הוא מצייר לעצמו איך הוא היה נראה בעבודה אילו היה כפי שצריך להיות. ואחר-כך הוא מתחיל לרדת; הוא לא יכול להתפלל חמש שעות, אבל שעה, שעה וחצי זה אפשרי? ומה עם כוונת התפילה, מ'מודה אני' ועד 'ואמלט'. זה מה שצריך. אני לא יכול? אז כמה אני **כן** יכול לכוון? כשמגיעים לשורה התחתונה, יש לי לא פעם ספיקות אם כוונתי אפילו ב'שמע ישראל' וב'ברכת אבות'...

אחרי זה עושה חשבון בגמילות חסדים. גמילות חסדים זו מילה כללית אבל זה כולל את כל הענינים שבין אדם לחברו; את המידות שבין אדם לחברו וגם את הפועל ממש שבין אדם לחברו. איך הייתי נראה אילו הייתי כפי שצריך להיות בגמילות חסדים. הייתי צריך לחשוב על השני כל היום ולדאוג לשני. וקנאה? נו, איך יכולה בכלל להיות קנאה? אז כל-כולו רק גמילות חסדים. אבל אני צריך גם לדאוג לעצמי. אז הוא עושה חשבון, כמה הוא יורד ואחר-כך איך זה בפועל.

כשאדם עושה את החלוקה הזו, של תורה, עבודה וגמילות חסדים, קשה לומר שביום אחד אפשר לעשות את חשבון הנפש של שלושת הדברים גם יחד. הוא צריך לפרט את זה יום אחד על תורה, יום אחד על עבודה ויום אחד על גמילות חסדים.

עכשיו יש עוד חלוקות רבות, הרבה יותר מפורטות. אדם צריך לעשות חשבון איך הוא במידות טובות – זה חשבון מפורט בפני עצמו. הרבה פעמים שמים דגש על ה'פועל' ולא שמים דגש על המדות שבלב. ואיך הוא ביראת

> "מה אתה עושה כשאתה רוכב על סוס והסוס מפיל אותך לארץ? האם אתה יושב ובוכה על הכאבים שקיבלת, על ההשפלה שהוא הוריד אותך לארץ, או שאתה קם מהר בכל כוחותיך מבלי לחשוב על המכות שקיבלת ואתה רץ מהר ומתיישב מחדש על הסוס? כך צריך להיות גם ברוחניות. אם היצר הרע מפיל את היהודי, עליו לקום מהר מהר, לרוץ מהר ולהתיישב עוד פעם על הסוס, אחרת לא יוכל למצוא אותו עוד פעם.

שמים? יראת שמים זה גם כן, דבר בפני עצמו לעשיית חשבון. בכמה מאמרים מאריך הרבי הריי"צ, שעיקר התשובה של ראש השנה זה על יראת שמיים. כמה יראת שמיים יש לי? וזה עצמו מתחלק לכמה סוגים: יש את 'יראת הרוממות', ויש את 'פחד ד', וכן הלאה...

אם אדם יעשה את חשבון הנפש בשלושת הדברים, **איך שצריך להיות**, **איך שיכול להיות** ו**איך שזה בפועל**, וכל אחד מהם בתורה לחוד, בעבודה לחוד, ובגמילות חסדים לחוד, זה יערוך המון זמן.

אם הייתה לנו קושיה למה צריך חודש שלם לחשבון נפש, זה כבר ממלא חלק גדול מהחודש, ואולי כל החודש. צריך לנסות.

> לא מחשבותיו מחשבותינו, ואינני יודע מה היה אצל הרבי, אבל ראינו בבירור שהרבי היה טרוד ביותר בעבודתו הק' בחודש זה, וייקר ביותר כל רגע ורגע מחודש אלול.

התבוננות מקדימה לחשבון נפש

אולם, עוד לפני שעושים חשבון הנפש, יש התבוננות המהווה הקדמה לחשבון הנפש והיא היסוד לה. המקור הראשון לכך הוא באגרת התשובה פרק ז'. "דרך האמת והישר..." ראוי ללמוד את הפרק הזה בעיון וביסודיות, כי זה לימוד שלם,

מה יהודי פועל על הנפש שלו ועל המקור שלו, שם הוי' ברוך הוא, על ידי ההנהגה האישית שלו. כי כל יהודי הוא כמו חבל, מה שקורה ליהודי קורה גם לשם הוי'. אם יהודי נמצא בקליפות, הרי הוא סוחב לשם את שם הוי'. וכך הוא עושה חשבון נפש מתוך רחמנות גדולה על עצמו ועל נפשו, ומעורר רחמים על נשמתו ומקורה, איך שהיא ירדה מחיי החיים לבירא עמיקתא.

כלומר, היסוד לחשבון נפש שיהיה כמו שצריך, הוא ההתבוננות בכך עד כמה יהודי קשור עם השכינה, עם הקב"ה, ועד כמה כל פעולה שלו גורמת לעקירה גם במקור, וזה מהווה עלבון לקב"ה.

לשם כך נדרשת התבוננות אמיתית, לימוד שלם. אין זה מספיק לדעת שכל יהודי קשור עם הקב"ה שכן אינך מתחבולות היצר. זה שנפלת לו פתאום עצבות מעניין דשמיא, זה מתחבולות היצר. מה הראיה לכך? מציב אדמו"ר הזקן שאלת-בחינה: מאין באה ליהודי עצבות אמיתית מחמת אהבת ה' ויראת ה' באמצע עסקיו? כדי שיהודי יהיה בעצבות אמיתית ממילי דשמיא זה צריך לבוא מחמת אהבת ה' ויראת ה', ואיך הם 'נחתו' לו באמצע עסקיו?

איך מגיעה עצבות אמיתית? מחשבון אמיתי ותשובה אמיתית: "זאת ישים אל לבו שאין הזמן גרמן לעצבות אפילו דאגת עוונות חמורים חס ושלום. לזאת צריך שעת הכושר, להתבונן בגדולת ד' אשר חטא לו. כדי **שעל ידי זה** יהיה לבו נשבר ונדכה במרירות אמיתית". כדי שיכאב לו על העבירות, הוא צריך קודם להתבונן בגדולת ד' שחטא לו. זה חלק מחשבון הנפש.

אם נתבונן אפוא בגדולת ד', ונתבונן בכך שכל יהודי קשור בשכינה, ומה שהוא עושה הוא פועל בשכינה, וכל זאת בהתבוננות באופן שזה יקרב את הדבר אליך, ורק **אחר-כך**, לאור כל האמור, תתחיל להתבונן איך וכיצד הם הפעולות שלי! גם חודש שלם לא יספיק לזה.

מרגיש את זה, אתה רק שומע ויודע את זה. צריך להרגיש את זה, והרגשה זו מגיעה על ידי התבוננות מעמיקה בכך שיהודי הוא חלק משם הוי'.

זאת אומרת, שחלק מחשבון הנפש זה ההקדמה לחשבון הנפש, מי הוא ומהי גדלות אין סוף ברוך הוא, ומה הוא גורם במעשיו לשכינה.

התבוננות בגדולת ה'

התבוננות בגדולת ה' זה גם חלק מחשבון הנפש. בתניא (פרקים כו-כח) הוא מדבר על עצבות ושמחה; כאשר אדם נופלת לו עצבות ממילי דשמיא; שכל מיני דברים שהוא עושה לא כמו שצריך. אומר אדה"ז שהוא צריך לדחות את התחושה הזאת שכן היא

חשבון נפש בליובאוויטש

אני זוכר שכשהייתי בחור, הייתי רואה בחורים שעושים חשבון נפש. אפשר היה לראות אחרי הסדרים בחור יושב בפינה הזו וחושב, או בחור עם סידור פתוח לפני 'הודו' ועדיין לא פתח את פיו, אלא הוא מתבונן וחושב לפני התפילה. כך גם בלילות, הבחורים – זה מוצא לעצמו פינה הזאת וזה מוצא לעצמו פינה אחרת.

אני זוכר דו שיח של שני בחורים שהיו מתעסקים ב'עבודה'. הגיע בחור לחדר בו הייתי לפני סליחות, וראה את הבחור ההוא שוכב במיטתו. הוא אמר לו: "באתי לראות מה אתה עושה לפני סליחות". הוא אמנם שכב במיטה אך היה טרוד בחשבון נפש באופן שלא יבלוט. לפני סליחות זה הזמן האמיתי לחשבון הנפש. היום יש כאלה שמחליפים את זה בהתוועדות; התוועדות זה גם סוג של זה חשבון נפש, אם כי בצוותא.

•

הבה נסכם זאת כך:

לפני חשבון הנפש, יש את ההתבוננות שהיא היסוד של חשבון הנפש. ההתבוננות צריכה להיות (א) במעלת השכינה. (ב) בגדלות ה'. (ג) תכלית בכוונה לשם מה נוצרתי.

לאחר התבונות זו, יש להתבונן בשלושת השלבים האמורים: (א) מה צריך להיות. כלומר, מה תכלית הכוונה שלו בעולם, וזה בהפיכת הנפש הבהמית; איך הייתי צריך להיות כדי לקיים את הכוונה הזאת. (ב) איך אני יכול להיות? (ג) איך אני בפועל, הלכה למעשה.

כל התבוננות כזו, צריכה להיות מפורקת ומחולקת באופן כללי לשלושת החלקים של תורה, עבודה, וגמילות חסדים.

לסיכום, לא מספיק לחשוב רק על ההנהגה שלי האם היא טובה או לא, אלא צריך לחשוב הרבה קודם.

ועבודה זו של חשבון הנפש היא אינה פשוטה. היא אורכת זמן רב, לא רק בכמות, אלא גם באיכות. זה דבר שדורש יגיעת הנפש עד שהדבר יורגש בנפש פנימה. משום שהוא צריך להרגיש כאן משהו. זה לא מספיק לומר, לא מספיק לדעת, אלא צריך להרגיש ולחוש זאת, וזה מגיע בהתבוננות

חוזרת שוב ושוב עד שמתחילים להרגיש קצת את מה שאנחנו אומרים, חושבים ולומדים.

עכשיו אנחנו צריכים להבליט דבר השווה בכל שלושת המקומות.

איך להמנע מעצבות ודכאון?

יש סיכוי סביר שכל הדברים הללו מביאים את האדם לידי עצב ומרירות, כי באמת, כולנו רחוקים מאוד מאיפה שהיינו אמורים להיות. אך חייבים לומר בראש ובראשונה, שחייבים להזהר מדכאון. יש הוראות שונות מהרבי בעניין זה, שאפילו מרירות אינה מתאימה לימינו. אמנם, בחודש אלול קל יותר לעשות חשבון נפש כי המלך בשדה והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות, אז אפילו כשיוצא לו בחשבון הסופי שהוא נמצא במצב ירוד מאוד, אבל היות והמלך מקבל את כולם, אז הוא יקבל גם אותי גם אם אני בדרגה של "איש שדה". אשר על כן, זה לא יגרום ליהודי ליפול לעצבות וזה הזמן הראוי ביותר לעשות חשבון הנפש.

בספר התניא קדישא הוא מבדיל בין עצבות לבין מרירות. באחד ממאמריו מסביר הרבי הרש"ב שעצבות היא כאשר אדם חושב על עצמו, ואילו מרירות נגרמת כאשר חושבים על הקב"ה. בעצבות הוא חושב איזה תואר יש לי? האם אני צדיק? אולי רשע? אני חסיד? 'מי אני ומה אני, אני כלום'. חשבון נפש שכזה מביא לעצבות, כי הוא חושב על עצמו שהוא כלום. אולם במרירות יהודי לא חושב על עצמו, אלא הוא חושב מה הוא פעל כדי למלא את רצון הקב"ה. הוא מכניס לכאן את האלוקות.

בספרי חסידות פולין יש אמרה מאוד מענינת: מי שעבר עבירה ואפילו הכי חמורה ואחר כך הוא לא יכול להתפלל בגלל נפילת רוח שיש לו מכך שהוא עשה עבירה כזאת, אחד כזה עדיין לא דרך על מפתן החסידות.

לאור מה שהסברנו קודם, אפשר להבין זאת. אם אדם חושב על עצמו, ש**הוא** ירוד אחרי שעשה עבירה כה חמורה, ואין לו שום חשק להתפלל. למה? כי אני בין כה וכה בין הפחותים, וגם אם אתפלל טוב זה לא יעזור לי, ואז נעלם כל החשק להתפלל כדבעי. הוא מחשב חשבונות איך אני יכול להתפלל אחרי עבירה כזאת? כך האדם שם את עצמו במרכז.

אבל אם הוא לא חושב על עצמו, אלא כואבת לו העבירה שבה הוא חטא בגלל "גדולת ד' אשר חטא לו", נו, אז אדרבה, לך תתפלל ותוציא את השכינה ממקום הגלות שהבאת אותה לשם!

פעם הגיע לרבי יהודי שהיה עם עצבות גדולה לאחר שהיו לו נפילות בדברים גרועים. שאל אותו הרבי, "מה אתה עושה כשאתה רוכב על סוס והסוס מפיל אותך לארץ? האם אתה יושב ובוכה על הכאבים שקיבלת, על ההשפלה שהוא הוריד אותך לארץ? או שאתה קם מהר בכל כוחותיך מבלי לחשוב על המכות שקיבלת ואתה רץ מהר ומתיישב מחדש על הסוס? אם תמשיך לשכב על הארץ והסוס ימשיך לדהור, לא תמצא אותו אף פעם".

כך צריך להיות גם ברוחניות. אם היצר הרע מפיל את היהודי, עליו לקום מהר מהר, לרוץ מהר ולהתיישב עוד פעם על הסוס, אחרת לא יוכל למצוא אותו עוד פעם.

אותו יהודי העדיף לחשוב על הסוס הגשמי שיברח לו, בעוד שברוחניות הוא

רוצה את התואר של 'צדיק' או 'חסיד', ואם פתאום יש לו נפילה, הוא אומר לעצמו: בין כה וכה לא אהיה צדיק, אז מה אכפת לי שגם סוס לא יהיה לי?!

כאשר חושבים על הקב"ה, אז לא נכנסים לעצבות; אדרבה, חושבים מה צריך להתחיל לעשות בפועל! ואכן, חשבון נפש יבש יכול להביא את האדם לעצבות, אבל כאשר אדם עושה חשבון נפש מתוך התבוננות יסודית, זו לא תביא אותו לעצבות אלא אדרבא, זה יביא אותו לרצון והחלטה להיות כמו שצריך ככל שהוא רק יכול.

פעמים רבות שמענו הוראות מהרבי, להזהר שכל הדברים האלה יביאו את האדם רק למצב של תיקון ושמחה, ולא ח"ו ההיפך מזה, וכמו שכתוב בפרק כו בתניא, שצריך שעת הכושר וישוב הדעת, לצד התבוננות בגדולת ה' אשר חטא לו, שיהיה לבו נשבר ונדכה במרירות אמיתית.

ושם נתבאר גם כן, שמיד "לאחר שלבו נשבר בעתים הקרויים ההם, אזי יסיר העצב מלבו לגמרי, ויאמין שהקב"ה רב לסלוח וזוהי השמחה האמיתית הבאה לאחר העצב כנ"ל".

מיד לאחר המרירות צריך יהודי להאמין באמונה שלמה שהוא מתקרב אל הקב"ה. וזוהי השמחה האמיתית. זה כנראה היסוד למה שהרבי הנהיג שבסוף סליחות, ישירו וירקדו, בדרך כלל על המילים של "רחמנא דעני". סליחות זה זמן של התבוננות, אפילו לפני סליחות צריך להתבונן, אבל אחרי סליחות? צריך לצאת בריקוד שמח!

הזמן המתאים ביותר לחשבון הנפש, הוא כאמור, בחודש אלול, כאשר המלך יורד לדרגתנו, אל השדה, והוא מראה פנים שוחקות לכולם, בכל תנאי ובכל מצב בו אנו נמצאים. ואת הזמן הזה צריך לייקר ביותר.

היו שנים שהרבי קיבל ל'יחידות' שלוש פעמים בשבוע. החודש היחיד שהרבי לא קיבל ליחידות, היה בחודש אלול. כי לא מחשבותיו מחשבותינו, ואינני יודע מה היה אצל הרבי, אבל ראינו בבירור שהרבי היה טרוד ביותר בעבודתו הק' בחודש זה, וייקר ביותר כל רגע ורגע מחודש אלול.

לחיים! לחיים!

שתהיה כתיבה וחתימה טובה, שנה טובה ומתוקה, שנקיים באמת את חשבון הנפש כדבעי, ובעיקר: שיהיו החלטות בפועל ובפועל נשתנה.

כתיבה וחתימה טובה לנו ולכל בית ישראל, בטוב הנראה והנגלה.

> יש הוראות שונות מהרבי בעניין זה, שאפילו מרירות אינה מתאימה לימינו. אמנם, בחודש אלול קל יותר לעשות חשבון נפש כי המלך בשדה והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות, אז אפילו כשיוצא לו בחשבון הסופי שהוא נמצא במצב ירוד מאוד, אבל היות והמלך מקבל את כולם, אז הוא יקבל גם אותי גם אם אני בדרגה של "איש שדה". אשר על כן, זה לא יגרום ליהודי ליפול לעצבות וזה הזמן הראוי ביותר לעשות חשבון הנפש.

קצרה היריעה מלהכיל, לספר ולתאר איך נראה היה יום קבלת המלכות בבית המלך. לקטנו על קצה המזלג, מספר יומנים המתארים בכללות את אירועי היום כפי שאירעו במהלך השנים. אין מתיימר יומן זה להוות תיאור מלא ואף לא חלקי של ראש השנה בבית חיינו, אלא רק מעט שביבי אור מרגעים אליהם מתגעגע כל חסיד.

ראש השנה בליובאוויטש

הוספה באמירת תהלים

בכמה שנים הדגיש הרבי את חשיבות אמירת התהלים, כפי שהורה הרבי הריי"צ, משמרות לאמירת תהלים במשך ימי החג. בראש השנה תשי"ב למשל, כאשר נכנס הרבי לתפילת ערבית הראשונה של השנה, הורה כי יגידו תהלים וכאשר יסיימו את התהלים יתפללו מעריב. אולם כמדומה שהתעוררות באמירת התהלים כפי שהיתה בראש השנה תש"כ לא היתה מעולם.

בערב ראש השנה, אחרי מעריב, הודיע הרב חודקוב לקבוצת בחורים שיכנסו לחדרו של אד"ש, וכן נכנסו הרבנים: בנימין גורדצקי, שמואל לויטין, ישראל זייקובסון, חדקוב, שלום מרוזוב. כשנכנסו כ"ק אד"ש הסתכל על כולם, ואחר כך סגר את עיניו הק' והתחיל לדבר:

... כבר עבר משך זמן מאז התחיל ענין ופרצת ולא נעשה עדיין דבר ומה אני יכול לעשות? כבר מה שיכולתי עשיתי. דברתי, צעקתי, פעם, פעמיים, עד עשר פעמים..

אחר כך אמר שיום הכיפורים גם נקרא ראש השנה, זאת אומרת שעד אז זה שייך לשנה שעברה כמו שמבואר בלקוטי תורה. וכן מצינו גם בראש השנה שאוכלים ושותים ולא חוזרים לבתיהם עד יום הכיפורים ויש בזה שתי דעות, ולפי הדעה השניה יוצא שזמן סליחת העוונות מהשנה שעברה הוא ביום הכיפורים. ולכן, כדי להמשיך את ההמשכות וההשפעות שנמשכו בשנת השבע, שנת תשי"ט, שנה מלאה ועיבורה, ולא נמשכו למטה שאפשר להמשיך על ידי ופרצת... הנני מציע לעשות משמרות לכל הפחות של שנים או שלושה שיעמדו או יתפללו או יאמרו תהילים עד יום הכיפורים ועד בכלל... ועל ידי זה יעלה הפורץ, וכתיבה וחתימה טובה בטוב הנראה והנגלה בגשמיות וברוחניות.

כל זמן השיחה עיניו הק' היו סגורות. בשליש השלישי של השיחה כ"ק אד"ש בכה בתחילה בשקט ואחר כך התגברה בכייתו ודמעות נגרו מעיניו הק' על לחיו. וכמה פעמים השעין את ראשו על ידיו הק' ואחר כך ניגב את פניו במטפחת. אחרי הברכה, בכה חזק מאד והניח את ראשו על ידו ואז יצאו כל הנ"ל מהחדר מזועזעים, ומיד התחילו לחזור על השיחה והקימו ועד בדבר המשמרות לקיים מיד את דברי ק'.

קבלת פ"נים

בכל שנה, מיד אחרי תפילת שחרית, היה הרבי מלך המשיח מקבל פ"נים מחסידים שבאו להתברך בשנה טובה ומתוקה.

ער"ה תשי"א, השנה הראשונה לנשיאות הרבי, עדיין לא קיבל הרבי פ"נים באופן רשמי. אם כי חסידים ידעו היטב למי להפנות את הפ"נ. ר' יואל כהן מספר על כך באחד ממכתביו: "ערב ראש השנה כמובן נסעו כולם על הציון (בניית האוהל עדיין לא נגמר), וכמו בכל פעם מסרו הפ"נ לכ"ק שליט"א שיקראם על הציון, אך להיות שבער"ה צריך ליתן פ"נ לכ"ק שליט"א, לזאת עפ"י רוב מסרו כולם פדיונותיהם אליו, ולהדגיש זאת שנותנים אליו ולא בתור שליח כתבו בפירוש – פ"נ כ"ק אדמו"ר שליט"א, וגם הכניסו מעות בהפ"נ דמי פדיון, אך כ"ק שליט"א הנה כל הפדיונות בלי הבדל קראם על הציון (אך זה כבר עסק שלו)".

הרבי מלך המשיח במעמד התרת נדרים, בערב ראש השנה

באותה שנה הורה הרבי מלך המשיח, שכל אחד יכתוב בפ״נ שמוסר (בנוסף לשמות) א) אם היה לו קביעות בלימוד מאמרי הרבי הריי״צ. ב) מה המסכת שלקח בחלוקת הש״ס עד לכ״ד טבת. ג) הסכום שנתן בשנה האחרונה עבור ״מעמד״. ד) הסכום שנתן בשנה האחרונה עבור ״מרכז לענייני חינוך״.

קריאת הפדיונות לקחה לרבי קרוב לשלוש שעות. (אפשר להבין על פי פשט למה הורה הרבי הכ״מ שבפדיונות יכתבו רק את השם, כתב על כך ר׳ יואל כהן במכתבו) במשך כל הזמן הזה ירד מטר עז והת׳ משה קזרנובסקי סיכך עם מטריה מעל כ״ק אדמו״ר שליט״א שעמד וקרא את הפנים שהגיעו מכל אנ״ש והת׳ שיחיו בכל רחבי תבל. כשסיים הרבי לקרוא את הפדיונות היה כבר שער בית החיים נעול. הרבי הגיב על כך, כי הכל פה ויש פה אף מנין, חסר רק שופר... בפועל הלך הרבי לאורך בית החיים עד שיצא מהשער השני. ל-770 הגיע הרבי ממש סמוך לכניסת החג. בדרך ניגש הרב קזרנובסקי אל הרבי וביקש ברכה עבור כל אלו שעמדו בגשם במשך שעות שלא יינזקו, והרבי ענה ״גוט״.

כ״ק אדמו״ר שליט״א קרא בצום גדליה לרב שלמה אהרן קזרנובסקי ושאל בשלומם של אלו שהיו באוהל בערב ראש-השנה, אם הם כולם בקו הבריאות. הנ״ל ענה שב״ה אף אחד לא ניזוק (מעניין, שבתקופה זו התקררו רבים משינוי מזג האויר ודוקא אלו שעמדו במשך שעות בגשם לא התקררו).

על סדר קבלת הפ״נים בשנה שלאחר מכן, בערב ראש-השנה תשי״ב, אנו מוצאים ביומן הבא:

״כאשר התקבצו קבוצה מאנ״ש ליד חדרו הק׳, היה פותח את הדלת, והיו מגישים לו את הפ״נ, וכשגמרו היה סוגר את הדלת, וכן היה פעמים רבות. כשקיבל הפ״נ היה נראה חיור כסיד ותואר פניו מאויים, שקשה להביט עליו. כשנכנס ר׳ מיכאל פאריטשער עם שלשה נערים, הושיט כ״ק אדמו״ר שליט״א את ידו הק׳ לקטן שבהם, ואודות שני המבוגרים יותר אמר לו: ״זיי זיינען שוין עלטערע, זיי דארפן ניט געבן קיין האנט [= הם כבר מבוגרים, הם לא צריכים לתת יד]״. קיבל פ״נ עד לשעה 12 בערך.

היום התחדש ענין מיוחד, כדלהלן: בכל פעם כאשר כ״ק אדמו״ר שליט״א נוסע לאוהל, כמו בערב ראש חודש וכדומה, לוקח הוא פדיונות מכל אחד הרוצה שיקראם על הציון, עד שנעשה כבר סדר, שבכל ערב ראש חודש, הנה כל אנ״ש והתמימים הנמצאים בבית הכנסת קודם נסיעתו רושמים שמם ושמות בני ביתם ומוסרים לכ״ק אדמו״ר שליט״א, כי ציוה שלא יכתבו פ״נ באריכות (זולת אם נזקקים לברכה מיוחדת) כדי שלא יארך הרבה זמן. בזמן האחרון נעשה סדר שבכדי להקל על כ״ק אדמו״ר שליט״א לא כותבים יותר על פתקאות נפרדות, אלא לוקחים כמה ניירות גדולים וכל אחד כותב עליהם את השמות שהוא רוצה. היום, כשנכנסו אליו אנ״ש שאלו אצלו איך יהיה הסדר עם הפדיונות, וענה: ״אזוי ווי אלע מאל, מען זאל מאכן די לאנגע צעטלאך, וועל איך ליינען אויפן אוהל [= כמו בכל פעם, שיעשו את הפתקים הארוכים, ואקרא אותם על הציון]״.

ואמרו שהרי הסדר אצל אדמו״ר זי״ע הי׳ שבערב ראש השנה נכנס כל אחד ונתן הפ״נ שלו, ואמר: ״די וואס

ווילן געבן באזונדערע צעטלאך, וועל איך נעמען אבער איך וועל עס ניט לייענען אויפן ציון [= אלו שרוצים לתת פתקאות נפרדות, אקח אותם אך לא אקרא אותם על הציון] מצד חוסר הזמן״. ובמילא התחדש בערב ראש השנה הזה, שאת הפתקאות הנפרדות (היינו לא על הניירות הארוכים), לקח כ״ק אדמו״ר שליט״א ואמר בפירוש שלא יקרא זה על הציון, היינו שזאת הפעם הראשונה שלקח פדיונות בעצמו באופן רשמי.

בשנה שאחר כך, ערב ראש השנה תשי״ג, נוצר הסדר הקיים במשך השנים – כל אחד כתב פ״נ פרטי והניחו במעטפה, וכ״ק אדמו״ר שליט״א עמד בחדרו, קרוב לדלת, וכל אחד נכנס ומסר את הפ״נ. הרבי בירך כל אחד ב״כתיבה וחתימה טובה״. כשהתקבצו אצלו הרבה פ״נים בידו האחת, העבירם לידו השניה, השמאלית. אחר כך נסע לאוהל וחזר כחצי שעה קודם הדלקת הנרות, ואז התפללו מנחה. בשנים שאחר כך, כאשר היתה מצטברת בידי הרבי חבילה גדולה, היה הרבי נכנס לחדרו, שוהה שם משך זמן ואז יוצא וממשיך לקבל.

קריאת הפ״נים, כאמור, הייתה גוזלת שעות ארוכות מזמנו של הרבי. בערב ראש השנה תשי״ח, למשל, עמד הרבי למעלה מחמש שעות באוהל וקרא פ״נים. רק ארבע שנים קודם, הורה הרבי: שבאם אין בקשה פרטית – לא יכתבו פ״נ בפ״ע, ויסתפקו בכתיבת השם על הפ״נ הכללי, והוסיף: ״ס׳איז דאָך אַ מצוה צו אויסמאַטערן...״ [= ״זה הרי מצוה לייגע...״].

פ״נ כללי

בכל שנה היו אנ״ש חותמים על פ״נ כללי שהיה מוגש לרבי על ידי קבוצה מנכבדי וחשובי החסידים. בשנים הראשונות היה הסדר שהיו נכנסים עם הפ״נ לחדרו הק׳ של הרבי ושם קוראים אותו, אולם בשנות הכ׳ כבר החל הסדר שהרבי יוצא למפתן חדרו, ושם קוראים את הפ״נ. בדרך כלל היה מסיים הרבי בברכה קצרה. אודות שינוי המקום מסופר ביומן מתשכ״ד:

אחרי קבלת הפ״נים נכנס המזכיר ר׳ יהודה לייב גרונר אל כ״ק אדמו״ר שליט״א עם הדואר. כ״ק אדמו״ר שליט״א שאל האם המכתב-כללי לר״ה נדפס בעיתונים, ובמקום הראוי. הרילי״ג הראה את העיתון, וכ״ק אדמו״ר שליט״א לא היה מרוצה מזה שלא נדפס במקום שכולם ירגישו בו. אחר כך שאל מה נעשה עם הפ״נ הכללי, והשיב הרילי״ג שהם מוכנים להגישו, ואמר כ״ק אדמו״ר שליט״א: אם ייכנסו לכאן (לחדרו הק׳), יהרסו החדר כולו... ואמר הרילי״ג שאשתדק ניגש כ״ק אדמו״ר שליט״א לדלת וקיבל את הפ״נ בעמדו על המפתן, ואמר כ״ק אדמו״ר שליט״א שא״כ – גם שנה זו יעשו כן. הרילי״ג שאל אם יקבל עוד פ״נים פרטיים לפני קבלת הפ״נ הכללי, והשיב כ״ק אדמו״ר שליט״א בחיוב, ואמר שתיכף אחר כך יקבל את הפ״נ הכללי.

כעבור זמן מה יצא כ״ק אדמו״ר שליט״א ושוב קיבל פ״נים פרטיים, וכשנגמר התור – נכנס לחדרו הק׳ וסגר את הדלת, וכעבור רגעים אחדים פתח את הדלת ונעמד על המפתן. בעלי בתים אברכים נכנסו למסירת הפדיון הכללי, וכ״ק אדמו״ר שליט״א קיבלו, קרא אותו וגם שמות אחדים, ואמר בשחוק: ״מער וואָס איז געשריבן דאָ איז געמיינט, און מער ווי ס׳זיינען איז געמיינט״ [= ״יותר ממה שכתוב כאן מתכוונים, ויותר ממה שנוכחים מתכוונים״], והמשיך בברכה קצרה.

תקיעות

קולמוסים רבים כבר נשברו בניסיון לתאר ׳תקיעות בי-770׳ מהן, וכפי הנראה עוד לא צלח בכך איש. וכי איך אפשר לתאר מעמד שכזה? איך ניתן להסביר למי שלא זכה לכך שמיד אחרי תפילת מעריב של ראש השנה כבר החלה תפיסת המקומות לקראת מחר? איך אפשר לתאר את הצפיפות הנוראית כאשר כל כל בתי הכנסת מקראון הייטס היו מגיעים ומצטרפים לאחיהם שבבית רבינו שבבבל על מנת לזכות ולשמוע את התקיעות מכ״ק אדמו״ר שליט״א? ואולי יעלה אי מי בדעתו כי ניתן לתאר את פני הק׳ האיומות בשעת התקיעות? או את התחושה שריחפה בחלל האויר כאשר נשמע הקול הקדוש – ׳מן המצר קראתי . .׳? שלא לדבר על רגעי ׳החזרת פנים׳ – מנהג לראות פני התוקע, או השניות בהם נשמע קולו הק׳ נחנק בבכי חרישי מתחת לטליתו, או הרגעים בהם היתה התקיעה ׳נתקעת׳ וניתן היה לחוש בחלל האויר את המתח, בידיעה כי ברגעים אלו ממש ייתכן ונלחם הרבי בקטרוג למעלה.

מוטב איפוא, כי נניח לתיאורים ׳העסיסיים׳ שאינם משקפים את התחושות, ונשאיר ליומנים את התיאור היבש המשקף לפחות את העובדות.

בשנים הראשונות, לא תקע הרבי עצמו:

תשי״א אחרי קריה״ת הלך כ״ק אדמו״ר שליט״א ממקומו לומר את החצי קדיש, ונשאר לעמוד עד לאחרי התקיעות לימין כסא קדשו של כ״ק אדמו״ר מוהריי״צ. לפני התקיעות נתן כ״ק אדמו״ר שליט״א מטפחת אדומה לבעל-תוקע, הרב משה דובער ריבקין, על-מנת שיעטוף בה את השופר. מספרים שמטפחת זו ספוגה בדמעותיו של כ״ק אדמו״ר מהוריי״צ. בעת אמירת ״למנצח״ לפני התקיעות כיסה כ״ק אדמו״ר שליט״א את פניו הק׳ בטלית. הדחיפות בעת התקיעות היו איומות כי כולם רצו לראות את כ״ק אדמו״ר שליט״א. את ה״למנצח״ והפסוקים אמר הרב שמואל לוויטין. השי״ץ למוסף הי׳ הרב שמואל זלמנוב והתוקע היה הרב מענדל טענענבוים.

במשך כל התפילות דר״ה ובעת התקיעות וכו׳ אחז כ״ק אדמו״ר שליט״א בידיו, חבילה סגורה, ולא הניח אותה לרגע, ואפילו בתפילת שמו״ע הי׳ מניח את הסידור על החבילה. משערים שזו חבילת פני״ם.

בתשי״ב, ״אחרי ההפטרה הורה ששני ספרי התורה יעמדו משני הצדדים, והיכן את עצמו לתקיעות. היו אצלו ג׳ שופרות והניח אותם על הבימה, וסידר שיהיו מונחים לצד הקהל אחר כך הניח עליהם מטפחות, בתחילה מטפחת לבנה, עליה המטפחת האדומה (הנ״ל), ועליה מטפחת לבנה אחרת, באופן שלא תראה המטפחת האדומה. אחר כך כיסה את פניו בטליתו והרכין עצמו על הבימה, והעומדים סביב שמעו שניגן חרישית את הניגון של ר״ה, אותו ניגנו בהתוועדות שבת האחרונה. בשעת מעשה בכה בכי רב וראו שהטלית רטובה. דבר הזה נמשך זמן רב. אחר כך הסיר את הטלית מעל פניו ובקול מחריד ומעורב בדמעות החל באמירת ״למנצח״ וכל הקהל אחריו. כשהקהל

כבר גמרו לומר המתינו כמה רגעים עד שגמר, ואחר כך התחיל באמירת הפסוקים שקודם התקיעות, גם כן בבכיות אך לא כמו קודם, ובניגון הידוע שמספרים שהוא של כ״ק אדמו״ר מהורש״ב. קודם הברכות סידר שהשופרות יפנו לצד הבעל תוקע.

בשופר תקע ר׳ מ״מ יוסף טעננבוים (כי כ״ק אדמו״ר שליט״א לא רצה לתקוע בעצמו ואמר שאינו יכול, ובערב שבת ביקש מהנ״ל לתקוע לו ל׳ קולות. הנ״ל הי׳ תוקע במוסף של שנת תשי״א). לשם כך מסר לו כ״ק אדמו״ר שליט״א את אחד השופרות, הוא השופר השחור, שהי׳ מקודם ברשות אביו, הרה״ג והרה״ח הרב לוי יצחק זצ״ל, והוא של הרבי מהר״ש. השופר הזה הגיע אל כ״ק אדמו״ר שליט״א כבר באלול תש״י, אך תקעו בו לראשונה רק השנה (הבעל תוקע סיפר שהי׳ קשה מאוד לתקוע בו).

אחרי אמירת הפסוקים רמז כ״ק אדמו״ר שליט״א לר׳ יוסף שהוא יכול כבר לומר את הברכות, אך הנ״ל – שזכה להיות בתקיעות אצל כ״ק אדמו״ר מהוריי״צ נ״ע וידע שהרבי הוא שאומר את הברכות – עשה עצמו כאינו מבין, והשיב ברמז שבודאי שהוא, כ״ק אדמו״ר שליט״א, כבר יכול לעשות את הברכות. כ״ק אדמו״ר שליט״א חייך והחל באמירת הברכות, גם כן בניגון הידוע (כנ״ל).

אחר כך החל הנ״ל בתקיעות וכ״ק אדמו״ר שליט״א הורה באצבעו הק׳ על הסידור, וכאשר היתה ״תקיעה״ אחז באצבעו על ה״שברים״, ב״שברים״ על ה״תרועה״ וכו׳, כמו מקריא. ב״יתוודה בלחש״ כיסה את פניו בטליות לשעה קלה, ואחרי התקיעות אמר את הפסוקים ״אשרי העם גו״״, גם כן בניגון הידוע (כנ״ל). .

הלחץ והדחיפות בבית חיינו היו מגיעים לשיא בעת התקיעות. ר׳ יצחק גאנזבורג מספר ביומנו מראש השנה תשח״י:

פעמיים הכריזו, ובשם כ״ק אדמו״ר שליט״א, שלא יעמדו על הכסאות, אך אתם מתארים לעצמכם מי שמע. ואולם, לפני אמירת המפטיר פנה כ״ק אדמו״ר שליט״א בעצמו ואמר ״מען זאל אראפ גיין פון די ביינק, עס איז אַ שאלה אויף יוצא זיין מיט תקיעות״ [= שירדו מהספסלים, זה שאלה של לצאת ידי חובת תקיעות], וכמובן שזה עזר.

אי אפשר לסיים תיאור על תקיעות בלא התיאור שמזכיר את התקיעות בימינו אלה, התיאור הכואב של תקיעות בתשנ״ג:

את הרגעים שלפני, בשעת, ואחרי התקיעות, א״א היה לתאר. את הדמעות הרבות והבכיות שנשפכו מעיני ופיות התמימים... רגעים קשים. הרבי לא עולה למפטיר, לא תוקע בשופר, ובינינו ובינו מפרידה זכוכית אטומה.

עם סיום ההפטרה, לפני התקיעות, הורה הגבאי – הרב זאב יחזקאל הכהן שי׳ כץ – שכל הקהל יאמר את קאפיטל צ״א בתהלים, והקהל אמרו פסוק בפסוק. ברגעים מיוחדים אלו, ניגש החוזר המשפיע – הרב יואל שי׳ כהן – והכריז, שהיות ובראש השנה יש את ענין הכתרת המלכות, ממילא מובן שזהו הזמן להכריז על קבלת המלכות של משיח צדקנו, וכל הקהל הכריז ג״פ ״יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד״.

הרב דוד שי׳ רסקין התחיל את ״למנצח לבני קורח מזמור״. לאחמ״כ התחיל לומר את הפסוק הראשון ״מן המיצר״, אבל הקהל (שהיה במיצר אמיתי) התחיל לומר את ״מן המיצר״, והמשיך לומר לבד את כל הפסוקים, וזאת משום שהקהל רצה לשמוע את הפסוקים מכבוד אדמו״ר שליט״א בעצמו, ולא מאף אחד אחר. ר׳ דוד אמר את הברכות (מתוך התרגשות מיוחדת תוך כדי שמנגב את דמעותיו בהתבוננו איפה הוא עומד ועל מקום מי עומד), ותקע. לאחר התקיעות, אמר שוב כל הקהל יחד את הפסוקים ״אשרי העם״, ״בשמך יגילון״, ״כי תפארת...״

באותו זמן שמו לב מספר תמימים, שהרבי שליט״א מתכונן לצאת מהחדר אל חדרו הק׳ ואז התחילו לנגן (ללא מלים – מכיון שנהוג לא לדבר לאחר התקיעות עד לסיום התפלה) את הניגון ״יחי אדוננו...״ וכשהרבי יצא, הגבירו את השירה, והקהל ממש...

תשליך

אחד ממעמדי ההוד בליובאוויטש בשנים הראשונות היה ללא ספק מעמד התשליך. לתשליך היה הולך הרבי לגן הבוטני הממוקם בסוף שדרת איסטערן פארקווי, כשאליו מצטרפים כל אנ״ש והת׳, בתהלוכה מרשימה. הרב חנזין ע״ה מתאר זאת ביומנו:

״ל״תשליך״ הלך כל הקהל הגדול בשורה ארוכה ומסודרת. בראש השורה צעד הרבי שליט״א, כשלידו הרב חודקוב. אחרי כן צעדו תינוקות של בית רבן ואחרי כן בחורי הישיבות ואחריהם קהל החסידים. בכל שעת המצעד – הלוך וחזור – נפסקה התנועה ומשני עברי הרחוב עמדו המונים והביטו במבטי הערצה על הצועדים״.

תיאור מפורט יותר נמצא ביומנו של ר׳ איצ׳קה גאנזבורג, שהודפס לפני שנים אחדות ב׳בית משיח׳ וכעת בספר ׳חייל בשרות הרבי׳:

״אחרי מנחה הולכים לתשליך בתהלוכה. קודם החג הדביקו מטעם צעירי אגו״ח רשימת האנשים הממונים על הסדר וכן רשימת המנגנים, וג׳ הראשונים – הרבנים צבי גנזבורג יואל כהן ומרדכי דובינסקי. לפני התהלוכה נעמדו בשורה מסודרת והנני משער שנעמדו בשורה שניים שניים 400 איש ועליהם תוסיף עוד 500 שלא עמדו מסודרים ועליהם תוסיף הרבה

> אולי יעלה אי מי בדעתו כי ניתן לתאר את פני הק׳ האיומות בשעת התקיעות? או את התחושה שריחפה בחלל האויר כאשר נשמע הקול הקדוש - ׳מן המצר קראתי . .׳? שלא לדבר על רגעי ׳החזרת פנים׳ - מנהג לראות פני התוקע, או השניות בהם נשמע קולו הק׳ נחנק בבכי חרישי מתחת לטליתו, או הרגעים בהם היתה התקיעה ׳נתקעת׳ וניתן היה לחוש בחלל האויר את המתח, בידיעה כי ברגעים אלו ממש ייתכן ונלחם הרבי בקטרוג למעלה.

"ל"תשליך" הלך כל הקהל הגדול בשורה ארוכה ומסודרת. בראש השורה צעד הרבי שליט"א, כשלידו הרב חודקוב. אחרי כן צעדו תינוקות של בית רבן ואחרי כן בחורי הישיבות ואחריהם קהל החסידים. בכל שעת המצעד - הלוך וחזור - נפסקה התנועה ומשני עברי הרחוב עמדו המונים והביטו במבטי הערצה על הצועדים".

ילדים שעמדו בראש התהלוכה. וכולם עומדים וממתינים לבוא כ"ק אדמו"ר שליט"א.

והנה הופיע הרב חודוקוב ומסר לממונה ר' דוד רסקין שכ"ק אדמו"ר שליט"א ביקש להודיע שגם בחזרה ילכו מסודרים ורווח ישימו בין שורה לשורה. מסביב התקהלו עוברי אורח והרבה אנשים ונשים קהל חרדי מכל הסביבה. והנה כ"ק אדמו"ר שליט"א בליווי חודוקוב מופיע (לבוש מעיל עליון על הסירטוק) ורמז בידיו שיגבירו את השירה והלך לראש התהלוכה.

אחרי הליכה בשירה לערך חצי שעה, הגענו לנחל שנמצא בתוך פארק גדול. היו שם הרבה אנשים שכבר המתינו. לא אדע התנהגות כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת התשליך כי לא ראיתי. אחר-כך התחילו לחזור בשירה וריקוד. למרות כל האזהרות - יש דחיפות לא מבוטלות, והעיקר, שכל אחד רוצה לראות את כ"ק אדמו"ר שליט"א הולך (ורק חודוקוב לידו) שפתיו נעות וקולו לא ישמע. חזרו ברחוב אחר מזה שבאו.

כשהגיעו בחזרה ל-770 – כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לחדרו, וקודם שנכנס רמז שימשיכו לשיר ולרקוד ולאחר שנכנס פתח את וילון חדרו והביט שעתא אריכתא".

בשנת תשי"ז, אירע מאורע בלתי שגרתי כלל וכלל. כאשר הגיע הרבי לגן הבוטני, אחרי תהלוכה של חצי שעה בגשם עז, התברר כי שער הגן נעול. מה עשה הרבי? על כך ניתן לקרוא ביומנו של ר' פאלע כהן, שהודפס בבטאון חב"ד והיה למראה עיני כ"ק אדמו"ר מלך המשיח:

ביום א' דראש השנה היה גשם חזק וכולם חשבו שבטח לא ילך כ"ק אדמו"ר שליט"א לתשליך, כי מקום אמירת התשליך הוא מהלך של יותר מחצי שעה ובכל שנה הולכים כולם יחד עם כ"ק אדמו"ר שליט"א בסדר של שורות שורות ומנגנים, והילדים הולכים בראש אחורי כ"ק אדמו"ר שליט"א, ומכל קצוי העיר מתקבצים הרבה אנשים לראות המחזה הנהדר אבל היות וירד גשם חזק לא היתה שום סברא ללכת הפעם. אולם אחרי תפלת מנחה והנה כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מחדרו בלוית הרב חדקות שי' והולך לתשליך. מובן שכל אנ"ש והתמימים יחיו הלכו אף הם, ומבלי הבט על הגשם סודרו שורות שורות ונגנו.

כשבאו לגן העיר מקום הנהר והנהו סגור כי מחמת הגשם לא בקר שם אף אחד וכבר היה מאוחר ולכן סגרוהו.. כמה מתלמידי התמימים יחיו ניסו בכל האופנים לפותחו אבל ללא הועיל והנה פתאום רואים שכ"ק אדמו"ר שליט"א מטפס על הגדר בכדי להכנס לפנים הגן וכשרצו לעזור לו לא הניח וכך עלה על הגדר וירד לפנים (הירידה מעל הגדר היתה קשה יותר מהעליה),

מובן שאחרי כ"ק אדמו"ר שליט"א עשו כמותו כולם זקנים וצעירים וכולם נכנסו ואחרי אמירת תשליך רקדו ושרו כמו בכל שנה (מזה יש ללמוד איך שצריכים לייקר מנהג ישראל אפילו במסירות נפש) אחר כך כשבאו כולם לבית הכנסת נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א משקה לכל אחד ואחד מההולכים. אחד בקש משקה וכ"ק אדמו"ר שליט"א שאלו אם הלכת לתשליך משום מה כובעך אינו רטוב, וענה שהחליף אותו...

בשנות הכ' השתנה הסדר, והרבי היה יוצא לחצר הבנין 770, שם הכינו בריכת מים עם דגים, ושם היה עורך כ"ק אדמו"ר שליט"א את ה'תשליך'. ייתכן והסיבה לכך, קשורה למסופר ביומנו של ר' בערקע וואלף מתשכ"ד:

בזמן התהלוכה צילמו כתבים את הרבי. היה ניכר שהדבר חורה לו והוא שם את ידו על פניו. מספרים שבמענה לדברי הרש"ג – בעת סעודת יום-טוב בקומה השנייה – על כך שהתהלוכה עברה בהצלחה, אמר הרבי שיש עם כך בעיה כי בין השוטרים היו גם יהודים. בין היתר אמר הרבי שייתכן ויצטרכו לעשות "תשליך" בעשרת ימי תשובה.

ארבט
משרד תיירות

משרד הנסיעות ארבט

מתמחה בכרטיסי טיסה ובטיולים בארץ ובעולם

סוכן טיסות לכל היעדים בעולם

שירות VIP

שירות VIP במיוחד!

- ארגון טיולים
- מחירים מיוחדים לאנ"ש לחודש תשרי
- השכרת רכב

לפרטים והזמנות: רוני - 052-3821023

לכל הנוסעים ל-770

איסוף משדה התעופה קנדי / נוארק

לקבוצות, משפחות ויחידים

במחירים מוזלים

057-560-2120
1-718-7534054

שלום פבזנר

הכנסת כלה

קרן "ישראל צבי"

הנחה והברכה

לכל המסיעים והמסייעות
למפגש הידידות הראשון לקרן "ישראל צבי"
הכנסת כלות אנ"ש בארה"ק

למזכירו האישי של הרבי - הרב לייב גרונר שיחי'
שהשתתף עמנו באירוע דרך הטלפון

לגב' אירית אהובה ובעלה הרב עמי פיקובסקי שיחי'
שעסקו במס"נ להצלחת המפגש ולפיתוח הקרן

לרב בנימין ליפשיץ - יו"ר ועד כפ"ח
על השידוג בקרן לכלות מכפר חב"ד

לרב מנחם מנדל הכהן הנדל - על התרומה הנכבדה

לגב' רחל בולטון - בפתיחת ביתה ובייעוץ בהפקה

לגב' מירי שניאורסון - על הייעוץ והאכפתיות

לגב' שושי רבקין - על מערכת ההגברה ועל הסיוע

לגב' שפרה אהרונוב על הסיוע לערב

לגב' דברושי הנדל - על עריכת המצגת בסיוע הגב' חני סגל

לגב' רותי רוזנפלד - על הסיוע בהפקת הווידאו

לגב' חדוה מארק - על הסיוע בפועל לכלות

לחברות הועדה: הגב' ריבי פינסקי, הגב' שרה בליז'ינסקי,
הגב' חיה רבקה הבר והגב' עינת מרום.

על ליווי הכלות והסיוע להצלחת הערב - י. טברדוביץ ור.מארק
לר' דניאל רובר ובניו

וכן התודה והברכה לכל אחת ואחת ממשתתפות המפגש שתרמו
תרומה נכבדה לשדרוג מוצרי הנדוניה לכלה, הכוללים: שמיכות,
מצעים, כלים, סירים, מוצרי חשמל ועוד

לגב' רלי אבל, לגב' אירית אהובה פיקובסקי,
לעו"ד הגב' נחמה ציבין, לגב' דפנה אלישר,
לגב' מירי שניאורסון, לגב' תקוה גינדי, לגב' עינת מרום,
לגב' רבקה סטמבלר,
לגב' חנה אנטרוג ולגב' חנה למברג.

וכן לכל המשתתפות שנדבו את תרומתן בעין יפה, הקב"ה ישלם
שכרכם ותרבינה הכלות בליובאוויטש

כתיבה וחתימה טובה
הנהלת הקרן:

הגב' חיה רחל הנדל הגב' ברכה טברדוביץ

תרומות תתקבלנה בברכה לת.ד 54 כפ"ח

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

צעקה שכזו...

מה הרעיון שעומד מאחורי כל חלק משלושת החלקים בתפילות ראש השנה, וכיצד שני המשלים שמביאה תורת החסידות, מבארים את הרבדים של 'מלכויות' ו'זכרונות'? • מבט מיוחד ומרתק לתפילות ראש השנה, על פי מדרשי חז"ל, הקבלה והחסידות לאור תורת חב"ד

מאת הרב יוסף קרסיק
שליח הרבי ורב אזורי בת חפר - עמק חפר

תוכנו של היום

בתפילה המרכזית של ראש השנה, תפילת מוסף, אומרים שלוש ברכות מיוחדות – "מלכויות", זכרונות" ו"שופרות" – הממצות את תוכנו של יום ראש השנה כיום הדין ויום קבלת-עול-מלכות-שמים בהכתרת ה' למלך על העולם.

הנה פירוט תוכנן של שלושת הברכות:

"ברכת מלכויות": מפארים את מלכות ה' על כל יצורי תבל ומקבלים עול מלכות שמים. מתפללים ומבקשים שתתגלה מלכותו-שליטתו של ה' על כל הברואים "וידע כל יצור כי אתה יצרתו", ובמהרה בימינו נזכה להגיע למצב שהאנושות כולה תתאחד כ'אגודה אחת' לעשות רצונו.

"ברכת זכרונות": מתארים את ה' כזוכר את כל מעשי בני האדם (את נח בתיבה, את שלושת האבות וכו'), ושאין שום דבר נעלם ממנו והוא משלם לכל אחד ואחד כמעשהו, ואנו מתפללים ומבקשים שיעלה זכרוננו לפניו ובזכות עקדת יצחק נזכה לישועה ונחמה.

ו"ברכת שופרות": מזכירים את התגלות ה' בעבר ובעתיד בקול השופר – מתארים את מעמד הר סיני שהיה מלווה בקולות וברקים – "בקול שופר עליהם הופעת" ומבקשים מה' שיתרצה וימשך במהרה את הבטחתו לגאולה השלימה, שתהיה גם היא בקול שופר, "תקע בשופר גדול לחרותינו", אז נשוב ונקיים את מצוות תקיעת-שופר בבית המקדש.

כך מתומצתת בתלמוד (ראש השנה, טז, א.) סיבת שלוש הברכות: "אמר הקדוש-ברוך-הוא: אמרו לפני בראש השנה מלכויות, זכרונות ושופרות מלכויות – כדי שתמליכוני עליכם. זכרונות – כדי שיבוא לפני זיכרונכם לטובה. ובמה? בשופר".

בן המלך ששכח לדבר

בתורת החסידות ישנם משלים הממחישים בצורה קולעת את מהותן של כל אחד מהברכות, הנה משלו של מורינו הבעש"ט המפרש ומאיר את ענינה של הברכה הראשונה, ברכת מלכויות:

למלך גדול ונכבד היה בן יחיד, פיקח וחכם, גאון ומלומד. אביו המלך אהבו אהבת נפש כבבת-עינו ממש. כשהבן התבגר שלחו אביו למדינה רחוקה שיחכים ויקנה דעת מחכמי אותה מדינה, מצוייד בהון-רב למחי'ה לשנים ארוכות, הגיע לאותה מדינה, אך במקום לנצל זמנו ולשמור על כספו הוא בזבז אותו לקניית מותרות ופינוקים עד שנותר בעירום וחוסר-כל, בצר לו פנה לשוב לארמון המלכות, אך הדרך חזרה רגלית ארכה זמן רב, שנים רבות עד שהגיע לשער ארמון, בינתיים הבן שכח את שפת מדינתו ולא היה יכול לומר לשומרי הסף שהוא בן המלך "יורש העצר". החל לצעוק בקול גדול, עד שהמלך היושב בהיכל מלכותו, שמע את הקול וזיהה והכיר שזה קולו של בנו, מיד יצא אליו נישקו וחיבקו והכניסו לארמון.

הנמשל: המלך – זה הקב"ה. הבן – זה היהודי. הקב"ה שלח והוריד את נשמת היהודי מגן-עדן למדינה רחוקה – לעולם הזה, כדי שיקיים תורה ומצוות [שעל ידם היהודי מתעלה לדרגה יותר גבוהה ממה שהיה בגן-עדן, כדברי המשנה "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא"], אך העיסוק בתאוות ותענוגות גשמיות של הגוף בעולמינו, ריחקו את היהודי מהמטרה שלשמה הגיע לכאן והשכיחו ממנו את שפת הדיבור של גן-עדן, השפה הקדושה והעליונה של עבודת ה' האלוקית, והוא למד לדבר בשפת חולין והפקר כגויי הארץ, עד שהגיע הרגע – ראש השנה – שהיהודי נזכר באביו שבשמים והוא רוצה ומשתוקק להתקרב אליו ולחזור לארמון הקדושה האלוקית, אך בינתיים השקיעה בתאוות הגשמיות השכיחו ממנו את השפה הקדושה, או אז היהודי מתחיל לצעוק בקול "אההה..." זוהי התקיעה בשופר – צעקה עמוקה ופנימית הנובעת ממעמקי הלב המשתוקק

ומתגעגע לאביו, אז מתעוררים רחמי אביו – ה' והוא מראה את חיבתו לבנו יחידו והוא מוחל וסולח ומקבלו באהבה גדולה.

משל זה שהתקיעה בשופר היא צעקתו של הבן לאביו המלך, זה בעצם ענין ברכת מלכויות "תמליכוני עליכם" שהיהודי שב וצועק בקול פשוט ומקבל על עצמו עול מלכותו ית', ואז ה' מקבלו באהבה גדולה.

הצלת המלך

משל שני של הרב הגאון החסיד רבי לוי יצחק מבארדיטשוב, המפרש את הברכה השניה, "ברכת זכרונות":

מלך יצא למסע ביער גדול והוא הסתבך במעבה היער ואיבד את הכיוון והדרך חזרה, לפתע מצא כמה דיירי היער וביקש והפציר בהם שיורו לו את הדרך לעיר, אבל אף אחד מהם לא הסכים להקדיש לו תשומת-לב, כי לא הכירו שהוא המלך. עד שאיש חכם ונבון התבונן והבין שהתועה הוא המלך בכבודו ובעצמו, מיד התפנה אל המלך והראה לו את הדרך ואף ליווה אותו עד פתח ארמון המלוכה. כתמורה המלך החליט לגמול עמו חסד, והוא מינהו לאיש חשוב ושר במדינתו.

ברבות השנים חטא אותו האיש, ויקצוף עליו המלך ויצו להביאו לבית המשפט ולדון אותו על פשעיו ופסקו דינו למוות. לפני ביצוע גזר הדין נפל האיש בפני המלך וביקש שהמלך יקיים את בקשתו האחרונה והיא שהמלך ישוב וילבש את אותם בגדים שהוא לבש כשהוא טעה ביער, והמלך הסכים ולבש את אותם בגדים ומיד כשלבש אותם הוא נזכר בזמן שטעה ביער וכמעט מת אחרי שכולם לא התייחסו אליו מלבד האיש הזה שגמל עמו חסד עצום, החזירו לארמון המלוכה והושיבו על כסא מלכותו וכך ניצלו חיי המלך. באותה שעה נכמרו עליו רחמי המלך, והוא סלח לו על חטאו וביטל את גזר דינו ושב והחזירו להיות שר נכבד.

הנמשל: המלך הוא כמובן הקב"ה, שירד למעבה היער – זה העולם הזה הגשמי והפציר וביקש מכל עמי העולם שיקבלו את התורה הקדושה, ואף אחד מהם לא קיבל, רק אנחנו, בני ישראל קבלנו את התורה בשמחה ועונג, קבלנו עול מלכות שמים והקדמנו נעשה לנשמע ושמרנו על כבוד שמים, ובזכות כך ה' רוממנו מכל לשון וקידשנו במצוותיו ונתן לנו את התורה; אבל עתה פשענו ומרדנו נגדו ואנו נידונים ונשפטים בבית-דין של מעלה, לכן אנו תוקעים בשופר כדי להזכיר את מעמד מתן תורה בו שמרנו על כבוד המלך, שנתינת התורה היתה בשופר ככתוב "ויהי קול השופר הולך וחזק" ועל-ידי זכרון השופר ה' מוחל וסולח לנו על כל עוונותינו ופשעינו וכותב וחותם אותנו לחיים טובים לאלתר.

> על הברכה השלישית "ברכת שופרות", אין משל בתורת החסידות, אך בחסידות מוסבר שיש לברכה זו ענין ומעלה גדולה, למרות שלכאורה העיקר הוא מעשה התקיעה שהיא מצווה מהתורה ואילו הברכה והפסוקים הם רק מתקנת חכמים, אבל בחסידות מוסבר שיש להם השפעה מיוחדת שאינה קיימת בתקיעה עצמה

משל זה מפרש את הברכה השניה, ברכת זכרונות, המדבר על מעלתם של ישראל, שאז "יבא לפני זכרוניכם לטובה".

"ברכת שופרות"

על הברכה השלישית "ברכת שופרות", אין משל בתורת החסידות, אך בחסידות מוסבר שיש לברכה זו ענין ומעלה גדולה, למרות שלכאורה העיקר הוא מעשה התקיעה שהיא מצווה מהתורה ואילו הברכה והפסוקים הם רק מתקנת חכמים, אבל בחסידות מוסבר שיש להם השפעה מיוחדת שאינה קיימת בתקיעה עצמה:

1) התקיעה בשופר אכן פועלת להשפעה אלוקית נעלית ונשגבת, הכתרתו למלך, אך כדי שההשפעה הנעלית תרד ותפעל בעולם הגשמי צריך את אמירת הברכה שיש בה את פסוקי התורה, שהם – הפסוקים מתורתינו "תורה אור" – גורמים שהשפע המושפע ממצוות השופר יימשך ויתגלה בעולמינו התחתון.

2) באמירת פסוקי שופרות פועלים להשפעה נעלית וגבוהה מפעולת התקיעה בשופר, שלמרות שתקיעת השופר היא מצוה דאורייתא, ואמירת הפסוקים רק דרבנן, מכל מקום, מצד המעלה שבדברי תורה על קיום מצווה, יש עילוי באמירת פסוקי שופרות לגבי תקיעת שופר עצמה, ש"אמיתית הגילוי שיהי' לעתיד במדריגה העליונה ביותר. . נמשך עתה בראש השנה באמירת (פסוקי) שופרות".

ויהי רצון שנזכה לגאולה האמיתית והשלימה ול"תקע בשופר גדול לחרותינו", בגאולה השלימה בקרוב ממש.

מקורות: לקוטי שיחות חלק לד, עמוד 180.

כתיבה וחתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה!

לקבלת המאמר ישירות ולתגובות והערות –
ryk613@gmail.com

והיה כי תבוא אל הרבי

אחים, תמימים אהובים!

כך זה התחיל...

אור ליום שלישי י"ד אלול

לקראת שעות הערב, מכל רחבי הארץ מתחילים להגיע אט אט התמימים על כל מיטלטליהם, אל התחנה האחרונה שלנו בארץ הקודש – בית אגו"ח 770 בכפר חב"ד. מכאן נצא בסיומה של התוועדות חסידית סוחפת אל תוך הלילה, אל בסיס האם, אל פסגת החלומות של החיים בעולם הזה – ל-770 האמיתי ב"עיר הבירה של נשיא דורנו" בניו-יורק.

במשך כמה שעות יושב המשפיע ר' **עופר מידובניק** שיחי' ומתוועד עם התמימים על הזכות הנפלאה שנפלה בחלקם, לנסוע לשנה תמימה לרבי מלך המשיח שליט"א. הוא מעורר על ההכנה הדרושה והרצינות המתאימה

בפתח היומן

לחיים, לחיים, לחיים ולברכה!

בברכת והסכמת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וע"פ עצת ה'עשה לך רב', אני פותח בכתיבת **'יומנו של תמים ב-770'** יומן שינסה להעביר אליכם הקוראים קצת (ממה שאפשר להעביר במילים) מהחיים החסידיים התוססים מלאי השמחה והחיות של תלמידי התמימים – חיילי בית דוד, בחצר בית המלך, במקום המקדש דלעתיד – כאן בבית הכנסת ובית המדרש של כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א, 770 – בית משיח.

בפתח היומן ברצוני להבהיר בראש ובראשונה כי: את 'יומנו של **תמים**' ב-770 אני כותב בראש ובראשונה אל אחיי היקרים והאהובים מכל – **התמימים**. אליהם ורק אליהם אני מסוגל לפתוח את ליבי ולהעז להעלות על הכתב את הנעשה בבית שלנו – התמימים – בביתו של אבינו היקר והאהוב – הרבי מלך המשיח שליט"א.

אליכם, אחיי היקרים המסולאים בפז, אני כותב את יומני זה, מביתנו החם שבעצם, ברגעים אלה כולכם עושים את הדרך אליו. אני כותב אליכם, בידיעה ברורה שמכתב אישי זה מתפרסם בדפוס במדור קבוע בעיתון המופץ ברבבות עותקים ומגיע לאלפי בתי אב בארץ ישראל ובעולם, גם הם יכולים לקרוא את מה שאני כותב אליכם ואני מקווה בשבילם שיהנו גם הם מהיומן הזה, אבל מבחינתי אתם הנמענים הבלעדיים של היומן ועל דעת זה אני ניגש לכתוב אותו.

• • •

כך סיפר משפיענו האהוב בהתוועדות בישיבתנו הקדושה, לרגל ט"ו אלול – יום התייסדות 'תומכי תמימים':

כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב כותב בקונטרס "עץ החיים" שבחור שנמצא בישיבה ולא עוסק בלימוד תורת החסידות – הוא 'נהנה מתומכי-תמימים שלא כדין'. שאל על כך א' המשפיעים: "אם הוא לא לומד חסידות אז מהי ההנאה שלו מתומכי תמימים?"

וענה על כך שההנאה (שהוא נהנה שלא כדין) היא, זה שאין לו ספיקות באמונה – זוהי נקודת ההנאה שישיבת תומכי-תמימים מקנה ומעניקה לכל התלמידים בה ללא יוצא מהכלל.

'תומכי-תמימים' מנטרלת מאיתנו את כל 'הנחות העולם' מלשון העלם והסתר, היא קורעת ושוברת את כל המחסומים והמעצורים לאור האמיתי של הנשמה האלוקית ומגלה בנו את האמונה הטהורה הפשוטה וה'תמימה' את ההרגשה הברורה של 'אלוקות בפשיטות' שלא משאירה שום מקום לבלבולים, תהיות וספיקות.

לא פלא שתלמידי התמימים מצטיינים במיוחד באמונתם הטהורה והפשוטה שאינה זקוקה לשום ייפוי וליטוש – אמונה לוהטת ברבי מלך המשיח שליט"א ובכל דבריו והוראותיו הקדושות ובעיקר – אמונה 'פנאטית' בנבואתו העיקרית, אותה הורה לנו לפרסם לכל אנשי הדור: **הנה זה משיח בא!** מסביבה חיים התמימים את חייהם ואיתה הם מחיים ומאירים את כל סביבתם באור הגאולה.

ברגעי הניסיון האחרונים כל עוד לא זכינו להתגלות המושלמת, אנסה להעביר לכם במסגרת יומן זה, קצת מחייהם של הבנים – התמימים המחכים לאביהם בביתו ובמקומו הקבוע, התמימים שהגיעו לכאן לשנה תמימה – שנת ה'קבוצה' ה'תשע"ב בציפייה ובביטחון גמור לעשות אותה ב-770 המחובר לבית המקדש בירושלים.

איננו מעוניינים ח"ו עוד להמשיך ב'משחק' והניסיון הזה. אני פותח את היומן על דעת ועל תנאי שאזכה לדווח כבר בתחילתו על הרגע הנכסף בו "פתאום יבוא האדון אל היכלו" – לראות כבר את "המלך בשדה" כפשוטו ממש בהתגלותו המלאה והמושלמת של הרבי מלך המשיח שליט"א – מלך ביופיו תחזינה עינינו ויוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה מתוך שמחה וריקודים עד בלי די, ותיכף ומיד ממש ממש ממש!!!

מענדי

תלמידי הקבוצה החדשה בריקוד חסידי סוער מיד לאחר בואם

נוחתים לשנה של לימוד והתעלות

בה עלינו לגשת לשנה הנפלאה הזו וכיצד לנצל במלואה את המתנה הגדולה הזו שקיבלנו מהרבי שליט"א.

הבוקר מתחיל להפציע, התמימים עושים את דרכם למקווה ואחרי טבילה זריזה עולים לאוטובוס לכיוון נמל התעופה בלוד. ההתרגשות מתחילה לנסוק לגבהים, אל תוך דממת הלילה פורצת לפתע שירת "טייערע ברידער" אדירה הבוקעת מחלונות האוטובוס. מגיעים לשדה התעופה ואחרי תפילת שחרית בבית חב"ד מזדרזים לעלות אל המטוס.

תוכלו לתאר לעצמכם כיצד נראית טיסה כזו, עשרות תמימים שנוסעים לרבי לשנת ה'קבוצה', אפשר לומר שזה היה ממש פארבריינגען אחד גדול מרגע ההמראה עד לרגע הנחיתה. במהלך הטיסה אומרים את "תפילת הדרך" ופתאום המילים האלה מקבלות משמעות כל-כך מרגשת: "ותגיענו למחוז חפצנו לחיים ולשמחה ולשלום" משתוקקים כבר להגיע לרבי – למחוז חפצנו האמיתי.

ברגעים האלו אני נזכר בחסיד המופלא ר' **אברהם פאריז** שבכל יום שהוא לא היה אצל הרבי היה אומר את תפילת הדרך בהתאם לכתוב בסידור ש"בשאר הימים שמתעכב בדרך עד שובו לביתו יאמר אותה בכל בוקר" כל יום שלא הגענו לרבי אנחנו עדיין 'מתעכבים בדרך' והנה עכשיו סוף כל סוף אנו אומרים את 'תפילת הדרך' בפעם האחרונה לפני ההגעה הבייתה.

שעות הטיסה חולפות, המטוס מרחף כבר מעל שמי ניו-יורק, עוד רגע קט וגלגלי המטוס נושקים לרצפת האספלט ומתגלגלים עליו במהירות. המטוס כולו רועד ולא מעוצמת הנחיתה אלא מעוצמת השירה והריקודים של התמימים, "וועלן מיר פארן צום רבין, מיר וועלן זיך ווייטער זעהן..." הלב הומה והרגשות גואים.

שעה קלה חולפת ואנו יוצאים משדה התעופה. בחוץ אנו פוגשים את אחינו התמימים מקבוצה ע"א, שהגיעו לקבל את פנינו. הם פותחים כאן שולחן עם מזונות ושתיה וכמובן קצת 'משקה' לאמירת "לחיים".. ההתרגשות הולכת וגוברת והשמחה מרקיעה שחקים, התמימים פוצחים בריקודים סוערים, מעגל ענק נפתח במקום והשירה נשמעת למרחוק.

לאף אחד אין זמן להתעכב, הלב מלא געגועים, כולם רוצים להגיע כבר הביתה. עולים לאוטובוסים שיוצאים בנסיעה מהירה אל היעד הסופי והנכסף. רעד-קל חולף בגופנו כשאנו נכנסים לשכונת המלך, עוד רמזור אחד והנה, אנחנו כאן, עומדים מול הבית, בית המקדש, המקום שממנו יוצאת אורה לכל העולם. הלב ממאן להאמין, הנה, הגענו!

נכנסים ל-770 ושוב מתפרץ לו ריקוד חסידי למשך שעה ארוכה, יחד עם כל התמימים 'המקומיים' – שהחל מרגע זה כולנו כאלה.

אור לט"ו אלול - חג התייסדות ישיבת 'תומכי תמימים'

הלילה יורד ואיתו נכנס החג הגדול – יום התייסדות ישיבת 'תומכי תמימים' וכאן בישיבת תומכי תמימים המרכזית – ליובאוויטש שבליובאוויטש השמחה כפולה ומכופלת. שעת תפילת מעריב הולכת וקרבה ובשעה 9:25 אנו עוברים למצב קבלת פני משיח בשירה אדירה של "יחי אדוננו.." רבי, אנחנו רוצים לראות אותך כבר, אנחנו לא מוכנים לחכות יותר, בוא ותתגלה כבר, די!

בשנת ה'תשמ"ז הרבי שליט"א התפלא על כך שהוא הגיע ל-770 ולא היה 'חאדאראס' של שמחה לרגל החג הגדול. הלילה הזה, בוודאי נגרם לרבי נחת רוח רב מהריקודים והשמחה העצומה שהייתה כאן. לאחר תפילת מעריב, החלו הריקודים עם כלי הזמר בניצוחו של הרב **יקותיאל מנחם ראפ** שיחי', שעומד ומחלק "לחיים" לקהל הרוקדים.

במרכז רחבת הריקודים נמצאים כמובן תלמידי ה'קבוצה' שלא מתעייפים לרגע מלרקוד ולשמוח בשמחת הגאולה. רגע מרגש במיוחד היה בשירה האדירה: **"קבוצה עיין ביית – עם הרבי מלך המשיח שליט"א"** – כן, ה'קבוצה' שלנו לא תמשיך עוד בגלות, אלא תזכה תיכף ומיד להתגלות הרבי שליט"א ותעבור להר הבית בירושלים.

אחרי שעות ארוכות של ריקודים,

פורשים התמימים למנוחת לוחמים קצרה לאגירת כוחות ומילוי המצברים ליום המחרת.

יום רביעי ט"ו אלול - היום הזה נהיית לעם!

בעת תחילת סדר חסידות בוקר, אפשר להתענג על המראה המלבב, כשמאות התמימים החדשים לצד הוותיקים יושבים ושוקדים על לימוד תורת החסידות – ביטוי מוחשי ליום המיוחד בו נוסדה הישיבה הנפלאה שלנו ש"התלמידים בה נקראים תמימים על שם שלומדים תורת החסידות תמימה".

לקראת תפילת שחרית נוחתת כאן קבוצה נוספת של תמימים מקבוצה ע"ב שמתקבלים בשמחה ובהתרגשות רבה. ב'שים שלום' פוצח החזן בניגון שמחה כיאה ל"יום-טוב" זה. הרבי מלך המשיח אומר שיש להמשיך את החגיגות של ט"ו אלול עד לח"י אלול וקובע כי **"עיקר העבודה בימים אלו הוא החגיגות על התייסדות תומכי תמימים"** הרבי דורש שהחגיגות יהיו ב'שטורעם' כזה עד-כדי-כך שיוכלו לומר ש'לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באלול'...

שיעור החומש היומי אקטואלי מתמיד, מילות הפסוק **"הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם לה' אלקיך"** כמו נכתבו במיוחד ליום הזה בו נוסדה הישיבה ובו אנחנו מתחילים את שנת ה'קבוצה' שלנו. אכן, היום הזה נהיינו לעם ורש"י מפרש לנו 'על המקום': **"בכל יום יהיה בעיניך כאילו היום באת עמו בברית"** שבכל יום בשנת ה'קבוצה' נרגיש כאילו היום הגענו לרבי, היום כרתנו את הברית לצבא בית דוד, היום הפכנו לחיילים.

יום חמישי ט"ז אלול

עם הזמן אנו הולכים ונכנסים לשגרת הלימודים בבית חיינו, יחד עם זאת בכל כמה שעות אנו מגלים עוד כמה תמימים מה'קבוצה' כשהיום בצהריים מגיעה קבוצה מכובדת נוספת של תמימים שהגיעו אל הרבי וההתרגשות ניכרת על פניהם, כמובן הם מתקבלים בשמחה רבה ומוסיפים לשלימותה של קומת ה'קבוצה' לקראת תחילת הלימודים ביום הבהיר ח"י אלול.

"ליל שישי" הוא לילה שנתקדש מדורי דורות להתוועדויות חסידיות. הלילה מתקיימת ההתוועדות הראשונה של תלמידי 'קבוצה ע"ב' שמתוועדים יחד בחדר האוכל אל תוך הלילה. גם קבוצה ע"א יושבים להתוועד בקידמת 770 ובקצה בימת ההתוועדויות מתקיימת התוועדות נוספת של תמימים ואנ"ש. ליל שישי בליובאוויטש...

יום שישי י"ז אלול

בשעה 8:00 מתחיל סדר חסידות בוקר של יום שישי, "הסדר של הרבי". שוב אפשר להתענג על המחזה הנפלא של תמימים היושבים ולומדים. בימים אלו של חודש אלול, תופסים מקום של כבוד מאמריהם של רבותינו נשיאנו לחודש זה וראש לכל: מאמרי "אני לדודי", זאת לצד המאמרים של ראש השנה, התמימים יושבים והוגים בהם בשקיקה.

את הזמן שבין סדר חסידות לתפילת שחרית, מנצלים התמימים לטלפונים לארץ הקודש, למשפחה, לחברים מהישיבה או לחיילים מה'קעמפ' – למסור להם דרישת שלום חמה מ-770, להאיר גם להם את האור הגדול ולהעביר להם את החיים והחיות סביב הרבי מלך המשיח שליט"א, שיחותיו והוראותיו.

מיד לאחר תפילת שחרית יוצאים התמימים ל'מבצעים' ברחבי ניו-יורק, כשהיום מצטרפים לקבוצות היוצאות תלמידי ה'קבוצה' החדשה, המשתלבים בפעילות העניפה, כשכולם יחד זוכרים את השליחות היחידה והעיקרית: להכין את העולם לקבלת פני משיח צדקנו, בקיום מצוות ומעשים טובים מתוך קבלת מלכותו של הרבי שליט"א.

לקראת כניסת השבת חוזרים התמימים לשכונת המלך ומתכוננים לכניסת השבת המיוחדת – שבת ח"י אלול יחד עם הרבי מלך המשיח שליט"א. כבר עכשיו נתלה בחזית בימת ההתוועדויות השלט המודיע על "התוועדות חסידים המרכזית לרגל ח"י אלול – יום הולדת שני המאורות הגדולים הבעש"ט ואדמו"ר הזקן" שתתקיים בצאת השבת.

ליל התקדש החג,

גוט שבת! גוט יום-טוב!

שעה ארוכה לפני כניסת השבת והחג 770 מתמלא בתמימים כמו גם אנ"ש תושבי השכונה היושבים והוגים בשיחות הנפלאות של פרשת תבוא וח"י אלול. כמידי שבת, השולחנות מלאים בכל טוב רוחני של קבצים ועלונים חסידיים, ביניהם בולט הקובץ השבועי של "ועד חיילי בית דוד – 770" שלרגל ח"י אלול מביא סיפור מיוחד על "שליחו המסתורי של הבעל-שם-טוב".

שעת תפילת מעריב מגיעה, קהל האלפים מקדם את פני מלך המשיח בשירה אדירה. את 'לכה דודי' מנגן הש"ץ בניגון.... וכמובן ב'לא תבושי' מחליפים ל'ניגון המלוכה' כשלאחר מכן מגיעים הרגעים הגדולים של השבת כשקהל החסידים עומד אל מול פני המלך ובמשך דקות ארוכות מנגנים: "יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד" אלו רגעים שלא ניתנים לתיאור, השמחה, האמונה, הציפייה והדרישה לראות כבר את ההתגלות המלאה והמושלמת ברגע זה ממש!

אחרי התפילה מתפזרים אנ"ש והתמימים לסעודות – התוועדויות השבת, בבתי ה'שכונה'. אחרי הסעודה מתאספים התמימים ב-770 ויושבים להתוועד לרגל ח"י אלול עד השעות הקטנות של הלילה.

שבת קודש - יום-טוב של ח"י אלול שחל להיות בשבת

השיעור הקבוע ב'דבר מלכות' השבועי מקבל השבוע 'פנים חדשות' עם השתתפותם של מאות התמימים מ'קבוצה ע"ב'. הקטע המרגש ביותר הוא ללא ספק בשורות בהם מבהיר לנו הרבי שישנה חשיבות עצומה לכל מחשבה, דיבור או מעשה שלנו היות שהם חלק מה'ביכורים' אותם מגישים לפני ה' אלקיך ו"**הכהן אשר יהיה בימים ההם גיט אכטונג** [= **בוחן ומשגיח** (ולא ח"ו כטעות המתרגם בכמה מהדורות: מקפיד)] **על כל תנועה שלו**". כשנבין שבכל רגע נתון אנו עומדים מול הרבי – הכל ייראה אחרת לגמרי!

בסיומה של תפילת שחרית מודיעים על "התוועדות קודש של

כ״ק אדמו״ר מלך המשיח שליט״א״ בשעה 1:30. בשעה היעודה מתייצבים אנ״ש והתמימים, עומדים הכן לפני המלך ומחכים בפשטות לשמוע את ההתוועדות של שבת פרשת כי תבוא ה׳תשע״א. כל עוד שאיננו שומעים, לומדים שוב את ההתוועדות האחרונה לעת עתה בשבת זו, בשנת ה׳תנש״א.

התוועדויות החתנים מתקיימות בשיא השטורעם וממלאות את שולחנות בית חיינו, בעצם, החתנים הם רק התירוץ, הרי ח״י אלול היום וזה הזמן להתוועד. התמימים מ׳קבוצה ע״ב מתוועדים גם הם שולחן על ה׳בימה׳ ויושבים יחד באהבת רעים, עד לשעת תפילת מנחה.

אחרי מנחה מתקיים במרכז 770 ׳סדר ניגונים׳ שבמהלכו מנגנים גם את ״ניגון ארבע בבות״ כמתאים ליום הולדתו של האדמו״ר הזקן. לאחר מכן א׳ מאנ״ש חוזר על מאמר דא״ח לח״י אלול. בסיום הריקודים שלאחרי תפילת מעריב, פותחים את השבוע בראיית פני המלך. ב-770 זה מתחיל קודם כל בצפייה באחד ממעמדי קבלת המלכות בעידוד שירת ״יחי אדוננו׳ בשנת ה׳תשנ״ג, כשבאופן ספונטאני, הקהל כולו מצטרף לשירה האדירה והסוחפת.

אחיי התמימים היקרים והאהובים!

שבוע נפלא עבר עלינו כאן, שבוע עם הרבי מלך המשיח שליט״א, שבוע של חגיגות ט״ו-ח״י אלול, שבוע ראשון ב׳קבוצה ע״ב׳, אבל כל זה אינו שווה לי, כל עוד לא זכינו להתגלות המלאה והמושלמת... כולנו יחד, נשנס את מותנינו ובכוחות משותפים נסתער מחדש אל הקרב. בשבוע הזה נביא כבר את הנצחון הנכסף – נפעל את ההתגלות!

ב-770 מאמינים, מפרסמים, שרים ומכריזים:

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

מחכה לכם בבית המקדש, **מענדי.**

MERKAZ STAM

ג״כ ניתן להשיג ספרי תורה, תפילין, מזוזות מחזורים (באנגלית וברוסית), קיטלאך, שופרות, ד׳ מינים, טלית גדול וקטן, ספרים ותשמישי קדושה, וכו׳ וכו׳

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה
יצחק מישולבין, מרכז סת״ם

כמידי שנה ניתן להשיג אצלינו
אתרוגי יאנאווער וכפר חב״ד
וכל הד׳ מינים – מובחרים ביותר
– במחירים נוחים –

309 KINGSTON AV., BROOKLYN, NY 11213 | 718-773-1120, 1-800-708-7010 FAX: 773-0090 | merkazstam@gmail.com | www.merkazstam.com

Raskin's
אתרוגים סנטר
יאנאווער אתרוגים | לולבים | הדסים | ערבות
האלסעייל וריטעייל

אתרוגי קלבריה, אתרוגי כפר-חב"ד

איכות מעולה, שירות מעולה
ומחירים הכי טובים בשוק

305 קינגסטון עוו.
ברוקלין ניו-יורק 11213
718-715-8090

מזל טוב,
מזל טוב

לישראליק ונחמי שיחיו
גנזבורג

לרגל הולדת הבן שי׳ בשעטומ״צ

יה״ר שיגדל להיות חי״ל בצבא הגאולה
כרצו״ק כ״ק אד״ש מה״מ

כוח״ט לשטו״מ

מאחלים
הסבא והסבתא אבא דוד ומלכה גורביץ,
ההורים אברהם שלמה וברכה גנזבורג,
שרגא ושטרני והילדים קרופבי,
מנדי וחיהל׳ה

ראש הממשלה נתניהו החליט לטוס בעצמו לעצרת האו"ם ולנאום שם. הוא הודיע "החלטתי להגיד את האמת". אז לפני שהוא יוצא לארצות-הברית, החלטתי להכין לו נאום כתוב המבוסס על הטענות שציין הרבי שיש להשמיע מול אומות האולם. אם ירצה, יוכל להשתמש בו.

הכנו נאום לנתניהו

א.

עצרת נכבדה,

ספר הספרים של האנושות כולה, הספר שבני הדתות כולם מאמינים בו, נפתח בפסוק "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ". רש"י, שהיה גדול פרשני התנ"ך, מבאר בתחילת ספר בראשית (בראשית א, א): "מה טעם פתח בבראשית, משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים". התורה פותחת במילים "בראשית ברא אלוקים" ומבטיחה את נחלת-עולם לעם-עולם, כדי שאם יבואו אומות העולם וידרשו את הארץ, יטענו מולם ישראל "כל הארץ של הקב"ה היא, ברצונו נתנה לאומות וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו".

בכל מקום בו אתה פוסע בארץ הקודש אתה מרגיש את פסיפס הדורות שמלווה כל פינה, כל אבן, כל צעד ושעל. בבאר-שבע אנחנו פוגשים את הסיפור של יעקב שיצא לחרן ולן בעיר; בשומרון אנו פוגשים את עמק-דותן – שם מכרו האחים את יוסף, את מזבח יהושע שהקים בכניסתנו לארץ ואת ממלכות השבטים; ביהודה אנחנו פוגשים את ממלכת דוד ובגולן את גמלא בה חיו קהילות של תנאים ואמוראים; בירושלים עיר-הקודש אנחנו מלווים דורות של קדושה, של העולים לבית-המקדש, של ממלכת דוד ושלמה, עזרא ונחמיה.

במשך אלפי שנים הרגיש עם ישראל כולו את הקשר והזיקה לארץ הקודש. יהודים מכל קצוות תבל – ללא קשר למקום בו התגוררו – חשו כי מקומם האמיתי הוא בארץ הקודש וכי רק אילוצי הגלות הם אלו שמפרידים בינם לבין ארצם. הכיסופים והגעגועים להגיע לארץ זו לא נבעו מהחלטות האו"ם או מהכרזת בלפור. עם ישראל ערג להגיע לארץ שהבטיח לו הקב"ה בהבטחה אלוקית; הארץ שבה חיו דורי-דורות של ממלכות ישראל, הארץ שבה ייבנה בית הבחירה בגאולה השלימה.

ב.

הכמיהה הזו מלווה את האמונה היהודית במשך כל שנות הגלות, עד שנזכה להתגלות המיידית של מלך המשיח. אנו מאמינים ובטוחים בזכותנו על הארץ מכח ההבטחה התנ"כית ועם אמונה זו אנו צועדים במשך שרשרת הדורות. מאב לבן עוברת ההכרה וההבטחה בזכותנו ההיסטורית לחיות בארצנו – ארץ האבות.

ארץ הקודש שייכת לעם-ישראל מזכות היסטורית – בזכות ולא בחסד. אין צורך להשתמש בטיעונים שמסתמכים על הזוועות שנעשו לעם ישראל באירופה, כיון שאלפי שנים קודם לכן הבטיח ה' לאברהם בברית בית-הבתרים, "לך אתננה ולזרעך עד עולם".

אחרי מלחמת העולם הראשונה, בשנת 1920, הכיר 'חבר הלאומים' בארץ-ישראל כביתו של העם היהודי. החלטה זו הכירה בזכויותיו ההיסטוריות של עם-ישראל על כל חלקי הארץ והחליטה כי חבל ארץ זה שייך לעם ישראל. לפי החלטה זו נכלל גם שטח של 77% מהאזור עליו שוכנת כיום מדינת ירדן, להיות בשטחה של מדינת היהודים. עובדה זו רק מוכיחה כי לאורך כל השנים הייתה ברורה הזכות ההיסטורית של עם ישראל על כל מרחבי ארץ הקודש.

ג.

במשך כל השנים – עוד הרבה קודם להכרזת המדינה היהודית – סבלו יושביה היהודים של הארץ מהתנכלות ערבית, רצח וטרור. המוסלמים קידשו מלחמת-דת ביהודים, כפי שאירע במאורעות תר"פ – בהם טבחו המוסלמים ביהודי ירושלים; בפרעות תרפ"ט בהם נרצחו מאות יהודים בכל ארץ הקודש; ולאחר מכן ביתר שאת במלחמת השחרור – כשהליגיון הירדני הצטרף לערביי ישראל במטרה לכלות את הישובי היהודי בארץ הקודש, הי"ת. גם לאחר ניצחון התושבים היהודים לא שקטו הערבים והם המשיכו עם מעשי הרצח על-ידי מחבלי הפאדיון – שניסו לפגוע ביהודים ולא משנה באיזה אזור של הארץ הם התגוררו.

מעשי הרצח של הערבים קיבלו תנופה של רשע עם הקמת ארגון הטרור אש"ף, שבפעולותיו נרצחו מאות ואלפי יהודים הי"ד. בין ראשי הארגון עומד הרוצח אבו-מאזן ימ"ש – שהיה גם מי שמימן את רצח הספורטאים היהודים במינכן.

הטענה כביכול שפעולות הרצח נגד יהודי ארץ-הקודש נובעות מכיבוש

שטחי יהודה ושומרון, הינה שקר ללא כל בסיס. ארגון אש"ף הוקם שלוש שנים לפני מלחמת ששת-הימים, ומאז חרת על דגלו מאבק מזוין בישוב היהודי בארץ ישראל, עד כדי חיסולו, הילי"ת. מאז הוקם עוסק אש"ף ברצח ללא אבחנה בין נשים, ילדים או זקנים. הוא מקדש את המוות במקום את החיים ומחנך לטרור ושפיכות דמים. ארגון זה הוא הארגון שמבקש היום שיתנו לו מדינה.

ד.

למרות הצדק הפשוט וההיסטוריה היהודית שמתהלכת באזורי יהודה-שומרון והגולן, הסתפקו מקימי המדינה בחלקי הארץ שנכבשו במלחמת השחרור ולא יזמו מלחמה כדי להשיב שטחים אלו לעם היהודי. דוקא הערבים היו אלו שפתחו במלחמה משולשת של צבאות ערב.

כשלא הייתה ברירה, נאלצנו להשיב מלחמה ולכבוש את כל אזורי הגבול, כדי שנוכל להגן על ביטחון תושבנו. אחרי שניצחנו התברר שצבאות ערב נסו והשאירו בידינו את אזורי יהודה-שומרון והגולן; אזורים שבמשך עשרים שנה שלטו בהם מדינות ערביות ואנו נאלצנו לעמוד ולצפות בחבלי מולדת אלו מן הצד.

מאז שהסתיים המנדט הצרפתי ברמת הגולן והשטח הועבר לשלטון הסורי – ועד למלחמת ששת-הימים – נהג הצבא הסורי להפציץ את הישובים היהודיים לאורך הגבול. כתוצאה מהפגזות אלו נרצחו 140 אזרחים ועוד רבים נפצעו. כמו כן נגרמו נזקים לרכוש, ושדות תבואה רבים עלו באש. רק כיבושה של רמת הגולן והחלת החוק הישראלי על אזור זה הביא את הסוף לטבח ואת השלום לאזור. מאז גם חשה סוריה באיום מכוחו של צה"ל והיא חוששת להיכנס עימנו לעימות; עובדה זו מיטיבה לשמור את השקט באזור.

ה.

באזור יהודה ושומרון נמנעה ממשלת ישראל מלהחיל את החוק הישראלי, דבר שפוגע בשליטתה במקום ומאפשר לאומות לטעון על שטח זה כשטח השנוי במחלוקת. הטענה כי מדובר ב"שטח כבוש" התקבלה בעולם במהלך השנים, למרות שכבר בשנת 88 הודיע מלך ירדן שארצו אינה קשורה לחבלי ארץ אלו – בהם שלטה 17 שנים בלבד.

הפנייה החד-צדדית של הפלסטינים לאו"ם היא הזדמנות מצויינת להזכיר להם את הנאיביות של ממשלות ישראל, שהלכו לקראתם בוויתורים מפליגים, מתוך מחשבה כי וויתורים יקרבו את דרך השלום ויגרמו למחבלים לזנוח את כלי המשחית.

בפועל כל הוויתורים הישראליים נוצלו להמשך ההתנגדות המזוינת, כשהשיא הייתה האינתיפאדה השניה שהביאו הסכמי 'אוסלו'. במהלך אינתפאדה זו נרצחו למעלה מאלף יהודים הי"ד, עד שצה"ל יצא למבצע הצבאי 'חומת מגן' ופגע בתשתיות הטרור. אבל למרבה הצער אחרי 'חומת מגן' החליט ראש הממשלה שרון לשוב לדרך הוויתורים וביצע מהלך של עקירת 25 ישובים. בקיץ שלאחר מכן מצאנו את עצמנו שקועים במלחמה עקובת דם, ושילמנו את מחיר הבריחה מגוש-קטיף והנסיגה מלבנון.

ו.

בבחירות האחרונות אמר העם בארץ ישראל את דברו. רוב דמוקרטי מוחץ הצביע לדרך השלום האמיתית – שלום שמיושם בפועל, כשהשלטון החזק והיציב מתקיים, מבלי לאפשר לכנופיות רוצחים להפר את השלווה. העם בחר בגישה של עמידה איתנה מול ארגוני המבחלים, כי ההגיון הפשוט מבין שכשמחזקים את הטרוריסטים ומעניקים להם שליטה, כוח ונשק, משיגים מלחמה ולא שלום.

אם אומות העולם מבקשים לראות שלום אמיתי בארץ ישראל, עליהם לתמוך בה ולאפשר לה לנקוט צעדים אמיתיים נגד הטרור, כדי להביא לשקט וביטחון, כפי שנהוג בכל מדינה מתוקנת בעולם. כשבניו-יורק החליטו להלחם בפשיעה, העניקה העירייה כוח למשטרה לעשות את תפקידה. אף אחד לא חשב לנהל משא-ומתן עם האחראים למעשי האלימות, אלא היה ברור שיש להביא אותם למאחורי סורג ובריח. גם עם ישראל הוא עם חפץ חיים – עם שמבקש לחיות בארצו ההיסטורית בשלווה ובביטחון. יש לאפשר לו למגר את הטרור – ולא ללחוץ עליו לחזק את כוחם של המבקשים לחסלו.

> ארץ הקודש שייכת לעם-ישראל מזכות היסטורית - בזכות ולא בחסד. אין צורך להשתמש בטיעונים שמסתמכים על הזוועות שנעשו לעם ישראל באירופה, כיון שאלפי שנים קודם לכן הבטיח ה' לאברהם בברית בית-הבתרים, "לך אתננה ולזרעך עד עולם".

התוועדויות יום הבהיר ח"י באלול

"מעת אשר נתפרסם אשר יום השמונה עשר בחודש אלול - הוא יום ההולדת של הבעש"ט ושל רבינו הזקן — נהגו, בכמה מקומות ובפרט בבתי כנסיות חב"ד, לעשות אותו יום-התוועדות בסיפור מעשי צדיקים, חיזוק בדרכי החסידים בכלל ואהבת ישראל בפרט וקבלת החלטות בקביעות עתים ללימוד התורה — הנגלה והנסתר".

מודיעין עלית: הרב אברג'ל לימד חסידות.

לראשונה בתולדותיה של מודיעין עילית, מאות רבות של אברכים ובני ישיבות השתתפו בשיעורו של המקובל הרב יורם אברג'ל מנתיבות שאורגן על ידי "הספריה החסידית" בניהולו של שליח הרבי הרב **אלעזר מרדכי קניג**. הרב נשא דברים בכנס שנערך ערב ח"י אלול,

"מדובר בנדבך חדש ומשמעותי בהפצת המעיינות החוצה וקירוב מאות תלמידי חכמים לתורת החסידות". אומר הרב קניג: "הרבי רואה ערך עליון בצורך להפיץ את המעיינות גם בקרב "הקרובים", ולא רק בקרב הרחוקים במקום ובדעת. הסיעתא דשמיא וברכתו של הרבי ניכרים כאן בכל צעד ושעל".

מולדובה: ספר מהודר על אדמו"ז ברוסית

לקראת יום הבהיר ח"י אלול נערך באולם הקונצרטים של העיר, ערב השקה מרשים לספר חדש על אדמו"ר הזקן מייסד חסידות חב"ד.

הספר המהודר נקרא 'אלטער רבי', והוא נכתב בשפת רוסית עשירה ומהוקצעת, על ידי השליח הרב **זלמן אבלסקי** הרב הראשי למולדובה. הסופר חושף את תולדות חסידות חב"ד ומייסדה במדינת רוסיה. בערב התקבצו יחד חוקרי והיסטוריוני יהדות קישינב, לצד חברי הקהילה היהודית בקישינב, את המשא המרכזי נשא השליח הרב זלמן אבלסקי, בעמדו על יחודו של הספר, תוך דברי הסבר על מהותו של ח"י באלול יום הולדת שני המאורות הגדולים.

בסיום ההשקה חולק כאות הוקרה לידידי חב"ד בקישינב הספר המהודר, עם הקדשה אישית מהשליח הרב אבלסקי, ובראשם מר ש. ויינבגר מר ס. רויטמן מר ב. וינברג ונכבדים נוספים.

עפולה: התניא הודפס בהתוועדות חסידים

העיר עפולה חגגה את יום הבהיר ח"י אלול בהדפסת ספר התניא ב"בית מדרש אריאל". המעמד נערך בערב ט"ו אלול ברב עם ובפאר, בנוכחות רבנים, משפיעים, אנ"ש ומקורבים, שהשתתפו בגופם ובממונם בהדפסת הספר הקדוש. בערב נכחו כ-150 משתתפים, אנשים נשים וטף מתושבי עפולה והאזור ואף נציגי העיתונות המקומית שהגיעו כדי לסקר את האירוע רב הרושם.

סעודת מצווה ערוכה בטוב טעם כיד המלך כמיטב המסורת של בית המדרש הוגשה לציבור, ודברי תורה וברכה הושמעו במהלכה, מאת רבנים ופרנסי העיר.

קראון הייטס: ערב הרצאות על סכנות האינטרנט

בכולל האברכים בקראון הייטס התקיים ביום שני י״ג אלול - ערב עיון בנושא סכנות האינטרנט לכל אחד ואחת ובפרט לצעירים. מאות מאנ״ש האזינו לשורת דוברים שהציג כל אחד את הדברים מזווית שונה, וכן הציעו שורת פתרונות מעשיים להתמודד עם הבעיה הקשה. את הערב פתח הרב **לייבל גרונר** והוא נחתם בהרצאה של ר׳ **ישראל טאבי** הנחשב מומחה בתחום.

הרב **שלמה שטרנברג**, המחיש להורים את גודל הפער בין הדורות המוביל לתמימות מסוכנת.

בסיום דבריו הביא הרב שטרנברג עצות מעשיות, המבוססות על דברי הרבי (אגרות קודש חלק כ״ב ב׳ שבט תשכ״ב). מדובר במכתב לאדם שהתמכר לשתיית אלכוהול והרבי מציין ארבע נקודות חשובות שניתן ללמוד מהם גם לגבי ההתמודדות עם האינטרנט: דבר ראשון, בקשר לדבריך שקיבלת על עצמך החלטה חזקה מאוד ונכשלת שוב, אל תיפול בדכאון כיון שזהו רק עצת היצר שמנסה למשוך אותך למטה וכך לא תוכל לצאת מזה. תחשוב על הסכנה שיש לך מזה ברוחניות ואיך זה הורס את החיים שלך בגשמיות.

כעת הרבי מונה שלוש עצות. בטח תחשבו שהעצה הראשונה תהיה ללמוד תניא, אבל לא. העצה הראשונה היא לא ללכת ברחוב עם יותר מידי כסף בארנק. פשוט שלא יהיה לו מספיק כסף לקנות אלכוהול. שנית להיות תמיד בחברת חברים חיוביים. שלישית, יש רופאים ויש תרופות, אז תלך לרופא ותקשיב לכל מה שהוא אומר לך. הרבי מסיים שכמובן אתה צריך לדעת משניות בעל פה כדי שתמיד הראש שלך יהיה מלא בדברי תורה.

אני רוצה לסיים שוב בכך שנכון שצריך לזה מסירות נפש, זה מאוד קשה לנתק את עצמנו מהכלי המתקדם ביותר בעולם, לא בטוח שצריך לגמרי, אבל בטוח שזה מקשה על החיים אם מוציאים את האינטרנט מהבית, אבל המסירות נפש הזאת שווה. עדיף למסור את החלק הזה של הנפש, מאשר ח״ו לאבד את הנפשות שלנו ושל בני ביתינו בפועל ממש.

אלבניה: הכנסת ספר תורה - לראשונה מזה 70 שנה

בעיר טיראנה בירת אלבניה נרשם בימים אלה אירוע היסטורי: לראשונה מאז תום מלחמת העולם השנייה הוכנס ספר תורה לבית הכנסת החדש בעיר.

משנות ה-40 ובמשך ארבעים שנים תמימות נשלטה אלבניה על ידי המנהיג הקומוניסטי אנוור הוג׳ה שאסר בה כל פולחן דתי, ובכלל זה גם את קיומה של היהדות במדינה. בשנים האחרונות, לאחר עשורים של נתק מהיהדות, מתחילה הקהילה היהודית באלבניה לחזור לשורשיה. במסגרת זו, לפני כשבוע קיבלה הקהילה הכרה רשמית מהמדינה ואתמול, כאמור, היא זכתה אף בספר תורה ראשון ומהודר שהוכנס לבית הכנסת שלה.

את האירוע החגיגי כיבדה בנוכחותה משלחת ״מרכז רבני אירופה״ בראשות הרב הראשי לישראל הרב **יונה מצגר**, כשעל האירוע מנצח שליח הרבי מלך המשיח ורבה הראשי של אלבניה, הרב **יואל קפלן**.

את הספר תרם איש העסקים הישראלי מר מאיר סוויסחורדר לזכר הוריו ואחיו, הי״ד, שנרצחו בפיגוע במסעדת ׳סבארו׳ בירושלים לפני כעשור. יחד עמו השתתפו באירוע גם אחיו ואחותו שנותרו יחד עמו ממשפחתם. זכר המשפחה שנגדעה יחד עם ההתרגשות מהאירוע ההיסטורי לא הותירו אף אחד מהמשתתפים אדיש.

דינר חגיגי בישיבת ׳מלך המשיח׳ בפלורידה

בדינר חגיגי ורב-רושם סיכמו ביום שלישי האחרון בקהילת בית-משיח את המחזור ה-12 של ישיבת ׳מלך המשיח׳, בהנהלת השליח הרב מרדכי ענתי. באירוע השתתפו מאות אנשים מהקהילה הקרובה ומחוצה שבאו לומר תודה לבחורי הישיבה על פעילותם הענפה ומלאת המרץ במשך השנה החולפת. את הערב הנחה הרב דניאל שהינו רב קהילת רשב״י, ואת המשא המרכזי מסר ראש הישיבה הרב **ישראל הלוי מעל**. ערב זה סיכם שנת פעילות מוצלחת ביותר של ׳מרכז משיח׳ מחד, ופרץ דרך להמשך פורה ומשגשג, המשך שמטרתו היא הגאולה האמיתית והשלימה על-ידי הרבי מלך המשיח.

נחל׳ה: נחתמה ישיבת קיץ למקורבים

הסתיימה ישיבת הקייץ בישיבת תומכי תמימים נחלת הר חב״ד. עשרות צעירים מרחבי הארץ שמעו לראשונה על שבת ומועדים הלכה ומשנה כמו גם על רבי וחסיד מתוך התוועדיות מרוממות עם משפעי הישיבה. יש לציין שזו השנה הארבעים ברציפות למפעלי הקייץ של הישיבה.

הרב קוזלינר מראשי הישיבה מוסר ש״הצלחה אצלנו היא כאשר שנער אומר שמע ישראל פעם ראשונה בחייו, ואנו לא מדברים על הנערים שהחליטו להמשיך בלימודים בישיבה שזו הצלחה בפני עצמה״.

המרצים המצויינים – מהם בוגרי הישיבה שמכהנים כשלוחים – כמו גם הצוות שמשקיע המון, נותן לסודנטים לחוש מהחסידות כמו גם מהמקורות בצורה אותנטית, כך שמהם חוזרים לשבתות וימי עיון שמתקיימים במשך השנה בישיבה.

חודש אלול...
קול השופר נשמע...

או-טו-טו ראש השנה, יום הכיפורים, ואחרי זה סוכות ושמחת תורה...
אתה מחפש סיפורים יפים ומרתקים, לך, לילדים, לסעודת החג, לאורחים, לחול המועד...

המתנה המושלמת שתפרגן לעצמך, למשפחתך או לידיד טוב

שלושה כרכים מלאים וגדושים - מאת **מנחם זיגלבוים**
מאות רבות של סיפורים חב"דיים מרתקים וסוחפים לכל גיל!
בצדי העמוד פתגמים קצרים על החגים ומהותם

הפצה: 050-3541295 | חיש – הפצת המעיינות 03-9600770 | קה"ת: 03-9606018

ב"ה

חב"ד שופ
מרכז הקניות החב"די

שנה טובה

077-2400-770

shop.chabad.info

אלאור ולנר
בהפקה מושקעת עם 33 שירים
שיכניסו אווירה חסידית בבית

משלוח חינם על כל ההזמנה

159₪

בונים את המקדש
להיט! ערכת יצירה מפוארת דגם
ענק של בית המקדש לילדים

משלוח חינם

18₪

דבר מלכות מבואר
הכינו את עצמיכם לנסיעה לרבי
ביאור על בית רבנו שבבבל

רב מכרז

משלוח חינם על כל ההזמנה

ר' ראובן דונין- שהרבי יחייך
במיוחד לחודש אלול, פרק על תשובה,
עבודה ונפש הבהמית - ספר חובה !

330₪

תמונת הרבי צרובה בקריסטל
על בסיס מסתובב ומואר
מתנה יוקרתית לכל שמעריכים

600 דף 18 כרכים

לקוטי שיחות בעברית
18 כרכים של תורת הרבי
מתורגם ללשון הקודש

2 ב-6₪

תן למקורבים שלך דיסק שיקרב אותם
לרעיונות המזקים של אלול בחסידות עם
מוזיקה מרתקת והפקת אולפן איכותית

ציציות וטליתות
טלית דוגמת טלית הרבי במחירים
הזולים ביותר !

מבצע הסרטים הענק

דיסקים ב:	דיסקים ב:	דיסקים ב:	דיסקים ב:	דיסקים ב:
2 ב-100₪	3 ב-100₪	4 ב-100₪	4 ב-50₪	5 ב-100₪

רכבת המצוות ירדה מהפסים!
הדיסקים הכי שווים (VCD למחשב) עכשיו ב16₪

44 דיסקים במבצע!

סט הרמב"ם בצורת הסט של הרבי
הגיעו סטים בודדים למחסני
חב"ד שופ בכפר חב"ד

הזדרזו לרכוש!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

מעל 4000 מוצרים במקום אחד
הזמן עכשיו! באינטרנט או בטלפון

077-2400-770
shop.chabad.info

חסידים . . אין משפחה

נולדו במזל"ט

• למשפחת ר' **שלמה זלמן אדרעי**, לונדון, אנגליה – להולדת הבן; ולזקניהם משפחת ר' משה אדרעי, כפר חב"ד; משפחת ר' אליעזר גבירץ, שליח כ"ק אד"ש מה"מ עמק יזרעאל, כפר גדעון.

• למשפחת ר' **יאיר אוזנה**, יבנה – להולדת הבן; ולזקניהם משפחת ר' אמנון מינס, רחובות; משפחת ר' אליהו אוזנה, יבנה.

• למשפחת ר' **שרון אוחיון**, כפר חב"ד – להולדת הבן; ולזקניהם משפחת אוחיון, אשקלון; משפחת ר' מאיר מושיאשוילי, כפר חב"ד; משפחת ר' יעקב מיכאלשוילי, כפר חב"ד.

• למשפחת ר' **מרדכי איפרגן**, לונדון, אנגליה – להולדת הבן.

• למשפחת ר' **אביאל אלבז**, עמנואל – להולדת הבן; ולזקניהם משפחת ר' אברהם הררי, עמנואל.

• למשפחת ר' **שמריהו בוטמן**, ביתר עילית – להולדת הבן; ולזקניהם משפחת ר' יוסף יצחק בוטמן, משגיח ומשפיע ראשי בישיבת תות"ל לוד; משפחת ר' שלום דובער בוטמן, תל אביב; משפחת ר' שלום לנדסברג, ירושלים; משפחת הרב אשר לעמיל הכהן כהן, רב קהילת חב"ד ביתר עילית.

• למשפחת ר' **ישעיה גופין**, וועסט הרפורד, קונטיקט – להולדת הבן.

• למשפחת ר' **תומר גליקסמן**, צפת – להולדת הבן.

• למשפחת ר' **יעקב גרפינקל**, מיאמי ביטש, פלורידה – להולדת הבן.

• למשפחת ר' **ירון דניאל**, קרית שמואל – להולדת הבן; ולזקניהם משפחת דניאל, באר שבע; משפחת ר' ניסים אזולאי, נהריה.

•

למשפחת ר' **יעקב הייוורד**, מונטריאול, קנדה – להולדת הבן.

• למשפחת ר' **מענדל הרשקופ**, קראון הייטס – להולדת הבן.

• למשפחת ר' **מיכאל וייגל**, כפר חב"ד – להולדת הבן.

• למשפחת ר' **יצחק זירקינד**, מונטריאול, קנדה – להולדת הבן.

• למשפחת ר' **מנחם מענדל שמעון ידגר**, באר שבע – להולדת הבן; ולזקניהם משפחת ר' שמואל ידגר, באר שבע; משפחת ר' יצחק ידגר, מנכ"ל ביה"ס חב"ד אביטל, תענך; משפחת הרב מאיר סויסה, רב מועצת רמת נגב ושכונה א'; מרת עיזה סויסה, ירושלים; משפחת ר' דוד יפרח, כפר חב"ד.

• למשפחת ר' **אביחי הכהן כהן סעידוב**, שליח כ"ק אד"ש מה"מ קציר-חריש – להולדת הבן; ולזקניהם משפחת ר' מאיר יהודה הכהן כהן סעידוב, נתניה; משפחת ר' משה אלקובי, צפת.

• למשפחת ר' **ישראל מוגילבסקי**, קראון הייטס – להולדת הבן **נתן נטע**; ולזקניהם משפחת ר' מיכאל מוגילבסקי, טורונטו; מרת יוכבד כלפה, ירושלים; משפחת ר' שמעון אברהם סילמאן, קראון הייטס; מרת רחל סילמאן.

• למשפחת ר' **אהרן מושקוביץ**, מגדל העמק – להולדת הבן; ולזקניהם משפחת ר' עמוס מנחם מושקוביץ, כפר חב"ד; מרת העניא מושקוביץ, כפר חב"ד; משפחת ר' ברוך גופין, כפר חב"ד.

• למשפחת ר' **שי סקוניק**, כפר חב"ד – להולדת הבן; ולזקניהם משפחת ר' משה סוקניק, בני ברק; משפחת ר' מנשה ארנון, חיפה.

• למשפחת ר' **אברהם פרידמן**, צפת – להולדת הבן; ולזקניהם משפחת ר' מרדכי פרידמן, צפת; משפחת ר' אליהו רוסין, אלעד.

• למשפחת ר' **שלמה קליינמן**, וועסט בלומפילד, מישיגן – להולדת הבן.

• למשפחת ר' **שניאור זלמן קנניג**, מגדל העמק – להולדת הבן; ולזקניהם משפחת ר' אלעזר מרדכי קנניג, משפיע בנצרת עילית; משפחת ר' דוד אלכסנדר זושקא קנניג, ירושלים; משפחת ר' ישראל דוד, קרית ים.

• למשפחת ר' **לוי רוזן**, קראון הייטס – להולדת הבן.

• למשפחת ר' **ירחמיאל ריבקין**, לוד – להולדת הבן; ולזקניהם משפחת ר' שמואל ריבקין, כפר חב"ד; מרת שושנה ריבקין, כפר חב"ד; משפחת ר' משה ברונפמן, לוד.

• למשפחת ר' **משה רייטפורט**, קראון הייטס – להולדת הבן.

• למשפחת ר' **יוסף יצחק ריינהולד**, ראשון לציון – להולדת הבן; ולזקניהם משפחת ר' אליעזר ריינהולד, פתח תקווה; משפחת ר' יעקב הלוי הורביץ, ראשון לציון.

• למשפחת ר' **חיים שרגורודסקי**, קראון הייטס – להולדת הבן.

•

• למשפחת ר' **משה מאיר אסולין**, צפת – להולדת הבת; ולזקניהם משפחת ר' מנחם אסולין, כפר חב"ד; משפחת ר' משה אלקובי, צפת.

• למשפחת ר' **יחיאל בייטלמן**, ריצ'מונד – להולדת הבת.

• למשפחת ר' **בנימין שלמה גנזבורג**, שליח כ"ק אד"ש מה"מ אבערווילייע, צרפת – להולדת הבת **דבורה לאה**; ולזקניהם משפחת ר' מנחם מענדל הלל גנזבורג, שליח כ"ק אד"ש מה"מ מילאנו, איטליה; משפחת ר' עזריאל שאנאוויטש, קראון הייטס; משפחת ר' שלום מענדל קלמנסון, שליח כ"ק אד"ש מה"מ אבערווילייע, צרפת.

• למשפחת ר' **חיים האנ**, פיצבורג, פנסלבניה – להולדת הבת.

• למשפחת ר' **שלום מאיר הולצקנר**, פורט לודרדייל, פלורידה – להולדת הבת.

• למשפחת ר' **פנחס העכט**, קייפ טאון, דרום אפרקה – להולדת הבת.

• למשפחת ר' **שניאור זלמן הרצל**, קראון הייטס – להולדת הבת; ולזקניהם משפחת הרב ישעיהו הרצל, רב העיר נצרת עילית ואנ"ש בסביבה; משפחת ר' מיכאל פנחס לייבוש הרצל, משפיע בירושלים.

• למשפחת ר' **מענדל וילאנסקי**, קראון הייטס – להולדת הבת.

• למשפחת ר' **דורון יניב**, נהריה – להולדת הבת.

• למשפחת ר' **יוסף יצחק הכהן כהן**, אשקלון – להולדת הבת; ולזקניהם משפחת ר' אורי מאיר הכהן כהן, שליח כ"ק אד"ש מה"מ אשקלון; משפחת ר' אליהו בצלאל, רחובות.

• למשפחת ר' **יהושע לבנר**, טורונטו, קנדה – להולדת הבת.

• למשפחת ר' **מנחם מענדל הלוי ליצמן**, שליח כ"ק אד"ש מה"מ אנטליה, טורקיה – להולדת הבת **חיה מושקא**; ולזקניהם משפחת ר' טוביה הלוי ליצמן, נחלת הר חב"ד; משפחת ר' צבי לידר, לוד.

• למשפחת ר' **שניאור זלמן מרשל**, קראון הייטס – להולדת הבת.

• למשפחת ר' **חי נתנאל עמנואל**, מנחמיה – להולדת הבת; ולזקניהם משפחת ר' מרדכי עמנואל, רחובות; משפחת הרב דוד חנניה ועקנין, שליח כ"ק אד"ש מה"מ ורב הישוב מנחמיה.

• למשפחת ר' **מנחם מענדל פרנקל**, רחובות – להולדת הבת; ולזקניהם משפחת פרנקל, בית שמש; משפחת ר' ארז קרלנשטיין, מנכ"ל מוסדות חב"ד רחובות; משפחת ר' ברוך נחשון, חברון.

• למשפחת ר' **דורון קיסין**, צפת – להולדת הבת; ולזקניהם משפחת ר' אברהם קיסין, הרצליה; משפחת ר' דב הלוי לוי, צפת.

• למשפחת ר' **יחזקאל קירשנבוים**, ירושלים – להולדת הבת; ולזקניהם משפחת ר' מנחם מאניש קירשנבוים, ירושלים; משפחת ר' אפרים פריימן, ירושלים; משפחת ר' ישראל פריימן, ירושלים.

• למשפחת ר' **יצחק קרייפורד**, ירושלים – להולדת הבת.

• למשפחת ר' **שמואל רסקין**, שליח כ"ק אד"ש מה"מ חולון – להולדת הבת **חיה מושקא**; ולזקניהם

משפחת ר' לוי יצחק רסקין, כפר חב"ד; משפחת ר' מנחם מענדל רסקין, כפר חב"ד; מרת זלדה קוזלינר נחלת הר חב"ד.

• למשפחת ר' **יצחק שנוביץ**, קראון הייטס – להולדת הבת.

• למשפחת ר' **ישראל שפרינגר**, רמת גן – להולדת הבת; ולזקניהם משפחת ר' יוסף יצחק שפרינגר, כפר חב"ד; משפחת ר' יחזקאל שפרינגר, כפר חב"ד; משפחת ר' משה אקסלרוד, שליח כ"ק אד"ש מה"מ עתלית; משפחת הרב גדליה אקסלרוד, אב"ד בחיפה; מרת אסתר בר, ירושלים.

הגיעו למצוות

• למשפחת ר' **אליהו עזריאל אייזנבאך**, ירושלים – להגיע הבן הת' **ישראל שניאור זלמן** למצוות; ולזקניהם משפחת ר' שמעון יעקובוביץ, ירושלים.

• למשפחת ר' **גבריאל אנטבי**, כפר חב"ד – להגיע הבן הת' **שמואל** למצוות; ולזקניהם משפחת ר' דוד לסלבוים, כפר חב"ד.

• למשפחת ר' **מרדכי ביטון**, נצרת עילית – להגיע הבן הת' **מנחם מענדל** למצוות.

• למשפחת ר' **אבנר בן דוד**, קרית אתא – להגיע הבן הת' **מנחם מענדל** למצוות.

• למשפחת ר' **דוד גדז'**, קרית אתא – להגיע הבן הת' **מנחם מענדל** למצוות.

• למשפחת ר' **פייבל זייבלד**, כוכב יעקב – להגיע הבן הת' **מנחם מענדל** למצוות; ולזקניהם משפחת ר' מאיר זעליג ראובן טורנהיים, לוד.

• למשפחת ר' **בנימין נחום זילברשטרום**, ראשון לציון – להגיע הבן הת' **שלום דובער** למצוות; ולזקניהם משפחת ר' אליהו פרץ זילברשטרום, ירושלים; מרת חיה ליפסקר, ראשון לציון.

• למשפחת ר' **יחזקאל חנונו**, כפר חב"ד – להגיע הבן הת' **ישראל אברהם** למצוות; ולזקניהם מרת מרגלית חנונו, ירושלים; משפחת ר' אשר קדוש, כפר חב"ד.

• למשפחת ר' **גואל ישראל משה מאייערס**, שליח כ"ק אד"ש מה"מ אורנבורג, רוסיה – להגיע הבן הת' **מנחם מענדל** למצוות; ולזקניהם משפחת ר' גדליה מאייערס, כפר חב"ד; משפחת ר' יוסף בוארון, הרצליה; משפחת ר' יהושע ברק, נצרת עילית.

• למשפחת ר' **שמואל יצחק מלוב**, נחלת הר חב"ד – להגיע הבן הת' **מנחם מענדל** למצוות; ולזקניהם משפחת ר' צבי אליהו מלוב, ירושלים; משפחת הרב יצחק יהודה יוסלבסקי, מזכיר ביה"ד רבני חב"ד ורב קהילת חב"ד נחלת הר חב"ד; מרת איטה קיילא רוזנברג, לוד.

• למשפחת ר' **ירון יחזקאל נאמן**, משגיח בישיבת חח"ל צפת – להגיע הבן הת' **מנחם מענדל** למצוות.

• למשפחת ר' **יעקב פריידמן**, שליח כ"ק אד"ש מה"מ מוסקבה – להגיע הבן הת' **יוסף** למצוות.

• למשפחת ר' **נריה שמלוב**, נחלת הר חב"ד – להגיע הבן הת' **אברהם שניאור** למצוות.

באו בקשרי שידוכין

• למשפחת ר' **נתן יצחק אוירכמן**, שליח כ"ק אד"ש מה"מ עכו, קרית ים – לבוא הבן הת' **מנחם מענדל** בקשרי שידוכין עב"ג **מוריה מלכה** למשפחת ר' **ישראל פריידין**, ירושלים.

• למשפחת ר' **אברהם אלחדיף**, טבריה – לבוא הבן הת' **מאיר** בקשרי שידוכין עב"ג **אורית** למשפחת ר' **רוני סלמן**, בני ברק.

• למשפחת **אקרמן**, קראון הייטס – לבוא הבן הת' **גרשון** בקשרי שידוכין עב"ג **מלכה** למשפחת **פרלמן**, פיצבורג.

• למשפחת ר' **דובער חצקלביץ**, קראון הייטס – לבוא הבן הת' **שמעיה** בקשרי שידוכין עב"ג **חנה** למשפחת ר' **יצחק טננבאום**, קראון הייטס.

• למשפחת ר' **דוד חיים בורוכוב**, רעננה – לבוא הבן הת' **יאיר** בקשרי שידוכין עב"ג **אסתר** למשפחת ר' **אלימלך הרצל**, נחלת הר חב"ד.

• למשפחת **ביגון**, קליפורניה – לבוא הבן הת' **דוד** בקשרי שידוכין עב"ג **פנינה פערל** למשפחת ר' **לוי יוניק**, מונטריאל.

• למשפחת **גאזלע**, ריו דה ז'נירו, ברזיל – לבוא הבן הת' **דוד** בקשרי שידוכין עב"ג **מלכה** למשפחת **היידינגספלד**, מונטריאול, קנדה

• למשפחת ר' **יצחק מאיר גוראריה**, משפיע בישיבת חב"ד תות"ל מונטריאול, קנדה – לבוא הבן הת' **משה** בקשרי שידוכין עב"ג **חיה** למשפחת ר' **יוסף יצחק מטוסוב**, שליח כ"ק אד"ש מה"מ טולוז, צרפת.

• למשפחת הרב **מנחם מענדל גלוכובסקי**, מזכיר ביה"ד רבני חב"ד בארה"ק ורב קהילת חב"ד רחובות – לבוא הבן הת' **שניאור זלמן** בקשרי שידוכין עב"ג **יהודית חיה מושקא** למשפחת ר' **יעקב אורנשטיין**, נחלת הר חב"ד; ולזקניהם מרת פריידא ראצא גלוכובסקי, טורונטו, קנדה; מאת פרומה שרה כהן (מישלובין), ירושלים; משפחת ר' מאיר אורנשטיין, בני ברק; משפחת ר' יצחק צבי אייזנבד, ירושלים.

• למשפחת ר' **אריה צבי גרינברג**, שליח כ"ק אד"ש מה"מ מזכרת בתיה – לבוא הבן הת' **שמואל גרונם** בקשרי שידוכין עב"ג **מושקא** למשפחת ר' **שמואל גרוזמן**, שליח כ"ק אד"ש מה"מ מגדל; ולזקניהם מרת שרה לאה גרינברג, כפר חב"ד; משפחת ר' ישבעם הלוי סגל, משפיע בכפר חב"ד; משפחת ר' מאיר צבי גרוזמן, ר"י חב"ד תות"ל המרכזית כפר חב"ד; משפחת ר' פנחס קראפ, קראון הייטס.

• למשפחת ר' **ישראל דלווין**, עמנואל – לבוא הבן הת' **דובער** בקשרי שידוכין עב"ג **חיה מושקא** למשפחת הרב **יוסף יצחק קפלן**, שליח כ"ק אד"ש מה"מ סתריה; ולזקניהם; משפחת ר' נחום קפלן, משפיע קהילת חב"ד לוד; משפחת הרב מרדכי שמואל אשכנזי, מרא דאתרא כפר חב"ד; מרת יפה וולפא, ירושלים.

• למשפחת ר' **משה הלוי חפר**, מנהל סמינר בית רבקה כפר חב"ד – לבוא הבן הת' **אליהו הלוי** בקשרי שידוכין עב"ג **מריישא** למשפחת ר' **דובער וילנקין**, כפר חב"ד; ולזקניהם משפחת ר' שמואל הלוי חפר, מנכ"ל בית רבקה, בני ברק; מרת נחמה נפתלין, בני ברק; משפחת ר' ברוך גופין, משפיע בכפר חב"ד.

• למשפחת **מיר**, מוריסטון – לבוא הבן הת' **אברהם** בקשרי שידוכין עב"ג **חיה** למשפחת **פיינר**, לוס אנג'לס, קליפורניה.

• למשפחת **מרכוס**, לוס אלמיטוס, קליפורניה – לבוא הבן הת' **אליהו** בקשרי שידוכין עב"ג **זיסל** למשפחת ר' **דוד מלכה**, קראון הייטס.

• למשפחת **פייגלין**, אוסטרליה – לבוא הבן הת' **יעקב** בקשרי שידוכין עב"ג **מושקא** למשפחת **פייגענסון**, שוגער לנד, טקסס.

• למשפחת ר' **יהושע פרידמן**, מילאנו, איטליה – לבוא הבן הת' **אברהם** בקשרי שידוכין עב"ג **חנה מיכלא** למשפחת ר' **שלמה אולידורט**, ירושלים; ולזקניהם משפחת ר' שמואל פרומר, קרית שמואל; משפחת ר' מרדכי אולידורט, ירושלים; משפחת ר' זאב וולף זלמנוב, כפר חב"ד.

• למשפחת ר' **אבא פרלמוטר**, שליח כ"ק אד"ש מה"מ לונג ביטש – לבוא הבן הת' **משה** בקשרי שידוכין עב"ג **שירה** למשפחת ר' **טוביה קפלן**, ירושלים.

• למשפחת ר' **יעקב מנחם צייגר**, ירושלים – לבוא הבן הת' **הלל** בקשרי שידוכין עב"ג **חנה מושקא** למשפחת ר' **שלמה יהודה ויגלר**, לוד.

• למשפחת ר' **עודד רהט**, ברצלונה, ספרד – לבוא הבן הת' **רונן** בקשרי שידוכין עב"ג **חנה** למשפחת ר' **יחזקאל בבאי**, בני ברק.

• למשפחת **רוז**, יהונסבורג, דרום אפריקה – לבוא הבן הת' **לוי** בקשרי שידוכין עב"ג **חנה** למשפחת **פולטראק**, מונסי.

• למשפחת **רסקין**, קראון הייטס – לבוא הבן הת' **אברהם** בקשרי שידוכין עב"ג **רחל** למשפחת **רוזנוואסער**, נורט' מיאמי ביטש,

פלורידה.

• למשפחת ר' **משה שגלוב**, קראון הייטס – לבוא הבן התי' **אלחנן** בקשרי שידוכין עב"ג **שרה** למשפחת **נימני**, מילאנו, איטליה.

הקימו בית בישראל - בית חב"ד

• למשפחת ר' **חיים אהרן**, ר"י ישיבת חב"ד תות"ל רחובות, כפר חב"ד – לנישואי הבן התי' **חגי שמואל** עב"ג **מיכל** למשפחת ר' **ציון בן ישי**, נצרת עילית; ולזקניהם מרת אורה זוהר, בני ברק; משפחת ר' שלום אהרון; מרת שמחה בן ישי.

• למשפחת ר' **משה אוחיון**, סגן ראש העיר ונציג חב"ד בעיריה צפת – לנישואי הבן התי' **מנחם מענדל** עב"ג **נועה** למשפחת **ארוש**, צפת.

• למשפחת ר' **מנחם מאיר הכהן בלוי**, קראון הייטס – לנישואי הבן התי' **דובער הכהן** עב"ג **חנה** למשפחת ר' **יוסף יצחק פלטער**, אקטאן, מאס; ולזקניהם מרת היילא פאלטער; מרת חיה שוחאט.

• למשפחת ר' **ראובן ביסברג**, בית שמש – לנישואי הבן התי' **לוי יצחק** עב"ג **אלישבע** למשפחת ר' **רמיאל מאור**, שליח כ"ק אד"ש מה"מ בת עין; ולזקניהם מרת שמחה פינטו; משפחת ר' מרדכי מאור, כפר יונה; משפחת ר' אברהם הכהן כהן, ירושלים.

• למשפחת ר' **יהודה לייב בנימינסון**, קראון הייטס – לנישואי הבן התי' **יום טוב ליפמאן** עב"ג **חיה מושקא** למשפחת ר' **יוסף יצחק גאנזבורג**, קונקט קריק, פלורידה; ולזקניהם מרת מרת זאלטא בנימינסון; משפחת ר' נח ברנשטיין; משפחת ר' יעקב ברוך גאנזבורג; מרת מרים ברנשטיין.

• למשפחת ר' **מיכאל גכטמן**, מגדל העמק – לנישואי הבן התי' **משה** עב"ג **חיה מושקא** למשפחת ר' **מנחם מענדל סובול**, רחובות; ולזקניהם מרת פאני פייגא גכטמן; מרת לרה ריינישׁ; משפחת ר' חיים הכהן חייקי; מרת שרה סובול.

• למשפחת ר' **ישעיהו וובר**, ירושלים – לנישואי הבן התי' **מנחם מענדל** עב"ג **חיה מושקא** למשפחת הרב **מאיר מנחם מענדל גליצנשטיין**, רב מועצה איזורית בקעת הירדן ומעלה אפרים; ולזקניהם משפחת ר' יהודה לייב אלבסקי, שליח כ"ק אד"ש מה"מ קליבלנד, אוהיו; מרת שולה קייזין, קראון הייטס.

• למשפחת ר' **משה וילהלם**, שליח כ"ק אד"ש מה"מ פורטלנד, אורגון – לנישואי הבן התי' **שניאור** עב"ג **חיה** למשפחת **נפרסטק**, מירטל ביטש, דרום קרוליינה.

• למשפחת ר' **זושא וילהלם**, קראון הייטס – לנישואי הבן התי' **מנחם מענדל** עב"ג **מוסיא** למשפחת ר' **מנחם מענדל שניאורסון**, קראון הייטס.

• למשפחת ר' **שלמה חיים ויצמן**, באר שבע – לנישואי הבן התי' **שניאור זלמן** עב"ג **אביגיל** למשפחת ר' **משה לבייב**, בני ברק.

• למשפחת ר' **אברהם משה זאנדהויז**, ברוקלין, ניו יורק – לנישואי הבן התי' **שניאור זלמן** עב"ג **גאלה** למשפחת **כהן-סוסובר**, ברוקלין ניו יורק.

• למשפחת ר' **גרשון זירקינד**, מונטריאול, קנדה – לנישואי הבן התי' **חיים** עב"ג **בלומה** למשפחת ר' **שאול לברטוב**, קראון הייטס.

• למשפחת ר' **יוסף אליעזר ינובסקי**, טורונטו, קנדה – לנישואי הבן התי' **אליהו** עב"ג **מלכה** למשפחת ר' **אברהם לידר**, יו"ר מרכז החסד 'אהבת חסד' קראון הייטס; ולזקניהם מרת מרת בלומה ינובסקי.

• למשפחת ר' **דניאל הכהן כהן**, כפר חב"ד ב' – לנישואי הבן התי' **מנחם מענדל הכהן** עב"ג **פנינה** למשפחת ר' **יהודה קוסקס**, אלעד.

• למשפחת ר' **יוסף יצחק לבקובסקי**, מרסיי, צרפת – לנישואי הבן התי' **אברהם דוד** עב"ג **סיון מיכל** למשפחת ר' **דוד אלפסי**, בונייי, צרפת; ולזקניהם מרת מטל לבקובסקי, מיאמי; מרת עיישה אלפסי.

• למשפחת ר' **שמואל לוזון**, פתח תקווה – לנישואי הבן התי' **אסף** עב"ג **אלינור** למשפחת ר' **חי**, מעלה אפרים; מרת פורטונה לוזון; משפחת ר' דוד אנו.

• למשפחת ר' **שמואל ליפסקר**, קראון הייטס – לנישואי הבן התי' **יעקב** עב"ג **מושקא** למשפחת ר' **שמעון אהרן יוניק**, קראון הייטס; ולזקניהם משפחת ר' יוסף צבי וואלאוויק; מרת חנה לובא גייסינסקי.

• למשפחת ר' **יהודה לייב מטוסוב**, קאן, צרפת – לנישואי הבן התי' **מנחם מענדל** עב"ג **חיה מושקא** למשפחת ר' **יוסף יצחק נמנוב**, יער, צרפת.

• למשפחת **מעל** – לנישואי הבן התי' **ישראל יהודה לייב הלוי** עב"ג **חיה מושקא** למשפחת ר' **דוד קלפמן**, עמנואל.

• למשפחת ר' **אורי פויזנר**, קראון הייטס – לנישואי הבן התי' **אלעזר** עב"ג **שטערנא** למשפחת ר' **שלמה מאיסעקי**, מנהל מכון חנה, קראון הייטס.

• למשפחת ר' **יעקב משה פופר**, קוראל ספרינגס, פלורידה – לנישואי הבן התי' **יהושע דוד** עב"ג **הינדא לאה** למשפחת ר' **חיים מלמד**, שיקאגו, אילינוי; ולזקניהם משפחת ר' ראובן פופר

• למשפחת **רובינסון**, צפת – לנישואי הבן התי' **יואב זאב** עב"ג **נחמה דינה** למשפחת ר' **דוד מיכאל וולפסון**, כפר חב"ד.

• למשפחת **רוזנברגר**, קראון הייטס – לנישואי הבן התי' **יהודה** עב"ג **חיה** למשפחת **קצוף**, קראון הייטס.

• למשפחת ר' **שלמה זלמן שוורץ**, פלורידה – לנישואי הבן התי' **יוסף** עב"ג **רבקה** למשפחת ר' **שמואל אריאל**, ירושלים.

• למשפחת ר' **שמשון בן נפשי**, רמת גן – לנישואי הבן התי' **ראובן** עב"ג **נופר** למשפחת **נחמני**, בת ים.

לעדכונים – שלחו מייל:
chsidim@gmail.com

ב"ה

דירות סטודיו מפוארות להשכרה על בסיס יומי או שבועי

✓ דירה בבניה חדשה ✓ חדרים יפים ורחבים ✓ מטבח מלא עם כל הציוד

✓ 5 דק' הליכה מ 770 ✓ שרות מלא ✓ חניה לרכב ✓ אופציה מיוחדת לקבוצות

לפרטים: 17183635084

ערש"ק **פרשת נצבים וילך**
ערב ראש השנה ה'תשע"ב
304

העלון
לילדי אנ"ש

תנועת הנוער
'צבאות השם' ארה"ק

חיים עם הזמן

ראש הַשָּׁנָה תשע"ב, 770.

"פְּסַח, פְּסַח", הִלְחִישָׁה הַשּׁוֹרָקָנִית חָלְפָה לְיַד אָזְנוֹ שֶׁל חַיִּים, אַךְ הוּא לֹא הִפְנָה אֶת רֹאשׁוֹ. הוּא יָדַע הֵיטֵב מִי הִשְׁמִיעַ אוֹתָהּ וְהֶעֱדִיף שֶׁלֹּא לְהִתְיַחֵס אֵלָיו. "מֻנְדִי פְּסַח", קָרְאוּ לוֹ כֻּלָּם עַל שֵׁם הַ'פְּסָחִים' שֶׁהָיָה מַשְׁמִיעַ כַּאֲשֶׁר רָצָה לְהָסֵב אֶת תְּשׂוּמַת לִבּוֹ שֶׁל הַזּוֹלֵת אֵלָיו וּלְמַעֲשֵׂי הַקְּנָדָס שֶׁעוֹלֵל.

חַיִּים כָּבַשׁ אֶת פָּנָיו בַּמַּחְזוֹר וְנָפָה לְהִתְרַכֵּז, אַךְ הַ'פְּסָחִים' שֶׁהִשְׁמִיעַ מֻנְדִי שׁוּב וְשׁוּב, בִּלְבְּלוּ אוֹתוֹ. חַיִּים כְּבָר הָיָה גּוֹעֵר בּוֹ מִזְּמַן, אַךְ כָּעֵת נִמְצָאִים לְפָנָיו סוֹף הַתְּקִיעוֹת, וְהַדָּבָר בִּלְתִּי אֶפְשָׁרִי. חַיִּים פִּלֵּס לוֹ דֶּרֶךְ בְּדַחְיפוֹת מַרְפֵּק הֲגוּנוֹת, וְעָבַר לְמָקוֹם בּוֹ לֹא יַשִּׂיגוּ אוֹתוֹ הַ'פְּסָחִים' הַמַּרְגִּיזִים, וּמֻנְדִי הִמְשִׁיךְ בְּנִסְיוֹנוֹתָיו לְרַמֵּז שֶׁדַּף הַקֹּדֶשׁ עָדַיִן עַל הָרִצְפָּה, וּמַחְפֶּה שֶׁיְּרִימוּ אוֹתוֹ...

* * *

רָצוֹן עַז הָיָה לָחָסִיד הַגָּדוֹל ר' הִלֵּל מִפַּאריטְש, לִרְאוֹת אֶת אַדְמו"ר הַזָּקֵן, אַךְ רְצוֹנוֹ לֹא הִתְמַמֵּשׁ. בְּכָל פַּעַם שֶׁשָּׁמַע ר' הִלֵּל שֶׁאַדְמו"ר הַזָּקֵן מַגִּיעַ לְמָקוֹם מְסֻיָּם, הָיָה ר' הִלֵּל מְזַדָּרֵז וְנוֹסֵעַ לְאוֹתוֹ מָקוֹם, אַךְ תָּמִיד אִחֵר אֶת הַמּוֹעֵד. אַדְמו"ר הַזָּקֵן כְּבָר הִמְשִׁיךְ הָלְאָה בְּדַרְכּוֹ.

הֶחְלִיט ר' הִלֵּל לַעֲשׂוֹת צַעַד אֶחָד קָדִימָה. מִיָּד כְּשֶׁשָּׁמַע שֶׁאַדְמו"ר הַזָּקֵן עָתִיד לְהַגִּיעַ לַעְיָרָה פְּלוֹנִית, קָם ר' הִלֵּל וְנָסַע לְאוֹתָהּ עֲיָרָה. הוּא בֵּרֵר הֵיכָן אָמוּר אַדְמו"ר הַזָּקֵן לְהִתְאַכְסֵן עִם בּוֹאוֹ, וְהִקְדִּים לָבוֹא אֶל אוֹתָהּ אַכְסַנְיָה.

ר' הִלֵּל נִכְנַס מִבְּעוֹד מוֹעֵד אֶל הַחֶדֶר הַמְיֻעָד לְאַדְמו"ר הַזָּקֵן, הִתְחַבֵּא מִתַּחַת לַמִּטָּה, וְהִמְתִּין. 'כַּאֲשֶׁר יִגִּיעַ לְכָאן אַדְמו"ר הַזָּקֵן, אֵצֵא מִמַּחְבוֹאִי וְאֶרְאֶה אֶת פְּנֵי קָדְשׁוֹ', חָשַׁב ר' הִלֵּל, וְאָז הֵכִין לְעַצְמוֹ קֻשְׁיָא חֲזָקָה בְּמַסֶּכֶת 'עֲרָכִין' אוֹתָהּ יִשְׁאַל אֶת אַדְמו"ר הַזָּקֵן.

אַדְמו"ר הַזָּקֵן נִכְנַס אֶל הַחֶדֶר. ר' הִלֵּל לֹא הִסְפִּיק לְצֵאת מִמַּחְבּוֹאוֹ וּכְבָר שָׁמַע אֶת קוֹלוֹ שֶׁל אַדְמו"ר הַזָּקֵן מִתְנַגֵּן: "כַּאֲשֶׁר יֵשׁ לְאַבְרֵךְ קֻשְׁיָא בְּמַסֶּכֶת עֲרָכִין, עָלָיו לְהַעֲרִיךְ אֶת עַצְמוֹ תְּחִלָּה..." מִלִּים אֵלּוּ חָדְרוּ בְּר' הִלֵּל כָּל כָּךְ וְהוּא הִתְעַלֵּף.

* * *

לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה נִצָּבִים אָנוּ לִפְנֵי בּוֹרֵא עוֹלָם. כַּאֲשֶׁר רוֹאֶה הַמֶּלֶךְ שֶׁבָּנָיו מְאֻחָדִים וְעוֹמְדִים לְפָנָיו יַחַד, הָרָאשִׁים וְהַגְּדוֹלִים עִם הַפְּשׁוּטִים וְהַקְּטַנִּים, אַהֲבָתוֹ הָעֲצוּמָה מִתְגַּלָּה, וְהוּא מַעֲנִיק לְכֻלָּם שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה.

אוּלַי יֵחָלֵף בָּנוּ הָרִהוּר סוֹרֵר שֶׁיִּשְׁאַל: "כֵּיצַד נוּכַל לַעֲמֹד יַחַד לִפְנֵי בּוֹרֵא עוֹלָם, עִם פְּלוֹנִי הַיְלִדוֹן הַקָּטְנוֹנִי?"

בְּלִי לָשִׂים לֵב נוֹלָדָה לָנוּ שְׁאֵלָה בְּמַסֶּכֶת עֲרָכִין. אֲנַחְנוּ מַעֲמִידִים אֶת עֶרְכּוֹ שֶׁל הַשֵּׁנִי מוּל הָעֶרֶךְ הַנַּעֲלֶה שֶׁלָּנוּ, וְלֹא מְבִינִים כֵּיצַד הָעֲרָכִים הַלָּלוּ שָׁוִים.

אִם רַק נַשְׂכִּיל לְהַעֲרִיךְ אֶת עַצְמֵנוּ נְכוֹנָה, בְּעֵין בְּלִתִּי מְשֻׁחָדֶת, הֲרֵי שֶׁיְּסוֹרוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַשְּׁאֵלוֹת. פִּתְאוֹם נָבִין שֶׁהָעֶרֶךְ שֶׁלָּנוּ הוּא הַזָּקוּק לְתִקּוּן. לֹא עֶרְכּוֹ שֶׁל הַזּוֹלֵת...

(ע"פ לקו"ש ח"ב ע' 398)

תַּעֲלוּמַת הַפֶּתֶק 2
משיח יום יום

נסיונות 6
סיפור בהמשכים

שְׁלוֹמוּשִׁי 8
בַּדֶּרֶךְ אֶל בֵּית רַבֵּינוּ בְּבָבֶל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מאת: ד. חיים

תַּעֲלוּמַת הַפָּתָק

"הֵיכָן שָׁמַתִּי אוֹתוֹ, אֲנִי חַיָּב לְהַזְכִּיר"... הָיָה זֶה קוֹלוֹ הַצָּרוּד קִמְעָא שֶׁל שָׁלוֹם הַזָּקֵן. בְּיָדוֹ הָאַחַת הוּא הֵיטִיב אֶת הַמִּשְׁקָפַיִם שֶׁעַל אַפּוֹ וּבַשְּׁנִיָּה הֶחְזִיר לִמְקוֹמוֹ אֶת הַחוּט הַסּוֹרֵר הַקּוֹשֵׁר אֶת הַמִּשְׁקָפַיִם לְצַוָּארוֹ. "אֵיפֹה הַפָּתָק הַזֶּה יָכֹל לִהְיוֹת"? שָׁאַל אֶת עַצְמוֹ שָׁלוֹם שׁוּב וָשׁוּב.

הוּא רוֹקֵן אֶת הַכִּיס הַיְמָנִי וּמִהֵר לְהָרִים אֶת צְרוֹר הַנְּיָרוֹת שֶׁנָּשַׂר מִמֶּנּוּ בְּאִטִּיּוּת עַל הָרִצְפָּה. "זֶה לֹא זֶה, גַּם זֶה לֹא... זֶהוּ, הַפָּתָק לֹא בַּכִּיס הַזֶּה", קָבַע בְּהֶחְלֵטִיּוּת מִשְּׁסִים אֶת הַמִּיּוּן."אֲנִי לֹא מֵבִין", הוּא הוֹסִיף לְמַלְמֵל, "אִם הוּא לֹא בַּכִּיס הַשְּׂמָאלִי, לֹא בַּיְמָנִי, לֹא בְּזֶה שֶׁל הַחֻלְצָה וְגַם בַּכִּיס הָאֲחוֹרִי הוּא לֹא נִמְצָא, אָז הֵיכָן הוּא כֵּן נִמְצָא? פְּשׁוּט תַּעֲלוּמָה"!

בַּזְּמַן שֶׁעָרַךְ שָׁלוֹם אֶת חִפּוּשָׂיו עָמַדְנוּ אָנוּ, שְׁמוּלִי וַאֲנִי, בְּפֶתַח בֵּית הַדְּפוּס. צָפִינוּ בְּשָׁלוֹם הַמְּחַפֵּשׂ נוֹאָשׁוֹת אַחַר פֶּתֶק מִסְתּוֹרִי וְסַקְרָנוּתֵנוּ הַנּוֹדַעַת הִתְעוֹרְרָה. "מַה הוּא הֵכִין לָנוּ הַפַּעַם"? לָחַשְׁתִּי לִשְׁמוּלִי. "לֹא בָּטוּחַ שֶׁהַפֶּתֶק הַזֶּה קָשׁוּר אֵלֵינוּ", צִנְּן שְׁמוּלִי אֶת הִתְלַהֲבוּתִי.

"אֲצָטְרֵךְ לָשֶׁבֶת וּלְנַסּוֹת לְהַזְכִּיר הֵיכָן רָאִיתִי אוֹתוֹ בַּפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה", סִיֵּם שָׁלוֹם אֶת רֶצֶף מִלְמוּלָיו, הִסְתּוֹבֵב וְהִבְחִין בָּנוּ. שָׁלוֹם לֹא הִתְפַּלֵּא לִרְאוֹתֵנוּ שׁוּב בַּדְּפוּס לְלֹא הוֹדָעָה מֻקְדֶּמֶת. מֵאָז שֶׁהֻדְפְּסוּ אֶצְלוֹ הַהַזְמָנוֹת לַבַּר-מִצְוָה שֶׁלִּי, הוּא הָפַךְ בְּאֹרַח פֶּלֶא לְיָדִיד נֶאֱמָן שֶׁלָּנוּ. כָּעֵת, מִשֶּׁהִבְחִין בָּנוּ, זָנַח אֶת חִפּוּשָׂיו אַחַר הַפֶּתֶק וְנִפְנָה לְקַבְּלֵנוּ בִּבְרָכַת שָׁלוֹם לְבָבִית.

"בְּרוּכִים הַבָּאִים יְדִידַי מִשָּׁכְבָר הַיָּמִים", הוּא קָרָא לְעֶבְרֵנוּ בְּחִיּוּךְ רָחָב, שֶׁהָפַךְ בַּתְּקוּפָה הָאַחֲרוֹנָה לִשְׁכֵן קָבַע עַל שְׂפָתָיו. "שָׁלוֹם גַּם לָךְ", אָמַרְתִּי וּמִיָּד הִמְשַׁכְתִּי: "שַׁמְנוּ לֵב שֶׁאָבַד לְךָ דָּבָר מָה. זֶה מַשֶּׁהוּ חָשׁוּב"? "נַחַשְׁתָּ נָכוֹן, אָבַד לִי פֶּתֶק מְסָיָם וְהוּא חָשׁוּב לִי מְאוֹד", בְּזִוִּיוֹת עֵינָיו שֶׁל שָׁלוֹם נִרְאָה דֹּק שֶׁל עֶצֶב וְאָנוּ הֵבַנּוּ שֶׁהַפֶּתֶק שֶׁאָבַד יָקָר לוֹ בְּמִיָּחַד. נִרְתַּמְנוּ לְחִפּוּשִׂים אַחַר הַפֶּתֶק הָאָבוּד וּבִינְתַיִם נִסִּינוּ לְנַחֵשׁ מַה יָכֹל לִהְיוֹת כָּל כָּךְ חָשׁוּב בַּפֶּתֶק הַמִּסְתּוֹרִי.

"הֲרֵי זֶה בְּסַךְ הַכֹּל לֹא יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר חֲתִיכַת נְיָר! כַּמָּה הוּא כְּבָר יָכֹל לִהְיוֹת שָׁוֶה"? הִתְפַּלֵּאתִי. "יִתָּכֵן שֶׁזֶּהוּ פֶּתֶק עַתִּיק שֶׁשָּׁוֶה כֶּסֶף רַב", הֶעֱלָה שְׁמוּלִי אֶפְשָׁרוּת וּמִיָּד הִסְכַּמְתִּי אִתּוֹ: "אַתָּה צוֹדֵק. יִתָּכֵן גַּם שֶׁכְּתוּבִים עָלָיו דִּבְרֵי תּוֹרָה בִּכְתַב יָדוֹ שֶׁל אַחַד הַצַּדִּיקִים מֵהַדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים. כְּתַב יָד כָּזֶה מַכְפִּיל וּמְשַׁלֵּשׁ אֶת שָׁוְיוֹ שֶׁל הַפֶּתֶק"!

מִשֶּׁרָאָה שָׁלוֹם שֶׁאָנוּ מַמְשִׁיכִים אֶת חִפּוּשָׂיו אַחַר הַפֶּתֶק, נִפְנָה לְפַקֵּחַ עַל הָעֲבוֹדָה בְּבֵית הַדְּפוּס. "שִׁימִי! מַה קוֹרֶה"? שָׁמַעְנוּ אוֹתוֹ פּוֹנֶה לָעוֹבֵד שֶׁלּוֹ, "מַדּוּעַ אֵינְךָ מְטַפֵּל בַּתַּקָּלָה שֶׁהִתְגַּלְתָה בְּמְכוֹנַת הַלְּמִינַצְיָה"? "לֹא קָרָה דָּבָר, חוּץ מִזֶּה שֶׁגִּלִּיתִי כְּבָר מַהִי סִבַּת הַתַּקָּלָה", הִפְתִּיעַ שִׁימִי. "בֶּאֱמֶת? מַה הַסִּבָּה לָכָךְ שֶׁהִיא נִתְקָעָה"? הִתְעַנְיֵן שָׁלוֹם. "לֹא מַשֶּׁהוּ מְיֻחָד, סְתָם אֵיזֶה פֶּתֶק יָשָׁן שֶׁנָּפַל לַמָּקוֹם הַלֹּא נָכוֹן", הִגִּיעָה הַתְּשׁוּבָה מִכִּוּוּנוֹ שֶׁל שִׁימִי.

"פֶּתֶק יָשָׁן"? קָרָאתִי בְּהַפְתָּעָה, "אוּלַי זֶה הַפֶּתֶק הַמְיֻחָל שֶׁסּוֹף

סוֹף נִמְצָא"? "הוּא צוֹדֵק, תֵּן לִי בְּזְרִיזוּת אֶת הַפָּתָק שֶׁמָּצָאתָ"! הִתְלַהֵב שָׁלוֹם. שְׁמוּלִי וַאֲנִי נָשַׂמְנוּ לִרְוָחָה כְּשֶׁרָאִינוּ אֶת הַפָּתָק הָאָבוּד בְּיָדָיו הָרוֹעֲדוֹת מֵעַט שֶׁל שָׁלוֹם הַמְבֻגָּר. "עֶשְׂרוֹת אַלְפֵי שְׁקָלִים נִצְלוּ מִכְּלָיוֹן בָּרֶגַע הָאַחֲרוֹן", סִנַּנְתִּי לְעֶבְרוֹ שֶׁל שְׁמוּלִי וְאָז שָׁמַעְנוּ אֶת שָׁלוֹם הַנִּרְגָּשׁ פּוֹנֶה לְשִׁימִי: "אֲנִי כָּל כָּךְ מוֹדֶה לְךָ תְּבַקֵּשׁ מִמֶּנִּי מַה שֶּׁתִּרְצֶה בְּקֶשֶׁר לָעֲבוֹדָה שֶׁלְּךָ".

שִׁימִי זָרַח מֵאֹשֶׁר וְאָמַר: "כְּבָר תְּקוּפָה אֲרֻכָּה שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לָצֵאת מֵהַדִּפּוּס חֲצִי שָׁעָה לִפְנֵי הַזְּמַן. הַאִם תַּסְכִּים לִי"? "בְּוַדַּאי, שִׁימִי, אֵיזוֹ שְׁאֵלָה"! שָׁלוֹם לָגַם מֵעַט מִכּוֹס הַמַּיִם שֶׁהֻגְּשָׁתִי לוֹ וְתָמַהּ: "אֲנִי לֹא מֵבִין אוֹתְךָ שִׁימִי. יָכוֹלְתָּ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנִּי לְמַנּוֹת אוֹתְךָ לִמְנַהֵל הַהְזְמָנוֹת שֶׁל הַדִּפּוּס! וְאָז גַּם הָיָה בְּאֶפְשָׁרוּתְךָ לַעֲבֹד מֵהַבַּיִת וְגַם הָיִיתָ מְקַבֵּל מַשְׂכֹּרֶת גְּדוֹלָה פִּי כַּמָּה. הֵיכָן הָרֹאשׁ שֶׁלְּךָ? חֲבָל, הִפְסַדְתָּ"!

שָׁלוֹם הֵעִיף בַּפָּתָק שֶׁבְּיָדוֹ מַבָּט אוֹ שְׁנַיִם וְאָז פָּנָה אֵלֵינוּ: "אַתֶּם וַדַּאי רוֹצִים לָדַעַת מַה כָּל כָּךְ חָשׁוּב לִי בַּפָּתָק הַזֶּה. וּבְכֵן: רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּבָר מִתְקָרֵב בְּצַעֲדֵי עֲנָק וּבְיוֹם הַדִּין כְּדַאי לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְפַּלֵּל עַל הַדְּבָרִים הַחֲשׁוּבִים שֶׁנִּצְרָכִים לָנוּ. בַּפָּתָק הַזֶּה רָשַׁמְתִּי בְּמַהֲלַךְ כָּל הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹנָה אֶת הַדְּבָרִים הַנִּחוּצִים שֶׁחָסְרוּ לִי. אִם לֹא הָיִיתִי מוֹצֵא אֶת הַפָּתָק לֹא הָיִיתִי זוֹכֵר עַל מָה לְהִתְפַּלֵּל בְּיוֹם הַדִּין".

שְׁמוּלִי וַאֲנִי הֶחְלַפְנוּ מַבָּטִים וּבְמֹחֵנוּ חָלַף הִרְהוּר 'לֹא עֶשְׂרוֹת אַלְפֵי שְׁקָלִים וְלֹא נַעֲלַיִם. סְתָם פָּתָק פָּשׁוּט, חֲתִיכַת נְיָר וְתו לֹא'. "אֲבָל שָׁלוֹם", אָמַרְתִּי לוֹ, "אֲנִי לֹא מֵבִין אוֹתְךָ! עַל זֶה אַתָּה חוֹשֵׁב? בְּלִי זֶה לֹא הָיִיתָ יוֹדֵעַ עַל מָה לְהִתְפַּלֵּל בְּיוֹם הַדִּין"?

שָׁלוֹם לֹא הֵבִין עַל מָה אֲנִי מְדַבֵּר: "מַה זֹּאת אוֹמֶרֶת, לֹא הִסְבַּרְתִּי לָכֶם כְּבָר? זֶה הֵרִי"... "כֵּן, הִסְבַּרְתָּ וַאֲנִי הֵבַנְתִּי, אֲבָל אֲנִי שָׂם לֵב שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה בְּדִיּוּק מַה שֶּׁשִּׁימִי, הָעוֹבֵד שֶׁלְּךָ עָשָׂה". "לְמָה כַּוָּנָתְךָ"? הִקְשָׁה שָׁלוֹם. הִרְהַרְתִּי מְעַט וְעָלָה בְּרַעְיוֹנִי מָשָׁל נֶחְמָד: "נְדַמְיֵן לְעַצְמֵנוּ יֶלֶד יְהוּדִי בְּשֵׁם שְׁלוֹמִי שֶׁחַי בְּאַחַת הַתְּקוּפוֹת הַקָּשׁוֹת בַּגָּלוּת הָאֲרָכָה. בְּטָעוּת עָשָׂה שְׁלוֹמִי פְּעָלָה שֶׁהִרְגִּיזָה אֶת הַגּוֹיִים וְהֵם דָּנוּ אוֹתוֹ לְמָוֶת".

שָׁלוֹם הֶאֱזִין לִי בְּסַקְרָנוּת וְהִתְקַשָּׁה לְהָבִין לְמָה אֲנִי חוֹתֵר. "בָּרֶגַע הָאַחֲרוֹן מְבִיאִים אוֹתוֹ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כְּדֵי שֶׁיְּאַשֵּׁר אֶת הַדִּין וְהַמֶּלֶךְ אוֹמֵר לוֹ: 'יֵשׁ לְךָ בַּקָּשָׁה אַחַת לְבַקֵּשׁ מִמֶּנִּי'. מַה יְבַקֵּשׁ הַיֶּלֶד? בָּרוּר שֶׁלֹּא יְבַקֵּשׁ מַמְתָּק טָעִים אוֹ צַעֲצוּעַ מְשֻׁכְלָל, הוּא יְבַקֵּשׁ אֶת חַיָּיו לְשָׁלָל! אַתָּה מֵבִין? כְּשֶׁאָנוּ עוֹמְדִים בַּדִּין לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא, כָּל מַה שֶּׁאָמוּר לְמַלֵּא אֶת מֹחֵנוּ וְלִבֵּנוּ הוּא, שֶׁהַדִּין הַזֶּה צָרִיךְ לְהָבִיא לְתוֹצָאָה אַחַת וִיחִידָה: שֶׁנֵּצֵא מֵהַגָּלוּת וְתַגִּיעַ הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה.

איור: רחל'ה הודית

כָּךְ יִפָּסְקוּ כָּל הַצָּרוֹת, הָרַע יַהֲפֹךְ לְטוֹב וּמַצַּג הַשָּׁוְא הַזֶּה שֶׁל הָעוֹלָם הַמַּסְתִּיר עַל הָרוּחָנִיּוּת וְהָאֱלֹקוּת, יִתְחַלֵּף בַּמַּצָּב הָאֱמִתִּי שֶׁכָּל מָקוֹם הוּא דִּירָה לַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא בְּעַצְמוֹ, אַתָּה מַסְכִּים אִתִּי"? "כַּמָּה שֶׁאַתָּה צוֹדֵק", הִנְהֵן שָׁלוֹם בְּהַסְכָּמָה, "צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה"!

תפלה ראויה

בְּיוֹם שֵׁנִי בְּקִשָּׁה הַמּוֹרָה שֶׁפְּרָה מִבְּנוֹת הַכִּתָּה לְהָבִיא מַחְזוֹר לְרֹאשׁ-הַשָּׁנָה וְיוֹם כִּפּוּר. "עָדִיף שֶׁתָּבִיאוּ אֶת הַמַּחְזוֹר שֶׁתִּתְפַּלְלוּ מִמֶּנּוּ בָּחֻג." אַבָּא שֶׁל נָחֳמִי שָׁמַע וְהִתְפָּעֵל: "לְיַלְדָּה כָּל כָּךְ גְּדוֹלָה, שֶׁלּוֹמֶדֶת עַל תְּפִלּוֹת רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, מַגִּיעַ מַחְזוֹר חָדָשׁ!" בָּעָרֶב חָזַר אַבָּא עִם סִדּוּר חָדָשׁ וְרֵיחָנִי. נָחֳמִי נָהְנְתָה לִקְרֹא שׁוּב וְשׁוּב אֶת בְּרָכָתוֹ שֶׁל אַבָּא: "יְהִי רָצוֹן שֶׁיִּתְקַבְּלוּ כָּל תְּפִלּוֹתַיִךְ וְנִזְכֶּה לַגְּאֻלָּה הָאֲמִתִּית וְהַשְּׁלֵמָה. בְּאַהֲבָה, אַבָּא וְאִמָּא."

בְּיוֹם רְבִיעִי, בְּשִׁעוּר "חַגִּים" לָמְדוּ בְּנוֹת כִּתָּה ה' עַל מַלְכֻיּוֹת, זִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת. הַמּוֹרָה הִרְחִיבָה בְּתֵאוּר קְדֻשַּׁת הַיּוֹם בּוֹ אָנוּ מַמְלִיכִים אֶת ה' עָלֵינוּ. "הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְחַכֶּה לַתְּפִלּוֹת שֶׁלָּנוּ, בָּנוֹת, הוּא מְחַכֶּה לְבַקָּשׁוֹתֵינוּ. אַתֶּן כְּבָר בָּנוֹת גְּדוֹלוֹת וְיכוֹלוֹת לְהִשְׁתַּלֵּב בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּחֶלֶק מֵהַתְּפִלּוֹת." בָּנוֹת הַכִּתָּה סִמְּנוּ בְּסִימָנִיּוֹת צִבְעוֹנִיּוֹת בְּמַחְזוֹרָן אֶת עַמּוּדֵי הַתְּפִלּוֹת וְהַתְּקִיעוֹת. בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה, נִזְכְּרָה נָחֳמִי, אִמָּא הָיְתָה צְרִיכָה לִקְרֹא לָהּ לַתְּקִיעוֹת וְגַם אָז הָיָה לָהּ קָשֶׁה לָבוֹא. הִיא הָיְתָה עֲסוּקָה בְּמִשְׂחָקֵי "חָמֵשׁ אֲבָנִים", "מִי אָכַל תְּ'עוּגִיּוֹת" אוֹ בְּקְפִיצוֹת בְּחֶבֶל. אֲבָל לִפְנֵי שָׁנָה נָחֳמִי הָיְתָה רַק בְּכִתָּה ד', "הַשָּׁנָה" - הִבְטִיחָה לְעַצְמָהּ - "אֲנִי גְּדוֹלָה בֶּאֱמֶת! אֶתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֶת כָּל הַתְּפִלּוֹת".

אַחַר הַצָּהֳרַיִם סִפְּרָה נָחֳמִי לְאִמָּא עַל שִׁעוּר הַחַגִּים הַמְיֻחָד שֶׁלָּמְדָה הַיּוֹם. הִיא הֶרְאֲתָה לְאִמָּא אֶת הַמַּחְזוֹר עִם הַסִּימָנִיּוֹת הַצִּבְעוֹנִיּוֹת וּבְהִתְרַגְּשׁוּת סִפְּרָה לָהּ עַל הַחְלָטָתָהּ. אִמָּא חִיְּכָה וּבֵרְכָה: "יְהִי רָצוֹן שֶׁיִּתְקַבְּלוּ כָּל תְּפִלּוֹתֵינוּ". בָּעָרֶב שָׁמַע גַּם אַבָּא עַל סִדְרֵי הַתְּפִלָּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה: מָתַי תּוֹקְעִים בַּשּׁוֹפָר, מָתַי עוֹמְדִים וּמָתַי יוֹשְׁבִים, מָתַי כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים. בְּסִיּוּם הַהֶסְבֵּר הַמְּפֹרָט שָׁאַל אַבָּא אִם יוּכַל לָקַחַת אֶת הַמַּחְזוֹר לִתְפִלּוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְבַּלְבֵּל... נִיצוֹץ מִבְדָּח בְּעֵינָיו הִבְהִיר לְנָחֳמִי שֶׁהַמַּחְזוֹר יִשָּׁאֵר בִּרְשׁוּתָהּ.

לְמָחֳרָת, חָזְרָה נָחֳמִי מִבֵּית הַסֵּפֶר וְהֵחֵלָּה לְהִתְכּוֹנֵן לִתְפִלַּת עַרְבִית. מִלּוֹת הַתְּפִלָּה, הַנִּגּוּנִים וְהַפִּיּוּטִים שָׁבוּ אֶת לִבָּהּ. "בְּכוֹרָתִי," בִּקְּשָׁה אִמָּא "אֲנִי רוֹצָה לָנוּחַ מְעַט. הַשְׁגִּיחִי בְּבַקָּשָׁה עַל יוֹסִי וְרִבְקִי." נָחֳמִי הִנְהֲנָה בְּרֹאשָׁהּ מִבְּלִי לָשִׂים לֵב, שְׁקוּעָה בַּמַּחְזוֹר.

"נָחֳמִי... נָחֳמִי... אֲנִי צְמֵאָה. נָחֳמִי... נָחֳמִי... תְּנִי לִי לִשְׁתּוֹת..." רִבְקִי נִסְתָּה, לַשָּׁוְא, לְהַשִּׂיג אֶת תְּשׂוּמַת לִבָּהּ שֶׁל נָחֳמִי. מִשֶּׁלֹּא נָעָנְתָה, טִפְּסָה בְּעַצְמָהּ עַל הַשַּׁיִשׁ, פָּתְחָה אֶת בֶּרֶז הַמַּיִם וּמִלְּאָה כּוֹס שֶׁעָמְדָה בַּכִּיּוֹר. לְאַחַר שֶׁהִרְוְתָה אֶת צְמָאוֹנָהּ מָצְאוּ חֵן בְּעֵינֶיהָ הַמַּיִם הַזּוֹרְמִים וְחִישׁ מַהֵר נִרְטְבוּ בְּגָדֶיהָ, הַכִּסֵּא שֶׁמִּמֶּנּוּ טִפְּסָה לַשַּׁיִשׁ, הָרִצְפָּה... כְּשֶׁנִּמְאַס לְרִבְקִי לְהַשְׁפְּרִיץ מַיִם לְכָל עֵבֶר, שָׁמָה לֵב שֶׁהִיא רְטֻבָּה. "נָחֳמִי... נָחֳמִי... נִרְטַבְתִּי, תַּחְלִיפִי לִי בְּגָדִים." אַךְ נָחֳמִי עֲסוּקָה מְאוֹד, עָלֶיהָ לְהִתְכּוֹנֵן לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה!

יוֹסִי פִּזֵּר אֶת חֶלְקֵי הַפָּזֶל בְּכָל פִּנּוֹת חֲדַר הַיְלָדִים וְאָז עָבַר לִבְנוֹת בַּיִת בַּלָּגוֹ, הַבַּיִת הִתְפַּתֵּחַ לְחַוָּה כְּשֶׁכָּל חַיּוֹת הַבַּיִת הִתְגַּיְסוּ לְמַלְאָהּ. לַחַוָּה צָרִיךְ גָּדֵר וְעַל כֵּן הִצְטָרְפוּ הַקָּבִיּוֹת לַמִּשְׂחָק. כְּשֶׁאִמָּא הִתְעוֹרְרָה חֲדַר הַיְלָדִים כְּבָר הָיָה מִפְקֶדֶת מְכֻבֵּי אֵשׁ וְכָל מִשְׂחֲקֵי הַיְלָדִים – שְׁרֵפוֹת שָׁיִשׁ לְכַבּוֹת. "נָחֳמִי, אֵיפֹה אַתְּ?" נָחֳמִי הֵרִימָה רֹאשָׁהּ מֵהַמַּחְזוֹר וְהִבִּיטָה לְאִמָּא בְּעֵינַיִם מְאֻשָּׁרוֹת "אַתְּ יוֹדַעַת אִמָּא? תְּפִלּוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל כָּךְ מְעַנְיְנוֹת." נָחֳמִי

לֹא הֵבִינָה מַדּוּעַ אִמָּא נִרְאֵית מְעַט נִרְגָּזֶת.

אֶת הַתּוֹרָנוּת הַשְּׁבוּעִית שָׁלְחָה אֵצֶל סַבְתָּא, שֶׁכְּחָה נָחְמִי כְּשֶׁהִדְגִּימָה לְמָנְדִי אֶת 30 הַתְּקִיעוֹת. בַּאֲרוּחַת עֶרֶב שֶׁל יוֹם שְׁלִישִׁי נָחְתְּכוּ הַיְרָקוֹת עָקֹם כִּי נָחְמִי הָיְתָה עֲסוּקָה בְּלַחְשֹׁב עַל הַחְלָטָה טוֹבָה לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה. "יוֹם כָּל כָּךְ מְיֻחָד, וַאֲנִי כָּל כָּךְ גְּדוֹלָה..."

■

לֵיל הִתְקַדֵּשׁ הֶחָג.

נָחְמִי, מָנְדִי, יוֹסִי וְרִבְקִי הָיוּ לְבוּשִׁים חֲגִיגִית. שָׁנָה חֲדָשָׁה - הַכֹּל חָדָשׁ: הַבָּנִים בְּחָלְצוֹת לְבָנוֹת שֶׁעֲדַיִן בָּהֲקוּ בְּטָרֶם יִקְשְׁטוּ אוֹתָן יַיִן, דְּבַשׁ, רִמּוֹנִים וּשְׁאָר מַטְעֲמֵי הֶחָג. הַבָּנוֹת בִּשְׂמָלוֹת אֲרֻכּוֹת וְצִבְעוֹנִיּוֹת, גַּרְבִּיוֹנִים חֲדָשִׁים, נַעֲלַיִם חֲדָשׁוֹת. אַבָּא פָּסַע לְבֵית הַכְּנֶסֶת כְּשֶׁנָּחְמִי לְצִדּוֹ. מַחְזוֹרָהּ בְּיָדָהּ וְסִימָנִיּוֹת צִבְעוֹנִיּוֹת קָרְצוּ אֵלֶיהָ מִתּוֹכוֹ, מַבְטִיחוֹת. בַּדֶּרֶךְ פָּגְשָׁה אֶת חַנִּי וּדְבוֹרָה-לֵאָה כְּשֶׁהֵן שׁוֹמְרוֹת עַל אֲחִיהֶן הַקְּטַנִּים כִּי "אִמָּא צְרִיכָה לָנוּחַ".

עֶזְרַת הַנָּשִׁים הִתְמַלְּאָה אַט-אַט וַאֲוִירָה רְצִינִית מִלְּאָה אֶת בֵּית הַכְּנֶסֶת. "נָחְמִי" - הִדְהֵד בְּרֹאשָׁהּ קוֹלָהּ שֶׁל אִמָּא - "אוּלַי תֵּלְכִי מְאֻחָר יוֹתֵר וּבֵינְתַיִם תַּעֲזְרִי לִי מְעַט לַעֲרֹךְ אֶת הַשֻּׁלְחָן אוֹ לִשְׁמֹר עַל רִבְקִי?"

אַךְ לֹא, נָחְמִי הֲרֵי גְּדוֹלָה וְהִיא הֶחְלִיטָה לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֶת כָּל הַתְּפִלּוֹת מִבְּלִי לְהַפְסִיד מִלָּה!

הַאִם הִיא מוּכָנָה לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה? נָחְמִי חָשְׁבָה שֶׁכֵּן, אַךְ עֵיפוּתָהּ שֶׁל אִמָּא הַיּוֹם כְּשֶׁיָּצְאָה מִן הַבַּיִת הֵעִיקָה עָלֶיהָ. מַרְאוֹת מֵהַיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים עָלוּ בְּזִכְרוֹנָהּ וּמִלְּאוּ אוֹתָהּ בּוּשָׁה: הַבַּיִת הֶהָפוּךְ אַחֲרֵי מְנוּחָתָהּ שֶׁל אִמָּא, סַבְתָּא שֶׁדָּאֲגָה לָהּ, אַבָּא שֶׁהוֹכִיחַ בְּעֵינָיו. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לְקַבֵּל אֶת פָּנֶיהָ שֶׁל הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה? נָחְמִי לֹא יָדְעָה מַה נָּכוֹן יוֹתֵר. מֵחַד, הִיא כָּל כָּךְ רָצְתָה לְקַיֵּם אֶת הַחְלָטוֹתֶיהָ. מֵאִידָךְ, בְּבֵיתָהּ הִיא בְּכוֹרָה וְיֵשׁ לָהּ הִזְדַּמְּנֻיּוֹת רַבּוֹת לְקַיֵּם מִצְווֹת. מַחְשָׁבָה חֲדָשָׁה וּבוֹגֶרֶת הִתְדַּפְּקָה עַל דַּלְתוֹת מֹחָהּ: מַה שֶּׁאַתְּ רוֹצָה אַתְּ יוֹדַעַת, אַךְ מָה ה' רוֹצֶה מִמֵּךְ?

שִׁירַת "אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ" עָלְתָה בְּאַחַת וְנָחְמִי הִצְטָרְפָה לַשִּׁירָה בְּלַחַשׁ, רֹאשָׁהּ מָלֵא בְּהִרְהוּרִים. וְאָז, בְּהֶחְלֵטִיּוּת, סָגְרָה אֶת מַחְזוֹרָהּ וּמֵהֲרָה הַבַּיְתָה. הִיא תִּתְפַּלֵּל בַּבַּיִת יַחַד עִם מָנְדִי וְיוֹסִי.

נִרְאָה לִי שֶׁהַשָּׁנָה נָחְמִי בָּאֲמֶת גְּדֹלָה. מַה דַּעְתְּכֶם, יְלָדִים?

מאת: יעל שניאורסאהן

א"ב בלוג

תקציר:
: מצבו של ירון אביו של אסף, מתייצב, אך הרופאים מרימים ידיים בקשר לאופן הטיפול בו. במושב בית ארזים, סיגלית, תושבת המקום מרגישה כי מישהו עוקב אחריה.

נסיונות

רוברט הגיף את הווילונות במשרדו, כיבה את האור בחדר המבוא וניתק את הטלפון. הוא העיף סביבו מבט מרוצה. זהו, מי שיעבור בחוץ יהיה בטוח שאף אחד לא נמצא כבר במשרד.

הוא הציץ בשעונו. עוד שתי דקות נותרו לבואו של ג'וני לפגישה שהגדיר אותה כ'חשאית ביותר'. רוברט כבר ידע למה מצפה ג'וני כשהוא מגיע לפגישה מסוג כזה, והכין את החדר בהתאם.

הטלפון הנייד שלו צלצל, כצפוי, ג'וני היה על הקו. "אני כאן פתח לי את הדלת." אמר בלחישה.

רוברט מיהר לכיוון הדלת, תוהה מדוע ג'וני נוקט באמצעי זהירות מוגזמים כל כך וכי מי יכול כבר לחשוד במטרת בואו ולנסות לעקוב אחריו, או לחילופין, לנסות לצותת מאחורי הדלת הסגורה? אולם את התהיות הללו, ידע, עליו לשמור לעצמו.

"ובכן, לעבודה." לאחר החלפת מילות נימוסים ראשונות, שלף ג'וני מתיקו תיקיית קרטון דקה. "זוהי תמצית העבודה שלי בשבועיים האחרונים." אמר בקול חרישי. "ניסיתי לעקוב אחרי כמה וכמה מן השמות שמסרת לי. לבדוק מיהם המטפלים המצליחים ביותר באזור, שמן הסתם 'שואבים' אליהם את הלקוחות שלך." הוא עשה הפסקה קלה, לוגם מכוס הקולה הקרה שניצבה לצידו. "הגעתי לשניים." המשיך. "הפרטים שלהם נמצאים כאן בתיקיית הקרטון. אחד הוא מכאן, מחיפה, והשני - מבית ארזים."

"נו?" שאל רוברט בקיצור.

"כעת מתחילה העבודה העיקרית שלי." הטעים ג'וני. "אני צריך למצוא הוכחות מפלילות שיגרמו לשניים הללו לעצור או לכל הפחות להחליש את פעילותם. זה יכול להיות הוכחות מכל סוג שהוא: לקוחות לא מרוצים, בעיות חוקיות בהפעלת הקליניקה, אפילו אי תשלום שכר דירה בזמן יכול לסייע." הבהיר.

"ומה החלק שלי בעניין?" ביקש רוברט להבין.

"רוב העבודה תעשה על ידי." הדגיש ג'וני. "אתה צריך לפקוח עיניים ואוזניים ולנסות לשמוע ולרחרח. אולי דרך מטופלים שמגיעים אליך, או אנשים שאתה מכיר, ואם נראה לך שיש לך איזשהו קצה חוט. כמו נניח, מטופל מאוכזב של אחד מהשניים הללו, תיצור איתי קשר מיידי, ואני כבר אדאג להמשיך את העבודה."

"הבנתי." הנהן רוברט בראשו.

ג'וני שלף פיסת נייר מתיקו. "כאן מופיעים שני השמות של המטפלים הללו. "אמר בקול צופן סוד. "תשנן אותם לעצמך ולאחר מכן תשמיד את הפתק. הכל צריך להיות נקי לחלוטין, שאף פעם לא ימצאו אצלך פתק עם שמות של מטפלים מתחרים ויתחילו לתהות מה זה עושה אצלך."

רוברט הנהן בראשו. בליבו שוב חשב כי ג'וני נוקט אמצעי זהירות מוגזמים, אך לא אמר מאומה. הוא רק שלף מכיסו מעטפה מוארכת והושטה לג'וני. "הסכום ההתחלתי, כמו שסיכמנו"

אמר.

ג'וני פתח את המעטפה ומנה במהירות את השטרות הירוקים שבתוכה. "בסדר גמור" אמר, מכניס את המעטפה עמוק לתיקו.

"נהיה בקשר לפי הצורך." סיכם ויצא מן החדר.

■

אסף חזר הביתה מתוח וכעוס. "לא רוצה ללכת יותר לבית הספר הזה." הכריז בקול, בעודו משליך את הילקוט על רצפת הסלון.

"קודם כל אומרים 'שלום' אסף," ניסתה שרי להרגיע את רוחו. אסף מלמל 'שלום' זועף, והתיישב בקצה הספה ברגליים משוכלות.

"עכשיו, בוא תספר לי, חמוד, מה קרה? היה לך יום קשה בבית הספר

היום?"

"הילדים האלו." התפרץ אסף. "כל הזמן הם מציקים לי וצוחקים עלי. "איפה אבא ואמא שלך? למה אתה נמצא בבית של שמוליק גולד?"

"מי הילדים האלו?" ניסתה שרי להבין

"כל מיני ילדים." התערב שמוליק, "כמה מהכיתה שלי, ואיזה שניים מהכיתה שלו. הם ראו שאנחנו באים ביחד, והולכים תמיד ביחד, אז הם שאלו אם אנחנו שכנים. אמרתי להם שאסף עכשיו הוא כמו אח שלנו והוא גר אצלנו. ומאז הם כל הזמן צוחקים עליו."

שרי נשכה שפתיה בכאב. ילדים, לא חושבים, לא מעלים על דעתם איזה צער הם יכולים לגרום לשני בהערותיהם הבלתי מחושבות.

"תראה אסף" ניסתה לדבר בקול שקול, לא להיכנע לרגשות שגאו בעקבות רגשותיו של אסף. "זה באמת מאד מאד מרגיז ולא נעים שיש ילדים שמתנהגים כך. אבל קודם כל אני שמחה לשמוע שזה רק מעט ילדים ולא כל הכיתה. אלו ילדים שלא חושבים על מה שהם מדברים, והיצר הרע שלהם משפיע עליהם ללעוג לחבר. אתה יודע היטב שאין לך מה להתבייש בכך שאתה אצלינו. אנחנו שמחים בך מאד ואוהבים אותך. וגם אבא ואמא שלך אוהבים אותך מאד רק שאין להם אפשרות כרגע לגדל אותך."

"אבל" רטן אסף קצת יותר בשקט. "מה אני אשם שיש להם יצר הרע? בגלל זה אני צריך לסבול?"

שרי חייכה קלות. "אתה צודק, אתה באמת לא צריך לסבול בגללם. לכן אנחנו צריכים לחשוב מה לעשות כדי להפסיק את ההתנהגות הלא נעימה שלהם. אני חושבת שאבקש מאבא לדבר עם הרב שאול שישוחח איתם על כך."

"ואם זה לא יעזור?" שאל אסף, נרגז עדיין.

"קודם כל, אני מאמינה ומקווה שבעזרת ה' זה יעזור. ואם לא, אז נחשוב על פתרון אחר." סיכמה שרי בקול רגוע. "וכעת חמודים, בואו לאכול ארוחת צהריים, המרק כבר מתקרר."

הילדים צייתו. שרי הגישה את האוכל, מציצה מזווית עינה על אסף, נראה כי הוא נרגע, לפחות בינתיים.

היא נאנחה בתוכה. היה צפוי שיקרו דברים כאלו. אי אפשר להחליק לפני ילד עולם מלא מהמורות וקשיים, אי אפשר להגן עליו באופן מוחלט. צריך רק לדאוג שהוא יפגע כמה שפחות, ואת זה היא מקווה שתצליח לעשות באופן הטוב ביותר.

■

אבי ישב במשרדו של הרב דוד, מצפה בקוצר רוח למוצא פיו של הלה. לא פשוט כלל לקבוע פגישה עם הרב דוד, המומחה מספר אחת לייעוץ רפואי. אך דני, ידידו משכבר הימים, העומד בקשר עם ראשי הארגונים הרפואיים, עשה מאמץ מיוחד על מנת לפנות דקות מספר בסדר יומו העמוס לעייפה של הרב דוד.

אבי ידע שהזמן יקר, הוא השתדל להגיע מוכן לפגישה. אמנם לא היו בידו מסמכים רפואיים רלוונטיים. אולם הוא ערך שיחה מקדימה עם ירון, אביו של אסף, ממנה למד פרטים ושמות על המחלה, דרכי הטיפול שבוצעו עד עתה, והרופאים שטפלו בו. הוא הסביר לירון בזהירות, משתדל לא לטעת בו תקוות שווא. כי יש לו ידיד שמבין מאד בעניינים הללו, והוא מבקש להתייעץ איתו, ומשום כך נחוצים לו הפרטים הללו.

"האמת, אני כבר סקפטי לגבי מישהו שיכול לעזור לי." אמר ירון לאבי. "אבל אני מודה לך על הנכונות, זה מחמם את הלב."

כעת, בישבו מול הרב דוד, ניסה אבי לא להיות נלהב מדי. אולם הוא קיווה בכל מאודו שמן הפגישה הזו תצא איזושהי בשורה לירון.

> רוברט הנהן בראשו. בליבו שוב חשב כי ג'וני נוקט אמצעי זהירות מוגזמים, אך לא אמר מאומה. הוא רק שלף מכיסו מעטפה מוארכת והושטה לג'וני...

הרב דוד הקשיב בכובד ראש לפרטי המקרה ששטח אבי לפניו, הוא שאל שאלות אחדות, אבי השתדל לענות לפי המידע שבידו.

"תראה" נאנח הרב דוד בסיכום. "במקרה הספציפי הזה, כפי שאני מבין אותו כרגע, אין הרבה מה לעשות. יש מומחה אחד באנגליה שהצליח לרפא גם אנשים במצבו של ירון, אבל העלות של הטיפול שלו היא אגדית. אם אתה מתאר משפחה שמצבה הכלכלי ירוד, אין להם הרבה סיכוי, אלא אם כן תצליחו לארגן מימון של מאה וחמישים אלף דולר עבורם."

אבי חש שראשו מסתחרר עליו. מאה וחמישים אלף דולר?! מאיפה בכלל מתחילים להשיג סכום כזה?!

"נראה לי לא הגיוני שנצליח לעמוד בכך." מלמל.

הרב דוד הביט בו בהבנה. "אני מבין אותך מאד, אבל אין הרבה אופציות אחרות. אם בכל זאת תראה לך אפשרות, תפנה אלי."

אבי הודה לרב דוד וקם ממקומו, כושל אל הדלת.

הרוח הקרה טפחה על פניו בעוצמה כשיצא אל הרחוב. הוא שרך את רגליו בכבדות אל מכוניתו, צונח על המושב. לנגד עיניו עמד מבטו המבקש של אסף. האומנם אפסו הסיכויים?! שאל את עצמו.

הוא הציץ בתמונה של הרבי שהייתה תלויה מעל למראה ברכב. 'רבי תעזור'. לחש ללא קול.

המשך בגליון הבא אי"ה

עֲלִילוֹת שְׁלוֹמוֹישִׁי וְחֲבֵרִים

שְׁלוֹמוֹישִׁי:

קְחוּ עֵט, וְתַמְחֵקוּ אֶת הַמִּלִּים "עֲלִילוֹת שְׁלוֹמוֹישִׁי" מֵרֹאשׁ הָעַמּוּד, כִּי הַשָּׁבוּעַ, וְרַק הַשָּׁבוּעַ לֹא תִּקְרְאוּ עַל עֲלִילוֹתֵינוּ בַּמָּדוֹר הַקָּבוּעַ.

אַל דְּאָגָה, אֲנַחְנוּ מַרְגִּישִׁים בָּרוּךְ ה' בְּסֵדֶר גָּמוּר, וְשׁוּם דָּבָר מְיֻחָד לֹא קָרָה. בְּעֶצֶם, קָרוּ כַּמָּה דְּבָרִים מְיֻחָדִים, וְאֶחָד מֵהֶם זֶה שֶׁיְּהוּדָ"ל מֵהַכִּתָּה שֶׁלָּנוּ טָס לָרַבִּי הַשָּׁבוּעַ, וּלְרֶגֶל הָעֲבָדָה הַמְיֻחֶדֶת הַזּוֹ אֲנַחְנוּ מַקְדִּישִׁים לוֹ אֶת הַמָּדוֹר הַשָּׁבוּעִי.

אֲנַחְנוּ לֹא טָסִים לְ'תִּשְׁרֵי', בֵּינְתַיִם. אֲבָא וְאִמָּא טוֹעֲנִים שֶׁעֲדַיִן לֹא הִגַּעְנוּ לַגִּיל הַמַּתְאִים. אֲבָל אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים מַאֲמָצִים לְשַׁכְנֵעַ אוֹתָם שֶׁאֶפְשָׁר לָתֵת לָנוּ לָטוּס, לְפָחוֹת לְסֻכּוֹת. תִּתְפַּלְּלוּ שֶׁהַמַּאֲמַצִּים יִשְׂאוּ פְּרִי, וּבֵינְתַיִם אָנוּ נוּכַל לָצֵאת לְחֹפֶשׁ קָצָר הַשָּׁבוּעַ, וִיהוּדָ"ה יִכְתֹּב עֲבוּרֵנוּ אֶת הַמָּדוֹר:

יְהוּדָ"ה:

אָלֶ"ף: אֲנִי חַיָּב לִכְתֹּב שֶׁאֲנִי מִתְרַגֵּשׁ עַד מְאוֹד לְמַלֵּא אֶת מְקוֹמָם שֶׁל שְׁלוֹמוֹישִׁי בַּמָּדוֹר הַשָּׁבוּעִי, וַאֲנִי מְקַוֶּה שֶׁתֵּהָנוּ מֵהַמָּדוֹר הַזֶּה, כְּפִי שֶׁאַתֶּם נֶהֱנִים כָּל שָׁבוּעַ. הֲרֵי יָכֹל לִהְיוֹת שֶׁאֲנִי לֹא כּוֹתֵב יָפֶה כָּל כָּךְ כְּמוֹ שְׁלוֹמוֹישִׁי...

בֵּי"ת: כְּפִי שֶׁכְּבָר שְׁמַעְתֶּם בָּטַח, אֲנִי טָס בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה לָרַבִּי מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ שְׁלִיט"א הַשָּׁנָה, וְאִם-יִרְצֶה-ה', אֲנִי אֶהְיֶה שָׁם כָּל חֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי, מִלִּפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵי שִׂמְחַת תּוֹרָה. אֲנִי אֶשְׁתַּדֵּל לִרְשֹׁם יוֹמָן מְפֹרָט כְּדֵי לִזְכֹּר בְּדִיּוּק מַה קָּרָה בְּכָל יוֹם.

כְּבָר כַּמָּה שָׁבוּעוֹת שֶׁאֲנִי מִתְכּוֹנֵן לַנְּסִיעָה לָרַבִּי, לוֹמֵד יוֹתֵר בִּרְצִינוּת, מִתְפַּלֵּל יוֹתֵר בְּכַוָּנָה, וּבְכָלָל – מִשְׁתַּדֵּל לְהִתְנַהֵג בְּצוּרָה חֲסִידִית יוֹתֵר, הֲרֵי אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לָרַבִּי מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ סְתָם כָּךְ!

אַחַד הַדְּבָרִים שֶׁעִנְיְנוּ אוֹתִי בַּהִתְחָלָה, זֶה מָתַי הֵחֵל הַמִּנְהָג הַזֶּה שֶׁל חֲסִידִים לִנְסֹעַ לָרַבִּי?

אָז נָכוֹן כְּבָר בַּגְּמָרָא מוּבָא שֶׁ"מִצְוָה לְהַקְבִּיל פְּנֵי רַבּוֹ בָּרֶגֶל", אֲבָל אוֹתִי עִנְיֵן לָמָּה טָסִים דַּוְקָא בְּ'תִּשְׁרֵי', וְלֹא נַנִּיחַ, בְּחַג הַשָּׁבוּעוֹת?

אַחַד הַדְּבָרִים הַמְּעַנְיְנִים אוֹתָם מָצָאתִי, הוּא מִכְתָּב שֶׁכָּתַב הָרַבִּי הָרַיי"צ לָרַבִּי וּבוֹ מִתְאָר כֵּיצַד הֵחֵל הַמִּנְהָג שֶׁל נְסִיעַת הַחֲסִידִים לָרַבִּי.

הָרַבִּי הָרַיי"צ כּוֹתֵב שָׁם, שֶׁבַּדּוֹר הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַחֲסִידוּת - בִּזְמַנּוֹ שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, הָיוּ תַּלְמִידִים רַבִּים שֶׁהִתְגּוֹרְרוּ בְּמֶרְחָק רַב מִמָּעוֹז'יבּוּז', וְהָיוּ בָּאִים רַק בִּזְמַנִּים מְסֻיָּמִים. כָּל חָסִיד בָּחַר לְעַצְמוֹ חַג מְסֻיָּם, וּבוֹ הוּא הָיָה נוֹסֵעַ לַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב. הָיוּ כָּאֵלּוּ שֶׁהִגִּיעוּ לְסֻכּוֹת,

כָּאֵלּוּ שֶׁבָּחֲרוּ בְּפֶסַח, וְהָיוּ חֲסִידִים שֶׁנָּסְעוּ דַּוְקָא לְחַג הַשָּׁבוּעוֹת אוֹ לְל"ג בָּעוֹמֶר. הַנְּסִיעָה הָיְתָה עַל פִּי בַּקָּשַׁת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב, וְהָפְכָה לְחֶלֶק בִּלְתִּי נִפְרָד מֵהֶחָסִידוּת, אַךְ עֲדַיִן הָיָה מְדֻבָּר בְּמִסְפָּר קָטָן יַחֲסִית שֶׁל חֲסִידִים שֶׁנָּסְעוּ לְמֶעז'יבּוז', וְלָאו דַּוְקָא בְּחֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי.

בִּימֵי נְשִׂיאוּתוֹ שֶׁל הַמַּגִּיד מִמֶּעזֶרִיטְשׁ הַמִּנְהָג הָיָה מִסָּדָר יוֹתֵר, וְיוֹתֵר חֲסִידִים הֵחֵלּוּ לְהַגִּיעַ לְחַגִּים וּלְיָמִים טוֹבִים לַמַּגִּיד מִמֶּעזֶרִיטְשׁ, הֵם גַּם הָיוּ נִשְׁאָרִים אֵצֶל הַמַּגִּיד מִמֶּעזֶרִיטְשׁ זְמַן רַב יוֹתֵר. וְכָךְ בְּמֶשֶׁךְ הַדּוֹרוֹת, גַּם בִּלְיוּבַּאוִויטְשׁ, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָיָה אָמְנָם מִסְפָּר גָּדוֹל יוֹתֵר שֶׁל חֲסִידִים, אַךְ חֲסִידִים הִגִּיעוּ פָּחוֹת-אוֹ-יוֹתֵר לְכָל הַחַגִּים בְּמִדָּה שָׁוָה.

דַּוְקָא בַּדּוֹרוֹת הָאַחֲרוֹנִים, הֵחֵלּוּ חֲסִידִים לְהִשְׁתַּדֵּל לְהַגִּיעַ לַיָּמִים הַנּוֹרָאִים לְרַבִּי, הָרַבִּי הָרַשַׁ"ב הִתְבַּטֵּא פַּעַם: "כֵּיצַד זֶה שֶׁיְּהוּדִי אֵינוֹ בְּלִיוּבַּאוִויטְשׁ בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה, אֶלָּא הֵיכָן יִמְצָא?!".

הָרַבִּי מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ שְׁלִיטָ"א הִסְבִּיר בְּכַמָּה שִׂיחוֹת, שֶׁנְּסִיעָה לָרַבִּי הַיּוֹם מְמַלֵּאת אֶת הַמָּקוֹם שֶׁל עֲלִיָּה לָרֶגֶל, בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם, וְהָעִנְיָן הַמְיֻחָד בְּיוֹתֵר הוּא בְּחֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי, שֶׁמָּלֵא בְּחַגִּים, וְהוּא זֶה שֶׁנּוֹתֵן כֹּחַ וְחִיּוּת לְכָל הַשָּׁנָה.

יֵשׁ הַרְבֵּה מְאוֹד הִתְבַּטְּאֻיּוֹת מְיֻחָדוֹת שֶׁל הָרַבִּי מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ שְׁלִיטָ"א, עַל נְסִיעָה לְ-770 בִּכְלָל, וְעַל הַנְּסִיעָה בְּחֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי בִּפְרָט. פַּעַם אַחַת הִתְבַּטֵּא הָרַבִּי עַל אֵלּוּ שֶׁלֹּא טָסוּ לְתִשְׁרֵי שֶׁ"הֵם נִשְׁאֲרוּ לָשֶׁבֶת בַּ'חֹר' שֶׁלָּהֶם וְדִמְיְנוּ שֶׁהֵם יוֹשְׁבִים בְּאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ"...

בָּעָבָר, נְסִיעָה לָרַבִּי הָיְתָה עִנְיָן קָשֶׁה וּמְסֻבָּךְ: שֶׁדָּרַשׁ זְמַן וְכֶסֶף רַב, תִּשְׁאֲלוּ אֲפִלּוּ אֶת סַבָּא שֶׁלָּכֶם אֵיךְ הוּא טָס לָרַבִּי לְפָנַי, נַנִּיחַ 40 שָׁנָה...

חֲסִידִים מְעַטִּים הִגִּיעוּ אָז מֵאֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ ל-770, בִּנְסִיעָה אֲרֻכָּה שֶׁדָּרְשָׁה כַּמָּה עֲצִירוֹת בֵּינַיִם בְּאֶמְצַע. הַיּוֹם? זֶה קַל יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר לָקַחַת מוֹנִית, 12 שָׁעוֹת וְהוֹפ! אַתָּה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ...

הָרַבִּי הָרַיַּ"צ מְסַפֵּר, שֶׁבְּלִיוּבַּאוִויטְשׁ נָהֲגוּ הַחֲסִידִים לִקְרֹא לַיּוֹם שֶׁבּוֹ הִגִּיעוּ לָרַבִּי בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה "יוֹם הֻלֶּדֶת חֲסִידִי", וְלִנְהֹג בּוֹ בְּצוּרָה מְיֻחֶדֶת. גַּם הַיּוֹם אֶפְשָׁר לִשְׁמֹעַ תְּמִימִים וְאַנַ"שׁ מְשׁוֹחֲחִים עַל "יוֹם הַהֻלֶּדֶת הַחֲסִידִי" שֶׁלָּהֶם שֶׁחָל בְּיוֹם זֶה אוֹ אַחֵר. אָז יוֹם הַהֻלֶּדֶת הַחֲסִידִי שֶׁלִּי הָיָה בְּכ"ג אֱלוּל, וַאֲנִי מְקַוֶּה לִזְכּוֹת אוֹתוֹ לְנֶצַח נְצָחִים...

בית חב"ד בתוך בית ספר

בכיתה ז' בבית ספר חב"ד במרכז הארץ יש בית חב"ד קטן. בבית חב"ד חברות 4 שליחות, וקהל היעד הוא שאר בנות הכיתה. כעת, מאורע מרגש: כל השליחות נוסעות לרבי שליט"א מלך המשיח לחודש החגים, לשאוב כוחות ולהתמלא לקראת שנת פעילות נוספות. השליחות הצעירות: שטערני גינזבורג, פראדי הלפרן, גאולה אקרמן וחני אושקי הואילו לשתף אותנו בחוויות השליחות והנסיעה.

• האם זו הפעם ראשונה שאתן נוסעות לרבי?

גאולה וחני: כן. שטערני: לתשרי זו פעם ראשונה שלי. פראדי: פעם שלישית.

"כולנו קיבלו את הנסיעה כמתנה מההורים לכבוד ה"בת מצווה". בכל בית הוחלט כך ללא קשר לשליחות האחרות ובימים האחרונים גילינו שכולנו נוסעות"

• איך ההכנות?

"מרגש מאוד" מסכימות כולן. "מידי יום אנחנו יושבות יחד בהפסקה ולומדות מתוך קונטרס בית רבינו שבבבל. קוראות את כוללות השיחה ומסבירות. המורה אמרה שתיתן לנו חומר לימוד נוסף. בנוסף לכך ביום שישי הקרוב נערוך התוועדות הכנה לנסיעה לרבי, לכל בנות הכיתה."

• כיצד בנות הכיתה מקבלות את זה שאתן יושבות ולומדות בהפסקה, במקום לשחק עם כולן?

גאולה: מסתכלות על זה בהתפעלות ואפילו קצת קנאה, אך אומרות "כל הכבוד". פראדי: אנחנו כמובן מזמינות את מי שרוצה להשתתף. רוב הבנות מסתכלות בהערכה. שטערני: זה לא הדבר היחיד שאנחנו שונות מהן.. רוב בנות הכיתה מבתים לא חב"דיים, וחלק כמעט לא שומרות מצוות לעת עתה. פעמים רבות אנחנו מתנהגות אחרת מכולם. לפעמים הן שרות שירים לא מתאימים או מדברות דיבורים שלא מתאימים לבנות חסידיות - אני נמנה לא להקשיב וחושבת על תניא.

• קורה לכן שאתן מדמיינות את עצמכן בכיתה מלאת "חיה מושקות"- בה כולן כמוכן?

שטערני: לפעמים, אבל אני יודעת שפה זו השליחות שלי פראדי: זו השנה הראשונה שלי בבית הספר שלנו, עד עכשיו למדתי בקריות. יש רגעים שאני באמת מתגעגעת, למשל בתפילה. חברותנו לכיתה מתפללות תפילה מאוד מקוצרת, אז אנחנו מתפללות לבד. אהבתי את התפילות עם החזנית ואני מרגישה שזה חסר לי. גם בשיעורי חסידות מלמדים אותנו שיחות של הרבי מכוונין ח', שיחות שכבר למדתי בכיתה ב'. ברגעים כאלו אני מזכירה לעצמי שאני בשליחות ואני עושה נחת לרבי, כך הקשיים מתגמדים. גאולה: לפעמים גם אני מרגישה שהלוואי כולן היו חבדניקיות בכיתה. כשבנסים להעיר לחברה בעדינות והיא מתעצבנת - זה מעצבן. אבל לא עולה על דעתי לעבור בית ספר, כי הרבי בחר בי להיות שליחה!

• כולכן ציינתן את תחושת השליחות. מהן פעילויות השליחות שלכן?

גאולה ושטערני: בשנה שעברה עשינו מבצעים רבים לחברות הכיתה, ובעזרת ה' נמשיך השנה. היינו מקריאות בכל יום את הקטע היומי מהספר "פקודת הרמטכ"ל" ומסבירות אותו. עשינו להם מבצע פעם אחת לקרוא קריאת שמע על המיטה. הבנות צברו נקודות ולבסוף קיבלו פרסים. גם מבצע נש"ק עשינו פעם - מי שלא מדליקה שתדליק, ומי שמדליקה כבר- שתחלק ותעודד אחרות. כמעט כל הכיתה השתתפה.

גם בכיתות הנמוכות יותר אנחנו פועלות. השבוע מתחילים בעזרת ה' שיעור דבר מלכות לנוער בהפסקה הגדולה של יום שישי, והולך להיות יפה, בעזרת ה'.

פראדי: קודם כל בכל תאריך חסידי אנחנו מארגנות התוועדות יחד עם המורה. זאת אומרת - המורה נותנת את השיעור, ואנחנו את כל השאר. אנחנו אחראיות על הכיבוד, על סיפור, שיחה של הרבי, ניגונים ועוד. חוץ מזה התחלנו לארגן הפסקה חסידית לכיתות הנמוכות. כחלק מההכנות לנסיעה לרבי לקחתי על עצמי לקדם את אחת החברות שלא נמנש שומרת מצוות לעת עתה. היא הייתה יכולה לבוא לבית הספר עם שרוולים קצרים, ועכשיו היא באה רק עם ארוכים. אמנם ביעתיים זה 'בשבילי', אבל מתוך שלא לשמה בא לשמה...

• איך מצליחים להתחבר עם כל בנות הכיתה ולא ליצור תחושה של חבורה סגורה ומסוגרת?

שטערני: אנחנו חברות של כולן. בתחילת השנה אמנם כל אחת בוחרת לשבת במקום שהיא רוצה, אז אנחנו באמת יושבות יחד, אבל תיכף המורה תעביר מקומות ואז נעשה מה שצריך בשמחה. אנחנו נמצאות איתן בהפסקות, לומדות יחד למבחנים, מכינות שיעורי בית יחד, ובעצם יש הרבה נושאים משותפים, כשמחפשים.

פראדי: יש לנו את הדברים המייחדים אותנו מכולן - כמו הנסיעה לרבי עכשיו, וזה באמת נותן הרבה כח. אבל שאר הזמן אנחנו מאוד מקפידות להשתלב בין כולן, כי אם הן רואות חבורה סגורה, אין סיכוי שיקבלו מאיתנו.

• למה אתן מצפות מעצמכן כשתחזרו מהרבי?

גאולה: אני רואה את אחותי הגדול שחזרה עם כל כך הרבה חיות חסידיות ומאז היא רק מנסה למצוא דרכים איך ליסוע שוב, וזה מכוש עושה לי חשק. אני לא יודעת בדיוק מה מחכה לי, אבל אני מחכה לראות את הרבי! פראדי: פעם שעברה שהייתי התלהבתי בעיקר מההתוועדות של שמחת תורה. לקראת סוף החודש ונותנת חיות לכל השנה. עוכדים המון חסידים בפירמידות ושרים ניגונים בעוצמה. כולם מסתכלים על מקומו של הרבי, ורואים בעיניים את האמונה שהרבי כאן, ואת הציפייה לראות אותו. שטערני: אין ספק שנחזור עם הרבה כח להמשיך לפעול, ולעשות עוד יותר.

נאחל לבית חב"ד כתה ז' מהמורכז שלא יצטרכו לנסוע, כיון שתיכף וכיד מכוש הרבי שליט"א יתגלה, יחייך לכל אחת מהן ויאמר לה: "בתי, את שלך את עשית".

חיילים בהפסקה

בדיחת קרש

איור: רחלי הודית

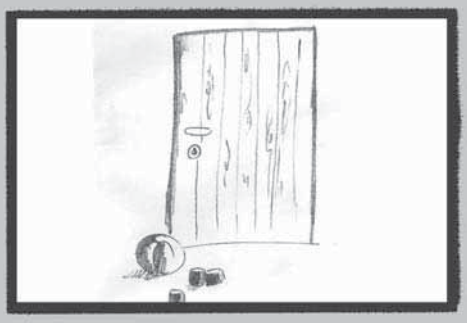

ניתן לשלוח רעיונות לבדיחות קרש, המצלחים מבניהם יפורסמו בעז"ה

מה דעתכם?

שמי מוישי (שם בדוי), ואני גר בירושלים.

קוראים יקרים, רציתי להתייעץ אתכם:

הרבה פעמים, החלטתי במהלך חודש תשרי - בעיקר לכבוד ראש השנה - החלטות טובות, הבעיה היא שאני לא תמיד מצליח לקיים אותם, תמיד אני שוכח בדיוק מתי שצריך, את ההחלטה טובה שקיבלתי.

השנה גם לקחתי על עצמי החלטה טובה, תוכל להציע לי כיצד לזכור ולבצע אותה?

קוראים יקרים, יש לכם עצה בשביל מוישי?

דעתנו היא:

בפעם האחרונה בקשה שרה את עצתכם:

היא מאוד רוצה לטוס לרבי מלך המשיח לחודש תשרי, אבל (כמעט כמו לכולם), יש לה בעיה כספית לרכוש את הכרטיס.

לפניכם רעיונות נבחרים מתוך מגוון הרעיונות שהגיעו אל שלחן המערכת:

שטערני ה. מציעה לשרה לעבוד במשך כל השנה בעבודות קטנות. היא מסבירה שרק עם שרה תשכיל לחסוך את הכסף מהעבודות הקטנות ולא לבזבז אותו היא תוכל לטוס.

מושקא מצפת טוענת, ששרה צריכה ללכת להורים שלה כבר בתחילת השנה, ולעשות אתם הסכם שכולל דברים טובים שהיא צריכה לעשות במשך כל השנה, גם החלטות טובות לעצמה, וגם עזרה מיוחדת בבית, כשבסיום השנה - אם היא תעמוד בהסכם, ההורים שלה ישתתפו לפחות בחלק מההוצאות.

יוסי ע. מרחובות, מציע לשרה להשקיע במבצע 'דור דעה', ואם היא תשקיע מאוד, אולי אפילו יתנו לה להיכנס למבצע של שכבת הגיל הגבוהה יותר. יוסי מסביר, שהשתתפות במבצע תהווה גם הכנה ראויה לטוס לרבי שליט"א בחודש החגים.

ולסיום, **אמא של רבקי** חושבת שאולי שרה בכלל צריכה להישאר בארץ ולעזור במשפחה, זו שליחות חשובה מאוד, והרבה פעמים ראינו שהרבי אומר לאנשים להישאר במקום שליחותם ולא לטוס. כששרה תגדל, ותוכל לטוס בכוחות עצמה, אז יגיע זמנה לטוס, ובטוח שעד אז הרבי כבר יתגלה ונטוס רק על עננים.

הגיון זה הכל

יהודה, שניאור זלמן ושמואל נמצאים בצד אחד של הנהר. אתה צריך להעביר אותם לצד השני של הנהר בעזרת סירה שיכולה להכיל רק ילד אחד כל פעם. אסור לך להשאיר לבד את יהודה עם שנאור זלמן. וכן את שניאור זלמן עם שמואל.

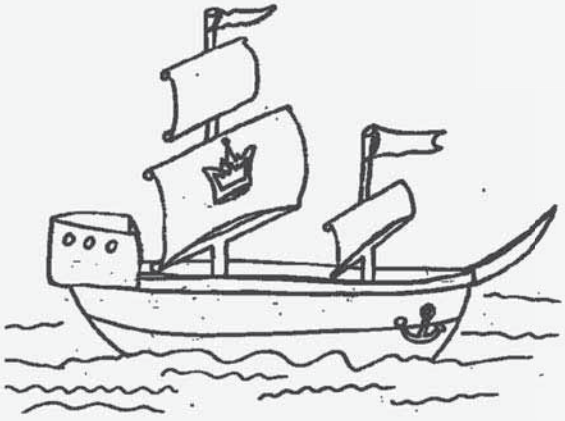

הוסף קו אחד כדי שהתרגיל יהיה נכון
500=5+5+5

פירמידה לא רק במצריים

ענו על ההגדרות - בכל פעם הוסיפו אות.

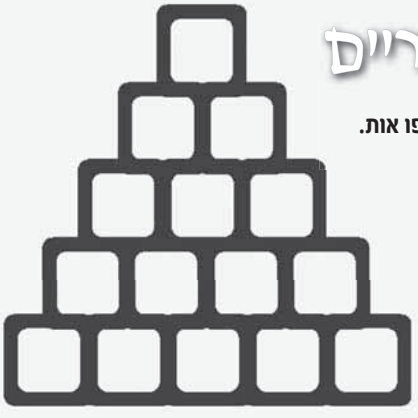

1) 50 בג'מטריא.
2) אחת מפרשות השבוע.
3) נסה להגיע לתשובה בלי מידע מוקדם.
4) המילה הקודמת (3) ברבים.
5) גיבור מהתורה.

פתרון השעשועון מזכה אתכם ב 2 נקודות במסלול הדרגות של תנועת הנוער 'צבאות השם בארה"ק'

ניתן לשלוח פתרונות, שאלות והצעות ל:
צבאות השם אה"ק ת.ד. 1035 נצרת עילית, מיקוד: 17110. **פקס:** 072-2765578 **אימייל:** bemachane@gmail.com,
תא הטלמסר שלנו במערכת 'נחייג ונשמע': 9493770 - 08, בתפריט הראשי הקישו 5. בתפריט הבא הקישו 1.
שימו לב: אנא אימרו את שמכם המלא, הכתובת ומס' הטלפון בקול ברור - לפני שאתם משאירים את ההודעה, כדי שנוכל להכניס אתכם להגרלה.